

מבחר עלונים

וישלה
שנת תש"פ

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
05:54	05:32	05:16	04:01	ירושלים
05:50	05:28	05:18	04:15	בני ברק
05:50	05:28	05:15	04:04	חיפה
05:51	05:29	05:19	04:16	אשדוד
05:53	05:31	05:17	04:00	בית שמש
05:53	05:31	05:19	04:18	קרית גת
05:50	05:28	05:14	04:07	נוף הגליל

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

הילד שלכם יכול להמשיך ולהתקדם גם אם נבצר ממנו להגיע ללימודים עקב מחלה באמצעות תוכנית לימוד על ידי מורה פרטי

בסבסוד מלא ללא שום עלות!

התוכנית מיועדת לילדים ובחורים בגילאי 3-18!
לתשומת לבכם: הליך הרישום הינו פשוט וקצר מאד, כמו"כ תוכלו לבחור מורה פרטי המתאים לכם.

לפרטים נוספים ולקבלת מסמכים להגשת הבקשה
פנו לארגון מאוחדים: meuchadim.org@gmail.com
או להרב שמואל גנגן- מורה מטעם התוכנית בטל': 05041-21231

דרושיק
אתנזביק
ואתנזבות
לפעילות
'אאוחדים'

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

'מאוחדים' לצידכם ולמענכם בכל עת ובכל זמן:
054-845-8815

השְׁלֵמָה הַסְדָּרָה הַמְבַקֶּשֶׁת בְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתַּבְּחֵת בְּרָכִי "שֶׁבֶת טִישׁ" בַּהֲנִיּוֹת הַסְּפָרִים

גיליון מס' 384
שנה 7

פרשת וישלח, ט"ז בכסלו תש"פ

שֶׁבֶת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פְּנִינִים

וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר (לב, ו) - התפנן יעקב ליוסף שנקרא שור והוא שטנו של עשו, וליששכר שעוסק בתורה ועליו נאמר יששכר חמור גרם, שבזכות תורתו יצא מעשו. התבות לי שור בגימטריה שנוגד יוסף, וכן שור בגימטריה קרו יוסף. (מעין התורה)

באנו אליאחיה אליעשו וגם הלך למראתך וארבע מאות איש עמו (לב, ז) - מפרש רש"י, שהיה אומר אחי הוא אבל נהג עמו עשו הרשע, עזרנו בשנאתו. ורמז לזה, שהתבות וארבע מאות איש עמו במלוי האותיות הן בגימטריה 2,507, במנין התבות מתנהג הוא עמו בעשו הרשע, עזרנו בשנאתו. (מגדנות)

ויירא יעקב מאד ויצר לו (לב, ח) - בגימטריה פי נפחד שמא ירום החטא, פרש"י. (פניני דניאל)

אם יבוא עשו אלי המחנה האחת והכהו (לב, ט) - תבת והכהו נקראת מימין ומשמאל, ישר והפוך, לרמז שכל מפה שהגויים מכים את בני ישראל, עתידה היא לחזור עליהם ולנקם את נקמת ה'. (דעת חכמים)

הצילני נא מיד אחי מיד עשו (לב, יב) - בקש יעקב בתפלתו, שבניו יצילו ממבקשי רעתם הרמזים תבת נא שהיא ראשי תבות גבוך נאצר אחשוורוש וכן גבווראון, זיקנור, אנטיוכוס, נירון, אספסינוס. (פניני שבח)

ויגע בכף ירכו (לב, כו) - ויגע בגימטריה 89 במנין הנפכה, כף ירכו בגימטריה 336 במנין פורים, כי שני חגים אלו באו לנו על ידי זרעו של עשו. (רבי חיים זוננפלד)

ויזרחלו השמש (לב, לב) - מפרש רש"י, שאותן שעות שמהרה החמה לשקע בשבילו כשיצא מבאר שבע, מהרו לזרח בשבילו. ורמז לזה, שראשי התבות ויזרחלו השמש הן זכשיצא יעקב מבאר שבע, שקעה החמה, וכאן זרחה לו חמה. (מגדנות)

ואלה שמות אלופי עשו למשפחתם למקמתם בשמותם (לו, מ) - סופי תבות בגימטריה ישראל, כי סופם שישראל ינצחום. (חדשים לבקרים)

ספורים בפְּרָשָׁה

והוא צלע עלי ירכו (לב, לב)

בתקופת ההגות של רבי שמעון שקופ בעל "שערי ישר", בישיבת "ענף עץ חיים" במלמש, הכתה ההשפלה במלא עזה ורבים חללים הפילה. טובי בני הישיבות דאז נתפסו ברוח ההשפלה, הציצו ונפגעו. יחד עם גדולי הדור, חגר רבי שמעון את מתניו כדי להלחם בפחף, ולתלמידיו אמר: "יש מי שסבור שאמונתו בה איתנה, עד שבקר מחסן הוא מפני השפעתה של ההשפלה ובטוח הוא שלא יגזק אם יתודע לה, אולם מבטחני שסופו להפגע, ויש להרחיק מן הפעור ומן הדומה לו. וראיה מעקב אבינו שנאבק עם שרו של עשו, ואף שזכל לו, אף הוא נפגע ונותר צולע על ירכו", והוסיף ואמר: "ואולי זהו אחד הטעמים לאסור אכילת גיד הנשה, כדי למדנו שכל נגיעה וקשר עם הצד האסור מביא לידי נזק".

כי עלי כן ראיתי פניך בראת פני אלהים ותרצני (לג, י)

פעם, נפגש רבי יהונתן איבשיץ עם הצנוור הראשי בהמבורג, שהיה מומר ושונא ישראל מכהק, נמנע רבי יהונתן להסתכל בפניו, כי אסור להסתכל באדם רשע, והלה שנפגע מקד שאל: "מדוע אין אתה מביט בי? והרי גם יעקב הביט בעשו, שנאמר 'כי עלי כן ראיתי פניך' ענה לו רבי יהונתן: "הרי בהמשך נאמר 'בראת פני אלהים ותרצני', כי רמז יעקב לו, פשם שאין להביט בפני הקב"ה כי לא יראני האדם וחי, כך איני מביט בפניך..."

הוא עשו אבי אדום (לו, מג)

רבי שלמה מרדומסק בעל "תפארת שלמה" השתדל רבות להחזיר למוטב את הספרים מדרך התורה ורבים השיב מעון, אם בדברי מוסר ותוכחה, ואם בדרך אהבה וחקמה. פעם בא אליו עשיר גדול שהביר את הרבי מילדותו, שכן נולדו באותו ישוב, ומסר לו פתקה בצרוף סכום גדול. נטל הרבי את הפתקה, אולם החזיר לעשיר את הכסף בטענה שאין הוא זקוק למעותיו. התענן הרבי בשלומו של העשיר, והלה התרברב וספר, פי שזאב הוא נחת מבניו, אותם שלח לבתי ספר כלליים, ולאחר שרכשו השפלה רחבה התמנו לתפקידים נכבדים. הצטער הרבי בראותו שהעשיר התרחק מדרך התורה יחד עם כל בני משפחתו, ובגאותו הגדולה הוא אף מתגאה על כך. הדבר ארע בפרשת וישלח, והרבי נענה ואמר: "בסוף פרשת השבוע, פרשת וישלח, נמנים אלופי עשו, ולאחר מכן נאמר 'הוא עשו אבי אדום', ובשעה שהרבי אמר את התבות הללו הראה באצבעו על העשיר שלפניו כשחזר העשיר לביתו, פחד לנפשו מקפידתו של הרבי, וכאשר שאל בעצתם של כמה חסידים, יעצו לו הללו לשלח לרבי מנורות גדולות עשויות מכסף טהור, וכן עשה. אולם, כשראה הרבי את המנורות ונודע לו מי שלחן אליו, צוה להחזירן מיד לעשיר ומאן להשאירן בביתו. עברו ימים מספר, ואל ביתו של העשיר הגיעו כל המנורות ששלח, אחת מהנה לא נעדרה. נבהל העשיר שבטעמים, ובקש שוב עצה מהחסידים בעירו. אמרו לו הללו: "בכסף ובמתנות לא תוכל לכפר את פני הצדיק, רק בתשובה ובמעשים טובים". שמע הגביר לדבריהם, הקדיש חלק מביתו לבית כנסת, הפך ליהודי כשר ושמר על קלה בבחמורה עד יום מותו.

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי' זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 4.01 צאת השבת 5.16 רבנו תם 5.54

לקבלת הגיליון ותמצות
או"ח: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגנאו בן יצחק טדלה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי', חוקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושחי'

היה היה

ויקח מן-הבא בידו מנחה לעשו אחיו

אביה של משפחת הבנקאים היהודית המפורסמת משפחת רוטשילד, היה ר' מאיר אנש'ל רוטשילד מפרנקפורט. בנעוריו, למד ר' מאיר אנש'ל בישיבת פיורדא ועשה חיל בלמודו, אך לאחר פטירת אביו שלח ידו במסחר והחל לעסוק בחלפנות ועסקי כספים. ישרו הרב, כמו גם פשוטיו הפיננסיים המיחדים, הגדילו את עשרו והוא נעשה מקרב למלכות. לרגלי מסחרו, נאלץ ר' מאיר אנש'ל לנסע מדי פעם לערים שונות, וביחוד בתקופה בהן עדין לא התפרסם והיה בתחלת דרכו אל פסגת ההצלחה. באחד ממסעיו, תעה פעם בדרכו ולאחר שפתת את רגליו זמן רב כדי לעלות על דרך המלך, מצא את עצמו בפאתי כפר קטן ובלתי מוכר. עיף היה ר' מאיר אנש'ל ולבו המה כחלילים מרב רעב, ולשמחתו הצביע בן הכפר על אחד הבתים הקטנים, וספר כי המקום ההוא משמש מעין מלון אורחים קטן, ובו יוכל לקבל מנת מזון ואף מטה למנוחת לילה. נכנס ר' מאיר אנש'ל אל בית ההאכזה הקטן, ועם הכנסו ראה כי ליד אחד השלחנות יושב רב גדול ונשוא פנים שאף הוא היה נראה פאחד שנקלע למקום לא-לו. התודע ר' מאיר אנש'ל אל הרב האורח, ולתדהמתו התברר, כי הלה אינו אלא אחד מגאוני הדור, הוא רבי מרדכי בנט מניקלשבורג, שתעה אף הוא בדרכו ונכנס אל הבית כדי לננוח מעט מדרך המסע.

שמח הרב לפגש יהודי כשר ובריתורה בכפר הנדח, ומיד נכנס עמו לשיחה בדברי תורה והשנים השתעשעו בדברי הלכה ואגדה במשך שעה ארוכה, כשהם מסיחים דעתם מהמקלה שמסביב ומבאי המקום. בינתיים, רכש ר' מאיר אנש'ל מעט פרות ומים צוננים, שאין בהם חשש של פשרות והשנים טעמו את לבם פשה מנצלים כל יגע לשיחה בדברי תורה. לפתע, נכנסה אחת המשרתות אל הפנדק, וכשראתה את ר' מאיר אנש'ל, נגשה אליו ולחשה דברמה באזניו. פניו של ר' מאיר אנש'ל חורו בבת-אחת והוא נפל תחתיו בעלפון כבד. רבי מרדכי מהר וישפך עליו מים כדי לעוררו, אך ר' מאיר אנש'ל שב והתעלף פעמים מספר, ורק בעמל רב הצליח רבי מרדכי להעירו ולהציל מפיו את סבת התעלפותו.

"רבי", קרא ר' מאיר אנש'ל בלחש וברעדה, "משרתת זו עבדה לפני בביתי, וכאות הפרת הטוב גלתה לי כי נפלנו למאורות ליסטים, והללו מתבוננים להתנפל עלינו באישון לילה ולטל את כספנו". ר' מאיר אנש'ל הביט בה וכה, וכשראה שאין איש, הראה לרבי מרדכי בנט את האמתחת שעמו, בה אגר את כל כספו הרב. "מה נעשה"? שאל בקול נפחד, "פירצו נגליח לברח מן המקום"? הביט בו רבי מרדכי בעינים שלוות, ואמר: "הסר דאגה מלבך. בטוח אני בחסדי שמים, שעוד יעלה בידני לצאת מבאן חיים וקמים, ואף כספנו יהיה עמנו ואף שיערה לא תפל מאתנו ארצה". חש ר' מאיר אנש'ל בקדשתו של הרב שלפניו, ובלבו עדין תמה על דבריו אך לא אמר מאומה. "כמה פסך יש לך בדייך"? שאל רבי מרדכי את ר' מאיר אנש'ל, ולאחר שהלה נקב בכסו הגדול שעמו, אמר רבי מרדכי: "אף לי כסום מסים בכיס, ומנינו כד וכד. הבה ונערבב את כספנו זה בזה, שכן זוכרים אנו כל אחד את כסו המדיק". בדברו, נטל רבי מרדכי בנט את שני הכסומים, ערבבם זה בזה, ולאחר מכן הערים על השלחן את כל הכסף המשתף. זמן מה לאחר מכן, החל רבי מרדכי לסדר את ערמת הכסף לסוגיו, כשהוא מניח את השטרות לבדם לפי גדלם, ואת המטבעות בערמה נפרדת, וכל העת הוא ממשיך לשוחח עם רעהו בדברי תורה.

באישון לילה, נפרצה לפתע דלת הבית בו ישבו השנים, וחבורה של רוצחים וגזלנים שפלים נכנסו פנימה. "הבו לנו את כל כספכם" שאגו הגזלנים, כשבעיניהם גרם של חמדה ותאוה בראותם את הכסף הרב שנגערם על השלחן בסדר מופתי. "הרי הכסף לפניכם", אמר רבי מרדכי בנט בקול שלו, "כבר סדרתי את כל השטרות והמטבעות בראוי, מפני שידעתי שעתידים אתם לבוא. אך מבקש אני את רשותכם לחלק את הכסף ביניכם, ואם לא תמצא צורת החלוקה חן בעיניכם, הרשות בידכם לחלק את הכסף כטוב בעיניכם". התפלאו הגזלנים על דברי הרב היהודי, אך הסכימו לדבריו ורבי מרדכי חלק ביניהם את הכסף. כשסיים, בקש מר' מאיר אנש'ל להמשיך לשוחח בדברי תורה, אולם הלה צעק ואמר: "גרי עומדים הם להרג אותנו נפש! ורבי מרדכי הרגיעו ואמרו: 'קום נא ועמד, וראה בעיניך את ישועת ה'". לפתע, נדהם ר' מאיר אנש'ל לראות, כי הגזלנים כלם נאלמו דם, והם עמדו במסמרים למקומם בלי יכלת לנעו. לפי צויו של רבי מרדכי, הנה אותם ר' מאיר אנש'ל שוק על ירך, נטל מהם את ממונם והזעיק את פחות המשטרה, ששמחו ללכד בנקל בפרי בשל את חבורת הגזלנים שהטילה את אימתה על הסביבה בלה.

לאחר שוד הסערה, אמר רבי מרדכי לר' מאיר אנש'ל: "דע לך, שאת מעשי למדתי מעקב אבינו עליו השלום, שפאשר שלח לעשו אחיו מנחה, עלה בידו להכניעו ולשלט עליו שלא יוכל להרע לו, וכך היה בשעה שנתתי לאותם גזלנים את מנתת הממון, בכך הכנעתי אותם והם נמסרו בדי לעשות בהם שפטים, בבחינת מעשה אבות סמן לבנים". וכך אף מוצא בזה הקדוש, כי אלו היה עשו יודע מה פעל יעקב אבינו בשליחת המנחה, היה מעדיף להטמין את עצמו בחיי בקרב, כדי שלא יסבל בל-בך בעקבות קבלת המנחה מידו, כי בכך הכניעו יעקב עד שלא היה לו תקומה.

מאורות

רבי שאול ידידיה אלעזר ממודז'ין זצ"ל
ליום ההולולא ט"ז בכסלו תשי"ח

האדמו"ר השני בשלשלת מודז'ין, בנו של רבי ישראל ממודז'ין, בן רבי שמואל אליהו מזולין, בנו של רבי יחזקאל מקוזמיר. מפרסם פ"עיים זמירות וישראל ומלחינם של פאלפים נגונים. יחיד בדורו בתורה, עבודה, נגינה ואהבת ישראל. בהיותו גדול בתורה, התקבל לרבנות כמה קהלות בישראל, ובשנת תרפ"ט התישב באוטווצק, שם הנהיג עדה בישראל וביים השיב מעון בכח הנגינה הנפלא שלו. בשנות השואה נמלט לויילנא, ושם פעל רבות למען המוני הפליטים ובני הישיבות הגולים, ובזכותו נצלו בחורי ישיבת מיר שגלו לשנאי שבסין. התזון אי"ש השתתף בלוחו, והתבטא פי זוהי הפרת הטוב למציילה של עולם התורה. בחסדי שמים, עלה בידו להגיע לארצות הברית ולאחר כמה שנים עלה ארצה, אך הסתלק בה לאחר תקופה קצרה והיה מאחורני הנקברים בהר הזיתים. בקריחתו לויילנא, הפגזה השירה בה נסע מאש מטוסי האויב, ובאותה שעה חבר יצירה פלאית על הפסוק 'מדימבצר', שיש בה נעמיה חזקה המזכירה את הארוע בו התחברה. בויילנא באו אליו רבים מבני הישיבות שלא הרגלו בשלחנות של אדמו"רים, וכאשר חטפו החסידים את השירים פנהו התפלאו הלה על מנהג זה. אמר ליה הרבי: "אלו ידע העולם את סוד השירים, היתה המלחמה מסתמית". לפלאית כלם הסביר: "סוד השירים הוא לקחת מעט ולהוסיף לאחריהם, ואם האנושות פלה היתה פועלת לפי כלל זה, לא היו פורצות מלחמות בעולם כלל..."

יוסיף דעת

לאחר פטירת רחל העמיד יעקב מצבה על קברתה, והוא מצבת קברת רחל עיר היום. בימי קדם לא נהגו להעמיד מצבות על כל המתים, שכן אמר רשב"י בירושלמי "אין עושין נפשות לצדיקים, דבריהם חזון זכונם", ולרחל העמיד יעקב מצבה כי שם עתידים ישראל לעבור בגלות. משום כך פסק הרמב"ם שאין להעמיד מצבה למת, והחיד"א כתב שיש להעמיד מצבה רק לצדיקים מפורסמים כמו האר"י והרמ"ק, אולם הרשב"א כתב שיש בזה משום כבוד למת וכן כתב האר"י שיש בזה משום תיקון לנפש. בעקבות זאת התפשט המנהג להעמיד מצבות על הנפטרים אף לאלו שאינם צדיקים, וביאר רבי משה פיינשטיין את הנאמר שאין עושין נפשות לצדיקים, שאין חיוב לעשות כן אבל אין בזה איסור. אחרים התירו מפני שהמטרה היא לטובת אחרים, שייקחו מוסר סוסי האדם למות. על רוב מצבות הקודש העתיקות אין כלל כתובת, והמטרה עברה בעליפה מדור לדור על זהות המתים הטמונים שם. סמן לזה מצאו בדברי חז"ל בהוריות שיש עשרה דברים הקשים ללימוד, ויש אומרים אף הקורא כתב שעל גבי הקבר, אולם במשנת חסידים נאמר שהכוונה רק לכתב כולל ולא שקוע. בודדות הן הכתובות העתיקות, כגון הכתובת שנמצאה על קברי הכהנים בני חזיר בשפולי הר הזיתים, וכן מספר רבי שמואל ב"ר שמשון שראה בשנת ד'תתק"ע על קברו של עובדיה הנביא את הכתובת: "זה קבר עובדיה הנביא, הירא את השם מנעוריו שנפטר בשנת תק"ע ליציאת מצרים". בדעת זקנים מובא "אני הלל ראיתי לקבר אלדד ומימד והיה כתוב עליהם אלדד ומימד אחי אהרן מן האב ולא מן האם", וכן אמרו שעל קברו של חבקוק הנביא שבגליל היה חרות שמו, וכן על מצבתו של רבי יהודה הנשיא בציפורי נחרת רבנו הקדוש ואצל נכדו ר' יהודה הנשיא בציפורי. רבנו ידיעה הפניני כתב, ש'מוטבם הוא באומה לפתח על המצבה את שם הנקבר, למשמרת לאות לאלף דור לדעת מי הוא זה ואי זה הוא, ולא יישכח בעיר".

גמלים מיניקות ובניהם שלשים פרות ארבעים ופרים עשרה

פניני אור החיים

מדבר האור החיים הקדוש על הפרשה

קטנתי וגו' - אומרו מפל החסדים ואחר כך **מפלי האמת**, ומן הראוי היה לו להקדים האמת ואחר כך החסד שהוא לפני משורת הדין, נתפס לו מר שחסד אל - אין פה באדם לשלם לאל עליו, ואילו יקרא אמת כי אין לו תשלום מאדם, פאומרו אם צדקת מה תתן לו, וכפי זה יקרא חסד של אמת על דרך אומרים ו"ל חסד העשוי עם המתים קרוי של אמת: עוד יכון לומר שני פרטי הטבה, האחד החסד שנתחסד עמו ה' ברב טוב, והשני שהעמידו בידו ולא נתנו ללבן לגזלו ולהמסו ושומר לו האמת, פרוש שהעמיד בידו את החסד. ויש לך לדעת, כי לפעמים יתחסד ה' עם אדם ויהיה נגזל מהזולת להיות בחייו זה/ ושוב יתחמו תמורת הנחסר, והנה מצאיות זה הוא חצי נחמה לנגזל, ולא נחמה שלמה, כי תמיד חושב בחסרונו אשר גזלו הגזלו לשתי סבות. האחת שיתחשב כי אם לא היה גזולו היה לו לתוספת הגזול והנוסף, והשני על-ידי פנים יכאב לבו על הגזול אשר עשה והצליח, מה שאין פו אם יעשה ה' השלמת הגזל מהגזול עצמו, שיוציא בלעו מפיו נחמה זו נחמה, והוא מה שעשה ליעקב שהיה משלם לו מנכסי גזולו עצמו, הוא לבן, דכתיב ויצל אלקים את-ימקנה אביכם ויתרלי שהיה מוציא בלעו של לבן מפיו ומחזיר ממונו של יעקב, והוא אומרו ומפלי האמת, ונכון:

הצילני נא - עוד יכון להזכיר רשעותו של עשו. האחת **מיד אחי** - והוא מבקש להרג את אחיו, האם יש רשע כזה? ויש בדיון להשפילו לפני יעקב. ועוד, **מיד עשו** - שמפרסם בגשע לבד מעונו זה, ולא ימוט צדיק לפני רשע:

דברי הימים

יעקב אבינו נולד בשנת ב'ק"ח, כשאבי יצחק היה בן 60 שנה. בשנת ב'ק"כ, כשהיו יעקב ועשו בני 15 נפטר אברהם זקם בגיל 175. באותו יום מר את את הבכורה ליעקב. בשנת ב'קע"א, קיבל יעקב את הברכות מיצחק בהיותו בן 63, ובאותו זמן נולדו לאה ורחל כתאומות. בשנה זו יצא יעקב מבית אביו, ונטמן 14 שנה בבית מדרשו של עבר, עד שנת ב'קפ"ח. באותה שנה יצא יעקב לחון בהיותו בן 77, ושם עבד 7 שנים בעבור רחל.

בשנת ב'קצ"ט, בהיות יעקב בגיל 84, רימזה לבן ונתן לו את לאה, ולאחר שבוע נשא גם את רחל, ושתייה היו באותה שעה בנות 21 שנה. לאחר חתונתו, עבד עוד 7 שנים בעבור רחל, ונשא גם את שתי השפחות בלחה וזלפה, שהיו שתייה בנות לבן מפילגש. כל ילדיו של יעקב נולדו באותן 7 שנים שעבד את לבן, חוץ מבנו בנימין שנולד בדרכו לארץ ישראל.

לאחר 14 שנות העבודה של יעקב בשתי נשיו, עבד עוד 6 שנים בין השנים ב'קצ"ט - ב'ר"ה עד שהיה בן 97. בשנת ב'קצ"ט נולד יוסף לאחר שרחל היתה עקרה 7 שנים, והיתה אז בת 28 ויעקב בן 91. בשנת ב'ר"ה ברח יעקב מלבן ובאותה שנה פגש את עשו. לאחר מכן שהה שנה ומחצה בסוכות, וחצי שנה בבית אל.

בשנת ב'ר"ו, הגיע יעקב לשכם ואירע מעשה דינה. היא היתה אז בת 7 וכשילדה את אסנת היתה בת 8 שנים. לאחר מעשה שכם בן חמור, נשא שמעון את דינה ונולד להם שאלו בן כנענית, הוא זמרי בן סלוא והוא שלומיאל בן צורישי.

רחל נפטרה בשנת ב'ר"ז בהיותה בן 36, ולאה נפטרה בת 45 בשנת ב'רט"ו. באותה עת נפטרה גם רבקה.

הודה והדרה של יהדות הנגריה היה מרן החת"ם סופר, אשר האיר את שמי דורו בתורתו ובצדקותו, ולשמו ולזכרו תאות נפש. ישיבתו אשר בפרישבורג הבירה נודעה בשערים ונחשבה כאם הישיבות בהנגריה, ואליה נהרו בחורי חמד מקרוב ומרחוק. הצלחת הישיבה היתה לצנינים בעיני מהרסי הדת, והם פעלו ללא לאות כדי להשביח בה את קול התורה. פעם, לאחר פעילות מאמצת והלשנות בזיוות, הודיעו יהודי הנגריה לשמע הגזרה החדשה שפרסם שר החנופה ההנגרי, ולפיה חל אסור למוד תורה בישיבות בכל רחבי הממלכה האוסטרו-הנגרית, אלא בשני סדרי הלמוד ושלוב למוזים פלליים. הגזרה נפלה על יהודי הממלכה פרעם, וכלם ראו בה סכנה להמשך קיום התורה ומסרת ישראל. שתדלני הקהלה החלו לפעל בדרךכים שונות כדי לבטל את הגזרה, ואף נסו להתקבל לראיון אצל השר, אולם הלה סרב ברשעותו לראות פני איש יהודי עמו ומזמור עמו להוציא את הגזרה החדשה אל הפעל, ויהי מה. בסופו של דבר נשא השתדלנות פרי, והשר נאות לקבל את נציגי הישיבה בביתו, אלא שברב גאותו הודיע כי אין עתותיו בידו ואין הוא רואה לנכון להקדיש מזמנו היקר לשמיעת דברי השתדלנים, ולמצער מספים הוא לקבל את פניהם בעת שהוא סועד את לבו בארוחת בקר. היתה זו הכרזה של התרסה מצדו של השר, שבקש להשפיל בכך את נתיניו היהודים, אולם הללו בלעו את ההשפלה ובליית ברה הסכימו לתנאי על זמן הפגישה.

טרם צאתם של חברי המשלחת אל הפגישה הגורלית, עלו אל ביתו של החת"ם סופר על-מנת לקבל את הדרךכו של גאון הדור, ובקשו להתברך מפיו כי יצליח ה' דרכם. עשה החת"ם סופר בבקשתם, הורה להם את הדרך וילכו בה וברכם מעמק לבו, למצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם וחיפץ ה' בידם ויצלח. בסיום דבריו, הוסיף החת"ם סופר משפט סתום ובקש מהם להשמר בעת פגישתם עם השר מפל סרף של אסור והזהירם לשמור על פל מצות התורה ודברי סופרים. הדברים היו תמוהים בעיני השתדלנים, שכן מקפידים היו תמיד על קלה בבחמורה וכיצד חשודים הם על עברה כלשהי, אך שמרו את הדברים בלבם ויצאו מאת פני הקדש בדרךכם אל השר.

בחיל ורעה עלו חברי המשלחת אל לשכתו של השר, ובשנכנסו לפניו מצאווה שרוע על מטווה בעשו הרשע בשעתו, ומלעיט את פיו במעדני עולם שנגעמו לפניו. השר אכל ככל פה בלי נימוס ודרך ארץ, וכשראה את היהודים שעמדו לפניו, הורה להם לשבת על הספסל שבנגודו, בבקשו להגדיל את השפלתם בישיבתם לפניו בעת סעדתו. טרם פצו היהודים את פיהם בענין הגזרה על בטול התורה ברחבי הממלכה, והשר קרא למשרתיו וצוה עליהם להגיש לאורחים ספלי קפה עם חלב. חברי המשלחת נבוכו והם הביטו זה על זה בהסר אונים. דבריו של רבם החת"ם סופר להשמר מפל אסור, החלו לצלצל באזניהם, ועליאף שחששו מחמתו של השר, החלו להתנצל בפניו וסרבו בנימוס לשנות את הקפה שהגש לפניהם. "מדוע אין אתם שותים?" שאל השר, וחברי המשלחת השיבו לו כי חלב עבו"ם נאסר בשתייה לבן ישראל, מקחש שמא התערב בו חלב טמא. ארשת נצחון עלתה על פניו של השר, והוא נענה ואמר: "ראו כמה דברי שטות יש בתורתכם. והרי אין בבעלותי אלא פרות חולבות, וכיצד מעלים אתם על דעהכם שבחלב שלי מערב גם חלב של חיות טמאות?" לגלוגו של השר לא פסק לרגע, עד שפמה מחברי המשלחת כבר החלו לרמוז לחבריהם, כי אולי יש להם התר דחוק לשנות את החלב כדי לרצות את השר ולהראות לו בכך את הכבוד שהם רוחשים לו, בתקנה שזעמו ישכך עקב כך ואולי יעקבות זאת גם יבטל את הגזרה, אך החשובים שבין החברים בטלו את דבריהם באלם קול, והחלו להסביר לשר כי האסור של חלב גוי חל בכל מקרה, שמא בכל זאת מערב בו חלב טמא.

לשמע דבריהם של היהודים שלפניו, בערה חמתו של השר עד להשחית. פניו סמקו מפעם והקצף עלה על שפתיו, ובעוד היהודים יושבים לפניו ורועדים פעלה נדף, צוה להזעיק לפניו את הבשלינית שבמטבח לשכתו ושאל לעברה: "ספרי נא ליהודים האלו על מקור החלב אותו הגשת להם?" לפליאת השר ולתדהמתו, החלה המשרתת לנגמם בהשובתה, ולאחר שהתפתלה והסתבכה בלשונה פלטה באימה ופחד: "החלב הוא חלב פרה, אלא שמערב בו גם חלב גמלים, שכן חלב הפרות אול מהמטבח לאחר שהפרות יצאו אל המרעה, וכאשר הזעקת את המשרתים להגיש חלב לאורחים, מזגתי לתוך החלב שנותר מעט חלב גמלים שנטלתי מאת שכננו שמתגורר בסמוך, אשר בבעלותו חות גמלים. לא העליתי על-דעתי שמישהו יבחין בטעם השונה של החלב, שכן טעמו של חלב גמלים משבח הוא עד מאד."

פניו של השר חורו פסיד והוא הביט על חברי המשלחת בתדהמה. לאחר זמן ארך שב דבורו אליו, והפעם היה קולו שונה לחלוטין. הוא דבר בקול שלו ונכנע והביע את התפעלותו מתורת ישראל ומחממתם הגדולה של לומדיה. "אם זוהי התורה שאתם לומדים בישיבה" אמר, "הרי שאני מבטל בזה הרגע את הגזרה שגזרתי להפסקת למוד התורה, שכן תורה כזו שנגמרה מפי החכמים אשר להם עינים צופיות, ראוי ללמד את כל צעירי המדינה ונתיניה, למען יחכימו אף הם על-ידיה ויחכו להיות חכמים ונבונים כרבותיכם, כי אין בתורת ישראל ואין בחכמיה".

על בקשת יעקב אבינו 'ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש', כתב רבנו בחיי: "זאת שאלת הצדיקים מאת השם, לא ישאלו המותרות רק הדבר ההכרחי בלבד, שאי אפשר לו לאדם בלעדיו".

מטעים

ויחי (כ.ח)

בטעים אולם גרש שצורתו קשקשת, לרמוז לדברי מדרש הבאור שיעקב העמיד את בניו בקשת וישב באמצע התפלה לפני הקב"ה. גם תבת קנטני באזל גרש, לרמוז לדברי חז"ל בשבת, 'לעולם אל יעמד אדם במקום ספנה לומר שעושים לו גם, שמו אין עושים לו, ואם עושים מנמים לו מזביותיו, שנאמר קנטני מכל החסדים'. ולכן מטעים באזל גרש, לשון הלוך וסלוק, שצריך האדם ללכת ולסלק עצמו מן הספנה. (תפוז חיים)

ויאמר הילדים (כ.ח)

שתי התבות בטעים זקף גדול, מפני שעשו תמה על יעקב מדוע שלחת לומר לי שיש לך שור וזמור, צאן ועבד ושפחה, ועל הבנים שהם העקר לא אמרת לי מאומה? ולכן שאלו עשו 'מי אלה לך?' השתומם יעקב מעט ולא ידע מה להשיב לו על כך, ולכן חזר ואמר הילדים בגנון כדי להתאריך בזמן, ובינתים חשב ונענה: לא ענית לך אלא על הדברים אשר באו אלי בדרך הטבע, בהם ינעתי ומצאתי, אולם הבנים מתנת חנם הם לי מהקב"ה ולכן לא הודעתני לך עליהם. (רבי שמואל ד' אוזייר)

ויבאו העיר אשר טמאו אותם (כ.ח)

העיר באתנחתא, בזו את העיר כדי להזהיר אחרים שלא יעשו כן, והוא פתנית טעים בלבוש. (בחני הסלע)

מדגש

במסכת פסחים אמרו חז"ל 'פרד בימי ענה היה', כמובא בפרשתנו 'הוא ענה אשר מצא אתיהימים במדבר'. המהרש"א מביא את קשית החזקוני, שהרי כבר בימי יצחק היו פרדות, כמובא במדרש רבה 'שהיו אומרים וכל פרדותיו של יצחק ולא כספו וזהו של אבימלך? ויש שמתרצים שההרסה הנכונה בדברי המדרש היא זבל בהמותיו של יצחק ולא פרדותיו, וכן גרסתם של בעלי התוספות במסכת בבא מציעא. אחרים מתרצים שהפרד כבר נברא בששת ימי המעשה, אלא שבחיות ענה במדבר מצא את הדרך להוליד אותם, שכן אף הוא עצמו נולד בססול כזה. פרד זה שנועד באסור אינו יכול להוליד כמובא במדרש, ורב האי גאון כתב שלכן נקרא פרד מלשון נפרד, שהוא יחיד בעולמו ואין לו ילדות, ומכאן הבטוי 'זוג או פרד' שכבר מוזכר במורה נבוכים.

ממלכה

משכיל אחד בא פעם לרבי איזיל חרף ושאלתו בפיו: 'חז"ל אמרו שליעקב אבינו היו ששים רבוא כלבים ששמרו את צאנו הרב מהם שלא מנחה לעשו, ותמה אני כיצד עלה בידו של יעקב להחזיק מנחה כה גדולה של כלבים? וכיצד הצליח להאמילם ולהשקותם?' הציץ בו רבי איזיל וראה שאין מנחה אלא ללגלג על דברי חז"ל ונענה לו באולתו: 'ודאי ידועים לך דברי חז"ל שבמצרים ילדו ששים רבוא בקרב אחד, והבונה למשה רבנו שהיה שקול כנגד ששים רבוא, אם כן אפוא, גם ליעקב אבינו היה כגב גדול כמוהו, שהיה שקול כנגד ששים רבוא כלבים...'

גדול היה החזון אי"ש במדת ההסתפקות במקט. פעם הגיע החסיד רבי משה שווימר, שעסק מעט במסחר בובעים, והביא לחזון אי"ש כובע חדש במתנה. נטל החזון אי"ש את הכובע, הביט עליו מעט והניחו על השלחן. לאחר מכן הסיר את הכובע הישן שלו שהיה ברשותו כבר כעשרים שנה, הביט עליו מכל הצדדים כדי לקדמו את מצבו, ולאחר מכן חזר והניחו על ראשו. אז פנה לרבי משה ותמהו: 'בשביל מה? כמי שאומר, עדון הכובע הישן ראוי לחבישה ואין צורך להחליפו, אם כן הרי זה בגדר מותרות, והחזיר לנותן את כובעו. הנהודפנות אחת התבטא החזון אי"ש לתלמידו רבי אברהם הורביץ ואמר: "ההבדל בין הכובע השבתי שלי לכובע של יום חל, שהיה בן שלשים שנה ושל שבת הוא רק' בן עשרים שנה". רבי אברהם זה ספר פעם, כי באחד מבקוריו אצל רבו החזון אי"ש, ראה רבו כי הוא מביט ממשכות ברגליו, והבין כי תמה הוא על שלובש הוא לרגליו אנפילאות בליות שכבר התבלו מרב שמוש ונעשו בהם נקבים. פנה אליו החזון אי"ש ואמר לו בדרך צחתי: "אה, זקן ואינו לפי כבודו", לשון נופל על לשון, שכן האנפילאות נקראות 'זקן' בלשון אשכנז. ספר רבי שמואל הלוי וזנר, כי לאחר פטירתו של החזון אי"ש, באו שלשה גאונים ממשפחתו, אחיו רבי מאיר קרליץ, גיסו רבי שמואל גרינימן, ורבי ראובן פין חתן חתנו של רבי מאיר, ובקשו לסדר לפניו את ירשתו של החזון אי"ש. תחלה עמד רבי מאיר ואמר: "לאחי החזון אי"ש לא היה אפלו ש"ס משלו, והוא למד כל ימיו בש"ס שלי מדפוס ורשה, ומכיון שכתב שם חידושים יקרים על הגליון, מבקש אני את הש"ס בחזרה". לאחר מכן בררו אודות דירתו, ורבי שמואל גרינימן אמר, שגם הדירה לא היתה בבעלותו, שכן היה דר בדירה שהשאל לו יהודי יקר מאמריקה. לאחר מכן נעמד רבי ראובן ואמר שלחזון אי"ש לא היה אפלו מקרה ראוי לשמו, רק מקרה קטן וישן שאין לו שום שני. התברר, כי כל ה'רשה' שהותיר החזון אי"ש, אינה אלא מנהג קטן שמישהו כתב על שמו, אף לא היה בה כדי חלקה.

רבי מיכאל דב ויסמנדל ראש ישיבת ניוטרא, היה תובע מתלמידיו להסתפק במקט והעיד על בני דורו שבשעת למודם בישיבות היו שרויים בחיי צער ולא באו מעדנים למהם. בקנטוס 'הישיבה והישוב' שכתב, הוא מספר על רבי חזקיה פיבל פלוט בעל 'לקוטי חבר ברוחיים', שהעיד על עצמו כי בבואו ללמוד תורה לפני מרן החת"ם סופר, לא היתה לו במשך תקופה ארצה מטה לשכב עליה, והיה ישן על דף של עץ. מלגתו הדקה הספיקה לו רק ללחם שחר אותו אכל משבת לשבת, וזאת על-אף אהבתו הגדולה של החת"ם סופר לתלמידיו. פעם, היתה הרוחה בהוצאות הישיבה, והממנים על מטבח הישיבה החלו לחלק לבחורים מיץ תפוזים בארוחת הבקר. אחרי תקופה קצרה חש רבי מיכאל דב, כי נחלש כח התורה בבית המדרש, לאחר שעד אז לא פסק בו קול התורה במשך כל שעות היממה. התבטא על כך הרב ואמר, כי לדעתו הסבה היא מפני שהחלו לחלק מעדנים לבחורי הישיבה, והזכיר את מאמר חז"ל בירושלמי 'עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו, ויס: "משנית מיץ תפוזים לא גדלים להיות תלמידי חכמים". דבריו כה השפיעו על הבחורים, עד שאפלו מה שנתנו להם לאכל היה נראה בעיניהם כמותרות, ומה כבר אכלו בארוחת בקר? לחם ישן שקבלו פשירים מה שלא נמכר בשוק, מטבל בשמן שקבלו מהממשלה, ורק פעם אחד קבלו חמאה. לסעדת הערב, קבלו רק פעמים בשבוע מאכלים בשריים, והאוכלים חשו כאלו עושים הם עולה כדך שהם אוכלים מעדנים כאלו. באשר התאונן לפניו פעם הממנה על בית התבשיל שאין לו מה לתת לבחורים לאכל לארוחת ערב, תמה בפניו ושאל: 'הלא לפני ימים אחדים הביאו לכאן שק גדול של ארז? התנצל האיש ואמר: "וכי יכול אני לתת לבחורים כל יום ארז וארז, ושוב ארז?" הביט בו הרב ואמר: "וכי מדוע לא? בחור בישיבה אין לו מה להביט בדברים כאלו, הוא צריך לאכל כדי לשבע על מנת שיוכל ללמד תורה, ואין לו לבקש תענוגים'.

אל ביתו של רבי יואל מטסטמר הגיעו שועי עולם, מנהיגים נכבדים ושירי ממשלה, לצד רבנים וגאונים מפרקסמים. הבית היה צר מהכיל אפלו לחיי היום-יום, אולם הרבי מאן לשמע לעצת משמשו על הצורך להגדיל את הבית, וכאשר תמהו בפניו כיצד אפשר להנהיג מבית כה צר רבנות כה גדולה, אשר פארותיה מסתעפים ומקיפים זרועות עולם, לא היה מטה אגזו ככל כאלו לא אליו מדברים. בשנת תשי"ב, באשר נסע לעיר אנטורפן, נכנס אחד ממקורביו לחדרו ובידו גליל של בד משי. 'רכשתני זאת בדרךנו, קעת שעברנו בפריז', ספר האיש, 'ובדעתו לתפר לרבנו כנגד חדש עלי-פי מדותיו'. תמה הרבי ושאל: 'בשביל מה היה עליה לקנות את הבד? והרי יש לי מלבושים למכביר', ונענה: 'אבל מצאתי את הבד הזה במחיר מוזל מאד, שלמתי עליו עשרים דולרים בלבד'. התממר הרבי ואמר: 'אבל כמה יהודים היה באפשרותנו להחיות בסכום זה'.

"וזאתה אמרת היטב איטיב עמד" - אם האדם מלא הודיה לקב"ה וכל העת חש כי ה' מרעיף עליו רב טובה, וכאשר נשאל הוא על מצבו עונה בטוב, אזי אומר לו הקב"ה "וזאתה אמרת היטב", אם אתה אומר שטוב לך, אזי "איטיב עמד" - אשפיע לך טובה כפכל כפלים! (רבי יחזקאל מקוזמור)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת וישלח תש"פ

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה (לב, ה)

כתב רש"י: "גרתי - לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר, אינך כדאי לשנוא אותי על ברכות אביך שברכני הוה גביר לאחרי, שהרי לא נתקיימה ב"י."

אמר יעקב לעשיו, אבינו יצחק ברכני "הוי גביר לאחרי", והרי לא נתקיימה ב"י, דהיינו האותיות ב' י מתוך המילה "גביר" - לא נתקיימו, ונשארו רק שני האותיות ג' ר', שאני נחשב כגר. וזה מה שכתב רש"י לא נעשיתי שר וחשוב אלא "גר", וכו' שהרי לא נתקיימה ב"י."
עם לבן גרתי (לב, ה)

כתב רש"י, "גרתי בגימטריא תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים."

איתא במדרש (הובא ב'חמשה מאמרות' וב'דמשק אליעזר' ועוד) שיעקב שמר רק את השבת. ויש להבין האיקר עולה בקנה עם חז"ל ששמר תרי"ג מצוות?

עוד יש להבין, במה שכתב רש"י שיעקב אמר "ותרי"ג מצוות שמרתי", ונקדים, עפ"י מה שמסופר, שאחד בא אל הרה"ק רבי מאיר'ל מאמשינוב, וסיפר ששידך את בתו, והתחיל לשבח בפי הרבי את החתן, ואמר שהחתן הוא מתמיד גדול, אולם הרבי לא גילה שום סימני התפעלות, המשיך ואמר שהחתן מתפלל בהשתפכות הנפש ובדבקות, ושיש לו מידות טובות, והרבי לא מגלה שום סימן התפעלות. הוסיף אותו אחד ואמר שהחתן גם יודע לשיר יפה, כאן נענה האדמו"ר ואמר: הא, זה מעלה מיוחדת! והסביר: זה שהחתן יושב ולומד ומתפלל ושיש לו מידות זה לא שבח, זה מדינא, זה מהדברים שמוטלים על כל יהודי לעשות, אמנם, לשיר יפה זה כבר מעלה שלא מחוייבים בה וזה מעלה שאין להרבה אנשים...

ובאמת, שישוד זה כבר איתא בגמ' (תולין לו, ב) שיחזקאל הנביא אמר "ואומר אהה ה' אלקים הנה נפשי לא מטומאה ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה ולא בא בפי בשר פגול" אומרת הגמ' שא"א להבין את הדברים כפשוטם, כי לא יתכן שמתפאר הנביא בזה שקיים התורה כפשוטו. לפי"ז נשאלת השאלה, מה השתבח יעקב אבינו שמר את התרי"ג מצוות? זה הרי חובה על כל יהודי!

ידועים דברי הרמב"ם (הלכות דעות פרק ו' ה"א) "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעו וחבירו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם ויתרחק מן הרשעים ההולכים כחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם הוא שלמלה אומר הולך את החכמים יחכם ורועה כסילים ירוע ואומר אשרי האיש וגו' וכו'."

יוצא אם כן, שלהיות בחברת רשעים ולא ללמוד ממעשיהם, זהו בעצם נגד הטבע, א"כ, מובן היטיב שזה מה שאמר יעקב, "עם לבן גרתי" ומצד הטבע הייתי לומד ממעשיו, ואעפ"כ "תרי"ג מצוות שמרתי", וזהו אכן שבח גדול למאוד. (ראה כעין רעיון זה בספר "מחשבת מוסר")

בזה מובן גם כן המדרש הנ"ל, שהרי יעקב אבינו היה כל השבוע בשדה, ולא ראה את לבן, אבל בשבת חזר לביתו, יוצא שבמשך ימי השבוע לא היה את הניסיון, רק בשבת, וזה מה שאמר המדרש, שבוודאי שיעקב שמר את התורה גם במשך ימי השבוע, אבל בשאר הימים לא היה בזה רבותא יתירה כמו בשבת, ועיקר גדלותו היה בשבת בחברת אותו רשע ולא למד ממעשיו.

ונסימך לכאן סיפור (מובא גם ב'להגיד') מעניין זה של ללמוד מהשני, מזוית מעניינת: ר' דוניש מטלז ז"ל היה מהגבירים הגדולים והיחידים שכספם לא אבד בעת המהפכה ברוסיה. הוא נשאר גביר והגדיל את רווחיו. שמו נודע כערליכער גדול ובעל חסד מפורסם. רבים וטובים היו נוקשים על דלת ביתו לצדקה והיו נענים ביד רחבה מאוד. הוא זכה להיות מגדולי תומכי התורה בדור.

סיפר ר' שלום שבדרון: כשהאלטער מנובהרדוק היה מגיע אליו לבקשת צדקה, ר' דוניש היה פוסע לעבר הכספת, פותחה בצהלה, ואומר: "קח ר' יוזל - ככל שתחפוץ." ור' יוזל היה לוקח!...

הו עובדא שפעם הגיע אל ביתו תלמיד חכם מפורסם ובקש בתחנונים למען מטרה לעלה לאיזה דבר מצווה. הוא ביקש סכום מסוים (סכום גדול) אך ר' דוניש נתן לו הרבה פחות מהסכום שביקש.

אותו תלמיד חכם היה מאוכזב, וללא מחשבה נוספת שאל אישית: "כשר' יוזל מנובהרדוק מגיע לכאן, כך אומרים, אתה פותח לו את אוצרותיך ואומר לו קח כרצונך. האם אני או המטרה שלשמה אני אוסף - פחות חשובים בעיניך? ענה לו ר' דוניש, כשצלצלתם בפעמון וראיתי אתכם, הבחנתי שאתם לבושים בבגדים נאים, למה? יש לך סיבה פשוטה, התכוננתם הרבה בבית וגיהצתם את הבגדים כי הולכים לפגישה עם דוניש. וכשננסת, נתת לי ללכת ראשון, לא התיישבתי עד שאני התיישבתי ולא התחלת לדבר עד שסימנתי לך, ולמה אתה מכבד אותי? כי יש לי כסף? אם כן, אמרתי לעצמי, אני לומד ממך שהכסף זה דבר חשוב ואשמור אותו אצלי. אבל כשר' יוזל מגיע הרי הוא נכנס לתוך החדר ומתחיל

מיד להטיף לי מוסר עם ניגון: דונישקע דונישקע מה יהיה איתך, לא הכל זה כסף. כשאני שומע את זה אני לומד ממנו שכסף לא שווה כלום, ואני נותן לו כמה שרק רוצה שלפחות יעשה עם זה חסדים...

עם לבן גרתי ואחר עד עתה (לב, ה)

וברש"י, **עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי**. המפרשים מביאים שלכן אמר יעקב לעשיו ששמר על תרי"ג מצוות, היות שיצחק אמר לעשיו "היה כאשר תריד וכו'" שכאשר לא ישמור יעקב על המצוות יזכה עשיו בברכות, וכעת הרי בא עשיו על דבר הברכות. אמר יעקב לעשיו תדע לך ששמרתי על תרי"ג המצוות, ואין ביכלתך לקחתם ממני. וינר מכאן נקודה נפלאה בדרגת הענוה של יעקב אבינו, שאף כשהיה צריך להעיד על עצמו ששמר על המצוות לא אמר זאת בפה מלא: שמרתי על כל המצוות" אלא דרך רמז וגימטריא "עם לבן גרתי", שכן "ההללך זר ולא פירך", ויעקב לא יכול להוציא שבהם על עצמו בפה מלא.

(רעיונות)

הנה בביתו של לבן ה' יעקב אע"ה מוסרד מאוד, והי' לו ביטול תורה הרבה ע"י עסקיו עם לבן שלא הניחו להרגיע כלל והוצרך לחשוב תחבולות איך להנצל מרמאותיו. ואילמלא לא בא עליו לבן בעקיפין והי' לבו מופנה להיות עמל בתורה לא הי' מכניע עצמו לעשו כל כך, דבזמן שקולו של יעקב בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין הידים יד עשו (מדרש ילקוט פ' קטו) ובלא"ה אין שליטה לידי עשו, והיינו ששלח לו: אל תתמה במה שאני מכניע עצמי אליך הגם ששמרתי תרי"ג מצוות מי"מ לא הי' ביכלתי ללמוד מחמת מעשיו הרשעים של לבן והיינו דאמר "ולא למדתי" ע"י "מעשיו הרעים" של לבן, אבל כשיעוזני השי"ת ויהי' לי הרחבת הדעת ללמוד וללון בעומק הלכה אז בלאו הכי אין הידים יד עשו.

(ערוגות הבושם)

כאשר שהה מרן הגרי"ז זצ"ל מבריסק בעירת המרפא "קריניצא" היה שם באותו זמן גם הרב של לעמבערג, חתנו של רבי לייב ברויזא זצ"ל. פעם אחת כשטייל מרן הגרי"ז זצ"ל ברחובות העיר לצורך בריאותו, נתלה אליו הרב הנ"ל, וחזר בפניו על דבר תורה שאמר לבני קהילתו בשבת.

הנה כתוב בריש פרשת וישלח שאמר יעקב אבינו ע"ה "עם לבן גרתי" ומביא רש"י "ותרי"ג מצוות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים". ולכאורה קשה האיקר היה ביכולתו של יעקב אבינו לשמור על כל התרי"ג מצוות, והרי לבן ארמי ביקש לעקור את הכל, ובודאי היה בכל עת מפריע יעקב כאשר בא להתפלל וללמוד, והיה עומד עליו לבלבלו ולהטרידו... אולם התירוץ הוא, שעל זה התכוון יעקב באומרו "ויהי לי שור וחמור" דכוונתו לומר שלכן היה בעיניו כשור וחמור, שלא התחשב בו ולא התפעל ממנו כלל, ולכן לא למד ממעשיו הרעים.

כאשר הלך הלה, אמר מרן הגרי"ז זצ"ל כי אף אמנם שאין זה הביאור הפשוט בפסוק [שהרי כתוב ועבד וגו', משמע דאיירי דהו ליה בהמות כפשוטן] מכל מקום עצם הדבר נכון הוא שאם נותנים חשיבות במידה כל שהיא לרשעים אף בדבר פלוני או בתכונה פלונית שלהם על כרחו ילמד ממעשיהם...

משא"כ כשמבטלם האדם בליבו לחלוטין, והם חשובים בעיניו כבהמות ממש, כ"שור וחמור", אזי לא ילמד האדם מהם מאומה שכן חשובים הם אצלו כשור וחמור.

והביא מרן הגרי"ז זצ"ל לדברי הרמב"ם בהלכות דעות פ"ו ה"א "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעו וחבירו וכו'" ומדגיש הרמב"ם "רעיו וחבריו" כי כאשר הם אצלו "כשור וחמור" אינו נמשך אחריהם.

(עובדות והנהגות לבית בריסק)

ויירא יעקב מאד ויצר לו (לב, ח)

יש להבין ממנה פחד יעקב, ומיה הכפילות "ויירא" ויצר? וברש"י - וירא שמא יהרג ויצר שמא יהרוג את אחרים.

"מלבי"ם" פירש וכן הוא ב"אהבת יונתן", שכשהרגיש יעקב שיש לו מורא בליבו, מיד "ויצר לו" על כך שהוא מתירא, ודאג על שאינו שלם במידת הבטחון.

הרבה מהמפרשים תרצו ש"אחרים" היינו רבי מאיר, שיצא מבניו של עשיו. וחסש יעקב שמא יהרוג הוא את "אחרים" שאם יהרוג את עשיו לא יולד רבי מאיר.

"באמרי שפר" מבאר לפי הנ"ל, שהרי יעקב קנה את הבכורה מעשיו, והיה זה קנין על "דבר שלא בא לעולם", שהרי עדיין לא היה עבודה בבית המקדש, ורבי מאיר הוא ס"ל שקנין שבדבר שלא בא לעולם קונה (יבמות צג), ויעקב אבינו טען ש"קים ליי" כרבי מאיר, אבל כעת שאם יהרוג את עשיו, ממילא לא יצא ממנו רבי מאיר, וממילא תיבטל המכירה.

ואילו בכלי יקר מפרש שיעקב ידע שעשיו אמר "יקרבו ימי אבי למות ואהרגה את יעקב אחי", וכיוון שראה יעקב שעשיו בא להרגו, חשש שאולי כבר נסתלק יצחק,

את שאלתו של ישו מפרש רש"י בשני אפנים: על פי הפשט - זו המנחה שלח יעקב, ולפי זה מובנת תשובת יעקב: המנחה, אכן, הגיעה כדי למצוא חן בעיני עשו ולשכך את כעסו.

על פי הדרש, אומר רש"י, באותו לילה שבו נאבק יעקב עם מלאכו של עשו, גם עשו ואנשיו לא ישנו. כת של מלאכים הגיעה אליהם והחלה לדחוף אותם אחורה, תוך כדי מכות עזות. מכות ממלאך, הן המכות הגרועות ביותר, משום שאפילו לא יודעים מהיכן הן הגיעו, ואיך להתגונן מהמכה הבאה...

"מי אתם?", שאלו המלאכים, ומשמעו שאלו הם אנשי עשו אמרו: "הכו הכו". המכות היו כה נוראות, עד שאנשי עשו החלו לצעוק: "עזבו אותנו, האם יודעים אתם מיהו עשו? בנו של יצחק...". אולם המלאכים המשיכו להכות. "עשו הוא נכד לאברהם אבינו", ייסו האנשים לומר, אך המלאכים הוסיפו להכות, לבסוף צעקו: "עשו הוא אח של יעקב", ובאותו רגע אמרו המלאכים: "אם כך, הרי אתם משלנו... סליחה, זו טעות...". ועזבו אותם לנפשם...

רק נעלמו אלו, והנה הגיעה כת נוספת, שוב חוזר המעשה על עצמו. הם זוכים למכות ודחיפות, אומרים שהם אנשי עשו, והמכות רק מתגברות, מנסים להתלות בזכותם של יצחק ושל אברהם, ללא תועלת. רק כאשר הם מזכירים את יעקב, עוזבים אותם המלאכים לנפשם.

כך היה במשך הלילה כולו. לכן, מיד כאשר נפגש עשו עם יעקב הוא שואל אותו: "מי היו כל המלאכים שנפגשו אתי? מה פשר המכות הללו שקבלנו במשך כל הלילה האחרון? כל האנשים שלי מגובסים...".

עונה לו יעקב: "למצא חן בעיני אדוני..." לפי מדרש זה תשובת יעקב איננה מובנת: האם המכות נועדו כדי למצוא חן בעיני עשו?

ויוכן על פי מעשה שהיה, אחד מהגדולים הגיע לארץ ישראל לפני כשמונים שנה, האניה עגנה ביפו ורבי משה בלוי חיכה שם כדי לקבל את פניו וללוותו עד ירושלים, כשהגיע האורח קיבל רבי משה את פניו ועזר לו בנישואת כל הארגונים.

רבי משה שכר איזה ערבי עם כמה חמורים שיוביל אותם עם החבילות עד ירושלים, התמקח על המחיר וסגר על סך מסוים.

אחרי שהעריב את החבילות יצאו לדרך לכיוון לירושלים, ויהי אך יצא יצאו מאזור היישוב נעצרו לפתע הערבי ואמר להם: אם אתם מכפילים את הסכום הרי שאנו ממששים, ולא - אני משאיר אותכם כאן יחד עם החבילות באמצע הדרך הרחק ממקום יישוב. האורח נבהל למשמע האיום של הישמעלי אך רבי משה לא נבהל, הוא ניגש הישר אל הערבי ונתן לו שתי סתירות בפנים ותוך כדי כך הרים עליו את קולו "אתה ממשיך ישירות עד לירושלים בדיוק במחיר שסיכמנו!!!" הערבי התיישב מיד על החמור והמשיך בניסיעה בכניעה גמורה לכל מה שהם אומרים.

בלב מסויים פנה האורח אל רבי משה ואמר לו, אני לא מבין את הערבי, מתחילה מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר, אם הוא ידע שהוא יותר חלש, אז מה הוא איים ואם באמת הוא לא חלש מדוע נכנע מיד?

אמר לו רבי משה, אסביר לך, עם הערבי צריך לדבר בשפתם, טבעם של ישמעלים אלו, שאם לא דורכים עליהם הם מנסים להתקומם נגדך, אבל אם אתה מראה לו יחס של כח אז לא רק שהוא נכנע בפניך אלא שהוא נהפך למעריץ שלך... בזה יובן מה שכתוב כאן, עשיו שאל למה קיבלתי מכות, יעקב ענה לו שעל ידי המכות הוא ימצא חן בעיניו כי הגוי הזה כשהוא רואה שיש לך כח הוא נהיה מעריץ שלך...

יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי (לג, יד)

ריתית דיבור נאה בייטב לב בשם הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע על דברי הגמ' בעניית כד: על רחב"ד שהלך ברחוב וירדו גשמים, ואמר לו העולם בנחת וחינא בצער, ופסקו הגשמים, אמר רב יוסף 'מה אהני לגבי רחב"ד צלותא דכה"ג שהתפלל ביה"כ שלא יכנסו תפילת עוברי דרכים בשעה שישראל צריכים לגשם'. וצ"ע שהרי רחב"ד היה חי בזמן שביהמ"ק היה קיים, ואיך לא נתקבלה תפילת הכה"ג ביה"כ בגלל דברי רחב"ד, ועוד צ"ע האם רחב"ד אכפת לו שכל העולם בנחת, והרי הוא אוהב ישראל. וי"מ דכיון שהוא שורש צנור הפרנסה לבני דורו, ממילא אם לא ירדו גשמים עכשיו, ירדו לאחר מכן, כי הוא כבר ימשיך להם פרנסה. אך מסתמא היה עניו ושפל רוח הרי לא יתכן שהוא יעצור את הגשמים משום נוחיות שלו?

ופי' הרה"ק מבארדיטשוב שיש שני מיני אנשים, עוברי דרכים והולכי דרכים, יהודי שאינו צדיק דאחיד בשמיא וארעא, הוא עובר דרכים, כי הוא צריך להגיע עד ניו יורק והוא צריך לעבור בדרכו הרבה מקומות. ממילא הוא באמצע הדרך, וכן בדרך קצרה, מכאן עד רחוב מלכי ישראל יש דרכים באמצע שאני צריך 'לעבור' אותם כדי להגיע למטרה שלי. זהו 'עובר דרכים'

אך המדרגה היותר עליונה שכל אמה וטפח שהוא נמצא שם, הוא צריך להיות שם, לחשוב שם אנכי ה' אלקיך, לחשוב מחשבה של קידוש השם, לברך שהכל, ובורא נפשות, ולהתפעל מפרח וירושנה וכו' ולהתבונן מגדולת ה', יהודי כזה אינו עובר דרכים אלא 'הולך דרכים'. וכל יהודי צריך לזכות למדרגת 'הולך בדרך', שגם התחנות באמצע יש בהם מטרה ותכלית. כדרך אור הבעש"ט והמגיד זי"ע.

סיפור השגחה פרטית נורא

סיפור האדמו"ר מפייטסבורג מאשדוד צוק"ל, הוא נסע עם ח' אנשים מבני קהילתו לחתונה בניו יורק, הטיסה עורכת שעתיים מפטסבורג לניו יורק, כיון שהתחילה הטיסה הודיעה הטייס שהמטוס בסכנה ואי אפשר להמשיך, הציבור נכנס לחץ גדול, ולאחר כמה דקות הודיעה שיש במקום נדח שדה תעופה קטן באמצע מדבר והוא נוחת שם להנצל מסכנה. האדמו"ר הסתובב שם הלון ושוב, ודיבר עם חסידיו, ועכבו אותם כמה שעות עד שיבא מטוס חדש לקחת אותם לניו יורק. כיון שראו כך, הגיע זמן מנחה, וחשבו האיך יתפללו הרי הוא רבי עם ח' חסידים הרי ט', והאיך יהיה להם מנין, יש קבלה מהבעש"ט שכל ט' יש להם

זוה הכוונה "וירא יעקב" מעצם זה שעשיו רוצה להרגו, וייצר לו" שמא מת אביו יצחק.

וירא יעקב מאד ויצר לו (לב, ח)

כתב רש"י "וירא שמא יהרג, ויצר לו אם יהרוג הוא את אחרים". אפשר לבאר על פי מעשה שמביא רבינו ה'בן איש חי', שפעם היה במלך צרפת, שהיה לו יועץ חכם חוזה בכוכבים ובקי באצטגנינות, והיה מגיד לו תמיד סתרות ועתידות, והמלך היה מאמין בו מאד לרוב חכמתו, ויעשיריה ויכבדהו, והנה יום אחד נהפך לב המלך עליו, על ידי הולכי רכיל שדיברו לשון הרע על היועץ מרוב קנאתם בו, שכאילו קשר היועץ קשר עם אויבי המלך להדיחו ממלכותו, ותיכף גזר אומר להביא לפניו את היועץ ועלה בדעתו להיכנס עמו בדברים טרם יירגנו כדין מורד במלכות.

והנה כאשר הובא החוזה בכוכבים לפני המלך, פנה המלך בשאלה, האם יש בידך לחזות מה צפוי לך בעתות כאלה? ויאמר החוזה יש ויש, אמר לו המלך, אם כן הגידה נא לי יום מותך, ויבהל החוזה מאד שהרגיש כי רעה נגד פניו, ויתבונן לחשוב במשטר הכוכבים בלוחות שלפניו, ויעש כן בחכמה למראה עיני המלך כאילו הוא רואה במשטר הכוכבים והמזלות, ואחר איזה רגעים השתנו פניו והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו ויאמר למלך: אדוני המלך, הכוכבים גילו לי כי סכנה גדולה מרחפת על ראשי, אולם צר לי מאוד כי על ידי הכוכבים נודע לי שיום מותי יהיה לפני יום מותו של המלך ג' ימים, ולא על עצמי אני דואג אלא על אדוני המלך, כי קרב קצו וקץ ממלכתו האדירה...

וישתומם המלך למשמע אזהרו, כי דברי החוזה הטילו עליו אימה ופחד, וירא לנגוע בו, ואז הוציא לאור משפטו ויצא זכאי לפני המלך, ואדרבה, שם המלך משמר ללוות את היועץ בכל אשר ילך, כי האמין שדברי חזונו יבואו באחרית הימים, ועל זה נאמר קהלת ז' י"ג "החכמה תחיה בעליה". והנמשל, הנה ידועים דברי חכמינו (סוטה י"ג) שרבקה נתנבאה שיעקב ועשו ימותו ביום אחד כמו שנאמר "למה אשכל גם שניכם יום אחד". לכן פחד יעקב שמא יהרוג את אחרים שאם יהרוג את עשיו, הרי גם הוא ימות. (לבוש יוסף בשם הגר"ע יוסף צוק"ל) ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה. (לב, ט)

על מה הסתמך יעקב שהיה ישראו לפליטה?

בספר חנוכה התורה תירץ כך: דהנה איתא במדרש שמחנה אחת היתה רחוקה ממחנה השנייה מהלך יום. וידוע שיעקב הלך בהמחנה הראשונה. והנה רבקה אמרה למה אשכל גם שניכם יום אחד שיעקב ועשו ימותו ביום אחד. אם כן לפי זה אם יהרוג עשו המחנה ראשונה ויעקב בתוכם אם כן ימות עשו גם הוא קודם שיבא להמחנה השנייה. דהא עד מחנה השנייה היה דרך מהלך יום והוא עלול שימות ביום אחד כנוצר לעיל. אם כן יהיה המחנה השנייה על כרחו לפליטה.

(חנוכה התורה)

עוד יש במפרשים, שהיות ותפילה עושה מחצה, ידע שמחנה אחד וודאי ישרא.

ויאמר שלחני כי עלה השחר (לב, כז)

וברש"י, שהגיע זמנו לומר שירה. בספה"ק עבודת ישראל הביא לבאר, שידוע שהשטן בעצמותו אינו רוצה שישמעו לקולו ושיחטאו, אלא שתפקידו הוא לפתות את האדם, כדי שיתגבר האדם ויקבל שכרו על זה, ואם מפתה אדם לעבור עבירה, תקוותו שהאדם לא ישמע אליו, ואם האדם נכשל, הרי זה מצער.

והנה כאן יעקב אבינו שהיה בעל כח גדול, ובכל זאת לא השתמש בזה לשום תאוות, וכעת שנלחם עמו בפנים בפנים, והתגבר על היצר, הרי שהמלאך שמח שמחה גדולה למאוד, שיעקב אבינו עמד בצדקתו ונצחו, וממילא הגיע זמנו לומר שירה על שיעקב אבינו נצחו.

(עבודת ישראל)

והוא עבר לפניו וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו. (ג, א)

הנה נודע הסתירה בדברי חז"ל אם עשה יעקב אבינו ע"ה כראוי בזה שהשתחוה לעשיו הרשע, ונתלקו בזה המדרש והזה"ק, דבזה"ק שבחוהו ובמדרש טענו עליו טענות' כדרך הרה"ק מבעלזא שהיה קונס עצמו כל לילה על מה שחטא בכמה וכמה עונות במחשבה...

וכנודע מה שסיפר דודי רבי יצחק לנדא ששמע את מהר"א שקונס את עצמו על העבירה שהלביש את

הטלית קטן הפוך, ואמר לו ר' יצחק הלא אני הלבשתי לרבי את הציצית והם היו ישרים ולא הפוכים? אמר לו מהר"א 'נדמה לי שהיה לך רצון להלביש את הט"ק הפוך'. כי יהודי לא יכול לצאת מחשבון הנפש ש'הכל בסדר', מוכרח למצוא משהו שיחול עליו מצות התשובה.

וכתב האבן עזרא וירא יעקב מאד וייצר לו', שואלים איך פחד יעקב והלא ה' הבטיחו, אלא שיעקב פחד שמא שגג במחשבתו, וממילא בעבור זה לא יהיה ה' עמו. והרמב"ן כתב שנתירא יעקב שחטא בזה שהאריך בדברים עם לבן בסוף פ' ויצא. וכן יש בהמשך הפרשה כמה וכמה 'עונות ופשעים', כמ"ש רש"י דברי המדרש שכיון שהכניס את דינה בתיבה שלא יראה עשיו הרשע, 'לכך נענש יעקב' שמנעה מאחיו, שמא תחזירנה למוטב, ולכן נפלה ביד שכם.

והקשה הסבא מקלם איך בקשו מיעקב שישאנה לעשיו הרשע, והלא כל המשיא בתו לעם הארץ כאילו משליכה לפני הארץ? ויתירץ בדרך תורת ליטא, הן אמת שהיה צריך להחביא את בתו דינה בתיבה, אך כשסגר את המכסה של התיבה, היה שם סתירה מדי חזקה, ושם תפוסה על משהו שלא היה רק כדי להצילה מעשיו, אלא שעשיו לא יזכה בה, היה שם משהו במהירות סגירת התיבה... (הגרמ"י רייזמן)

למצוא חן בעיני אדוני...

עשו שואל את יעקב: "מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי", ויעקב עונה: "למצא חן בעיני אדוני".

ועשירי, ומסתמא כל כלל יש לו יוצא מן הכלל, כי היו כל המטוס גויים. וביקש הרבי להכנס לאחד הביניים דשם שיוכלו להתפלל בישוב הדעת, כי אותו שדה התעופה היה מיוחד לחקלאים, שהוא מקום ענק של חקלאות ושם אורזים משאות הגידולים ושולחים אותם לניו יורק, וניגש אחד החסידים לבעלי הטרקטורון שנושא את הארגוזים, ושאל אותו איפה יש מקום להתפלל. הנהג של הטרקטור נהיה חיזור והתעלף, וביקש כוס מים לשתות. לאחר שנתאושש סיפר להם שהוא יהודי יליד וויליאמסבורג ממשפחה חסידית, [המעשה היה בשנת תש"כ] וירד מדחי אל דחי ובניו שייכים לאומות העולם רח"ל וכו', ויהי בלילה ובא אביו בחלום בטענה מדוע אינך שומר על היארצייט שלי, הרי אתה הבן יחיד שלי, היום היארצייט ואתה צריך להתפלל במנין ולומר קדיש. אמר לו הבן בחלום, הרי כבר נפלתו מדחי אל דחי, מה לי ולתפילה, ואיפה יש לי מנין לומר קדיש כאן במקום עבודתי. בסוף הבטיח לאביו שאם יהיה מנין יתפלל ויאמר קדיש. וכך סיבב הקב"ה ובאו ט' אנשים והוא התפלל בציבור ואמר קדיש לעילוי נשמת אביו. וכך נתקרב היהודי ונהפך לחסיד פייטסבורג נלהב...

הרי שהרבי מפייטסבורג לא היה 'עובר דרך' אלא 'הולך דרך', הוא היה צריך להיות במקום ההוא. לקרב נשמה לאביו שבשמים, וכך צריך כל יהודי להשתוקק להיות 'הולך דרך', הגם שלא תמיד רואים סיפורים כאלה לעין כל, אבל באותו שדה התעופה היה ניצוץ קדוש באותו שדה התעופה, שאתה היית צריך להעלותו דווקא במקום ההוא ובזמן ההוא, וגם זה יכול לגרום שהמטוס יאחר או יבא בזמן, כשיהודי יודע שמה' מצעדי גבר כווננו, ולא רק דרכו יחפץ, אלא כל פסיעה ופסיעה יש לה חשבון עליין.

וכ' הר"ק מבאריטשוב שכשהתפלל הכה"ג שלא יפסקו גשמים, התפלל רק 'אל יכנסו לפניך תפילת עוברי דרכים' יהודי שהוא ממחר לדרכו והגשם מפריע לו, אל תעלה תפילתו, שהרי אינו מחשיב את אמצע הדרך, ממילא נדחה הוא מפני הגשמים ברכה, אך צדיק ונולה אליו שהוא 'הולך דרך', הרי הוא עובד את ה' בכל מקום ובכל פסיעה, ממילא הוא טוען לפני הגשמים, אני עושה רצון קוני, ממילא נדחה הגשם מפניו. וזה התפעלות של רב יוסף מה אהני תפילת כה"ג לפי רחב"ה, שכפלי צדיק כזה לא התפלל הכה"ג כלל.

וכתב הייט"ל ע"פ מש"כ בתהלים לב. 'על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו' שלא יבואו לו שטף מי גשמים בדרכו, איך ימנע הוא תפילת הכה"ג? 'אשכילך ואורך, בדרך זו תלך', שתהיה הולך דרכים ולא עובר דרכים, אזי לא יבואו לך שטף מים רבים בדרך.

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וכתב הייט"ל ע"פ מש"כ בתהלים לב. 'על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו' שלא יבואו לו שטף מי גשמים בדרכו, איך ימנע הוא תפילת הכה"ג? 'אשכילך ואורך, בדרך זו תלך', שתהיה הולך דרכים ולא עובר דרכים, אזי לא יבואו לך שטף מים רבים בדרך.

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

ועשירי, ומסתמא כל כלל יש לו יוצא מן הכלל, כי היו כל המטוס גויים. וביקש הרבי להכנס לאחד הביניים דשם שיוכלו להתפלל בישוב הדעת, כי אותו שדה התעופה היה מיוחד לחקלאים, שהוא מקום ענק של חקלאות ושם אורזים משאות הגידולים ושולחים אותם לניו יורק, וניגש אחד החסידים לבעלי הטרקטורון שנושא את הארגוזים, ושאל אותו איפה יש מקום להתפלל. הנהג של הטרקטור נהיה חיזור והתעלף, וביקש כוס מים לשתות. לאחר שנתאושש סיפר להם שהוא יהודי יליד וויליאמסבורג ממשפחה חסידית, [המעשה היה בשנת תש"כ] וירד מדחי אל דחי ובניו שייכים לאומות העולם רח"ל וכו', ויהי בלילה ובא אביו בחלום בטענה מדוע אינך שומר על היארצייט שלי, הרי אתה הבן יחיד שלי, היום היארצייט ואתה צריך להתפלל במנין ולומר קדיש. אמר לו הבן בחלום, הרי כבר נפלתו מדחי אל דחי, מה לי ולתפילה, ואיפה יש לי מנין לומר קדיש כאן במקום עבודתי. בסוף הבטיח לאביו שאם יהיה מנין יתפלל ויאמר קדיש. וכך סיבב הקב"ה ובאו ט' אנשים והוא התפלל בציבור ואמר קדיש לעילוי נשמת אביו. וכך נתקרב היהודי ונהפך לחסיד פייטסבורג נלהב...

הרי שהרבי מפייטסבורג לא היה 'עובר דרך' אלא 'הולך דרך', הוא היה צריך להיות במקום ההוא. לקרב נשמה לאביו שבשמים, וכך צריך כל יהודי להשתוקק להיות 'הולך דרך', הגם שלא תמיד רואים סיפורים כאלה לעין כל, אבל באותו שדה התעופה היה ניצוץ קדוש באותו שדה התעופה, שאתה היית צריך להעלותו דווקא במקום ההוא ובזמן ההוא, וגם זה יכול לגרום שהמטוס יאחר או יבא בזמן, כשיהודי יודע שמה' מצעדי גבר כווננו, ולא רק דרכו יחפץ, אלא כל פסיעה ופסיעה יש לה חשבון עליין.

וכ' הר"ק מבאריטשוב שכשהתפלל הכה"ג שלא יפסקו גשמים, התפלל רק 'אל יכנסו לפניך תפילת עוברי דרכים' יהודי שהוא ממחר לדרכו והגשם מפריע לו, אל תעלה תפילתו, שהרי אינו מחשיב את אמצע הדרך, ממילא נדחה הוא מפני הגשמים ברכה, אך צדיק ונולה אליו שהוא 'הולך דרך', הרי הוא עובד את ה' בכל מקום ובכל פסיעה, ממילא הוא טוען לפני הגשמים, אני עושה רצון קוני, ממילא נדחה הגשם מפניו. וזה התפעלות של רב יוסף מה אהני תפילת כה"ג לפי רחב"ה, שכפלי צדיק כזה לא התפלל הכה"ג כלל.

וכתב הייט"ל ע"פ מש"כ בתהלים לב. 'על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו' שלא יבואו לו שטף מי גשמים בדרכו, איך ימנע הוא תפילת הכה"ג? 'אשכילך ואורך, בדרך זו תלך', שתהיה הולך דרכים ולא עובר דרכים, אזי לא יבואו לך שטף מים רבים בדרך.

וזה שאמר עשיו ליעקב, יעקב אבינו עובר דרך אלא הולך דרך, כמו שנאמר ויעקב הלך לדרכו, כשעשיו מבקש ללכת עמו, אומר לו יעקב, סליחה, 'עבור נא אדוני', אתה עובר דרך ולא הולך דרך, 'ואני אתנהלה לאטי' לרגל הנצה"ק שאני צריך להעלות בדרכי, וזה שאמר יוסף לאחיו, אל תפסיעו פסיעה גסה, אל תרגזו בדרך, תהיו הולכי דרכים ולא עוברי דרכים. א מחיה. (הגרמ"ר ייזימן)

מאוצרות המגידים

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום (לב, ז).

וישלח יעקב מלאכים, מלאכים ממש, ב"ר (רש"י). וביפ"ת (כאן) מביא מהילקוט, שהיה מבקש לשלוח שלוחים אל עשו ולא היה אדם רוצה לילך שהיו מתייראים, עמד ושלא מלאכים.

הנה לפנינו דבר פלא, עשו נפגש עם מלאכים ממש - ואינו מתיירא מהם כלל! ואם היה עשו כפי המצטייר בעינינו, כגם ושלפ, הרי שהיה צריך להתיירא ולפחד מפגישת המלאך, ונמחיש מעט האיך נראית פגישת אדם עם מלאכים.

פגישה עם מלאכים:

מעשה בחפץ חיים זצ"ל אשר סיפרו בעצמו לפני תלמידיו, ור' שלום מאיששוק - שהיה בין השומעים, סיפר זאת לר' ברוך בער זצ"ל, ואנו שמענו את כל המעשה מפלוני שנחבא בחדרו של ר' ברוך בער בעת שר' שלום מאיששוק סיפר זאת. וכה סיפר החפץ חיים:

בהיותי בן חמש עשרה שנה, פתח הח"ח, נסעתי ללמוד בישיבתו של ר' נחומקה הורודנער זצ"ל, והבחינו התלמידים שמדי לילה לאחר חצות, היה נעלם ר' נחום לזמן מה, וכאשר בדקו אחריי, מצאו שהולך הוא לביהכ"ס שבעיר שהיה באותה עשה ריק מאדם.

נפשי חשקה לדעת מעשיו של הרבי לאחר חצות הלילה, ממשיך הח"ח לספר, הלכתי לאותו ביהכ"ס לתפילת ערבית, וכשכל הקהל שבו לביתם נחבאתי בעזרת נשים מתחת הספסל, עד שנעל השמש את ביהכ"ס והלך לו.

בשעת חצות ליל, שמעתי את קול חריקת המנעול, והבנתי כי הרבי נכנס כעת לביהכ"ס, רעד חלף בגופי, התבוננתי בדריכות מבעד למחיצה לראות ולהתבונן במעשיו של הרבי זצ"ל, והנה ר' נחומקה עלה על הבימה, והכניס ידו אל אחת התיבות של ה"שמות" שעמדו שם, ומוציא מתוכה איזה ספר, וכנראה שהיה זה ספר קבלה, והחל מעיין בו.

וכאשר החל ללמוד בו ראיתי לפתע אש סביבותיו... רעדה אחזתני ורציתי לצעוק - גוואלד, עס ברענט א פייער! (הצילו! אש מתלקחת!) אך הרגשתי שלא מדובר באש טבעית, מעדתי איפוא בשתיקה ולא הוצאתי הגה, אך רעדתי כולי ושיני דא לדא נקשן, מספר הח"ח, וחשבתני שושמתי פורחת מתוכי! מרוב פחד!

כך נמשך הדבר כשעה שלימה, וכאשר סגר את הספר נעלמה האש! לגודל המראה הנורא הלזה - מסיים הח"ח את סיפורו, לא היה בכוחי לעמוד על רגלי והמשכתי לשכב על הספסל עד אור הבוקר, כשכל גופי רועד מפחד המראה הגדול.

הנה לפנינו מושג מה על חזיונות שמימיים, ואיך הרגיש הח"ח בעת שראה רק את האש! אכן ראיית מלאך ממש, שזהו כבר חזיון יותר נורא, הלא הפחד והמורא, גדול שבעתיים!

בנוסף ל"מעלותיו" היה אף "מחבב" ומדקדק בברכות השבח, ומפני כך החל להתנגע בסילודין לכוון לבו אל הברכה לקלוס עלאה, ובעוד שהנמוך קומה המסכן, מנוענע ביד "הצדיק" כאילו לולב הוא ביד מהדר במצוות, פתח את פיו בשפתיים דולקות, "ובירך ברוך אתה ד'... משנה הבריות!...

אין מן הצורך להאריך בגנות הענין, רק נוסף, שמן הסתם מעשים "וחומרות" כעין אלו דומיהם אינם מצויים אלא כשנעשים בפני אחרים... להתכבד בעיניהם להיחשב כיר"ש, ואותו פלוני שהוריד את הנער מן הבימה לחומרא בקריאת התורה, ונכל לבודקו ולתהות על קנקנו באם הוא יתפס באיזו שאלה הלכתית, האיק תעלה תגובתו... וכן אותו פלוני המהדר "בברכות" השבח כשרואים אותו בני אדם ועל דמו של יהודי נכלם, האם מהדר בין הוא בין חותלי ביתו כשאין איש רואהו, בברכת אשר יג"כ?!

עשו הרשע אף הוא כן, לפני אביו מחפש להתכבד ולהראות רוב צדקותו, לפיכך מרמהו ושואל כיצד מעשרין את המלח... אך בלבו פנימה מקוננת המחשבה "יקרבו ימי אבל אבי", וכבר דימהו חז"ל לחזיר שפושט טלפיו ואומר כשר אני! ויש להטעים הדבר במשל החזיר, שהמחמיר דוקא כשרואים אותו אחרים - דומה הוא לחזיר, ומשום שהחזיר ידוע לכל כי אינו כשר, אך בכ"ז החזיר פושט טלפיו, וחושב להשתבח ע"י כך בפני רואיו על כשרותו, אך כמה מגוחך הוא - שאינו אלא חזיר... כמו"כ המהדר בחומרות וחושב להתכבד על הידוריו וכשרותו בקלון חבריו דומה הוא לזה ממש, שהוא עצמו אמנם אינו רואה וחש בנגע עצמו, אך העומדים כנגדו רואים ומראים באצבע שאינו אלא אדם הדומה לחזיר!...

נשאלתי שאלה, ואני מודה: לא ידעתי את התשובה. התורה הקדושה מספרת שעשו לקח כל אשר לו והלך לשעיר "מפני יעקב אחיו" (בראשית לו, ו). פירש רש"י: מפני שטר חוב של גזרת "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם" (בראשית טו, יג). ונדחה לנצח. כי אמר: אלך לי מכאן, אין לי חלק לא במתנה שנתנה לו הארץ הזאת, ולא בפרעון השטר".

וקשה, לפי זה. שהרי שבת לוי לא נשתעבדו במצרים (שמות רבה ה, כ) ולא פרעו את השטר, ויש להם נחלה בארץ. שכן אמרו במשנה (מעשר שני פ"ה הי"ד, ונפסק ברמב"ם) שלוי מביא בכורים וקורא, לפי שיש לו נחלה בארבעים ושמונה ערי הלויים (יעוין בתוספות וצ"ח ברכות כ ע"ב, "כפות תמרים" סוכה לח ע"א, "מגן אברהם" קפו, א).

ועוד: לפני מתן תורה נאמר: "וישלח משה את חתנו וילך לו אל ארצו" (שמות יח, כז). ואמרו על כך במדרש (פסיקתא דרב כהנא יב, טז): זהו שנאמר: "לב יודע מרת נפשו", ולפיכך "בשמחתו לא יתערב זר" (משלי יד, ז). אמר הקדוש ברוך הוא: ישראל היו משועבדים בטיט ובלבנים במצרים, ויתרו יושב בתוך ביתו השקט ובטח ובא לראות בשמחת התורה עם בניו לפיכך: "וישלח משה את חתנו"!

יתרו לא זכה להיות נוכח בקבלת התורה, משום שלא היה בשעבוד חומר ולבנים במצרים. ובני שבת לוי, לא זו בלבד שזכו להיות, אלא משה רבינו הוא מנחיל התורה, ואהרן ובניו במחיצה הקרובה ביותר אל ה' (רש"י שמות ט, כד). ולא עוד אלא שישאל חששו שעיקר התורה לבני לוי נתנה (רש"י דברים כט, ו). והרי לא היו בשעבוד חומר ולבנים!

שאלה קשה!
שבת לביתי, ועיינתי, ומצאתי את התשובה.
בספרים הקדושים מובאים דברי הזהר הקדוש (ח"א כז, א) על הפסוק: "וימררו את חייהם בעבודה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבודה בשדה" (שמות א, יד), "בעבודה קשה" זו קושיא. "בחמר" זה קל וחומר, "ובלבנים" בלבן ההלכה, "ובכל עבודה בשדה" זו ברייתא. והענין שכאשר פיתה פרעה את ישראל לבוא ולעבוד, לא באו בני לוי (שמות רבה ה, טז) משום שקבלו עליהם עול תורה, וכל המקבל עליו עול תורה פורקים ממנו עול מלכות (אבות פ"ג מ"ה), ולפיכך נפטרו מעבודת הפרך ("שפתי כהן" במדבר א, טז).
עכשיו הכל מובן -

עשו הלך להר שעיר לרעות את מקנהו, ויתרו ישב שוקט בביתו. אבל בני לוי היו במצרים, אלא שהמירו את העבודה הקשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה בעמל תורה בקושיות ולבון הלכה. היש עוד פלא בכך שבמתן תורה זכו למלוא הקירבה, והם נהנים מיבול הארץ המובטחת בלי טרחה!
במדרש (בראשית רבה ט, ב) כינו את אליעזר עבד אברהם בכינוי: "עבד משכיל" (משלי יז, ב). ובארו: ומה היתה השכלתו, אמר: "כבר קללתו של אותו האיש בידו". שהיה בן כנען, שנתקלל: "ארוך כנען, עבד עבדים יהיה לאחיו" (בראשית ט, כה). ואז, "שמא יבוא כושי אחד או ברבר אחד וישתעבד בי, מוטב לי להשתעבד בבית הזה" - בבית אברהם. ואיזה שעבוד, להיות דולה ומשקה מתורת רבו (יומא כח ע"ב), זקן ביתו המושל בכל אשר לו (בראשית כד, ב) - "ולא בבית אחר"!

כמה נפלאים דברי רבי יהודה הלוי זצ"ל: "עבדי הזמן, עבדי עבדים הם. ועבד ה' הוא לבדו חפשי". שהרי "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה" (אבות פ"ו מ"ב), "ועל כן, בבקש כל אנוש חלקו, חלקי ה' אמרה נפשי!" (איכה ג, כד).
במקום להיות עבד לעבדים - ובכלל זה עבד ליצירו ומאוייו - נהיה בכלל "עבדך מלך, כמלך!" (שבעות מז ע"ב).

אברהם אבינו היה לעבד ה', ועמו לחיים שהם מעין עולם הבא (בבא בתרא יז ע"א). אליעזר היה לעבדו, ונכנס עם לון עדנו, ולקבלת רבותינו נכנס לון העדן בחייו (ילקוט שמעוני בראשית כד)!
וברירה זו נצבת בפני כל אדם -
זכה אדם והוא בגן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" הוא מקיים בלימוד התורה ושמירת מצוותיה. לא זכה, מגרש הוא עצמו מגן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה"

(והגדת)

שאלה המתעוררת בפסוקים נוגעת לדבריו של עשו ליעקב. יעקב אבינו שולח מנחה לעשו, והנה הוא רואה את עשו בא, הוא חוצה את העם שאתו לשניים, מעמיד את הילדים כל אחד במקומו, ומתקרב לעבר אחיו עשו.
המפגש המתואר בפסוקים מתחיל בין יעקב ועשו (ד ט): "וירץ עשו לקראתו ויחבקו ויפל על צוארו וישקוה ויבכו". אז שאל עשו (שם ח): "מי לך כל המחנה הזה אשר גשתי". משיב לו יעקב: "למצא חן בעיני אדני".
כששומע זאת עשו הוא מגיב: "יש לך רב... יהי לך אשר לך", ורש"י מפרש: "כאן הודה לו על הברכות".
כל הענין כולו תמוה ביותר: במשך שלושים וארבע שנה זועם עשו על יעקב ומתכנן לנקום בו באופן הגרוע ביותר.

מלבד ענין גזלת הברכות, נוטר עשו עוד 'חשבון' ישן עם יעקב על שנטל ממנו את הכבודה בהיותו בן חמש עשרה. מהספור על הבכורה על הברכות עברו ארבעים ושמונה שנה. ארבע עשרה שנה שהה יעקב בשיבת שם ועבר ועוד עשרים שנה בבית לבן אם כך, הרי אלו שמונים ושנים שנים רצופות של כעס וטינה!

בארבע עשרה שנות למודו של יעקב בשיבת שם ועבר המתין עשו בשקט, בעשרים השנים שבהם שהה יעקב אצל לבן הוסיף עשו לחכות.

סוף סוף הגיע הזמן להשיב לו מנה אחת אפיים על גזלת הברכות. לשם כך הוא גייס ארבע מאות שכירי חרב, ציד את כולם במיטב הנשק, רובי קלצ'ניקוב ביד ימין ויאם שש עשרה... בשמאל... ומדריך אותם לירות עד שיביאו לו את גלגלתו של יעקב...

במהלך הדרך כולה הם צועדים נחושים לנצח ב"קרב החיים" הצפוי מול יעקב שנוא נפשו של עשו. אפילו המנחות שנשלחות בזו אחר זו לעברו, אינן מצליחות לשכך את עצמת השנאה.

והנה מגיע רגע המפגש המיוחל...

בא עשו, נופל על צוארו של יעקב ושואל: "מה שלומך?... האם יודע אתה מדוע באתי? - הגעתי לאחל לך כל טוב, והברכות המדוברות, ובכן - שיהיו שלך, אחי. יהי לך אשר לך..."

הייתכן?!

למצוא חן בעיני אדוני...

עשו שואל את יעקב: "מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי", ויעקב עונה: "למצוא חן בעיני אדוני".

את שאלתו של עשו מפרש רש"י בשני אפנים: על פי הפשט - זו המנחה ששלח יעקב, ולפי זה מובנת תשובת יעקב: המנחה, אכן, הגיעה כדי למצוא חן בעיני עשו ולשכך את כעסו.

על פי הדרש, אומר רש"י, באותו לילה שבו נאבק יעקב עם מלאכו של עשו, גם עשו ואנשיו לא ישנו. כת של מלאכים הגיעה אליהם והחלה לדחוף אותם אחורה, תוך כדי מכות עזות. מכות ממלאך, הן המכות הגרועות ביותר, משום שאפילו לא יודעים מהיכן הן הגיעו, ואיך להתגונן מהמכה הבאה...

"מי אתם?", שאלו המלאכים, ומשמעו שאלו הם אנשי עשו אמרו: "הכו הכו". המכות היו כה נוראות, עד שאנשי עשו החלו לצעוק: "עזבו אותנו, האם יודעים אתם מיהו עשו? בנו של יצחק...", אולם המלאכים המשיכו להכות. "עשו הוא נכד לאברהם אבינו", ניסו האנשים לומר, אך המלאכים הוסיפו להכות. לבסוף צעקו: "עשו הוא אח של יעקב", ובאותו רגע אמרו המלאכים: "אם כך, הרי אתם משלנו... סליחה, זו טעות...", ועזבו אותם לנפשם...

רק נעלמו אלו, והנה הגיעה כת נוספת, שוב חוזר המעשה על עצמו. הם זוכים למכות ודחיפות, אומרים שהם אנשי עשו, והמכות רק מתגברות, מנסים להתלות בזכותם של יצחק ושל אברהם, ללא תועלת. רק כאשר הם מזכירים את יעקב, עוזבים אותם המלאכים לנפשם.

כך היה במשך הלילה כולו. לכן, מיד כאשר נפגש עשו עם יעקב הוא שואל אותו: "מי היו כל המלאכים שנפגשו אתי? מה פשר המכות הללו שקבלנו במשך כל הלילה האחרון? כל האנשים שלי מגובסים..."

עונה לו יעקב: "למצוא חן בעיני אדוני..."

לפי מדרש זה תשובת יעקב איננה מובנת: האם המכות נועדו כדי למצוא חן בעיני עשו?

כדי להשיב על הקושיות הללו, עלינו לעיין בשרשי השנאה העצומה שרחש עשו ליעקב ולהבין את פשרה.

מדוע חשב עשו שהברכות מביעות לו?

שנאותו של עשו ליעקב נובעת מלקיחת הברכות על ידי יעקב, ועלינו להבין, האם עשו הינו בעל הבנה דלה כל כך שלא הצליח להשיג בשכלו שיעקב הוא איש צדיק, יושב אהלים ועוסק בתורה, ומשום כך מגיעות לו הברכות על פי דין?!

וצריך לומר, שעשו אחז בהשקפה שונה וסבר כי אדרבה, דוקא משום שיעקב לומד תורה ואינו עוסק בישובו של עולם - לא מגיעות לו הברכות. שהרי עשו היה אפיקורס והיה אומר (סנהדרין צט ע"ב) "מאי אהנו לן רבנן?" - מה התועלת שיש לנו מלומדי התורה?

הוא החזיק בדעה שיעקב מבזבז את זמנו ביושבו על התורה ועל העבודה!... כפי שהמשכילים היו נוהגים לקרוא ללומדי התורה: "בענק קווע'ערס", כלומר: לוחצי ספסלים. לפיכך, בהתאם להשקפה זו, היתה לקיחת הברכות על ידי יעקב עוול משווע! הוא באמת לא חשב שהברכות מגיעות ליעקב! ומכאן מקורה של השנאה היוקדת כלפי יעקב.

כך חכה עשו ליעקב כדי להנקם ממנו במשך שמונים ושנים שנה. הכל היה טוב ויפה עד ללילה האחרון לפני המפגש עם יעקב... עשו צעד בראש קבוצה גדולה של ארבע מאות איש לפגוש את יעקב. ואז, רגע לפני המפגש המיוחל שבו סוף סוף "סגור חשבון" עם אחיו על כל מה שעולל לו, הוא סופג מכות נמרצות מן המלאכים. הוא אינו יודע מי הם. אנשיו מדברים על לבם של המלאכים שיניחו לו. רק לבסוף כשאומרים למלאכים שהוא אחיו של יעקב, אמרו המלאכים: "אם כן משלנו אתם", והניחו לעשו.

רגע זה חולל אצל עשו טלטלה בכל תפיסת העולם שלו. עד עתה סבר כי אין ערך ללומדי התורה, "מאי אהני לן רבנן", ומתוך נקודת מוצא זו השתית את חייו: הוא בז לבכורה, הוא סרב לתמוך ביעקב הלומד תורה. והנה עכשיו באו המלאכים והכו על קדקדו: דע לך שבשעה שיעקב לומד תורה, אתה מפסיק לקבל מכות.

באותו רגע לא נדרש עשו 'להאמין' בתורתו של יעקב, אלא ידע זאת באופן הברור ביותר. הוא הבין וראה בעיניו, שכאשר הוא מזכיר את היותו אחיו של יעקב, לומד התורה, הוא מפסיק לקבל מכות.

כאשר פגש מיד לאחר מכן ביעקב הוא שואל: "מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי?" - לשם מה היית צריך להקים עלי את כל המלאכים האלה שיכו אותי ויפגעו בי? השיב יעקב: "למצוא חן בעיני אדוני" - כדי שתוכח שללמוד התורה שלי יש ערך, ותבין שלא אני חי בזכותך, אלא אתה חי בזכותי! אם עשו יבין זאת, תתפוגג השנאה והטינה שיש בלבו של יעקב ויסלח לו על שנטל ממנו את הברכות.

ה'שפה' שהבין עשו...

הדרך לגרום לעשו לדעת ולהבין את חשיבות התורה, מזכירה את הספור אודות אדם אחד שנעמד מול הפקידה בבנק ובקש למשוך עשרים אלף שקל מן החשבון שלו. הפקידה הקלידה את הנתונים שהכתיב לה, וגלתה שהוא באוברדרפט של מאתיים אלף שקל.

"אין אפשרות אדוני", אמרה לו.

"אבל אני רוצה".

"אי אפשר".

"אבל אני צריך".

"מה לעשות?"

היא ניסתה להסביר לו שוב ושוב, אבל האיש לא הצליח להבין. תור ארוך החל להשתרך אחריו, והפקידה שהיתה אובדת עצות, קראה לבסוף למנהל הבנק לפתור את הבעיה.

המנהל הוציא לפני האיש דפי חשבון, הראה לו את הנתונים, והסביר לו שאין אפשרות למשוך יותר כסף, אבל הוא בשלו - הוא רוצה כסף...

עשרים אנשים כבר עומדים בתור קצרי רוח, ולבסוף נגש אחד מהם, חם מזג מטבעו, וסטר לו על לחיו. באותו רגע הסתובב האיש והלך.

"אדוני", קרא לו המנהל, "מדוע לא הלכת קודם?"

"כי אתה רק אמרת לי", ענה הלקוח "והוא - הסביר לי..."

בלי מכות עשו לא הצליח להבין, ומכיון שכך, היו זקוקים לכתות המלאכים ש"סיבירו" לו...

מאורע דומה מובא בספר "לב אליהו" מפי רבי הירש ברוידא, חתנו של הסבא מקלם זצ"ל. שספר כי הצאר ניקולאי היה אמור לעבור בתחנת הרכבת בעירו, ואלפי בני אדם התאספו כדי לראות את פניו. רבי הירש, שהיה באותה עת בחור צעיר, הצטרף גם הוא להמון הנלהב. כל הלילה המתינו כולם בקוצר רוח, וכאשר הגיעה רכבת המלך החלו כל האכרים להריע בקולי קולות.

אחד מן השרים שליווה את המלך יצא. הניף את ידו למעלה כדי להשתקם, וכשהשתררה במקום דממה, אמר להם: "רבותי, שימו לב - המלך עיף ושכב מעט לנוח, בבקשה מכם, אל נא תפריעו אותו ממנוחתו... לכו לבתיכם ושובו לכאן בעוד שעה".

מיד כשסיים הסתובב ונכנס לקרון, והנה, רק נבלעה דמותו בפתח, החלו שוב האיכרים המגושמים לצעוק ולהריע למלך... שוב יצא השר ואמר להם: "היכן הנימוסים שלכם? אמרתי שהקיסר עיף וזקוק למנוחה! לכו הביתה ובואו בעוד שעה!"

הצבור נתן לו לסיים את המשפט, אבל כשנכנס - חזרו כולם לצעקותיהם הקודמות. בפעם השלישית הצטרף אליו קצין בעל דרגה נמוכה ממנו, ורבי הירש שמע אותו לוחש לשר: "הרשה לי לדבר אתם".

כשנתנה הרשות, הרים הקצין את קולו ושאל: "כלבים! האם לא שמעתם את מה שאומרים לכם? אם לא תסתלקו מיד - יירו עליכם וכולכם תמותו!"... עוד בטרם סיים את המשפט, החלה הסתלקות המונית של איכרים, ובתוך זמן קצר התרוקן הרציף לגמרי...

הבקשה לנימוסים ולדרך ארץ היתה זרה להם, רק שפה של איומים ומכות דברה אל לבם.

זו היתה ה'שפה' שהבין עשו, ואכן, מיד לאחר מכן אמר: "יהי לך אשר לך", והודה ליעקב שהברכות שייכות לו. הוא הבין שיעקב, בזכות למוד התורה שלו, מביא את הברכה לעולם. עשו הוא מי שזורע את החטים, אך הן צומחות בזכות יעקב, השמש זורחת בזכותו, הגשם יורד בגללו והברכה בעולם כולו מגיעה מכוחו. ואילו יעקב, אשר נודע לו בלילה, שעשו זוכה ל"טפול רציני" של מלאכי השרת, הבין כי כעת, כאשר הבין עשו את הענין, לא נשקפת כל סכנה לחייו, ומשום כך צרף את שני המחנות ובא עם כולם כדי לקדם את פני אחיו.

(ומתוק האור)

ויהי את העם אשר אתו ואת הבקר והגמלים לשני מחנות (לב, ז)

יעקב אבינו מתכוון לפגישה עם עשיו בדורון, בתפילה ובמלחמה. לקראת המלחמה הצפויה לו הוא מחלק את ילדיו ואת נשיו, ואף את צאנו ורכושו לשני מחנות. מתוך כונה שאם יבוא עשיו על המחנה האחת ויכה בו - יהיה המחנה השני לפליטה.

באר על כך "עבד המלך": למדה תורה דרך ארץ שלא יהיה אדם נותן את כל ממונו בזוית אחת. ממי אתה לומד זאת? מיעקב אבינו שנאמר: "ויהי את העם אשר איתו?"

הדרכה מעין זו לשמירת הרכוש מופיעה גם בדברי חז"ל (בבא מציעא מב, א): "לעולם שליש אדם מעותיו, שליש בקרקע שליש בפרקמטיא ושליש תחת ידו". יעקב אבינו העניק במעשיו עצה טובה להגנת הרכוש על ידי חלוקתו לשניים, ושמירת כל אחד מן החלקים באופן אחר ובמקום שונה, כך שאם חלק אחד, יעלם או יגנב - יוותר החלק הנוסף.

בהקשר לכך מספר הרב מונק שליט"א בספרו "דרכי נועם" את המעשה הבא, המובא בחז"ל:

סוחר אחד נסע למקום רחוק עם סכום הגון באמתחתו, ולא ידע מה יעשה בו. מחד גיסא, חשש לשאת בחיקו סכום גבוה, ומאידך גיסא חשש להפקידו בידי אדם שלא מכיר.

לבסוף חפר גומה בקרקע והטמין בה את הממון, אולם תוך כדי עבודתו לא הבחין בזוג עיניים חמדניות שעקבו אחריו מהבית הסמוך...

מיד עם לכתו הגיע השכן ושלח ידו ברכוש. כעבור פרק זמן כלשהו שב הסוחר למקום המטמון, והנה - שוד ושבר - הכסף איננו!

הוא הביט כה וכה, והנה הבחין כי בקיר הסמוך קים חור אשר בעדו ניתן לצפות על האיזור כולו, כולל שטח הקרקע בה הוטמן הכסף... מיהר היהודי אל בעל הבית שגר בסמוך ואמר לו:

"ראה אדוני, זה מקרוב באתי להתגורר כאן, ואיני מכיר איש עדיין. ברשותי שני ארנקים, האחד של חמש מאות זהובים, והשני של אלף זהובים. את הארנק של חמש מאות הזהובים טמנתי זה מכבר במקום מסתור, ועתה אני מסתפק מה לעשות בארנק השני, האם כדאי להטמינו אצל הארנק הראשון, או שמא עדיף להפקידו בידי אחד מתושבי המקום?"

"הטוב ביותר", יעץ בעל הבית, שכבר ראה בעיני רוחו את אלף הזהובים נופלים לידו, "להטמין את הארנק במקום בו הטמנת את הארנק הראשון".

מיד כאשר יצא הסוחר מביתו, התחלחל השכן. הלא בעוד רגע קט יחפור הסוחר במטמון, ויגלה כי רכושו נעלם לו, וודאי לא יטמין את הארנק השני באותו מקום. רעיון מבריק עלה במוחו...

הוא ניגש והוציא את הארנק המלא עדיין, מיהר לעבר השדה והחזירו אל מקום הטמנתו. הסוחר אשר המתין לכך, ניגש למקום הסתר, נטל את הארנק הראשון שהושב למקומו, ומיהר חזרה לביתו...

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשיו אחיו (לב, ד) כתב הרמב"ן "ויש בזה עוד רמז לדורות, כי כל אשר ארע לאבינו עם עשיו אחיו -

יארע לנו תמיד עם בני עשיו, וראוי לנו לאחוז בדרכו של צדיק, שנזמין עצמינו לשלושת השברים שהזמין הוא את עצמו, לתפילה, לדורון ולהצלחה בדרך מלחמה, לברוח ולהיבצל וכו'.

ובהמשך דברו מביא עוד: ורבותינו ראו עוד בזה עצה, אמרו (ב"ר ע"ח טו) רבי ינאי כד היה סליק למלכותא הוה מסתכל בהדא פרשתא ולא הוה נסיב עמיה רומאין, חד זמן לא איסתכל בה ונסיב עמיה רומאין, ולא הגיעו לעכו עד שמכר פינס שלו מפני שהיתה קבלה בידם שזו פרשת גלות כשהיה בא ברומה בחצר מלכי אדום על עסקי הצבור היה מסתכל בפרשה זו ללכת אחרי עצת הזקן החכם, כי ממנו יראו הדורות וכן יעשו, ולא היה מקבל חברת אנשי רומי ללותו שאין מקרבין אלא

להנאת עצמן ומפקירין ממונו של אדם: לפנינו מהמעשים אודות הנהגות שנלמדו ע"י גדולי הדורות מפרשה זו (עיי"ש שמביא עוד כמה עובדות, והבאנו כאן אחד מהם):

הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל הגיע פעם הביתה, ורבי חיים מבריסק זצ"ל, נכדו, שלימים גם שימש כראש ישיבה בוולוז'ין. הבחין שפניו שך סבו עגומות.

שאל אותו: "זיידע, מה קרה?" סיפר הנצי"ב: "רוצים לסגור את המקוה. אמנם זו לא פעם ראשונה שזוממים לעשות זאת, אלא שבפעמים הקודמות נתנו שוחד למושל והכל היה בסדר, אבל עתה הגיע מושל חדש והוא לא מוכן לקחת כסף, א בראך!"

אמר לו רבי חיים: "תן לי את הכסף, אני כבר אכניס לו את זה." "לא תוכל", אמר הנצי"ב, "ניסיתי והוא לא לוקח", אבל רבי חיים בשלו: "אני

אצליח לשחד את המושל לבטל את הגזירה!" אחרי שכנועים הסכים הנצי"ב ונתן לרבי חיים את הכסף.

רבי חיים זצ"ל היה חכימא דיהודאי. המעשה התרחש בתקופת הק"ץ. הלך רבי חיים לארון בו מאוכסנים בגדי החורף, הוציא את הקוטשמע (כובע הפרוה) הגדול והרחב, ואת המגפיים, לבש הכל וכך הלך לבית המושל.

דפק בדלת. הממונה פותח את הדלת ורואה לפניו בריה משונה, עם קוטשמע ומגפיים באמצע הקיץ... "כן, מה אתה רוצה?" "אני נכד של הרב, הוא שלח אותי בשליחות חשובה אל המושל".

"המתן רגע." נגש הממונה אל המושל ואמר: "יש כאן אברך הטוען שהוא נכד של הרב, והרב שלח אותנו".

"בסדר, שיכנס." כשנכנס, הביט בו המושל בתדהמה. "רגע אחד", אמר, "לפני שאתה מדבר ברצוני להבין משהו. בחוץ חם ואתה לבוש בגדי חורף כבדים, מדוע?"

"אני אסביר לך", אמר רבי חיים, "אמי הגיעה אלי בחלום ואמרה שהיום ירד שלג והיה כפור, כמו בשיא החורף הרוסי. אינני מחפש לעצמי צרות, לא רציתי להצטנן ולכן התלבשתי כראוי למזג אויר סוער שכזה, להיות בטוח שהכל יהיה בסדר..."

המושל פרץ בצחוק. "אמא שלך הגיעה בחלום... תגיד לי, אתה באמת מאמין בחלומות?"

"כן, אדוני המושל. אל לך לצחוק מהחלומות של אמא שלי. זו לא פעם ראשונה שהיא אומרת דברים והם מתקיימים, ואם היא אומרת שיהיה שלג - אני מאמין לה שיהיה שלג!"

- "אה, יהיה שלג?" "כן, ואני מוכן להתערב על כך", אמר רבי חיים.

"על כמה?" "על כך וכך", וכאן נקט רבי חיים בסכום גבוה - הסכום שהוקצב לדמי השוחד לביטול גזרת המקוה.

"טוב, בסדר", הסכים המושל, "בא ונראה עד הלילה מה יהיה".

כמובן שעד הלילה לא ארע מאומה. לא שלג, לא גשם ולא כפור. בלילה הגיע רבי חיים עם הכסף לבית המושל.

"אתה רואה?" סנט בו המושל, "אמרתי לך לא יהיה שלג!" אמר לו רבי חיים: "מה אני יכול לעשות שהחלום של אמא שלי לא התקיים. הפסדתי בהתערבות, הא לך הכסף".

אולם לפני שיצא מהחדר, לחש לכיוון המושל: "אבל בעיניי המקוה - יהיה בסדר, הלא כן?"

"כן כן, המקוה יהיה בסדר" אמר המושל, וכך הוסרה הגזירה שריחפה מעל ראשם של יהודי המקום.

ישן את פני העיר (לג, יח) המדרש אומר - דבר אחר, ויחן את פני העיר, נכנס בערב שבת עם דמדומי חמה

מבעוד יום, וקבע תחומין מבעוד יום. הדא אמרת ששמר יעקב את השבת קדם שנתן.

נשאלת השאלה - מדוע יעקב היה הראשון שקבע תחומי שבת, ולא אברהם או יצחק?

אברהם אבינו גם שמר שבת, גמרא מפורשת {מסכת יומא כח, ב} - אמר רב קיים אברהם אבינו כל התורה כולה שנאמר {בראשית כו-ה} עקב אשר שמע אברהם בקולי וגו' א"ל רב שימי בר חייא לרב ואימא שבע מצות הא איכא נמי מילה ואימא

שבע מצות ומילה א"ל א"כ מצותי ותורתי למה לי אמר רב ואימא רב אשי קיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין שנאמר תורתך שבתך ואתה תורה שבעל פה.

נשאלת השאלה - אם אברהם אבינו תיקן אפילו עירובי תבשילין, אז למה כשמדברים על שבת מזכירים רק את יעקב אבינו?

ולא רק זה, אלא שבמנחה של שבת אנחנו אומרים - "אברהם יגל, יצחק ירנן..." ולמי יש את השבת???

יעקב ובניו ינוחו בו! למה לא נאמר "אברהם ובניו ינוחו בו"? למה הכל סביב יעקב אבינו???

כותב הלבוש - הלכות שבת, סימן רצ"ב} - יעקב ובניו נחים בו, ולא בני ישמעאל ועשו.

בתפילת שחרית אנחנו אומרים - "ולא נתתו ה' אלקינו לגויי הארצות, ולא הנחלתו מלכנו לעובדי אלילים. גם במנוחתו לא ישכנו ערלים, כי לעמך ישראל נתתו באהבה. לזרע יעקב אשר בם בחרת".

השבת שייכת אך ורק לזרע יעקב! אין קשר לזרע אברהם ויצחק. למה?! כי הם עובדי אלילים והם ערלים. אין להם מה לחפש עם השבת!

את כל זה מאיפה למדנו?! מפרשת השבוע שלנו, שנאמר {לג, יח} ויחן את פני העיר - שתיקן יעקב תחומי שבת.

בא המשך חכמה, בשלוש מקומות בספרו, ובונה 'בנין פאר' סביב הענין של עירובי תבשילין ושמירת השבת, של אברהם אבינו, ושל יעקב אבינו :

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין נח, ב} - ואר"ל עובד כוכבים ששבת חייב מיתה שוא' {בראשית ח-כב} ויום ולילה לא ישבותו ואמר מר אזהרה שלהן זו היא מיתתן. שואל המשך חכמה {פרשת ואתחנן} - למה אסרה התורה על גוי לשבות?

אומר המשך חכמה - התורה בפרשת ואתחנן, מגלה לנו שהשבת שייכת אך ורק לעם ישראל, כי רק הם יצאו ממצרים. שום אומה אחרת לא יצאה ממצרים, חוץ מעם ישראל, שנאמר {דברים ה, טו} וזכרת כי עבד היית מצרים ויצאך ה' אלקיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה על כן צוץ ה' אלקיך לעשות את יום השבת.

אם ככה, ישראל יצאו ממצרים, לכן הם מחויבים בשמירת השבת. אומות העולם שלא יצאו ממצרים, לא מחויבים בשמירת השבת.

כך אנחנו מאזכרים גם בקידוש ליל שבת - "באהבה וברצון הנחילנו, זכרון למעשה בראשית, תחלה למקראי קדש, זכר ליציאת מצרים".

מאזכרים את ענין יציאת מצרים, הלאות בזה, שאין לאומות העולם מה לחפש עם השבת.

אם היינו מאזכרים רק "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש", יכלו אומות העולם לטעון "גם אנחנו רוצים לשמור שבת". אבל היות ואומות העולם לא יצאו ממצרים, לכן לא ניתנה להם השבת.

אומר המשך חכמה {פרשת אמר} יסוד נוסף - יש מצוות בין אדם למקום, ויש מצוות שבין אדם לחברו. למשל ציצית, מזוזה, תפילין, אלו מצוות בין אדם למקום. יש מצוות שבין אדם לחברו, כגון צדקה, גמילות חסדים, תרומות ומעשרות וכו'.

לשוון המשך חכמה - יש מצוות המקשרות לה' יתברך, ויש מצוות המקשרים זה לזה.

משך המשך חכמה - ונמשל יש בזה, שזהו ההבדל בין שבת לבין יום טוב. בשבת נאמר {שמות טז, כט} אל יצא איש ממקומו ביום השביעי - אסור לצאת מתחומי שבת. הוצאה מרשות לרשות אסורה. מלאכת אוכל נפש אסורה, ועל כן נאמר לאיש, לא לצאת ממקומו, ולבדו הוא יושב ועוסק בתורה, שהם המקושרים לה' יתברך, המרכז האמיתי, אשר כל ישראל הם קווים נפרדים המגיעים למרכז אחד, הוא ה' יתברך. ולסיבת זה, הם הקשורים יחדיו, כמו שאמרנו במדרש רבה

"בני יעקב שהם עובדים לאל אחד, קרואים נפש".

מה קורה אם ביום שיש, 16^א אחה"צ, נוחתים אצלך בבית 30 איש שנתקעו עם האוטובוס. הם היו בדרך לירושלים, אבל מה לעשות, התפוצץ הגלגל של האוטובוס, והם עכשיו תקועים אצלך. מה אתה עושה איתם? מה תיתן להם לאכל? בנות. ©

אתה לא יכל לבשל, לא יכל להכין שום דבר. מה שיש לך, אתה נותן.

אבל מה קורה, כאשר מגיעים אליך 30 אורחים ביו"ט??? מה קורה כאשר מגיעים אליך 1000 אורחים ביום טוב, מה אתה עושה???

פוחת את הגז, לוקח סירים גדולים, מעביר מאש לאש, ומבשל להם אוכל בן פורת-יוסף ©. ומה קורה אם אין לך מספיק עופות בבית!?

הולך לשוחט. לוקח פרה, שוחט אותה, ומבשל לאלף איש את הפרה!

אומר המשך חכמה – ביו"ט, הותרה הוצאה מרשות לרשות. הותרה מלאכת מבשל לצורך יו"ט. כל זה למה???

כי היו"ט נועד לחבר את האנשים איש אל רעהו. לכן הותרו מלאכות של אוכל נפש. גם אם יבואו אלף אורחים, יהיה מותר לבשל לכולם. לעומת השבת, שנסארה בה המלאכה הזאת, כי השבת היא בינך לבין קנך. היא לא בינך לבין אחיך, ולא בינך לבין חברך.

כמו שיש מצוות שמקשרות את האדם אל קונו, ויש מצוות שמקשרות את האדם אל חברו, כך השבת מקדשת את האדם עם קונו, והיו"ט מקדש את האדם עם חברו. היסוד השני שאומר המשך חכמה, בפרשת אמר.

בא המשך חכמה {וישלח} ואומר יסוד נפלא :

זהו ההבדל שבין יעקב לאברהם. יעקב אבינו תיקן תחומי שבת, אברהם אבינו תיקן עירובי תבשילין. מה ההבדל ביניהם?

שבת זו שבת, ועירובי תבשילין זה יו"ט.

ביו"ט, שיבואו אליך כמה שיותר אנשים, אתה תבשל לכולם. בשבת, זה תחום שבת – מי שנמצא – נמצא, מי שלא נמצא – לא נמצא.

אברהם אבינו לקח על עצמו תפקיד, להפיץ את דבר ה' בעולם, שכמה שיותר אנשים ידעו מי הוא הקב"ה.

אומר הרמב"ן, שהוא אסף מסביבו אלפים ורבות של גרים. גייר אותם, הפיץ את דבר ה', פתח מסעדות והביא את כולם לאכל בחינם, וכך הוא גייר אלפי גרים!

יעקב אבינו לא גייר גרים. יעקב אבינו שמיטתו שלמה, יש לו י"ב ילדים, עליהם הוא מקים את עם ישראל.

אמר יעקב – "היות ואני מקים את עם ישראל, לא רוצה מבחוץ אף אחד. לא רוצה יותר אנשים. מה שיש – יש".

אומר המשך חכמה – יעקב תיקן תחומי שבת – עושים עיגול, נכנסים פנימה, אף אחד לא יוצא ולא נכנס.

אברהם אבינו תיקן. עירובי תבשילין. עירובי תבשילין מאפשר לך לבשל, להביא עוד ועוד אנשים לבית ה'.

בוא ותראה, עשרים שנה שוהה יעקב אבינו בבית לבן. חמו עובד לתרפים ואפילו פעם אחת הוא לא מציע לו לבוא לסמינר של ערכים, שום דבר! © ולמה זה?

כי יעקב אבינו לא רצה להוסיף לעם ישראל אף אחד, חוץ ממנו וממשפחתו! זה היסוד של יעקב אבינו, שתיקן את הענין של תחומים.

אם ככה, אנחנו עכשיו יכולים להבין יסוד נפלא :

יעקב אבינו שולח לעשו שליחים ומוסר לו מסר – דע לך, עם לבן גרתי, ותרתי"ג מצוות שמרתי. נשארת אותו דבר, בדיק כמו שיצאתי ממקומי.

מה הסוד של זה? כיצד הצליח יעקב אבינו להישאר בצורה הזאת? חז"ל מגלים לנו איך:

{לב, כה} ויותר יעקב לבדו. יעקב אבינו נישאר לבד, הוא לא רצה להכיר אף אחד מתושבי חרן!

כותב החתם סופר – כשראה יעקב היכן בניו של לבן נמצאים עם הצאן, הוא תפס מרחק של שלושה ימים. אפילו הצבע של צאן יעקב, היה שונה מצבע צאנו של לבן. לא רצה איתם שום קשר!

אומרים רבותינו – בוא ותראה, לבן תפס את השיטה איך הצליח יעקב אבינו לבדוד את עצמו – שלא שינה לבושו, שלא שינה מלבושו ושלא שינה לשונו.

הולך ברגע האחרון, לפני שהוא ניפרד מיעקב, ונותן לו שתי מילים יחידות בתורה בארמית.

הם מקימים גל של אבנים, ולבן הרשע קורא לזה "יגר שהדוּתא".

אומר לו יעקב – סליחה, אל תכניס לי כאן מילים בארמית! אני עשרים שנה פה, יש לי ילדים קטנים פה, אל תכניס להם דיבור של אומות העולם!

אצלנו בעברית אומרים – 'שלום', אל תגידי לי ביי!"

יש לנו שפה, אנחנו מדברים בלשון הקודש!

אומרת התורה {לא, מז} ויעקב קרא לו גלעד.

אומר הספורנו – ויעקב קרא לו גלעד. שלא שנה את לשונו.

באים רבותינו ואומרים – היסוד של עם ישראל, הוא בכך שהוא נותר לבדו. אומר בלעם לבלק – אי אפשר לקלל את האומה הזאת, לא יעזור לך!

"למה???"

במדבר כג, ט – הן-עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב.

אומר המדרש {שמות רבה, פרשה טו, אות ז} – (במדבר כג, ט): הן עם לבדד ישכן, מזה הן, כל האותיות מזדוגין חוץ משתי אותיות הללו, כיצד א"ט א"ט הרי י ב"ח

ב"ח הרי י ג"ז ג"ז הרי י ד"ו הרי י נמצא לה עצמה. וכן האות ה"ו אין לה זוג י"צ י"צ הרי ק, כ"פ הרי ק, ל"ע הרי ק, מ"ס הרי ק, נמצא ל' לעצמה, אמר הקדוש

ברוך הוא כשם ששני אותיות הללו אינן יכולין להזדוג עם כל האותיות אלא לעצמן, כך ישראל אינן יכולין להדבק עם כל העובדי כוכבים ומזלות הקדמונים אלא לעצמן

מפרשים, שאפלו שונא גזוז עליהם לחלל השבת ולבטל את המילה או לעבד עבודת כוכבים, הן נהרגים ואין מתערבים בהם, שנאמר (במדבר כג, ט): הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב.

זה היסוד של עם ישראל, אין לו שום חיבור עם אומות העולם!

באים רבותינו ואומרים את היסוד – ראה עשו שסוד ההצלחה של יעקב אבינו, הוא עצם הישארותו לבד. הוא שוהה בבית לבן, לא משנה את לשונו, לא משנה את שמו, הכל נישאר אותו דבר.

מה עשה שרו של עשו???

{לב, כה} ויותר יעקב לבדו. "אני מבין את סוד ההצלחה שלך, רצית להישאר לבד?!" - ויאבק איש עמו עד עלות השחר.

רצה שרו של עשו לקעקע את היסוד, שיעקב אבינו לא מסכים להתחבר עם אומות העולם. כאן הוא ניכנס למאבק. זה היה סוד המאבק עם שרו של עשו -

"איך יכל להיות, שאתה תצליח להתנתק מאומות העולם, ולהיות לבד?!"

אומר עשו ליעקב אבינו – בוא נלך ביחד – {לב, יב} ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך.

אמר לו יעקב – עשרים שנה אני בורח מחיבור לאנשים כמוך. לך קדימה, אני עוד אפגש איתך ... אחרי שיבוא המשיח ©

היסוד שלנו להחזיק מעמד, כמו שנאמר {לב, יד} יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי אני לבד, לא מעורב איתך ביחד.

זה היסוד שמגלה לנו הרמב"ן, כיצד אנחנו יכולים לעבור את הגלות הקשה שבה אנו נמצאים.

{לב, כה} ויאבק איש עמו עד עלות השחר.

אומר רש"י - ויאבק איש. לשון אבק, ולשון ויחבק...

לאומות העולם יש שתי דרכים לנסות ולהיאבק כנגדנו - או בלשון מאבק, שהם נאבקים בעם ישראל, או בלשון של "ויחבק".

אומרים חז"ל יסוד נפלא:

דע לך, שבכל עת ובכל שעה שניסו אומות העולם לבוא על ישראל בגזירות קשות, לא עלה בידם.

היוונים ניסו לבטל חודש, שבת, ומילה. יצאו להילחם נגד עם ישראל מלחמת חורמה ולא עזר להם. עם ישראל נילחם בכל מצב ומצב. אבל כאשר באו וחיברו אותם לשלטון, 'חיממו אותם' - 'בואו, תהיו חלק בלתי נפרד מאיתנו', קירבו אותם, באותו רגע, כולם השילו מעליהם את הבגדים שלהם.

אומרים רבותינו - זה מה שנאמר בסוק - {לב, כה} ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר. מה הוא עשה?!

{כו} וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו. הוא נישאר בחיים, אבל נישאר קצת צולע.

מתי עם ישראל נהיה במצב קשה? {לב} ויזרח לו השמש ...

כאשר נותנים לעם ישראל קירבה ... "בואו, תהיו כמונו ..." אז יש את המצב של "והוא צלע על ירכו" - יש מצב של צליעה נפשית לנצח!

מביא החתם סופר משל למה הדבר דומה :

פעם אחת התווכחו ביניהם השמש והרוח, כאשר הם ראו אדם אחד שהולך עם מעיל דובון.

אמרה הרוח לשמש – בואי נעשה תחרות. אני בשתי דקות מורידה לו את המעיל! הרוח הגבירה את עוצמתה, פתאום הבן-אדם הרגיש סערה, ומחר סגר את הכפתורים במעיל.

הגבירה הרוח עוד יותר את עוצמתה, ראה הבן-אדם שנעשה יותר קר, מחר קשר את הכובע לראש וניצמד לעץ ... ולא הצליחה הרוח להוריד לו את המעיל.

אמרה הרוח לשמש – בואי ונראה איך את תוריד לי את המעיל.

הוציאה השמש את קרניה החמימות. התחילה הטמפרטורה לעלות לאט לאט ... הבחור התחיל לטפס והוריד את המעיל...

אמרה השמש לרוח – את רואה?! לא צריך שום רוח סערה... קצת חמסין והכל יורד ©

אמר החתם סופר - כשבאו גזירות וסערות על עם ישראל לאורך התקופות, עם ישראל עמד איתן! לא רק שהוא עמד איתן, אלא התכרבל בתוך עצמו. הוא התאסף בתוך בתי כנסיות ובתי מדרשות, עמד בכל הקשיים שהיו!

אבל כשבאו וחיממו אותו "בוא ותהיה חלק מאיתנו", ברגע אחד הוא פשט מעצמו את כל הבגדים, ברגע אחד הוא פשט מעצמו את כל הסימנים - שינה את שמו, שינה את לשונו, שינה את הכל!

ממה? מחמימות!

נאמר בפסוק - {לב} ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע על ירכו - כשחממנים את עם ישראל, נותנים להם קירבה לאומות העולם, זה מאפשר להם לחלוץ את כל מסורת אבותם!

פרשת וישלח, טומנת בחובה את היסוד הנפלא, של הבדלות מאומות העולם. את היסוד כיצד לעבור את תקופת הגלות הקשה.

אומר המדרש {בראשית רבה, פרשה עז, א} - ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו (בראשית לב, כה). רבי ברכיה בשם רבי סימון אמר אין כאל, ומי כאל, ישרון, ישראל

סבא, מה הקדוש ברוך הוא כתוב בו (ישעיה ב, יז): ונשגב ה' לבדו, אף יעקב ויותר יעקב לבדו.

היסוד של 'להישאר לבד' ולא להדבק בתרבות אומות העולם, מאפשר לנו להתקיים בגלות, עד שנגיע למצב של "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא", עד ביאת משיח צדקנו במהרה.

באים רבותינו ואומרים לנו יסוד – כאשר נכנס יעקב אבינו לארץ ישראל, הדבר הראשון שהוא עושה, זה ללכת ולקבוע תחום שבת, כדי ללמד את ילדיו, שבכדי לשרוד בגלות בין אומות העולם ולנצח, עם ישראל צריך לתחום עצמו, מבלי להידבק באומות העולם.

יעקב אבינו מעביר כאן מסר בשכם. הוא מראה לילדים שלו שהוא קונה חלקת שדה ותוחם אותה, כדי שילמדו לא להתחבר עם תושבי המקום!

אספר לכם סיפור, ששמעתי מהגאון ר' ראובן קרלנשטיין. משל נפלא על הנושא הזה:

פעם אחת היתה נערה כשרה, יראת שמים. יום אחד היא באה לאבא שלה: "אבא, אני רוצה להתחתן עם בחור מהשכונה"

"מיי???"

"דוד, מהבלוק השלישי".

"איזה דוד! ההוא עם הווספה!?"

"כן!!!"

"אויי ויי..."

לדוד הזה, יש בערך 30 הרשעות קודמות. ישב ויצא, ונכנס ויצא... אין מרוב שהוא לא טיפס עליו, וכל פעם הוא מספר, שהוא הולך לשלח את הקן, ומתברר שאין שם יונים, אלא זקנים. ☹️☹️☹️

בקיצור, ה' ירחם מהדוד הזה. כל השכונה רועדת ממנו, והיא לא פחות ולא יותר, רוצה להתחתן איתו.

"תגידי לי את נורמלית???" בואי נמצא לך שידוך טוב"

"לא, אני רוצה את דוד!"

לך תוציא לה אותו מהראש עכשיו... ☹️

בצר לו, לאותו האבא. הוא ניגש לרב שלו, והתחיל לבכות לו בדמעות שליש "רב'ה תציל אותי!!!"

"מה קרה???"

"הבת שלי רוצה להתחתן עם דוד!"

"איזה דוד, העבריין הזה!?"

"כן!!!"

"אל תדאג, השידוך לא יצא לפועל!"

"איך הרב יודע???"

"תקשיב לי, אני רוצה שתעשה אירוסין גדול, כמו חתונה!"

"איני בעיה! רק תגידי לי מה לעשות..."

"תעשה ביכטר התפוח". תביא 300 איש... נסדר לך את העניינים, אל תדאג!"

"ביסדר, יום שלישי הבא בע"ה"

אמר לו הרב - "תביא 3 בקבוקים שיבס ריגל, משהו חזק, ותביא גם בקבוק סודה" "שיבס ריגל וסודה!?" איך הם מסתדרים ביחד!?"

"פשוט מאוד, השיבס ריגל לבד, עד שזה משפיע, זה לוקח בערך 3/4 שעה. אבל אם שמים לו קצת סודה, זה קופץ מהר במערכות, ותוך כמה דקות, הוא כבר לא ידע באיזה כיוון הוא הולך" ☹️

ברוך ה', החתן מוצא חם כלבבו. עוד לא התחילה החתונה, והם כבר שותים לשכרה.

כמוכן שאחרי שתי כוסות ובקבוק סודה, הבחור לא יודע אם האולם מסתובב, או שהמחנותים מסתובבים, או שזה רעידת אדמה. ☹️

כל מי שבא ללחוץ לו את היד "שלום עליכם", מהסחרור של השיבס ריגל, הוא הכניס לו אגרוף ישר בפנים ☹️

בא הדוד של הכלה, זקן בן 80 ... "שלום עליכם!". הכניס לו מכה בחזה!

"מה זה, הוא משוגע!?"

"לא, הוא קצת אלים, זה יעבור לך".

"תביא לי מהר כוס לשתות... הוא הכניס לי מכה... אני לא נושם..."

באו כולם לעשות לו אוויר, עד שיבא "הצלה" ... באה הכלה "מה קרה???"

"החתן שלך הכניס לי אגרוף לחזה!"

"החתן שלי הכניס לך אגרוף! על מה ולמה???"

"באתי להגיד לו מזל-טוב, הכניס לי ישר לחזה!"

הכלה רצה לחתן - "דוד, מה עשית לאח של אמא שלי! הכנסת לו אגרוף לחזה???"

"את עפה מכאן, או שאני מביא לך שתי צ'פחות!?"

עכשיו גם לה התחיל לכאוב ☹️

רצה לאבא שלה ... "אבא, הוא שבר לי את האף!!!"

"אחח, ברוך ה'! כמה טוב שהוא שבר לך את האף, לפני שאני שברתי את הצלחת" ☹️
אמר ר' ראובן קרלנשטיין - כשהקב"ה רואה שאנחנו נדבקים לאומות העולם, מה הוא עושה! דואג שאומות העולם יזרקו אותנו, כדי שלא נלמד מהמעשים שלהם!

באים חז"ל ואומרים לנו - ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו. כאן מנסה שרו של עשו להילחם כנגדנו, כדי שלא נישאר בבחינת "בדד", כדי שנלמד ממעשיהם.

אבל הקב"ה אומר - {תהלים קה, כה} הפך לבס לשנא עמו להתנכל בעבדיו - הקב"ה הופך את לבם שישנאו אותנו, כדי שיוזקו אותנו ולא נדבק בהם. כי יודע הקב"ה, שזו הסכנה הכי גדולה לנצחיות עם ישראל. (ברוך שאמר)

הוא מקים שווקים, הוא עושה מה שצריך, אבל הכל בתחום. הוא לא עובר לצד השני!

באים רבותינו, ואומרים את היסוד - לאחר שיעקב אבינו קבע את התחומים, וקבע את היסוד של {במדבר כג, ט} הן-עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב, הוא זכה לנחלה בלי מיצרים, משום שתחם את עצמו.

אומרים חז"ל {ויקרא רבה, פרשה לב, אות ה} - רב הונא אמר בשם בר קפרא בשביל ארבעה דברים נאאלו ישראל ממצרים, שלא שנו את שמם ואת לשונם ולא אמרו לשון הרע, ולא נמצא ביניהם אחד מהן פרוץ בערוה.

מגיע יוסף למצרים. בתחילה הוא נלקח לבית פוטיפר. לאחר מכן שמים אותו בכלא. הוא לא מבין את שפת המקום.

כאשר הוא מתמנה למשנה למלך, קורא לו פרעה "צפנת פענח", מנסה לשנות לו את שמו.

"למה לקרוא לך יוסף? בוא תקרא לעצמך 'ג'ו', זה שם הרבה יותר תרבותי", אבל יוסף לא מוכן לשנות את שמו.

כשבאים האחים ליוסף, הם לא מזהים אותו. מה אמר להם יוסף???

{מה, יב} כי פי המדבר אליכם ...

אומר רש"י - כי פי המדבר אליכם בלשון הקודש. "לא שכחתי את לשוני!"

אדם נמצא בניו-יורק 30 שנה. אחרי 30 שנה אתה פוגש אותו, הוא רוצה להגיד לך משהו בעברית "רגע, איך אומרים את זה בעברית?". הוא לא זוכר בכלל!!!

אומר יוסף - אין דבר כזה. אני מדבר אליכם בלשון הקודש - "כי פי המדבר אליכם". אני לא משנה שום דבר, ממה שקיבלתי בבית אבותי.

שכם היה המקום, שבו תחם יעקב את עם ישראל, ללמד אותם את ההבדלות מאומות העולם!

אני רוצה לומר עוד יסוד אחד, ולהוסיף לזה עוד קטע שמובא בספרו של ר' אהרון ולקין:

האמת היא, שמי שגר היום ברחובות בני-ברק, לא חושב שהוא נמצא בבני-ברק. תסתכלו שמות של חנויות, נראה לך שאתה נמצא בתוך בני-יורק. כל השמות של החנויות באנגלית. אין לך מילה אחת בלשון הקודש! כל המילים, הכל זה תרבות של חו"ל, ואני לא מדבר על השפה!

אנשים השתגעו היום. כל השפה, כל התרבות היום, הכל של אמריקה. ולא לדבר על האוכל!

עד כדי כך, שזיכה אותנו הקב"ה, שהסינים עושים לנו אוכל, והתאילנדים עושים לנו אוכל ... עד שאם אדם יגיע לעולם הבא, ישאלו אותו - "אכלת אוכל תאילנדי?"

"לא".

"אז תחזור בחזרה!" ☹️

כל התרבות שלנו נעשתה תרבות של חו"ל! כל זה, זה עצת היצר הרע!

"ויותר יעקב לבדו" - כשהוא רואה שאתה לבד, כשאתה מתבודד עם עצמך, הוא בא להיאבק איתך! הוא מנסה להכניס אותך לתרבות העמים, זה סוד הניצחון שלו!

אומר ר' אהרון וולקין - יושבים בליל הסדר, כותב האר"י הקדוש, בשעה שאתה אומר "והיא שעמדה", תעמוד במקום, תגביה את הגביע ותכסה את המצות. "והיא שעמדה... אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו... והקב"ה מצילנו מידם...".

שואל הרב ולקין שאלה עצומה - למה צריך לכסות את המצות? מה אכפת לך שהם יהיו מגולים! ולמה להגביה את הכוס?

כתוב בהלכה - יכסה את המצות ויגביה את הכוס, ויאמר "והיא שעמדה".

אומר הרב וולקין - יושבים בלילה הזה, כל המשפחה, הסבא עם הבן, הסבא עם הנכד, הסבא עם הנין, יושבים ליד שולחן אחד. 50-60 איש ב"ה, נותנים שבח והודאה לקב"ה, שהוציא אותנו ממצרים.

אתה רוצה לדעת איך ניצלנו? איך אנחנו כאן, אחרי אלפי שנים? ברוך ה' ישיבות, הוגי תורה, איך ניצלנו???

אומרת הגמרא {מסכת שבת יז, ב} - גזרו על פתן פת עכו"ם אסורה ושמן משום יינן ועל יינן משום בנותיהן.

אתה רוצה לדעת איך אתה שורד?? **"והיא שעמדה"** - כיסינו את הפת, לא השתמשנו בפת של עכו"ם. גם את היין שמרנו, שלא נשתה ביחד עם אומות העולם. "והיא" - זה הדבר שהציל אותנו!

"שבכל דור ודור, עומדים עלינו לכלותינו ... והקב"ה מצילנו מידם". למה???

כיון שאנחנו נזהרים, שלא להידבק באומות העולם!

אומר הקב"ה - אם אתם מבדילים את עצמכם, אני שומר עליכם. אבל אם אתם מתערבבים איתם ... {תהלים קו} ויתערבו בגוים וילמדו ממעשיהם - אז אדאג להביא את השנאה של אומות העולם עליכם! אני אדאג שהם ישנאו אתכם, וככה אני אציל אתכם, שלא תתערבו בגוים!

בדרך הדרוש

אחרים וכתבו כבר שרמו על ר"מ היוצא מעשו מורעו של נירון קיסר וכמ"ש באגדת הנוקין ולדברינו הוא כמין חומר וירא מפני מה והלא יש בידו תורה ומע"ט ולא חיישנין שמא יגרום החטא אבל ויצר לו שמא יהרוג את אחרים זה ר"מ דלא דריש נקודי ואו נוכרה לדרוש נקודי ואוי חיישנין שמא יגרום החטא מנקודות לולא וכמ"ש ודו"ק (ברית הלוי)

ונ"ל עפי' דאיתא במאחז"ל הא דכתיב בנגע ופינו את הבית, הקב"ה חס על פנים קטנים שלא יטמאו ולכן צוה לפנות כל אשר בבית ק"ו שיחוס הת"ח על עצמו ולא ילך לבדו כי אם בשני נערוי אתו, והנה כאן כתב ויותר יעקב לבדו, וקשה איך הביא את עצמו לידי כך שישאר לבדו בלי איש עמו, הא ילפינן ק"ו מפכים קטנים שחס עליהם הקב"ה ואך לא חס יעקב אבינו על עצמו ונשאר לבדו, לזה פי' רש"י "שכח פכים קטנים" כלומר שכח הק"ו מפכים קטנים (מהר"ר אסאד)

וירא יעקב מאד ויצר לו (לב, ח)
ע"פ קטנתי מכל החסדים פירש"י נתמעטו זכותי וכו' לך אני ירא שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא וגרום לי להמסר ביד עשו. והנה בברכות דף ד' דרשו למה נקוד על לולא, שהרי מובטח אני שאתה משלם שטר טוב לצדיקים כו', אלא, שמא יגרום החטא וא"כ פחד יעקב מעשו תלוי אם דרשינן את הניקוד ובמנחות דף פ"ו איכא ר' מאיר נקודי לא דריש. וא"כ לר"מ לא ה"ל לפחד כלל שמא יגרום החטא. והנה ע"פ וירא ויצר לו שמא יהרג ושמא יהרוג את

ויותר יעקב לבדו (לב, כה)
ופרש"י שכח פכין קטנים.

גליין 391
שנה ט' תש"פסיפורי
צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחה קיימן על האישי לשריממש בתמונה

סיפורי חז"ל

תועבת ד' כל גבה לב

מסופר על חסיד אחד שהלך בדרך עם אליהו הנביא זכור לטוב, ובדרכם נתקלו בנבלה שהיתה מעלה סרחון רב, שקשה היה על אותו חסיד לסבול את זה, עד שסתם את נחיריו שלא יכנס בו הריח הרע. והסתכל החסיד באלהו הנביא וראה שלא איכפת לו כלל. המשיכו ללכת, ושוב פגעו בדרכם באדם שגאותו הגדולה ניכרת היתה על פניו, וראה החסיד את אליהו הנביא שם ידו על אפו, כאילו מרגיש הוא בסרחון ואינו יכול לסבלו, ושאל אותו החסיד על פשר התנהגותו, ענהו אליהו הנביא, כי זה שמתגאה סרחונו גדול משל נבלה, וטומאתו גדולה ממנה, כי כל הנוגע בנבלה אינו טמא אלא עד הערב, והנוגע בזה שמתגאה מביא עליו טומאות הרבה, כי על ידי כך בא לקטטה ומריבה, שנאה, קנאה, לשון הרע, כעס, שקרים וליצנות, ונאמר תועבת ד' כל גבה לב.

(קב הישר)

פרשת השבוע

כי במקלי עברתי את הירדן

(ל"ב - י"ט)

מסופר בשם הרה"ק ה"אמרי חיים" מויוזניץ זיע"א, שפעם אחת בערב יום הכיפורים ביקש הרה"ק ה"צמח צדיק" מויוזניץ זיע"א סכום כסף גדול מעשיר מסוים, ואמר לו שעכשיו זמן שאף אחד לא חושב על כסף, ואם אני מבקש ממך כעת מעות, עליך להבין שהדבר נחוץ מאד. הלה לא נענה לבקשת הרבי, ביקש הרבי מחסיד כפרי יהודי פשוט בשם משה ליב, שיתן לו את הסכום הזה, נענה החסיד מיד לבקשתו ונתן לרבי את כל הסכום. מהיום ההוא ירד העשיר מנכסיו מטה מטה רח"ל, ומשה לייב התעשר ונחל הצלחה גדולה בכל עסקיו. לרגל עסקיו היה משה לייב נוסע לוינה עיר הבירה, בהיותם בוינה היו מתאספים היהודים הסוחרים החסידיים יחד לסעודה שלישית של שבת. פעם חמדו להם מכיריו לצון ודחקו במשה לייב שיאמר לפניהם דברי תורה. משה

לייב סירב באמרו, אינני בר אוריין ואיני ראוי לומר תורה, אך הם דחקו בו ואילצוהו לומר תורה. כידוע, העיר וינה היתה עיר מודרנית, וכמה מן הסוחרים שלא היו מצויינים במיוחד ביראת שמים, התירו לעצמם לעשות שם מעשים שלא היו עושים במקום מושבם. היה זה בפרשת וישלח, אמר להם משה לייב על הפסוק "כי במקלי עברתי את הירדן" אם אדם מתחיל להקל במצות, סופו שיעבור על כל התורה כולה.

המעשה הגיע לאזני ה"צמח צדיק", ובהודמנות הראשונה שהגיע משה לייב לויוזניץ, שאלו הרבי האם אמרת תורה בוינה? משה לייב רעד כולו מפחד הרבי, ואמר בהתנצלות: הסוחרים אילצוני להגיד תורה נגד רצוני, שאלו הרבי מה אמרת? חזר משה לייב על התורה שאמר. אמר לו הרבי: הרי טוב אמרת.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים 5:16 ת"א: 5:18 ר"ת: 5:50

פרשת וישלח

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:01 ת"א: 4:15

ומבית לבית, תר אחר התלמיד החביב שאיש לא הכיר. לעת צהריים תש כוחו והוא הגיע לבקתה קטנה ועלובה, מעבר לדלת בקעו קולות רכים של ילדים, הוא החליט לנסות את מזלו ונקש על הדלת, כשזו נפתחה נגלה לפניו מחזה יוצא דופן ומשובב כאחד, חדר גדול ריק כמעט לגמרי ובמרכזו על גבי בול עץ לא מהוקצע, ישב 'מלמד' וסביבו דרדקים שלמדו מפיו תורה.

"ברוך הבא" קרא המלמד לעברו, "ברוך הבא" אמרו החזיקו אחריו גם התלמידים. "שמא מכיר אתה את הגאון רבי בער?" שב משה על שאלתו בפעם המי יודע כמה באותו יום, "את הגאון רבי בער אמנם אינני מכיר" השיב המלמד, "לעומת זאת את 'בער' מכיר אנוכי גם מכיר", ניצוץ של תקווה נייעור בליבו של משה, "התדע אפוא היכן הוא מתגורר?" שאל את ה'מלמד', חיך אליו רבי בער בחביבות ואמר: "אני הוא", "האם אתה הוא תלמידו של מורנו ורבנו הבעש"ט?" התקשה משה להאמין.

והנה אך שמע ה'מלמד' את שם הבעש"ט הקדוש יוצא מפיו האיש שבפתח, ומיד השתנה גוון פניו, רעד עבר בגופו והוא מיהר לקום ולעמוד על רגליו, "מורי ורבי הוא" ענה, "אם כן הריני למסור לך דרישת שלום חמה ממנו" אמר לו משה. ה'מלמד' הקשיב ביראה עצומה לכל מילה שיצאה מפיו של משה, ואף ביקשו לחזור שוב ושוב על דברי הבעש"ט כפי שאמרם לו, לאחר שמילא את שליחותו, לא יכול משה להסתיר את פליאתו כיצד יתכן שתלמידו החביב של מורנו הבעש"ט יתגורר בבקתה עלובה שכזאת? שאל, כל היום חיפשתיך ואיש מבין התושבים אפילו לא הכיר אותך.

ה'מלמד' התבונן במשה ושתק, כעבור רגע החל להתעניין ושאל לשלומו, "ברוך ה' שמשפיע עליי ועל בני ביתי רוב טובה" אמר לו משה "אשה מסורה, ילדים טובים, הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו. "ומהו מקור פרנסתך?" התעניין תלמיד הבעש"ט, משה סיפר לו על האכסניה המרווחת שבבעלותו ועל הרווחים הנאים שהיא מניבה, אחר כך ביקש ה'מלמד' לשמוע ממה על בית מגוריו, חיוך של שביעות רצון נח על שפתיו של משה שעה שסיפר על ביתו הנאה, בצבעוניות רבה תיאר את שפע החדרים בבית, את הטרקלין המפואר ואת הריהוט היקר המקשט אותם, ריהוט שרכש במיטב כספו.

ליומא דהילולא (י"ט כסלו) של המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א תלמידו החביב של הבעש"ט הקדוש זיע"א

בבעלותו של משה הייתה אכסניה גדולה שניצבה על אם הדרך, מיקומה המצויין הביא אליה עוברי אורח רבים שפרנסו את בעליה בעושר ובכבוד, משה עצמו היה דל בכישרונות ולא מבין גדול בתורה, אך התברך בלב יהודי חם ובאמונה תמה בהקדוש ברוך הוא, ואמונה פשוטה בצדיקים, מעת לעת נוהג היה לנסוע למעזיבוז לבית מדרשו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א כדי להתחמם באורו, מנסיעות אלה היה שם מחוזק ומחושל באמונתו.

פעם אחת כשנכנס בתום אחד מביקוריו במעזיבוז ליטול ברכת שלום מרבו, הטיל עליו הבעש"ט שליחות: "בדרךך לביתך עבור דרך עיירה פלונית" אמר לו הבעש"ט, "בעיירה זו מתגורר תלמידי החביב 'בער', מבקש אני ממך כי תסור לביתו ותמסור לו פרישת שלום חמה ממני".

למותר לציין כי משה שמח לבצע את השליחות שהטיל עליו רבו, כל הדרך היה שמח ונרגש מן הזכות הגדולה שנפלה בחלקו, וכי קלה היא? רבו הבעש"ט הקדוש בכבודו ובעצמו ביקש ממנו להעביר מסר אישי לתלמידו "החביב", לבטח מדובר ברב העיירה או לפחות באחד מלמדניה הנוודעים, הרהר משה בליבו, בעיני רוחו כבר ראה את עצמו מתייצב בפתח ביתו של התלמיד המכובד, עיניים סקרניות של עוברי אורח ננעצות בו בעניין, והוא נכנס פנימה ומוסר בדחילו ורחימו את הדברים שביקשו הבעש"ט להעביר לתלמידו.

עם הגיעו לעיירה החל משה להתעניין אצל תושביה היכן מתגורר "הרב הגאון רבי בער", ואולם לתדהמתו נתקל בתגובות שנעו בין מבטים תמהים לבין אדישות מוחלטת, "הרב הגאון רבי בער? אין כאן אדם כזה", השיבו לו כמה מהעוברים ושבים, משה לא ידע את נפשו מאכזבה וממבוכה, שוב ושוב ניסה לרענן את זכרונו שמא טעה בשמיעת דברי רבו, אבל הוא זכר אותם מילה במילה, "בעיירה זו מתגורר תלמידי החביב בער". כל היום התהלך משה בעיירה, עבר מסימטה לסימטה

משל ונמשל

ויירא יעקב מאד ויצר לו (ל"ב ח)

פירש"י, ויירא שמא יהרג, ויצר לו אם יהרוג הוא את אחרים. לכאורה יש להבין למה היה חושש פן יהרוג את עשו והלא בדין הוא שיהרגנו וכמו שאמרו רבותינו (ברכות ס"ב) הבא להרגך השכם להרגו. ואפשר לפרש על פי משל: מעשה שהיה במלך צרפת שהיה לו יועץ חכם חרשים חווה בכוכבים ובקי באצטגנינות, והיה מגיד לו תמיד נסותרות ועתידות. והמלך היה מאמין בו מאד לרוב חכמתו ויעשיריה ויכבדהו. והנה יום אחד נהפך לב המלך עליו, על ידי הולכי רכיל שדיברו לשון הרע על היועץ מרוב קנאתם בו, שכאילו קשר היועץ קשר עם אויבי המלך להדיחו ממלכותו. ותיכף גזר אומר להביא לפניו את היועץ, ועלה בדעתו להכנס עמו בדברים טרם יהרגנו כדין מורד במלכות. והנה כאשר הובא החווה בכוכבים לפני המלך, פנה המלך בשאלה האם יש בידך לחזות מה צפוי לך בעתות כאלה, ויאמר החווה יש ויש. אמר לו המלך אם כן הגידה נא לי יום מותך. ויבהל החווה מאד שהרגיש כי רעה נגד פניו, ויתבונן לחשוב במשטר הכוכבים בלוחות שלפניו, ויעש כן בחכמה למראה עיני המלך, כאילו הוא רואה במשטר הכוכבים והמזלות, ואחר איזה רגעים השתנו פניו והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו, ויאמר למלך אדוני המלך הכוכבים גילו לי כי סכנה גדולה מרחפת על ראשי, אולם צר לי מאד להודיעך כי על ידי הכוכבים נודע לי שיום מותי יהיה שלושה ימים לפני יום מותו של המלך, ולא על עצמי אני דואג אלא על אדוני המלך, כי קרב קצו וקץ הממלכה האדירה. וישתומם המלך למשמע אוניו כי דברי החווה הטילו עליו אימה ופחד, ויירא לנגוע בו, ואז הוציא לאור משפטו ויצא זכאי לפני המלך, ואדרבה, המלך שם משמר ללוות את היועץ בכל אשר ילך, כי האמין שדברי חזונו יבואו באחרית הימים. ועל זה נאמר בקהלת "החכמה תחיה בעליה"

והנמשל: הנה ידועים דברי חכמינו (סוטה י"ג) שרבקה נתנבאה שיעקב ועשו ימותו ביום אחד, כמו שנאמר "למה אשכל גם שניכם יום אחד", ואף על פי שמייתן לא היתה ביום אחד ממש, מכל מקום נקברו ביום אחד, שכאשר ערער עשו על קבורת יעקב במערת המכפלה, נטל חושים בן דן מקל והכה בראשו של עשו, ובא יהודה והשלים הריגתו של עשו, כמו שכתוב "ידך בעורף אויביך", נמצא שדברי רבקה למה אשכל גם שניכם יום אחד נאמרו ברוח הקדש, ולכן ויירא יעקב שמא יהרג ויצר לו שמא יהרוג ואז ימות גם הוא כאחיו, לקיים נבואתה של רבקה.

(בשם מרן הראשל"צ הגר"ע יוסף זיע"א)

כל אותה עת הקשיב ה'מלמד' לאורחו רוב קשב, "והיכן בדעתך ללון הלילה?" שאל לפתע את משה, שאלה שלא ממין העניין, משה נבוך לרגע אך מיד השיב "אלון כפי הנראה באכסניה הראשונה שאמצא", ניצוץ עלה בעיני ה'מלמד' "אם אמנם כדברך בעל ממון ונכסים אתה", הקשה "אם כך מדוע בגדיך כה פשוטים, וכיצד תהיה מוכן ללון הלילה באכסניית הדרכים הראשונה שתמצא? האם לא ראויים לך בגדים מפוארים יותר ומלון מהודר יותר?".

משה לא התבלבל ומיד השיב: "כבודו, כיצד אפשר להשוות, בביתי הפרטי נוהג אני בכל גינוני הכבוד והעושר בהתאם להישג ידי, אולם עתה, עתה הרי אני בדרך, רק בדרך, ובדרך אין מייחסים חשיבות רבה לבגדים ולתנאי נוחות". תלמידו החביב של הבעש"ט הקדוש הביט היישר לתור עיניו של משה ואמר: "יפה דיברת", "אם כך זוהי אף תשובתי לשאלתך הראשונה, אף אני מצוי עתה בעיצומה של הליכה בדרך, דרך ארוכה של חיים בעולם הזה, ובדרך' כפי שבעצמך אמרת אין ליחס חשיבות רבה מדי לענייני פאר, נוחות וכבוד, אבל 'בבית' שם בבית האמיתי בעולם בעליון, שמור ומוכן עבורי עושר מופלג, מוכן אני אפוא לשבת עתה על בול עץ וללמד תורה לתינוקות של בית רבן, ובלבד שכאשר אגיע לבסוף 'הביתה' אל אבי שבשמים, אזכה לרוב עושר ולחיי העולם הבא".

רק אז הבין משה לשם מה שלחו הבעש"ט אל תלמידו חביבו רבי בער, כי הוא ביקש ללמדו פרק בהלכות דרכים ובתים, ומיהו התלמיד החביב? הלא הוא מי שלימים נודע שמו בכל העולם כהרב הקדוש רבי דוב בער, המגיד הגדול ממעורייטש זיע"א, שהשבע ביום שני י"ט כסלו יחול יומא דהילולא שלו. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אכ"י"ר.

צ"ן אדם לחברו

ברכת ה' בזכות מצות

פדיון שבויים

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מספרין זיע"א ראש בית אב לשושלת קומרנא, היה בעל לב רחום והיה מגן לכל כושל, ומשען לדל, לא ישב לסעוד בלי עניים, ביום שלא נודמן אורח לביתו, היה אף הוא פורש מן האכילה. בכפר מולדתו "ספרין" החזיק בית מזיגה וחנות מכולת, מהם היה מוציא את פרנסתו בצמצום, ובכל זאת היו עניים סמוכים תמיד על שולחנו, במיוחד התמסר בכל כוחו למען המצוה הגדולה של פדיון שבויים, הוא קיימה בכל מאודו עד כדי הפקרת כל רכושו. פעם אחת נודמנה לו מצוה זו, ביום שבת קודש נעצרה עגלה ליד ביתו בכפר, ובה שתי בנות ישראל, שנשבו על ידי אחד מפריצי פולין כבנות ערובה לחוב שלא נפרע על ידי אביהן בשכר חכירה עבור בית המזיגה, החוב הגיע למאות זהובים, סכום ענק בימים ההם, נכמרו רחמי רבי יצחק אייזיק עליהן, והחליט לפדותן בכל מחיר ויהי מה, כיון שהדבר היה בשבת, הלך אל נכבד הכפר הגוי והביא לו את פרתו היחידה למשכנה אצלו, בכה והתחנן לפניו לעמוד לימינו ולהעיד לפני הפריץ שיקיים את התחייבותו לסלק לו במוצאי שבת את כל חוב החוכר היהודי אבי השבויות. נכבד הכפר בהכירו את יושרו של ר' יצחק אייזיק, נענה לו להיות ערב לפני הפריץ, ולבנות

נקרא דרור. תיכף בצאת השבת הוציא ר' יצחק אייזיק למכירה את כל הסחורה שבחנותו, את התבואה שבאסמו, ואת פרתו היחידה, עד שהיה בידו סכום כערך החוב, רבי יצחק אייזיק ואשתו הצדקנית, הכניסו את שתי הבנות לביתם מאחר שהגיעה אליהם השמועה שאביהן מת מתוך עגמת נפש. הבנות גדלו בביתו עד שהגיעו לפרקן, ור' יצחק אייזיק השיא אותן וגם נתן להן נדוניות הראויות להתכבד. אחרי פדיון השבויות שעלה לו בממון רב, נתרושש ר' יצחק אייזיק והגיע לפת לחם. והנה באותם ימים נקלע אורח לביתם הריק, ולא היה להם במה לכבדו, הצדיק והרבני הצטערו מאד שאין בכוחם לקיים מצות הכנסת אורחים כבימים ימימה, הלכה הרבנית לשכנתה ולזותה ממנה מעט אוכל, והתקינה סעודה לאורח. כשנפרד מהם האורח, פרש כפיו כלפי מעלה וברך את בעלי הבית שהיו עדיין חשוכי בנים, שיזכו להוליד בנים גאונים וצדיקים שיהיו למאורות גדולים בישראל. הברכה נתקיימה במלואה והם זכו לנטוע חמישה ארזים בישראל, גאוני תורה ואדירי קבלה. והם: הרה"ק רבי צבי הירש מוידיתשוב, הרה"ק רבי משה מסמבור, הרה"ק רבי אלכסנדר סענדר מקומרנא, הרה"ק רבי ישכר בעריש מוידיתשוב והרה"ק רבי ליפא מסמבור. זכותם תגן עלנו ועל כל ישראל, אמן.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ט"ז כסלו

הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב ב"ר יעקב דוד (תרע"ח) הרה"ק רבי שאול ידידיה אלעזר ב"ר ישראל ממודיץ (אמרי שאול - תש"ח)

יום ראשון י"ז כסלו

הגה"ק רבי יוסף יוזל הורביץ הסבא מנובהרדוק (תר"פ) יום שני י"ח כסלו

רבינו אברהם בן משה (בן הרמב"ם - ד"א תתקכ"ז)

הרה"ק רבי ברוך ממעובו ב"ר יחיאל מיכל (תקע"ב)

יום שלישי י"ט כסלו

הרה"ק רבי דוב בער ב"ר אברהם (המגיד ממעוריטש (תקל"ג)

יום רביעי כ' כסלו

הרה"ק רבי משולם פייביש ב"ר דוב בעריש מקרעמניץ (משנת חכמים - תקל"ה)

הרה"ק רבי בנימין זאב וואלף הלוי ב"ר שמואל מבאלטא (תקפ"ו)

הרה"ק רבי דוב בעריש מאושפיצין ב"ר משה (תלמיד החווה - תקצ"ח)

הרה"ק רבי ברוך מויוניץ ב"ר מנחם מענדל (אמרי ברוך - תרנ"ג)

יום חמישי כ"א כסלו

שמעון בן יעקב משבטי קה (כ"א - שי"ד)

הרה"ק רבי נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא משנאווא (איילה שלוחה - תרכ"ד)

כ"ב כסלו

רבי אליעזר אשכנזי ב"ר אליהו (מעשי ה-שמ"ו) הרה"ק רבי פינחס מאוסטראה בן הייבי

ר' יעקב יוסף (תקס"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אורח" הפרוס יוסף הדרום על המצוות.

האוכל בשוק (ח')

א) מסעדה המוציאה על שפת המדרכה הצמודה למסעדה, שולחנות וכסאות, שהוא במקום אשר הרבים עוברים שם, אין האוכל שם נפסל לעדות, דהוא מקום המיוחד לאכילה [הגר"י זילברשטיין והגר"א נבנצל] (וגם שיש לסמוך על השיטות שרק בהליכה נפסל וכדו). אך בני תורה ודאי אין להם לאכול שם, וכל שכן תלמידי חכמים. [הגר"י זילברשטיין]. (שלמי חיים, להגר"ר חיים מלין שליט"א)

ב) האוכל בתוך חנות (שהיא בתוך בית) - תלוי במציאות האכילה - אך בעלמא אינו נפסל לעדות [עי' רמב"ם דעות ה' ב']. אך אין ראוי כלל וכלל לאכול שם, (כולל סופרמרקט, חנויות בגדים וכיו"ב, וכן מאפיה שאין שם מקום המיועד לאכילה). [הגר"י זילברשטיין]. ותלמיד חכם על אחת כמה וכמה, משום שדרכו להיות צנוע באכילה ושתייה [עיין רש"י בכורות מ"ד: (שם)]

לע"נ

הרה"ק רבי ברוך ממעוזב זיע"א
ב"ר יחיאל מיכל זיע"א
נלב"ע ח"י כסלו תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֵשֶׁת וַיִּשְׁלַח - כְּחוֹ שֶׁל שְׁחַד

"וַיִּרְץ עֶשׂוֹ לְקִרְאָתוֹ וַיַּחְבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל צְוָאָרוֹ וַיִּשְׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ"

(בראשית לג, ד)

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותי בת סימי תרצה בתיה בת ימנה ניט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרוך בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליה טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה יחזקאל אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

עצום לשנות את גישתו של עֶשׂוֹ מן הקצה אל הקצה, ולהביא לידי כך שישק ליעקב אחיו בכל ליבו!

ובכך יובן מה ששאל עֶשׂוֹ את יעקב: "וַיֹּאמֶר מִי לְךָ כָּל הַמַּחְנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגַשְׁתִּי?" (בראשית לג, ח). משיב יעקב: "וַיֹּאמֶר לְמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנָי." (בראשית לג, ח). ולכאורה צריך להבין כיצד תשובה זו עונה לשאלתו של עֶשׂוֹ?

על פי האמור, כוונתו של עֶשׂוֹ היתה לשאול את יעקב: "מכיוון שחילקנו בינינו את שני העולמות. כאשר אני קיבלתי את העולם הזה ואילו אתה נטלת את העולם הבא בחלקך- כיצד הגיע 'העולם הזה' לחלקך?"

השיב יעקב: "לְמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנָי" (בראשית לג, ח). כלומר: הן אומנם אין אני זקוק לעולם הזה לשמו, העולם הזה מחלקך שלך.

אולם בכל זאת, קיבלתי מידה מסויימת של עולם הזה, בכדי שבאמצעותו אוכל אני ובני אחרי למצוא חן בעיניך.

לשחד אותך ואת בניך, שכן גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם כי ללא שוחד זה לא נוכל לעמוד בעול הגלות והשעבוד שישתעבדו בנו צאצאיך...

בברכת שבת שלום הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

פירש רש"י הקדוש על המילה: וַיִּשְׁקֵהוּ - "נקוד עליו, ויש חולקין בדבר הזה בברייתא דספרי: יש שדרשו נקודה לומר שלא נשקו בכל ליבו".

"אמר רבי שמעון בן יוחאי: 'הלכה היא בידוע שֶׁעֶשׂוֹ שוֹנֵא ליעקב. אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה ונשקו בכל ליבו'."

לכאורה השיטה הראשונה, על פיה לא נשק עֶשׂוֹ ליעקב בכל ליבו- נראית הרבה יותר מסתברת:

כלום יעלה על הדעת שלאחר שלושים וארבע שנים תמימות! בהן שונא עֶשׂוֹ את יעקב עד שמבקש להרוג אותו, יתפוגג כעסו ברגע אחד והוא ישנה את דעתו וישקהו בכל ליבו?

כיצד איפוא נוכל להבין את שיטתו של התנא האלוקי רבי שמעון בן יוחאי?

ביאר הרב 'מליץ יושר' כך: אומנם הלכה היא שֶׁעֶשׂוֹ שוֹנֵא ליעקב בכל ליבו. אולם בכל זאת, בכל הדורות ובכל הנסיבות, ל'שוחד'- היה כוח עצום לשנות את טיבו ואת דעתו של האדם המקבילו!

וכך אירע גם בעת המפגש בין יעקב לעֶשׂוֹ: אומנם מלכתחילה ודאי ביקש עֶשׂוֹ להרוג את יעקב. אולם לאחר שיעקב שיחד את עֶשׂוֹ באמצעות המנחה ששלח לו, מעשה זה שינה את מחשבתו של עֶשׂוֹ.

צריך לזכור כי בנוסף למנחה שיחד יעקב את עֶשׂוֹ גם בכבוד הרב שכיבדו כאשר השתחווה שבע פעמים לפניו. היה ל'שוחד' זה כוח

העלוון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני לבה

ע"י	כנסת לבה	צאת לבה	כיבוי חם
י-ט	16:02	17:14	17:45
ת"א	16:18	17:10	17:40
מיטב	16:17	17:10	17:39
ב"ל	16:22	17:14	17:44

שואל ומשיב בהלכה- חנכה - חלק א'

מה העניין בהדלקת נרות חנוכה? והאם נשים יכולות להדליק את הנרות במקום בעל הבית?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: !

בתקופת בית המקדש השני גזרו מלכי יוון גזרות על ישראל, ועמדו עליהם להשכיחם מצוות התורה, ולבטל אותם מדתם, ולא הניחום לעסוק בתורה ובמצוות, ונכנסו להיכל בבית המקדש ופרצו בו פרצות, והיה צר מאוד לישראל מפניהם, עד שריחם עליהם ה' והצילם מידם. אז גברו עליהם בני החשמונאים הכוהנים הגדולים והרגום, והושיעו את ישראל מידם.

כאשר נכנסו החשמונאים להיכל במקדש ורצו להדליק את המנורה הטהורה, לא מצאו אלא פך אחד של שמן טהור, שיש בו כדי להדליק את המנורה יום אחד בלבד, ונעשה נס והדליקו ממנו שמונה ימים. אותו היום, שבו נמצא פך השמן, היה כ"ה לחודש כסליו, ולכן תיקנו חכמים, שהיו באותו דור, לעשות שמונה ימים הללו ימי משתה ושמחה, ומדליקים בהם נרות כדי לפרסם את הנס.

הנשים חייבות בהדלקת נרות חנוכה, ואף על פי שמצוות, שהזמן גרמא נשים פטורות - היות שהן היו באותו הנס. (רמז לדבר "ואמרה האשה אמן" (במדבר ה, כב) - א-ארבע כוסות בפסח, מ-מקרא מגילה בפורים ו-נרות חנוכה, שהנשים חייבות במצוות אלו, אע"פ שמדובר במצוות שהזמן גרמא). ולכן אם אינו יכול להדליק הנרות בביתו, כגון שצריך לצאת למקום רחוק, ראוי ונכון, שימנה את אשתו, שתהיה שליחה שלו להדליק את הנרות במקומו, ויוצא ידי חובה, אפילו אם אינו נמצא שם בשעת ההדלקה.

בְּמִי יֵשׁ לְבַטֵּחַ

להלן סיפור, המעובד מתוך העלון 'השגחה פרטית' ויש בו כדי להזכיר לנו כי למעשה כל מה שאנו רוצים לעשות- תלוי אך ורק בבורא העולם. ואין זה משנה מה. אם מדובר בדבר קטן או מדובר בדבר עצום שמעבר לגדר הטבע. בסיכומי של דבר אם הוא יעשה או לא- תלוי רק בבורא עולם.

סיפר פקיד בנק: אל הבנק נכנס יהודי שלצערנו הרב רחוק משמירת תורה ומצוות. הוא היה לבוש בהידור, וכל כולו אומר עושר ויוקרה. הוא ניגש אלי, ודרש למשוך סכום גדול מחשבוננו. "בעזרת ה', אני מבצע את הפעולה", ענית. כידוע, החכם מכל אדם כבר אמר: "עֲשִׂיר יַעֲנֶה עֲזוֹת" (משלי יח, כג). אותו עשיר לא אהב את מה שאמרתי בלשון המעטה.

"מה אתה מבלבל את המוח?" התעצבן. "מה הקשר פה 'בעזרת ה'?" והוסיף עוד מילים שתצילנה אוזניים משמוע. חסתי על כבוד שמיי, אבל לא ידעתי מה ואיך להגיב. פחדתי שמה שאומר רק יגביר את ההתפרצות המשונה של הלקוח, ולכן המשכתי להקליד את הפרטים בשתיקה.

וראה זה פלא, ברגע שביקשתי לבצע את פעולת המשיכה, כבה המחשב. מסך שחור. "נו?", כעס הלקוח. הראיתי לו את המחשב הכבוי, והצעתי: "בוא ניכנס לחדר המנהל". נכנסנו לחדר המנהל, הזנתי את הפרטים לתוך המחשב, אבל רגע לפני אישור הפעולה - כבה המחשב של המנהל!

המנהל שראה זאת הציע לי לעבור לחדר נוסף, פנימי, שיש בו מחשב פעיל. וכאשר קרה בשנית- קרה בשלישית. לאחר הזנת הנתונים באותו הרגע בו ביקשתי לבצע את פעולת המשיכה גם המחשב הזה כבה! בבנק נכחו באותה שעה אנשים רבים. הם שמעו את דברי הלקוח, וראו מה קרה. אי אפשר לעשות שום דבר מבלעדי הקב"ה! לכולם זה עשה משהו בלב. בלי עזרתו של הבורא, אי אפשר לעבור אפילו את מפתן הדלת. אבל עם עזרתו של הבורא- אפשר לחצות אפילו את ים סוף.

הַפְּרַת הַטּוֹב

עד כמה הכרת הטוב הייתה בראש מעיינם של רבותינו- זאת ניתן ללמוד מהסיפור המופלא הבא: אחת משכנותיו של החזון אי"ש, הייתה דואגת ומסייעת לאשתו מאוד. על אף העובדה שזמנו של הצדיק היה יקר ביותר והוא ניצל כל רגע ללימוד התורה, הצדיק הכיר לה טובה על כך שמסייעת לרעייתו, והיה לומד תורה עם בניה של אותה אישה, מדי שבת בשבתו, במשך שלוש שנים!

אנו מבקשים, וממש מפילים תחינה מכם, קוראי העלון לסייע לנו במימון העלון. כידוע העלון ב"ה יוצא בכ-6,500 עותקים!

אנו נמצאים בחובות מול בית-הדפוס וחייבים את עזרתכם. אנא סייעו בטרם יהיה מאוחר מדי !!!

העלון אינו מכיל פרסומות. זכות המצווה תעמוד לכם אלף המגן

בבריאות, הצלחה, נחת מהילדים, שידוכים, זרע בר-קיימא, פרנסה בשפע וכל מילי דמיטב

למעוניינים, נא לפנות לליאור 0504-115673.

כמו כן, ניתן לשלוח צ'ק, לפקודת 'דפוסית' בצרוף קרוס (שם בית-הדפוס בו אנו מדפיסים)

או להפקיד ישירות לחשבון- מס' בנק 10 (בנק לאומי). מס' סניף 678. מס' חשבון 02798958 (החשבון ע"ש ליאור עצמון)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב שאול מקיקץ השלי צ"ל

הגאון הרב שאול מקיקץ השלי צ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"ז (1887) באי ג'רבה שבתוניס. בתחילה למד תורה אצל אחיו הגדול ר' חויתה שהיה ת"ח צדיק וחסיד גדול. בהמשך למד והתחנך אצל הרב דוד (דידו) הכהן והיה מתלמידי הראשונים. בילדותו לא היה חכם ופיקח כל כך אולם היה לו חשק לתורה הקדושה והוא גדל עד שנעשה לאחד התלמידים המובהרים. בשנת ה'תרס"ז (1906) החל לשמש כעוזר בחינוך תלמידים לגאון ר' יוסף ברבי (מח"ס ילדי יוסף ועוד) בבית המדרש על שם הרב חזקיה פרץ.

לאחר פטירת ר' יוסף ברבי, התמנה לשמש כראש הישיבה. שימש כחזן ושליח ציבור וכן כסופר כתובות ואף פעמיים בשנה דרש בפני הציבור בבית-הכנסת של ג'רבא. בשנת ה'תרפ"ד (1923) בהיותו כבן שלושים ושבע שנים חלה בחולי השבר שהתאפיין בחולשה וכאבים, ממנו סבל עד סוף ימיו והיה חולני וחלש מאוד, ותמיד היה חגור בחגורה למתניו, אך עם כל זאת לא זז מהתמדתו בתורה והיה מתחזק מאוד בלימוד התורה עם התלמידים יומם ולילה, וקיבל יסוריו בדומיה. בשנת ה'תש"י (1950) למרות העובדה שהיה חולה עלה לישראל דרך צרפת וזאת לאחר שפקידי העליה סירבו לאשר לו לעלות ארצה בטענה שהוא זקן וחולה ואין מי שיטפל בו בארץ ובחסידי ה' עלה לארץ והשתכן עם משפחת בנו בכפר שלומי. ענוותו מופלא. זכה להעמיד תלמידים רבים ומהם יצאו דיינים, רבנים ועוד. נפטר ב-י"ט כסליו ה'תש"ל (1969). חי כ-82 שנים. ציונו בבאר-שבע.

סבו (מצד אביו): ר' עמנואל. **אביו:** ר' מעתוק. **מרבותיו:** אחיו, ר' חויתה, ר' דידו הכהן. **מתלמידיו:** הגאונים הרשל"צ ר' שלמה משה עמאר שליט"א, ר' דן מרדכי כהן שליט"א (זקן רבני תוניס), ר' שלמה מאזוז, ר' אלטר מאזוז, ר' מרדכי סגרון, ר' רפאל כדיר צבאן ועוד. **בנו:** ר' אורגאני. **חתניו:** ר' זע"ר מרדכי פנחס עשוש ור' ניסים נעים. **מספריו:** **ימדרשו של ש"ם** - על הפרשות וההפטרות **ילשם אשים ימדרש אבות** - על פרקי אבות **ישמש ומגן** - חידושים על מסכת פסחים **כרמי שלי** - חידושים על הש"ס **בית ושם** - מוסר ומעשיות וכן פירושים על חמישה חומשי תורה.

רבינו היה זריז וחרוץ גדול לנצל כל רגע פנוי. אף פעם לא היה אפשר למצוא את רבינו יושב בטל, גם בימים שלא היה מלמד את תלמידיו כמו בערב שבת, או בשבת קודש אחר הצהריים או בימים טובים וחול המועד, היה תמיד יושב במקומו ולומד תורה, ולא פסיק גירסא מפומיה.

תלמידו הגאון רבי אלטר מאזוז צ"ל מספר כי רבינו בעצמו סיפר להם על עצמו איך בילדותו היה שוקד על לימודו גם בלילה ומחדש וכותב, **ולפעמים אחרי שעלה על יצועו בשעה מאוחרת כשהוא מהרהר וחושב על מה שלמד ולפתע עלה במוחו חידוש בתורה, קושיא או תירוץ, מרוב שמחה היה בועט מיד בשמיכה וממהר להדליק את האור כדי לכתוב את מה שהתחדש לו, כדי שלא ישכח זאת עד הבוקר.**

כאשר יצא לאור ספרו על הש"ס 'כרמי שלי' אשר כתבו עליו הסכמות נלהבות כל גדולי הדור. כתב אחד האברכים מתלמידי רבינו **פתק קטן, שגודלו פחות משלוש אצבעות** כדי להודיע שיצא לאור ספר 'כרמי שלי' להרה"ג מקיקץ שלי וניתן להשיגו במקום פלוני. ותלו אותו בכמה בתי כנסיות כדי שיקנו מרבינו את הספר.

סיפר תלמידו אשר שימשו באותם ימים הראשון לציון מרן הרב הגאון ר' שלמה משה עמאר שליט"א, שבאותו הזמן הגיע רבינו לאחד מבתי הכנסת והיה שם איזה חזן אחד שקרא את הפתק וגער בצדיק בלי בושא ואמר לו: **"איך אתה לא מתבייש לכתוב על עצמך הרב הגאון והרי אתה מפשוטי העדה?"**

רבינו **התנצל בפניו על כך** והסביר לו, שלא הוא זה שכתב את הפתק וגם ראייתו חלשה והפתק קטן בגודלו ולכן הוא לא קרא את הכתוב בו. למחרת קרא רבינו לתלמידו וגער בהם על שכתבו עליו תואר הרה"ג ולא **כעס כלל על אותו האדם.**

והוסיף הגאון מרן ר' שלמה משה עמאר, כי המתבונן יבין באיזה דרגה של פשטות היה חי ואיזה ענווה עד שהצליח לשכנע את כל מכריו שאינו רב ולא חכם וזה לא היה בלבד אלא באומנות גדולה בחוכמה מעולה כי אין לזה קשר עם הענווה של הזמנים הללו (מעובד מתוך הקדמתו ל'כרמי שלי' על קידושין מהדורא בתרא).

"גדולים צדיקים במיתן יותר מבחייהן" (חולין ז ע"ב). שחה בתו הרבנית רחייא נעים ע"ה כי פעם בעת ששהתה בשבת חתן משפחתית בעיה"ק ירושלים, התארחה בשכונת סנהדריה המורחבת והייתה אמורה להגיע לעליה לתורה בשכונת שמואל הנביא. הרבנית, שגרה בנתיבות של אז, שאפילו רמזור לא היה, הגיעה לצומת (בר אילן) ולא ידעה לאן ללכת.

מקום שונה, מקום הומה, והיכן עכשיו תוכל למצוא את משפחת החתן?! לפיכך הרימה עיניה וביקשה את עזרת אביה צ"ל: **"אבי, אינני יודעת היכן המשפחה שאליה אמורה אני להגיע". והנה אביה רבי מקיקץ שלי הופיע בהקיצ ונתן לה את ידו והובילה עד לבית המשפחה ונעלם. בשבת זו דיברו יותר על המופת הגדול מאשר על שבת החתן.**

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

זְכוּת עֲנִיּוֹת אָמֵן

אותנו עם צוות נט"ן (ניידת טיפול נמרץ) אל בית-הרפואה 'הדסה עין כרם'. "שם", טענו, "יש רופאים נירורכיורגים מומחים לטיפול בבעיות מסוג זה". במשך כל זמן העברת החולה הוא נשאר פחות או יותר באותה תנוחה בשכיבה.

גם שם בבית-הרפואה 'הדסה' ראינו את יד ההשגחה בכל צעד: אם ברופאים מן השורה הראשונה, ששהו בדיוק במחלקה ולא בחו"ל ואם בפיתוח טכניקה רפואית לפתרון בעיות מסוג זה.

אבי הובל מיד לחדר ניתוח, בתחילה הודיעו לנו על ניתוח של שבע שעות אך למעשה זה היה קצר מכפי שציפו. אבי יצא ללא נזק משמעותי מאירוע מוחי זה.

בשעות הראשונות הוא היה מונשם ומורדם בחוסר תזוזה ולאחר שבועיים בטיפול נמרץ הועבר לשיקום בבית-הרפואה 'שערי צדק'. צוות מקצועי עבד איתו על חזרה לתפקוד מוטורי תקין ואחרי חודש בערך הוא שוחרר הביתה כשפינו מלא תפילה והודיה לבורא עולם על כל רחמיו וחסדיו עלינו.

הרבה ממתפללי בית-הכנסת ששמעו את רצף הניסים שעשה בורא עולם לאבינו אמרו בפה מלא, שהם בטוחים שהזכות שעמדה לאבי היא זו של עניית 'אמן' בקול רם ובכוונה ובזכות זה זוכים אנו שאבינו ממשיך וקם כדרכו מידי יום לתפילה ולעניית 'אמן'.

אך הסיפור לא תם. לפני כחצי שנה אבי הלך לרופא שיניים שם המליץ לו הרופא על עקירת שיניים. רופא השיניים החתים את אבי על מספר מסמכים.

אבי חתם לתומו ושכח לגמרי שהוא בעצם מסכן את עצמו סכנה אמיתית וממשית, שכן הוא נוטל באופן קבוע תרופה לדילול הדם בעקבות מצבו הרפואי.

למעשה כל פעולה מסוג זה- חייבת להיות מבוקרת ע"י רופא ורק לאחר הפסקת התרופה למשך פרק זמן מסוים.

הוא חזר הביתה לאחר הטיפול כשהוא מדמם מאוד בפיו ואימי החלה להחליף לו תחבושות ספיגה. מאחר והדם לא הפסיק, מיד התקשרנו לרופא וסיפרנו לו מה אירע.

תחזית הרופא לא הייתה אופטימית! קיבלנו תמונת מצב קשה מאוד... אימי התקשרה בדחופות לכל הילדים וביקשה מהם לומר לפחות פעם אחת ברכת 'אשר יצר' במתינות ובריכוז לרפואת אבי.

כמוכן שכולם השתדלו מאוד לעשות כן והלא יאומן קרה. הדם הפסיק כמעט לזרום וכשהתקשרתי לאימי היא סיפרה שב"ה כבר חצי שעה לא החליפה תחבושת... אכן "רופא כל בשר ומפליא לעשות".

להלן סיפור, שנשלח על ידי אחד מקוראינו: בסיפור שחווינו עם אבי לפני כשלוש שנים, זכינו וראינו במו-עינינו את מה שאמרו חז"ל: "כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו קורעים לו גזר דין של שבעים שנה!" (שבת קיט ע"ב).

אבי (ר' דניאל כ.) אדם מבוגר כיום כבן שמונים. הורי מתגוררים כ-50 שנה בשכונת 'שערי חסד' בירושלים. הם עצמם אנשי חסד גדולים.

ביתם פתוח לכל דכפין. בכל שנות חייו הקדיש מזמנו ללימוד תורה ובשנותיו האחרונות יושב ולומד יום שלם. יום יום מקפיד הוא לקום שעות אחדות לפני הנץ החמה.

הוא לומד והולך לבית כנסת שם יושב ועונה 'אמן' למתפללים וגם לאחר התפילה בשעת הנץ החמה-ותיקין הוא נשאר בבית-הכנסת ועונה 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבא'.

לפני כשלוש שנים הוא הרגיש מאוד לא טוב-חולשה חזקה תקפה אותו סחרחורות ואולי גם כאבים בחזה. הבאנו אותו בדחיפות לקופת חולים ולאחר בדיקה פשוטה אצל רופא המשפחה גילינו, שיש חסימה באחד העורקים המובילים דם ללב.

מיד הוא הובל במהירות לבית-הרפואה ומיד הוכנס לצנתור בלב לפתיחת הסתימה. הניתוח עבר בהצלחה אנחנו שהיינו צמודים אליו במהלך האשפוז חשבנו שאנחנו כבר משתחררים ומקווים לבריאות איתנה.

אך לא כך התנהלו הדברים. אבי שכב במיטה בחוסר עירנות. הוא ישן רוב הזמן ובמעט הדקות שהיה ער הוא התלונן על כאב חזק בראש.

וכל פעם לאחר משפט קצר שאמר חזר לשינה עמוקה. דאגנו מאוד, מצב בריאותו לא נראה טוב כלל, לאחר שפינו לאחיות ולצוות הרפואי שגם הבחינו בכך הוחלט לעשות לו בדיקות מקיפות.

סייעתא דשמיא גדולה ליוותה אותנו כל התקופה ובפרט העובדה, שכל זה קרה בזמן ששהינו בבית-הרפואה, כשאבי נשאר כמעט כל הזמן במצב שכיבה וללא תנועה כלל. בבדיקות סי.טי גילו בראשו 'מפרצת'- כלי דם שהתנפח כתוצאה מלחץ דם גבוה והתחיל לדמם (מה שאומר שמטפטף דם לתוך הראש) במקום ממש בלתי רצוי ומסוכן כל-כך.

במצב רפואי כזה - הסיכוי לשרוד הוא ממש אפסי. כל שינוי תנוחה או תנועה קלה או מאמץ מוחי כל שהוא, מסכן חיים ממש.

חסד השם עלינו שכל זה קרה בעיתוי ובמקום הזה כשהצוות הרפואי סביבנו. מיד כשגילו זאת הרופאים שלחו

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזני זצ"ל	הרב שבתי בן אסתריא אטון זצ"ל	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	הרב מנחם בן ויקטוריה כברי זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	אביבה בת איירון ע"ה
ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין ז"ל	משה בן רוזה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אברהם בן יונה ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל	נעמי בת כותון ע"ה	יצחק בן חביבה ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה	מרים בת בלה ע"ה	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	חי יזיז בן קלרה ז"ל
מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל	סלים בן פרחת ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	שמעון בן חנה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל	מישא אסתר בת זרה ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה	עפאת בת השמת ע"ה	אברהם בן דינה ז"ל

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "וישלח"

"והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" [כת, יג]. שיקנאו בהם בנו!

במדרש בפרשתנו מצינו פליאה ותרעומת על בחיר האבות האדם המושלם, יעקב אבינו עליו השלום: "יעקב היה ישן, והקדוש ברוך הוא והמלאכים משמרים אותו, שנאמר: והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, והנה ה' ניצב עליו – והוא היה משלח דורון ומתרפס: כה תאמרן לאדוני לעשיו? הוי אומר: מעיין נרפש ומקור מושחת, צדיק מט לפני רשע!"

אין לנו מושג, אף לא ברבותינו הראשונים כמלאכים, ודאי שלא באמוראים ותנאים, על אחת כמה וכמה בנביאים, ומה גם באבות ובבחייר האבות, אבל התורה נצחית היא, ומעשי אבות סימן לבנים בכל דור ודור. ומעשי יעקב אבינו בייחוד, שהרי "יעקב אבינו לא מת, וחי הוא בלב כל יהודי מזרעו. וכל יהודי חייב לומר לעצמו בגאון ובעוז: הקדוש ברוך הוא ומלאכים משמרים אותי – ואני מתבטל בפני עשיו?!"

ואנו נזכרים במאורע המסופר בנביא. חיל ארם טמן מלכות ומארבים לחיל ישראל, ואלישע הנביא היה מזהיר בכל יום את המלך ממארבים אלו. תמה מלך ארם, וערך תחקיר מעמיק למצוא את המרגל המסגיר את סודות צבאו ליהודים. אמר לו אחד המשרתים: "לא, אדוני המלך. אלא אלישע הנביא אשר בישראל יגיד למלך ישראל אף את הדברים אשר תדבר בחדר משכבך", אין דבר הנעלם ממנו. החליט מלך ארם לקחת את הנביא בשבי. גילה ששוהה הוא בדותן ושלח לשם סוסים ורכב וחיל כבד, והקיף את היישוב בטבעת מצור, בבוקר קם משרתו של אלישע, וראה שהיישוב מכותר! נבעת וקרא: "אהה, אדוני, מה נעשה!" אמר לו אלישע: "אל תירא, כי רבים אשר איתנו מאשר איתם!". ונאמר שם: "ויתפלל אלישע ויאמר: ה', פקח נא את עיני ויראה! ויפקח ה' את עיני הנער, וירא והנה ההר מלא סוסים ורכב אש סביב אלישע". ופירש במלבי"ם: "פקח נא את עיניו, לראות כי חונה מלאך ה' סביב ליראיו, ומתנות מלאכים מקיפים את איש האלקים לשמרו. והמלאכים שהוכנו עתה להצלתו באו בצורת רכב אש וסוסי אש, כנגד הרכב והסוסים במחנה ארם".

תמיד היינו "כבשה אחת בין שבעים זאבים". גם עתה, ואולי במיוחד עתה, מעיינו באויבים הקרובים, הפלסטינים, ימגרם ה' במהרה, והדעת מוסחת מהאויבים סביב, ומאלו שמאחריהם, ישמור ה' ויציל. מה כוחנו, אי קטן בלב ים עויין וגועש, שטיליו מכסים כל שטחנו? רק הידיעה "כי רבים אשר איתנו מאשר איתם", שהי' שומר עלינו ומלאכיו מגוננים סביבנו. ומהיכן המלאכים? "העושה מצווה אחת, קונה לו פרקליט אחד". כל מצווה – מלאך! קראת קריאת שמע, הנחת תפילין, שמרת שבת, כשרות, טהרה – סובבת עצמך בחומת מגן! כל זה נכון, במישור הלאומי והאישי: "מצווה מגינה ומצילה", וחונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם.

אבל יש כאן הוראה נוספת, וחשובה לא פחות: עשיו בא וארבע מאות איש עימו, מחנה עצום ורב, מטיל אימה, ממיט יראה. ויעקב אבינו שולח לו דורון, מצווה לאמר "כה אמר עבדך יעקב", ויש כאן מקום לתביעה: ה' אתך, ומלאכים סביבך, ואתה מתבטל בפניו, מתגמד ומתרפס?!

וכלפי מה הדברים אמורים? כלפי היחס שלנו למה שמכונה התרבות המערבית. נכון, מתעוררת התפעלות מהישגי הטכנולוגיה, מההמצאות המתוחכמות, בבחינת "חכמה בגוים, תאמן". למה לא, אדרבה, נצל ונשתמש, נקל על חיינו ונהנה מהחידושים. אך דבר אחד לא נעשה, בשום פנים ואופן: לא נתבטל ולא נתגמד ולא נתמזער. כי הטכנולוגיה, עם כל יתרונותיה, אך "חכמה חיצונית" היא, מעשירה את תנאי החיים החיצוניים. אך התורה הקדושה מעשירה את הפנימיות, מגבשת את האישיות, מטעינה באוצרות רוח בל ישוערו. ומולם, הכל מתגמד ומאבד מחשיבותו! שיקנאו הם בנו, יבואו ויצטרפו אלינו! (מעין השבוע).

"כה אמר עבדך יעקב" [לב, ד]. הנחיה לדורות.

'רבינו הקדוש' – זה כינויו של נשיא ישראל, רבי יהודה הנשיא, מחבר שישה סדרי המשנה, המקיפים את כל דיני כל התורה כולה! כלום יש לנו מושג בגאונותו, בגדלותו, בזיכרונו המדהים. הן כל התורה כולה אצורה היתה במוחו הקדוש! על אחת כמה וכמה, ידע פרשה ב... חומש! ומכל שכן, פרשה שחזר עליה בכל פעם, ושינן אותה שוב ושוב. ובכל זאת... המדרש מספר, שבכל פעם שרבינו הקדוש פנה לקיים מגע עם השלטון הזר, היה מעיין מחדש בפרשת פגישת יעקב ועשיו, פרשת השבוע. ופעם לא עיין בה – ונכשל באחד מלקחיה. וההפסד היה גורף, איבד כל מה שהיה עימו... מדוע הוצרך לעיין בכל פעם מחדש, להפיק בכל פעם אותם לקחים. האם לא די היה בידענות של הפעמים הקודמות, ובזיכרון האבסולוטי שלו? עובדה, לא היה די בכך, אך מדוע?

והתשובה: כי פרשה זו מורה לנו לנהוג כנגד הנטייה הטבעית שלנו, כנגד הרגשות הבסיסיים המפעמים בנו. נדגים את הדבר בסיפור אודות רבינו הקדוש. בימיו, היה אנטונינוס הנציב הרומאי בארץ ישראל. הוא העריך את רבינו הקדוש, והעריך אותו. היה משמשו כמשרת. מוזג לו את הכוס, מגיש את האוכל. כשביקש רבינו הקדוש לעלות על יצעו – והמיטה היתה גבוהה – השתטח לארץ, שרבינו הקדוש יעלה על גבו! סירב רבינו הקדוש, והוא קרא: "הלואי ואזכה להיות הדום לרגליך לעולם הבא!"

הוא הורה לחפור מנהרה מארמונו לביתו של רבינו הקדוש, והיה מתגנב בכל יום, ללמוד מפיו תורה. לבסוף מל עצמו, והתגייר! הוא הכיר בגדולתם וקדושתם של רבינו הקדוש ותלמידיו: "יודעני בכס", אמר, בעקבות מעשה שהיה, "שהקטן שבכם – מחיה מתים!"

כל זה – כהקדמה. ועתה לסיפור: רבינו הקדוש אמר לתלמידו, רבי אפס: "כתוב בשמי איגרת לאדוננו המלך אנטונינוס". כתב רבי אפס: "מיהודה הנשיא לאדוננו המלך אנטונינוס". הראה את האיגרת לרבינו הקדוש. קרע רבינו הקדוש את האיגרת, ואמר לו: "כתוב כך: מעבדך יהודה, לאדוננו המלך אנטונינוס".

אמר לו רבי אפס: "רבי, מפני מה אתה מבוזה על כבודך?" השיב: "כלום טוב אני מסבי זקני? כלום לא כך אמר לעשיו: כה אמר עבדך יעקב?!... נכון, אנטונינוס מוקיר אותי, מעריץ שלי, תלמיד נאמן. כל שאיפתו היא לזכות להיות הדום לרגלי לעולם הבא. אבל עלי לעיין בפרשת "וישלח" ולראות שעלי להתכופף – כנגד רצוני, והכרתי, ורגשותי – כי רק כך אשיג את מבוקשי.

יעקב אבינו מעוטר במחנות מלאכים מימין ומשמאל. וכל מלאך הוא כשליש העולם. ובידם כח להכות את עשיו וחיילותיו. אבל הוא מתכופף, שולח דורון, מתחנן בתפילה, מכין דרכי נסיגה. מצוייד הוא בהבטחת הבורא יתברך לשמירה, ואינו צועד לקראת התנגשות גלויה מתוקף ההבטחה. כדי להורות את הדרך לדורות. הוא מתכונן גם למלחמה – אך באופן נסתר, כאמצעי אחרון. לבושים היו בגדי לבן, בגדי שלום, אומר המדרש, ובקפליהם מוסתרות החרבות.

הבה נחשוב: אם אנו היינו צודקים, כיעקב אבינו. ולרשותנו מלאכים, כפי שעמדו לרשות יעקב אבינו. ואנשינו גיבורים כבני יעקב, ששניים מהם גברו על שכם, ויהודה לבדו איים להחריב את כל מצרים. האם היינו מתבטאים כיעקב אבינו: "עבדך יעקב, אדוני עשו, כי ראיתי פניך כראות פני אלוקים?!". האם היינו שולחים לו דורון, ואיזה דורון!

הוא אשר אמרנו: זה אמנם מנוגד לרגש, לנטייה הטבעית "להראות להם", להפגין "זקיפות קומה", לנהוג בגאון ובהדר. בכבוד עצמי רב. אבל זו ההנחיה שבתורה. והיא הערובה להצלחה!

נקודה למחשבה, על הימים ההם והזמן הזה. וכדרכנו, מהמישור הלאומי למישור האישי, הבין אישי. "באורך אפיים יפותה קצין, ולשון רכה תשבר גרם". בכל סכסוך, הן בקהילה, הן במקום העבודה. הן בין שכנים והן במשפחה. גם אם אתה הצודק, ובידך לכפות את רצונך – הצודק! – לכופף ולנצח. נסה תחילה את דרך הדורון, ותראה שתחולל פלאות!... (מעייין השבוע).

"עם לבן גרתי... ואשלחה להגיד לאדוני, למצוא חן בעיניך" [לב, ז].

יעקב אבינו יורד מחרן. עם לבן, "ארמי אובד אבי", שביקש לעקור את הכל, כבר השלים וכתר ברית. עתה נותר לו להשלים עם עשיו אחיו. מצד אחד, אמו שלחה אליו את דבורה מיניקתה כדי להודיע ששכחה חמת האח. מצד שני, הוא מתקדם בראש ארבע מאות איש. גם אם חמתו שככה, אין הוא אוהב גדול... מה עושים, הלנצח תאכל חרב, או שיש סיכוי להשלים? חייבים לנסות, ויעקב שולח דורון, משגר מנחת פיוס. יחד עם זאת, שם הוא דברים בפי השלוחים. מה מצפים היינו לשמוע מפיו? הן יודעים אנו על מה זועם האח, מה עורר את זעמו, עד שמוכן היה לרצוח את יעקב. עשיו כועס על לקיחת הבכורה. טוען שנעשתה בעוקבה, במרמה. אף אינו מכיר בכך שלקיחת הברכות היתה על פי נבואת רבקה, בכורח רוח הקודש. אם כן, במה יתפייס? בבקשת שליחה, הבעת חרטה? אבל איננו שומעים זאת, אף לא במלה! רק תקציר מאורעותיו: "עם לבן גרתי, ואחר עד עתה. והיה לי שור וחמור, וצאן ועבד ושפחה. ואשלחה להגיד לאדוני, למצוא חן בעיניך".

אם אנו היינו כועסים על אדם, זועמים בחימת נקם, חשים שרימנו ועשק אותנו. והיינו שומעים מפיו דיווח על קורות חיו בשנים האחרונות. מה היינו אומרים? "את מי זה מעניין". הלא כן? אבל יעקב אבינו היה חכם מאיתנו, פיקח עצום, והטיב להכיר את הטבע האנושי. כשאדם כועס על חברו, הוא הופכו במחשבותיו למפלצת, למהות אל-אנושית מאיימת. ברגע שהלה בא ומספר את קורותיו, אומר הוא לעצמו: רגע אחד, הוא אדם כמוני! וזו תגלית מרעישת. אין לו קרניים, מאורעותיו רגילים לחלוטין. הוא גלה ממקומו, שהה בניכר, התאחר לחזור, קבץ ממון, סיגל רכוש. וכל נקודת המבט משתנה, הכל נראה אחרת, אדם לאדם, ולא זאב.

יעקב אבינו גילה את הסיוד, ורבינו הרלב"ג זצ"ל במוסריו חשף אותו עבורנו. והואיל והתורה תורת חיים היא, מצווים אנו לאמץ את לקחיה וליישם. ובמה דברים אמורים? קודם כל, במישור האישי. אפשר וצריך לחולל על ידי כך נפלאות. למחוק יריבויות ולקרב לבבות. כדאי לאמץ את השיטה, בדוקה היא ומנוסה.

אבל יש כאן גם שליוחות, לקירוב לבבות בעם. הכל צופים בחרדה, כיצד נוצרים ומתגבשים כאן שני עמים. בשתי מערכות חינוך נפרדות, ושתי מערכות ערכים. בהתבדלות בלבוש, בהתבדלות באוכל, בבילויים, בתרבות, בדיבור, באין סוף גילויים ואופני ביטוי. שני עולמות. וזה מזעזע, כי אחים אנחנו. זה מזעזע, כי יהודים אנחנו.

ופוליטיקאים, כתבים ושדרנים גורמים להעמיק את הקרע. יוצרים לנו דימוי שטני, עכור, דמוני. של נחשלים, של עלוקות, של שתלטנים, של סחטנים. מערכת של הכפשה, הוקעה, הפחדה מפנינו. ואין לבוא אליהם בטענות, הדבר לא נעשה מתוך רוע. המכפישים עצמם הם תוצר המערכת, פרי הסתה מתמשכת, שטיפת מוח מתמדת, שבויים בחרדתם מפנינו.

אבל אנו, אנו הרי יודעים שהאור במחננו, שהאמת אתנו, אלוקי עולם ותורתו הקדושה. ואנו יודעים בהבטחת נצח שסופם לשוב, לחזור, להיקלט בתוכנו. אנו חייבים לקרב, לפוגג את החרדה, להמיס את הקרח, להרגיע את החשש, להזים חרדות.

כיצד עושים זאת? הבה נזכור את קריאתו של פאר דורנו, מרן מלכא, הראש"ל רבינו עובדיה יוסף זצ"ל, לפני כמה שנים: שכל משפחה תאמץ משפחה חילונית, תקרב משפחה מסורתית. להארת פנים, בהתעניינות כנה, ברגשות חמים. הן זו היתה עצתו של יעקב אבינו. עצה שהועילה כלפי עשיו הרשע, איך לא תועיל, להבדיל אין סוף הבדלות, כלפי אחינו ובשרנו. שייכוחו שאיננו מפחידים, איננו מאיימים. שיראו משפחה מלוכדת באושרה, שיוזמו לחוות נועם שבת, שיתלוו אלינו לשיעור תורה מרום. שיתקשרו אלינו כאדם לאדם, כחבר לחבר, כיהודי ליהודי. בחוויית "הנה מה טוב שבת נעים שבת אחים גם יחד!" (מעייין השבוע).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אור בת יפה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

פְּרִשֶׁת וַיִּשְׁלַח

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

תפלה - למרות ההבטחה

"ויירא יעקב מאד ויצר לו" (לב ח)
 מפני מה פחד יעקב, הלא הבטח לו (לעיל כח טו): "והנה אגבי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך"?
 תרץ ה'חדישי הר"מ:
 מכאן אתה למד על גדלותו של יעקב. אף על פי שבטח בכל לבו בהבטחה שנתנה לו, פיון שבדרך השבע היתה זו עת צרה, נהג יעקב כפי שצריך לנהג בעת שכזה והתפלל לאלוקיו.
 הוסיף וחדד נכדו הישפת אמת: נראה כי מלכתחלה אין הקדוש ברוך הוא מבטיח טובה לאדם, אם מחמת פן מפנע מלהתפלל. אף יעקב, אלו היתה הבטחת ושמרתיך גורמת לו שיבטח בה ולא יתפלל על הצלתו, מראש לא היה מבטח על כך.
 שפת אמת תרמ"ד

לבקש מאוצר מתנת חנם

"קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך...; הצילני נא מיד אחי מיד עשו" (לב יא-יב)
 "קטנת" - לומר כי קטן הוא מהיותו ראוי לכל החסדים שעשה עמו" (רמב"ו).
 פרש הגר"א כי בענותנותו טען יעקב לפני הקדוש ברוך הוא: כפי שמאז ומקדם "קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך", ובכל זאת הרעפת עלי חסדים לאין מספר לפני משורת הדין, כך אף עתה אני מבקש: "הצילני נא", אף שאין כל זכות בידי.
 הוסיף וכתב הראב"ד רבי משה שטרנבוך:
 אף אנו נוהגים ככאבנו יעקב; איננו תולים בזכותנו, אלא תמיד מבקשים אנו מה' שיתנהג עמנו לפני משורת הדין וירעיף עלינו מאוצר מתנת חנם. וכגס בקשתנו בסיום סדר 'אבינו מלכנו': "חננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו".
 שעם ויעת'

מי אינו מצטרף ל'מנחה'?

"מנחה לעשו אחיו; עזים מאתים ותשים עשרים רחלים מאתים ואילים עשרים" (לב יד-טו)
 מעשה היה שפעם נסע הביית הלוי ברכבת. בהגיע זמן המנחה התאמץ לאסף מבין נוסעי הרפכת תשעה יהודים שיצטרפו עמו לתפלה. אלא שדוקא אז בחרו שני יהודים שישבו בסמוך אליו לעזוב את הקרון בהפגנתיות, ובכך התבטל המניין.
 התנהגותם המתריסה הסבה לביית הלוי צער רב.

יעקב בקש לרוח בין הצרות

"ורוח תשימו ביני עדר וביני עדר" (לב יז)
 "אמר יעקב לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם אם יהיו צרות באות על בני, לא תביא אותם זו אחר זו, אלא הרוח להם מצרותיהם" (ב"ר עה יז).
 על פי דברי המדרש באר הינו איש חי את לשון הפסוק בתהלים (טו): "ויהי ה' משגב לך משגב לעתות בצרה", מפני מה נאמר: 'לעתות' בלשון רבים? ללמד כי כבקשת יעקב אבינו, אף פאשר חלילה נגזרות צרות על ישראל, מחלקן הקדוש ברוך הוא לעתות הרבה ומרוח בנייהן.
 בן איש חי נציבים

בדברים אלו תבאר היטב לשון הפסוק רבי שלמה הבבלי בסליחת 'אם אמר' הגאמרת בעשרת ימי תשובה (למנהג קהלות אשכנז):
 'גשות [באות] צרות, סרוג [מחברות] שמים שמים, רוח אין בינתי, מעיקות כנחשתיים [ככבלי נחשת], דבוקות דולקות דחקות [נחדו הן דופפות דחקות אותנן] בלי עצלתיים".

אשריה לה' בחיי אזמרה לאלקי בעודי

"ויאמר שלחני כי עלה השחר" (לב כז)
 בגמרא (חלוין אא ב) בארו חכמים את הסבה שבגינה הפציר המלאך בעקב למהר לשולחו: "אמר לו: 'מלאך אני, ומיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה עד עכשו'.
 מוסר נפלא למד מכך החפץ חיים:
 מסתבר שכפי שמלאכי מרום מנבילים בזמן שירתם, כך אף נשמות ישראל הגנוזות בפרומים אינן יכולות לשורר בכל עת. לעמת זאת, בעולם הזה יש בידינו אין ספור הזדמנויות להלל ולשבח את בוראנו. שכן בעוד כאן השירה היא בגדר 'עבודה', בעולם העליון היא מגדרת 'קבלת שכר'. כל נשמה לעצמנו אפוא להפסיד, ולו הזדמנות אחת שקזז, כי בעולם העליון - מי יודע אימתי נזכה לכך.
 דגמא משיחות אבי אול לו

ונפשו אותה ויעש' אמן

"ויתר יעקב לבדו ויאבק איש עמו...; וירא כי לא יכל לו" (לב כה-כו)
 כך כתב הגאב"ד רבי משה אריה פרינד על פסוק זה:
 דוע מאמר האר"י הקדוש (הובא בבגד'י ישיע אריח קסו לו) שמי שמבקש לברך ואין בנמצא מי שישלים ברכתו בעגית אמן, אם יברך 'בחשק גדול ובאהבה רבה', יבא מברכתו מלאך שיענה אמן אחר ברכתו. רמז לדבר נוכל ללמד מלשון הפתוב (איוב כג יז): "והוא באחד ומי שיענו ונפשו אותה ויעש", אשר התפלת שחרית דראש השנה מסמיכה לו את התבות "נורא וקדוש", "והוא באחד" - הנאלץ לברך ביחידות, "ומי שיענו" - יענה 'אמן' על ברכתו? "ונפשו אותה" - אם יברך פראוי בלב ונפש, אזי "ויעש" ברכתו "נורא וקדוש" - מלאך קדוש שישלים את ברכתו בעגית אמן.
 אף כאן נוכל לדרש: "ויתר יעקב לבדו" - מבלי שיהיה איש שיענה אמן על ברכתו, ולכך: 'ויאבק איש [שרו של עשו (רש"י)] עמו", לפי שלא השלמה ברכתו בעגית אמן. ואף על פי כן: "לא יכל לו", שכן ברכתו נאמרה פראוי, ובכך נברא מלאך שיענה אחריו אמן. [נתן להביא רמז לדבריו - "לא יכל" בגימטריה אמן].
 עשרת יהושע'

אף המקבל רבי צבי הירש קאיינדנברג מביא בספרו 'קב הישר' (פרק צו) שהמלאכים עונים אמן אחר הברכות, וזה לשונו: "זה פשוט שבכל מצוה ומצוה שאדם עושה נולדים ונבראים מלאכים קדושים ממנה, ולכן הן הנראים 'מחנה' של מצוה זו. ובכל מצוה שמברכין עליה מתכנשין [מתאספים] אליה אותן המלאכים, ועומדים סביבות המברך ושומעין הברכה ועונים אמן. ורמז לדבר: 'מלאך' הוא בגימטריה 'אמן'".
 משפסם תפלתו אמר בשנינות מהולה בקאב: "מעודי תמהתי מפני מה לא צרף יעקב למנחתו עדר קלבים שיטמרו על הבהמות הרבות ששלח לאחיו? עתה התישבה תמיהתי; מסתבר ש'קלבים' אינם מוכנים להצטרף למנחה..."
 הראשון לשולת בריסק' עמ' 254

פסוקי תפלה
 פותחים שערי תפלה

"הצילני נא מיד אחי מיד עשו"
 המנחה עמוקת, בפרשתנו בותב' שבזכות מצות אמן התקבלה תפלתו של יעקב ונצול מיד עשו אחיו. על סגלת עגית אמן לפתח שערי תפלה הובא בזה הקדוש (ויילך רפה ב' ע"פ פרוש הסלם שם):
 "וכשוישראל למטה שומרים עצמם לענות אמן ולכונן לבם כמו שצריך' כמה פתחי ברכות פתוחים למעלה' כמה טוב נמצא בכל העולמות' כמה שמחה היא בכל. ומזה שכרם של ישראל שגרמו לה? שכרם הוא בעולם הזה ובעולם הבא. בעולם הזה בשעה שמצרים להם ומתפללים תפלתם לפני אדונם' הקול מבריו בכל העולמות: 'פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים, אל תקרי אמונים אלא אמונים - כמו שישאל פתחו להם שערי הברכות' כך עתה פתחו שערים' ותתקבל תפלתם על אלו שמצרים להם".

כרבת המזון - 'הטוב והמטיב' (ז)

בין 'הטבה' ל'גמול'

'אין עוד מלבדו'

כפי שהתבאר בפאמר הקודם, תקנו חכמים בברכה זו לכפל הודאתנו בלשון גמול ובלשון הטבה - "הוא גמולנו... הוא הטוב..."

כופלים אנו את הודאתנו, לפי שחלוק יש בין 'גמול' ל'הטבה': 'גמול' הוא פעלה שעושה האדם כתמורה לפעלה הזדית שעשה עמו זולתו קדם לכן, אם לטוב ואם למוטב; ככל שהוסיף המקבל להטיב לנותן קדם, כך יוסיף הנותן עתה לגמל לו טובה וכן להפך. לעמת זאת 'הטבה' נהנת למקבל ללא קשר למעשיו, אף מצד מדת טובו של הנותן להטיב עמו (ברכות אבי' וישלח ב: להורות ולקשט ע"פ דברי הפלפלים בשיעור נתיח, ע"ש).

לענינו, בלשון 'הוא הטוב' אנו מודים על הטובות שנתנו לנו מצד מדת טובו ותבונה, והם הדברים הנצרכים לעצם קיומנו בעולם. ואלו בלשון 'הוא גמולנו', אנו מודים על רבוי הטובה שזכינו לו מאתו ותבונה לפי רב מעשינו הטובים (רוקח, על פי לשון הפתח: ושיעור סג).

אף בבקשתנו על העתיד אנו כופלים ומבקשים הן בלשון 'טובה' והן בלשון 'גמול', לאמר: אם היטבנו דרכינו, אזי מבקשים אנו שהקדוש ברוך הוא יגמלנו בשפע טובה וברכה כפי מעשינו, אולם אף אם חלילה הרענו מעשינו, אזי לכל הפחות יטיב לנו; כפי שהוא מחיה את כל ברייתו שפרא בעולמו (להלכות בלקשט).

עוד מבאר הר"י ב"ר יקר, שענין תוספת הזכרת הגמולות בברכת המזון, היא מעין ברכת 'הגומל', שבה מודה המברך על העבר, והעונים אחריו מברכים אותו על העתיד: "מי שגמלה טוב הוא יגמלה כל טוב סלה". כאן לעמת זאת, לאחר שהמברך מודה על העבר וההולך "הוא גמולנו הוא גמולנו", מברך הוא את עצמו על העתיד, מתוך אמונה תמימה: "הוא יגמלנו לעד...", ובכך הוא פותר את האחרים מלענות כנגדו - 'מי שגמלה'.

בהמשך הברכה אנו מפרטים עשר 'הטבות': "ולרוח, הצלה, והצלחה, ברכה, וישועה, ונחמה, פרנסה וכלכלה, ורחמים, וחסד, וחסד, וכל טוב". לעמת זאת, תבות: 'לחן, ולחסד, ולרחמים, ולרוח', הן פרוט הגמולות שעליהן הודינו קדם בכלליה, והן האפן שבו משפיע הקדוש ברוך הוא את הטבות לבואיו. ובקשתנו שטובה כבד לפי ה' שאותן טובות שפרטנו בבקשתנו: 'הצלה והצלחה...', עד 'וכל טוב' ינתנו לנו בחן, חסד, ברחמים וברוך (סוד 'עבודת ישראל ל"ו בער).

הרש"ר הירש (דברים ח) מבאר את הסבה שאנו חוזרים על תבת 'הוא' כמה פעמים בגסח הברכה: "הוא הטוב, הוא מטיב, הוא יטיב... הוא גמולנו, הוא גמולנו, הוא יגמולנו", לפי שברכה זו נתקנה לזכר הרוג ביתר, והלא פיזוע המרד שבגיניו נחרבה ביתר התרחש בעקבות גאותם של גבוריה אשר סמכו על כחם ועצם ידם ובקשו למרד ברומאים כנגד רצונו (ראה וישלח פניני דה; הרמב"ם פניניות א). ובעת חרבן ביתר היו ישראל בשפל המדרגה וגאותם השפלה, כאשר הרוגי ביתר היו מטלים פדמן על פני השדה, עד שהקדוש ברוך הוא ברחמיו הקשיב לתפלותיהם של חכמי ישראל והתירו לקורבם, וכל זאת התרחש תוך כדי גס מפלא שגופם לא הסריח למרות הגזון הרב שחלף ממימתם.

לפיכך חכמים שקבעו ברכה זו לזכר הרוגי ביתר, תקנו להדגיש בה לא פחות משש פעמים: 'הוא כלפי ה', להודיע וללמד לכל את אשר ארע לאנשי ביתר, לבל יסמכו על כחם ועצם ידם, אלא ידעו ויפנימו כי רק ה' הוא הנותן כח לעשות חיל.

ט"ו בקשות כנגד ט"ו סעודות

בגסח הברכה אנו מזכירים חמש עשרה לשונות בקשה: "לחן, ולחסד, ולרחמים, ולרוח, הצלה, והצלחה, ברכה, וישועה, נחמה, פרנסה, וכלכלה, ורחמים, וחסד, ושלום, וכל טוב".

רבי נתן ב"ר שמשון שפיא מהורדנא (מגאוגי פולין לפני פחמש מאות שנה, זקנו של בעל מגלה עמקות) האריך לבאר בפרושו לברכת המזון שבטעם טעמים לכך שתקנו לנו בדוקא ט"ו לשונות בקשה בברכת המזון. במסגרת זו לא נוכל להביא את כל אריכות דבריו, אף את טעמו הראשון:

תקנו כן כנגד ט"ו סעודות שאוכל האדם בכל שבוע: שתי סעודות בכל אחד משבעת הימים, וסעודה נוספת ביום השבת, אשר בכל אחת מהן אנו מברכים ברכת המזון. ויוצא אם כן שאנו מברכים בכל שבוע ט"ו פעמים ברכת המזון. סימן לדבר דרש רבי נתן שפיא מלשון הפסוק בתהלים (קסו ח): "ואנחנו נברך י-ה" - ט"ו [ה-] פעמים בשבוע נברך את ה' על מזוננו "מעמה ועד עולם..."

'שעשה לי כל צרכי' - אף בחלי

היה זה באחד מבקוריו הרבים של מרן פוסק הדור רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל בבית החולים 'מעני ה'ישועה'. מרן השבט הלוי אשר עמד בנשיאותו ההלכתית של בית החולים, הגיע לבקר במקום כדי לעמוד מקרוב על פמה שאלות הלכתיות שעמדו על הפרק ונגעו לתפעולו השוטף של בית החולים, אשר עמד אז בשנים הראשונות לקיומו.

הרב סיר בין המחלקות, כאשר אליו מתלוצץ מיסד בית החולים הרב ד"ר משה רוטשילד ז"ל, יבלח"א רב בית החולים דאז, הגאון רבי ישראל זיכרון שליטי"א, וכמה רופאים מצות המחלקות.

לקראת תם הסיוור המחכים והמרום, בקש הרב זיכרון לטעה באיני מרן זצ"ל שאלה הלכתיות אשר נשאל מפי יהודי נכבד, השוכב בחליו באחת המחלקות כשהוא שרוי במצב קשה.

מרן הסכים במאור פנים, והרב זיכרון שטח בפניו את השאלה:

"מדבר ביהודי מבגר המתירס מזה תקופה ארבה במכאובים שונים בכל חלקי גופו. הוא מרמז למטותו כאוב ומיסר מבלי יכלת להגיע איבר ותלוי לחלוטין בחסדי הרופאים. ימיו וילולתיו הם כסייט מתמשך בעבורו, כאשר אינו מסגל לבצע בעצמו ולו את הפעלה הקלה ביותר. שאלתו הכואבת היא: האם הוא יכול לברך בבקר את ברפת 'שעשה לי כל צרכי', בשעה שהוא מגבל ואינו יכול לדאג לצרכיו כלל?"

משסים הרב זיכרון לשטח את השאלה, פרצה אנה מלבו החוס של מרן. הוא הבין היטב את תהום הסבל שמעמקיו נשאלה השאלה, ואמר: "שאלה שכזו מכרח אני לשמע מפי החולה בעצמו. הבה נסור לחדרו ונשמע אותה מפי".

כך, ממרום גילו ומעמדו הטריח עצמו מרן וילה לחדרו של החולה באחד מחדריו המחלקה הפנימית. כשנכנס אל החדר, נוכח מיד לראות במצבו הקשה של החולה, אשר שכב על מטתו חסר אונים, כשפניו עטופות סבל ויגון, וגופו מחבר למכשירים שונים.

חיוף קלוש נצת בפניו של החולה כשנכח לראות באורח הנכבד שהגיע לבקרו. הוא נסה להתרומם קמיע לכבודו, אף מרן מנע זאת בעדו.

"מה שלוקד? איך אתה מרגיש", התענין מרן בהשתתפות. בתגובה נאנח החולה עמקות, הוא לא יכול היה אף להשיב בפיו.

"התרצה לשמע ספור?" שאל מרן. החולה הנהן קלות ראשו לחיוב, ומרן החל לספר:

"היה זה בשנות בחרותי, עת למדתי בישיבת 'חכמי לוד' לצלו של מורי ורבי, הגאון הבודע רבי מאיר שפיא זצ"ל.

באחד הימים קרא לי מורי ורבי זצ"ל, ובקש שאתלה עמו לבקור חולים' שבקש לערוך אצל יהודי פלוגי ממקורבני, אשר לרב חליו כבר אינו מסגל לרדת ממטתו ועניתי בשמחה, והרב חבש את מגבעתו ומהר לצאת עמי לבית החולה.

כשהגענו לבית החולה נוכחנו מיד לראות במצבו הקשה. הוא שכב על מטתו מבלי יכלת להגיע איבר, ופניו היו חרות פסיד. אולם מה

'באר החיים' ל"ג בעמר עמ' קסז

נאה דורש

פנינים על פרשת שבוע מספרי הרב יעקב פוזן

צבאו של יעקב

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום (כ.ד.)

יש לבאר מפני מה הוצרך יעקב להשתמש דוקא במלאכים, ולא היה יכול לקום שליחות זו על ידי שלוחים בשר ודם?

מובא ב"אור החיים", כי יעקב שלח דוקא מלאכים כדי להטיל מורא על עשו, עשו יכול היה לדמות לעצמו כי יעקב הוא איזשהו בחור ישיבה חלש ומסכן, שנתן לפגע בו בקלות ובלי לשאת בתוצאות. לפיכך השתמש יעקב במלאכים, כדי שעשו יבין שלרשות יעקב עומד צבא אדיר, הלא הוא צבא השמים, ולפיכך אי אפשר להרע לו.

לארץ כל ההיסטוריה היהודית נשמר עם ישראל בידי כחות עליונים. בפרץ מלחמת המפרץ היה עם ישראל שרוי במתח נוראי; סדאם חוסיין, עירק, טילים, סקאדים, כימי, ביולוגי, חדר אטום, גילונים על החלונות, מסכות אב"כ וקמרטושים עם אקונומיקה על תחתיות הדלתות... אולם רבי חיים קניבסקי שליט"א הרגיע את הצבור ואמר בבטחון מחלט: "בבני ברק לא יפלו טילים!" הרבנית שאלה אותו: "מנין לך הבטחון הזה, וכי אתה נביא?!"

בתגובה פתח רבי חיים את הנביא בספר מלכים והראה לה את הפסוקים המתארים כיצד מלך ארם שגלחם בישראל, הבחין כי הם מודעים לכל הסודות הצבאיים שלו. "וישער לב מלך ארם על הדבר הזה ויקרא אל עבדיו ויאמר אליהם הלא תגידו לי מי משלנו אל מלך ישראל" (מלכים ב, יא). ככל הנראה יש בחצר המלכות משתפיי"ם שמדליפים לאוזני את כל הסודות הצבאיים שלנו! אמרו לו היועצים: "לוא אדני המלך כי אלישע הנביא אשר בישראל יגיד למלך ישראל את הדברים אשר תדבר בחדר משכבך" (שם יב). לבני ישראל יש נביא בשם אלישע, שיודע אפילו את הדברים שאמה מדבר בחדרי חדרים. והוא זה שמגלה להם את כל הסודות והתכניות הצבאיות!

מלך ארם החליט על אתר להרג את הנביא, וישלח שמה סוסים ורכב וחיל כבד ויבאו לילה וינפנו על העיר, וישכם משרת איש האלקים לקום ויצא והנה חיל סובב את העיר וסוס ורכב, ויאמר נערו אליו אהה אדני איכה נעשה" (מלכים ב, יד-טו).

נערו של אלישע, ראה את צבא ארם, ונכנס ללחץ עצום. אך הנביא הרגיע אותו: "אל תירא כי רבים אשר אתנו מאשר אותם" (שם טז).

נתן לשער שכאשר שמע הנער את הדברים, הוא סבר כי דעתו של הנביא השתבשה עליו חלילה מרב אימה. על איוה צבא הוא מדבר כשהוא אומר: "כי רבים אשר אתנו מאשר אותם?"

"ויתפלל אלישע ויאמר, ה' פקח נא את עיני ויראה ויפקח ה' את עיני הנער וירא והנה החר מלא סוסים ורכב אש סביבות אלישע" (שם יז).

"מיהו הצבא הזה?" שאל רבי חיים את רעותו והשיב: "הצבא של אלישע הם מאות אלפי המשניות ואלפי דפי הגמרא שנלמדו בקרב עם ישראל!"

זו היתה ההגנה של אלישע מול צבא ארם, וזו ההגנה שלנו מול הסקאדים של עירק. ולכן אמר רבי חיים כי "בבני ברק לא יפלו טילים!"

אחד הטילים נחת עשרה מטרים לאחר השלש: "צאתכם לשלום מבני ברק", ואפילו חוט הערוב לא נקרע...

למדנו כי לתורה ולעמליה יש כח וממשלה. הבריאה כלה כפופה למוצא פיהם, כפי שהיא כפופה לרצון בוראה.

(רבי אריה שכטר שליט"א - אריה שאג)

צדיקים חביב עליהם ממונם יותר מגופם

ויותר יעקב לבדו (כ.ה)

שכח פנים קטנים וחזר עליהם

אמרנו חז"ל (תלוי נא ע"א): "ויותר יעקב לבדו - אמר רבי אלעזר: שכח פנים קטנים וחזר עליהם, מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם".

רבותי, היתכן לומר כן, שבעיני יעקב הממון היה חשוב יותר מגופו? כלום מדובר כאן בפעם על קמצן כזה, שחזר עד פרדס כ"ץ כי שם העגבניות יותר זולות בחצי שקל?...

מלשון חז"ל משמע שלא רק יעקב אבינו, אלא כל הצדיקים, ממונם חביב עליהם יותר מגופם. היתכן?!

כל מה שיש לי - מתנה מהקב"ה!

בבחרתי אמרתי באור נפלא בדברים, ובברכות השנים ראיתי שגדולי עולם אומרים זאת [האר"י הקדוש ועוד]:

כל אדם, כששואלים אותו על דברים שברשותו מנין לו אותם, כגון: "מהיכן יש לך את המגבעת הזו?" עונה: "הלכתי לחנות הכובעים וקניתי אותה". ומאידך יש לך את הספר הזה? - "פלוני נתן לי אותו במתנה".

אצל הצדיק, הרגשת החיים שלו היא: כל מה שיש לי - זה הקב"ה נתן לי, קבלתי מהקב"ה מתנה. מהיכן יש לך את העט הזה? - "הוי, ברוך ה', הקב"ה נתן לי אותו".

איך נתן לי? - על ידי שהרוחתי כסף, ובכסף הזה קניתי את העט בחנות, אבל כל אלו תוצאות. במציאות הקב"ה הוא זה שנתן לי את העט.

כשהצדיק יושב לאכל, מה הוא אוכל? כותב בעל "חובות הלבבות" (שער ג פרק ה), שעובד האלקים "לא יאכל אלא מה שהסריפו". הוא מרגיש שהקב"ה זן ומפרנס, והוא הנותן לו את מזונו.

ליעקב יש פנים קטנים, מהיכן יש לו אותם? זוהי מתנת שמים, מתנה מדיו של בורא העולם. מתנה כזו חביבה היא עד מאד בעיניו, ובשום אופן אינו יכול לוותר עליה!

אני זוכר שבילדותי למדתי בסטמאר, ופעם האדמו"ר מסטמאר זצ"ל נתן לי משעב - שילינג. אילו שמחה וששון! במשך שנים הייתי מראה לכלם: "הנה, זה השילינג שקבלתי מהקב"ה מסטמאר".

על אחת כמה וכמה כשמקבלים דבר מהקב"ה, כמה חביבות צריכה להיות כלפי הדבר. זה לא ענין של אהבת הממון, אלא זו אהבה למתנה מהקב"ה. לכן ממונם של הצדיקים חביב עליהם יותר מגופם.

ואם תשאלו, הלא בגמרא שם כתוב שהטעם שחביב עליהם ממונם יותר מגופם הוא - "לפי שאין פושטין ודיהן בגגול", ולא כפי שבארגו, מחמת שאז נתינה מהקב"ה?

התשובה היא - הם הם הדברים: ממון הבא לאדם בגגול הוא ממון שאינו מהקב"ה. כביכול הגגול תפס בעצמו ממון זה, זו איננה מתנה מאת ה', אבל הצדיקים אין פושטים ודיהם בגגול, כלומר: מה שיש להם - זה הכל נקוי מהקב"ה, לכן חביב הוא עליהם יותר מגופם.

(רבי ראובן סרנלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

סוד כחו של הוצר הרע

וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמוך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם (כ.ו)

יעקב נלחם עם השטן, ובסופו של המאבק השטן מודה לו על הברכות. לכאורה, בשלב זה, יעקב היה צריך לומר: הודית לי על הברכות? תודה רבה, כעת יש לי אשור, חותמת, שהברכות מגיעות לי, ובכך לסיים את הענין. אבל לא! יעקב מבקש ממנו לגלות לו מה שמו, והמלאך מגיב: "למה זה תשאל לשמי?".

מה מענין את יעקב איך קוראים לשטן, האם קוראים לו ס"מ, שטן או מלאך המות? איזו תועלת תצא לו מדיעה זו?

שמעתי הרגש נפלא בענין. כשיעקב בקש מהשטן לדעת את שמו, פגנתו הייתה לשאל אותו: מה סודך, מה הכח שלך, שבאמצעותו מצליח אתה להפיל את כל האנושות ברשתך? אני חזב שתלמד אותי כמה 'סיפיים', איך אתה עושה זאת.

נענה השטן ואמר לו: עצה ראשונה - "למה זה תשאל לשמי", כלומר,

אין לי שם קבוע, הוא כל הזמן משתנה, לפי הנסבות ולפי הזמן. התורה הקדושה אינה משתנית. אותה תורה שקבלנו בהר סיני היא התורה שהיתה בזמן התנאים, בזמן האמוראים, בזמן הגאונים, בזמן הראשונים והאחרונים, וגם בזמנינו, אותה תורה בדיוק. אפילו מלה אחת ממנה לא השתנתה!

אבל השטן, היצר הרע - כל הזמן משתנה. לפני הרבה שנים היה יצר הרע של השכלה, שמחמתו אלפים עובו את התורה. אחר כך קמה תנועת הציונות - אהבת ארץ ישראל. תלחם על הארץ, תציל את ארץ ישראל מהערבים והבריטים, ותוף כדי כך תשיל מעצמך את על התורה והמצוות. אחר כך הגיע היצר הרע של הכסף, המרוץ אחר העושה, ובימינו היצר מתגלה בעקר בצורת האינטרנט. אין לו שם קבוע. כל פעם הוא תופס משהו חדש, שבאמצעותו יכשיל אנשים.

יהודי צריך לדעת: אם כל פעם מחליטים לו את ההנאה - בידוע שהנאה זו באה מהיצר הרע. אם מדברים אתו באותה שפה כל הזמן - בידוע שהדברים מגיעים מהיצר הטוב. זו העצה הראשונה.

העצה השנייה השמונה בדבריו: "למה זה תשאלי?" - היצר הרע מעורר באדם שאלות על הקב"ה.

כך אומר ה"חובות הלבבות" (שער ה פרק ה): "ומן החזק שבשלוחיו [של היצר], אשר יורה אותך וילחם אותך בהם במצפון עינך, שישתדל לספק עליך אמתך ולשבש מה שנתברר לך, ולערבב את נפשך במחשבות, כזבים ושענות שקרים, ויטריד אותך בהם מתולותיה ויספק עליך מה שנתברר לך מאמונתך ודתך". היצר מנסה כל הזמן לעורר אצלך ספקות במה שאתה בטוח. מתחיל לשאל: למה ה' עשה לי כך, למה לא אחרת?... וכשלאדם יש שאלות על הקב"ה - שואלים עליו שאלות בשמים!

רבי איציקל זצ"ל היה אדמו"ר קדוש ברוסיה. באחד הימים תפסו השלטונות אותו ואת חתנו והגלו אותם לסיביר. באותה עת, כלם רחמו עליהם והחשיבו כנדונים למות.

למפתחם, רבי איציקל זצ"ל היה רגוע, ואמר לחתנו כך: כתוב בפרשת השבוע "ואתה אמרת היטב איטיב עמך" (בראשית לב, יג). מה פשר כפל הלשון - "היטב איטיב"? אלא, מי שעל כל מה שהקב"ה עושה לו אומר "היטב", כלומר הוא עשה לי טוב. הרי ש"איטיב עמך" - הקב"ה ייטיב עמו. אך אם הוא אומר שמה שהקב"ה עושה לו הוא רע, הרי שבאמת הקב"ה יעשה לו רע. כשלאדם יש שאלות - הוא גורם לעצמו רעות.

בסופו של דבר התברר, שכל אלה שהובלו לסיביר אמנם סבלו שם, אך נשארו בחיים, וכל אלה שנשארו בליטא - נהרגו על ידי הגרמנים. הם היו בטוחים שההגלה לסיביר היא דבר רע, והתברר להם שקבלו את חייהם לשלל. השאלות הן אם כל חטאת. לא שואלים שאלות על הקב"ה!

שמעתי בשם רבי פנחס מקורני זצ"ל שאמה, שאדם שיש לו נסיונות וקשיים, והוא מקבלם בלי שאלות - הנסיונות והקשיים מנשקים את המוזה ועוזבים את הבית. אבל אם יש לו שאלות למה מגיע לו כך לסבל, והוא מתחיל להתלונן - אומר הקב"ה: גם לי יש תלונות עליך, ובאות עליו צרות, רחמנא ליצלן.

והדבר השלישי שגלה המלאך ליעקב על האכנים בהם מכשיל היצר הרע אנשים הוא: כשיהודי מתענן, שואל: מהו היצר הרע, כיצד הוא נראה בדיוק?... כאן מתחילה נפילתו!

לפעמים יהודי נכנס לחנות של מכשירי תקשורת ואומר: חס ושלום, אינני קונה את המכשיר הזה, אני רק רוצה לראות כיצד הוא נראה. תראה לי אותו בבקשה, כיצד הוא פועל. מהסקרנות הזאת, לדעת מה קורה שם - היצר הרע תופס את האדם ומכשילו בעברות.

מה אכפת לך, מה קורה אצל היצר הרע, אינך צריך להתענן בו. עליך להתענן רק בשאלה מה הקב"ה רוצה ממני. מהו רצון ה'. כשאדם חי כך - כל חייו נראים אחרת.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - דורש טוב)

עשו מותר על רכוש המצע לו

ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך (ג, ט)

על זה יש לשאול: הייתכן? עשו מותר על רכוש המצע לו על ידי יעקב ואומר לו: "יהי לך אשר לך"? והרי ראינו שהוא כל הזמן התלונן: "את בכרתי לקח" וכדו. זאת ועוד, הרב חיד"א בספרו "מדבר קדמות" כותב, שלמתשלח היתה חרב שהיה חקוק עליה שם המפרש, וכחה היה רב לנצח במלחמות. חרב זו עברה לאברהם אבינו, מאברהם עברה ליצחק וממנו ליעקב.

ביום שנפטר אברהם אבינו, עשה עשו מלחמה עם נמרד, וכיון שפחד ממנו הלך אצל יעקב ושאל אותו: "החרב של סבא אצלך?"

"כן", ענה יעקב.

"תן לי אותה", בקש עשו.

יעקב הסכים, אך היה לו תנאי: "תן לי בתמורתה את הבכורה".

עשו התרצה, והעסקה נחתמה לשביעות רצון שני הצדדים - חרב מתושלח תמורת הבכורה, ובחרב זו הרג עשו את נמרד באותו היום.

וימה הענין שמזכיר בפסוקים שמכר לו את הבכורה תמורת ניד עדשים?

התשובה היא: אחרי שסוגרים עסקה, עושים סעדה בכדי שיתקיים המכר, וכמו שראינו אצל אליעזר עבד אברהם, שכשנתנו לו את רבקה עשה סעדה בכדי לקיים את העסקה. וכן נפסק בשלחן ערוך, שכל עוד לא עשו סעדה, יכולים שני הצדדים לחזור בהם מהמכר, כי הסעדה היא המסיימת המכר.

אם כן - שואל החיד"א - הוא, עשו, שעשה כאלו עסקאות עם יעקב, פתאום מותר על נתח רכוש כה נכבד?

אלא, לשעור הרשע "נעמץ" פעמים על ידי יעקב, פעם בבכורה ופעם בברכה, לכן אמר לו: "יהי לך אשר לך" - מעדיף לא לקחת כי מי יודע מה טמון כאן. מספרת התורה: "ויפצר בו ויחס" - יעקב אבינו הפציר בעשו, ולבסוף הסכים לקחת ממנו את המנחה.

ובכל אופן היתה כאן תחבולה מצד יעקב. חז"ל אומרים שלעתידי לבוא יעקב יבוא לעשו ויאמר לו: הבאתי לך עזים מאתים, תישים עשרים וכו', הם הולידו ולדות, ולדותיהם הולידו ולדות עד סוף הדורות. את הכל יצטרף עשו להחזיר, וישלם עליהם במיטב.

ואם דברנו על השבת חוב שיש ממנו פרות ופרי פרות, נזכיר מעשה המוכא במדרש (אוצר המדרשים עמוד 743):

"מעשה באחד מעבדי דוד המלך שהיו יושבין בסעודה והיו אוכלין שם ביצים, והיה אחד רעב ביותר ואכל חלקו הנתן לו קדם חבריו, והיה מתבייש מפני שאין לקניו כלום. אמר לחבריו היושב אצלו: 'הלוני ביצה אחת'. אמר לו: 'לא אלה לך עד שתדיר לי בפני עדים שתתן לי אותה וכל הרוח שזכור אדם להרויח מביצה אחת עד אותו זמן שתשיבנה לי'. אמר לו: 'כן', ונתנה לו בפני עדים. לאחר זמן מרבה בא [המלוכה] ושאלה ממנו. אמר לו: 'אין לך עלי אלא ביצה אחת'.

הלכו לפני דוד המלך ומצאו את שלמה יושב פתח השער, שכך היה מנהגו של שלמה שהיה יושב פתח שער המלך וכל מי שבא לדון לפני המלך היה שואלו: 'מה סיבך אצל המלך?' והלה אומר לו: כך וכך היה מעשה ביני ובין פלוני, וכשבא זה שלמה הביצה מחברו אמר לו שלמה: 'מה סיבך אצל המלך?' אמר לו: 'כך וכך היה מעשה'. אמר לו: 'לך לפני המלך ובשתחור ספר לי מה שיאמר לך המלך'.

בכנסו לפני המלך דוד, הביא התובע עדים שכך היה התנאי ביניהם, לשלם לו את הרוח שזכור אדם לעשות מביצה אחת מאותו זמן עד עכשיו. אמר לו המלך דוד: 'לך ושלם לו'. אמר לו: 'איני יודע כמה'.

נתן [המלוכה] את החשבון לפני המלך: בשנה אחת אפרוח אחד, בשנה שנייה אותו אפרוח יכול להוליד עד שמונה עשר אפרוחים, בשנה שלישית אלו "ח אפרוחים מביא כל אחד ואחד י"ח אפרוחים, וכן בשנה רביעית עד שעלה החשבון לממון גדול. מיד יצא זה בפחי נפש.

פגע בו שלמה ואמר לו: 'מה אמר לך המלך?' אמר לו: 'כך חיבני המלך ועולה לחשבון גדול'. אמר לו [שלמה]: 'שמע בקולי ואני איני אעזב עצה טובה. לך וקנה לך פולין ותבשלם, וביום פלוני רוצה המלך לילך במקום פלוני, ותעמד לו על הדרך, ובכל שעה שגדודי המלך עוברים לפניך תזרע הפולין על שדה חרושה שעל הדרך, וכל מי שישאל אותך מה אתה זורע, אמר לו: פולין מבשלין אני זורע, ואם יאמרו לך: מי ראה מעולם פולין מבשלים נזרעים? אמר לו: ומי ראה מעולם ביצה מבשלת שיצא ממנה אפרוח?'

מיד הלך ועשה כן, והיה עומד על הדרך וזורע, וכשבאו גדודי המלך אמרו לו: 'מה אתה זורע?' אמר להם: 'פולין מבשלים אני זורע'. אמרו לו: 'ומי ראה מעולם פולין מבשלין נזרעים?' אמר להם: 'ומי ראה מעולם ביצה מבשלת שיצא ממנה אפרוח?' וכן היה אומר לכל גדוד וגדוד, עד שבא הדבר לפני המלך.

כיון ששמע המלך כן אמר לו: 'ומי למדך דבר זה?' אמר לו: 'אני בעצמי'. אמר לו דוד: 'יד שלמה היתה עמך בדבר זה'. אמר לו: 'בחייה אדוני המלך, הוא צוני לעשות כדבר הזה מראש ועד סוף'.

שלא המלך אחרי שלמה. אמר לו המלך: 'מה תאמר בדבר זה?' אמר לו שלמה: 'היאך הוא חייב בדבר שלא בא לעולם? אותה ביצה מבשלת היתה, ולא היתה ראויה לאפרוח. אמר לו [דוד המלך]: 'ילך ויזרע לו ביצה אחת, ועל זאת נאמר: 'לשלמה אלקים משפטיך למלך תן וצדקתך לבן מלך'."

(רבי בן ציון מוצמי שליט"א - דורש ציון)

אֵלֶּזְנֹת

לַעֲלֵמָן עֵפֶת

פֶּרֶשׁ וַיֵּלֶךְ

בס"ד, אֵלִיון כ"ט

בְּאִפִּית הַמְצוֹת, וְלֹא אֶסְתִּייעַ מִלְתָּא שְׂיִקְבַּל מִמֶּנּוּ נִדְבָה. בְּהִגִּיעַ חַג הַשְּׁבוּעוֹת, כְּאֲשֶׁר בָּא אוֹתוֹ הַנְּגִיד לְרַבִּי, פָּנָה וְאָמַר לוֹ הַרְבֵּי: אֶצֶל יַעֲקֹב אָבִינוּ כְּתוּב 'וַיֵּאָבֶק אִישׁ עִמּוֹ' וּפִרְשׁ רַש"י זֶה שָׂרוּ שֶׁל עֵשָׂו, וְאֵלּוּ אֶצֶל יוֹסֵף הַצַּדִּיק כְּתוּב 'וַיִּמְצָאָהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תוֹעֵה בַשָּׂדֶה' וְשֵׁם אוֹמֵר רַש"י, 'אִישׁ' זֶה הַמְּלֶאךָ גְּבִרְיָאֵל. מִנֵּיין לְרַש"י לְפָרֵשׁ שֶׁ'אִישׁ' הַנֶּאֱמָר כָּאן זֶה שָׂרוּ שֶׁל עֵשָׂו וְ'אִישׁ' הַנֶּאֱמָר שָׁם זֶהוּ הַמְּלֶאךָ גְּבִרְיָאֵל? רַק הַעֲנִין הוּא, שְׂיַעֲקֹב טָרַח קִשָּׁה לְהַעֲבִיר אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְצַד ב' שֶׁל הַנְּהָר וְשִׂכַח פְּכִים קִטְנִים, וְכֹאֲשֶׁר בְּקֶשׁ מֵהָאִישׁ לְעֹזֵר לוֹ הַשִּׁיב שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לומר שִׁירָה וְאִין לוֹ זְמַן לְסִיעַ לוֹ אַחַר שְׁטָרוּד הוּא כְּבָר בַּמְצוּה אַחֲרָת.

מִכָּאן הֵבִין רַש"י שֶׁהִיָּה זֶה שָׂרוּ שֶׁל עֵשָׂו, כִּי כְּשֶׁצָּרִיכִים לַעֲשׂוֹת טוֹבָה לַיהוּדִי אִין שׁוּם תְּרוּץ שְׁצָרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל. אוּלָּם אֶצֶל יוֹסֵף הַצַּדִּיק כְּתוּב 'וְהִנֵּה תַעֲהָ בַשָּׂדֶה' וְ'הָאִישׁ' רַחֵם עָלָיו וְשֶׁאֵלּוּ "מֵה תְּבַקֵּשׁ" עַל מְנַת לְעֹזֵר לוֹ, מִכָּאן מוֹכַח שֶׁהִיָּה זֶה הַמְּלֶאךָ גְּבִרְיָאֵל.

(חמדה גנוזה)

"אֵלֶּא שְׁנַכְמְרוּ רַחֲמֵינוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה"

וַיִּרְץ עֵשָׂו לְקִרְאָתוֹ... וַיִּשְׁקָהוּ (לג, ד). אָמַר רַש"י הִלְכָה הִיא בִּידוּעַ שְׁעֵשָׂו שׁוֹנֵא לְיַעֲקֹב, אֵלֶּא שְׁנַכְמְרוּ רַחֲמֵינוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וַנִּשְׁקוּ בְּכָל לְבוֹ. (רש"י)

אֵל הַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ הַדְּבָרִי חַיִּים מִצְאָנוּ זִיע"א הִגִּיעָה אֲשֶׁה זְקֵנָה בְּכִי בְּלִיל הוֹשַׁעְנָה רַבָּה שֶׁהִיא וּבַעֲלָה זְקֵנִים וְחֻלְשִׁים, בֵּן יָחִיד לָהֶם, וְהוּא עוֹזֵר לָהֶם בְּכָל אֲשֶׁר יִצְטָרְכוּ וְעוֹבֵד לְפָרְנִסְתָּם, וְעֵתָה הִגִּיעַ שְׁעָתוֹ לְהַתִּיצֵב בְּצַבָּא, מִי יִהְיֶה מַעֲתָה לְצַדִּים?

אָמַר לָהֶם הַרְבֵּי, 'בְּזִמְן גְּדוֹל כְּמוֹ עֵתָה אִין זְמַן לְחַשֵּׁב בְּעֵנְיֵינוּ פְּרִטִּים, כִּי אִם לְבַקֵּשׁ עַל הַכָּלָל'. וְחֹזֵר וְכֹפֵל אֶת דְּבָרָיו. לֹא הִרְפְּתָה הָאִשָּׁה וְאִמְרָה שֶׁתִּשָּׂאֵר עַד שֶׁהַרְבֵּי בְּרַכָּה, עַמֵּד שֵׁם הַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ מִקְּשָׁאוֹנוֹ זִיע"א בְּנוֹ שֶׁל הַרְבֵּי וְהוּא בְּרַכָּה כְּדִי שֶׁתְּנוּחַ דַּעֲתָה.

בְּגִמְרַ הַסְּעוּדָה פָּנָה הַדְּבָרִי חַיִּים לְחַדְרוֹ וּבְהִגִּיעוֹ לְפֶתַח נִשְׂאָר לְעִמּוּד עַל יַד הַמְּזוּזָה, וְאָמַר:

רְאוּי לְהַטְרִיחַ אֶפִּילוֹ מִלְּאָכִים לְעֹזֵר לַיהוּדִי וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מִלְּאָכִים (לב ד). מִלְּאָכִים מִמֶּשׁ. (רש"י).

נִכְנָסוּ יְהוּדִים בְּנֵי עֵיָרָה אַחַת לְהַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ רַבִּי בּוֹנֵם מִפְּרִשְׁיָסְחָא זִיע"א. הַתְּעַנֵּן הַרְבֵּי בְּשִׁלּוּמָם וּבְמַעֲשֵׂיהֶם, שָׁחוּ הֵם לוֹ כִּי רַב הָעֵיָרָה אֶף שֶׁגְּדוֹל הוּא בַתּוֹרָה וַיִּרְאֵתוּ קוֹדְמַת לְחַכְמָתוֹ, אִינוּ מְעַרְבַּ עֲצָמוֹ בְּבַעֲיוֹת וּמְצוּקוֹת הַצְּבוּר וְאִינוּ פּוֹעֵל לְרוֹחָתָם, וְזֹאת מַחֲמַת שְׂיִושֵׁב בְּחַדְרוֹ סָפוּן עַל סָפְרָיו שְׁעוֹת וַיָּמִים, וְאִינוּ מְפַנֵּה מִזְמַנּוֹ שְׁעָה אוֹ שְׁתַּיִם בְּיוֹם לְצָרְכֵי הַקְּהָל, וּמִמִּילָא אִין הוּא נִחְלָץ לְעֹזְרָתָם.

דָּאג הַרְבֵּי לְבַדֵּק בְּאַמְתוֹת הַטְּעָנָה וְהַתְּבַרֵּר לוֹ שֶׁאֲכֹן נְכוֹנָה הִיא.

לְאַחַר זְמַן לֹא רַב נִפְגַּשׁ הַרְבֵּי עִם אוֹתוֹ רַב, לְאַחַר שֶׁהַחֲלִיפוּ מְלוֹת בְּרַכָּה זֶה עִם זֶה שֶׁאֵלּוּ הַרְבֵּי: רַש"י הַקְּדוֹשׁ מִפְּרִשׁ שְׂיַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁלַח לְעֵשָׂו מִלְּאָכִים מִמֶּשׁ, שׁוֹאֵל אֲנִי, מִדּוּעַ בְּקֶשׁ הוּא מֵהַמְּלֶאכִים לַעֲשׂוֹת זֹאת, וְהִרִי לֹא חָסְרוּ לוֹ עֲבָדִים שְׂיִלְכוּ בְּשִׁלְיחוֹתוֹ?

אֵלֶּא, הַמְּשִׁיָּה הַרְבֵּי וְתַרְצֵ: מִכָּאן יֵשׁ לָנוּ לְלַמֵּד כִּי רְאוּי לְהַטְרִיחַ אֶפִּילוֹ מִלְּאָכִים וּלְהַפְסִיקָם מִעֲבוּדָתָם הַקְּדוֹשָׁה עַל מְנַת לְעֹזֵר וּלְסִיעַ לַיהוּדִי בַּמְצוּקוֹתוֹ.

(חסידים מספרים)

כְּשֶׁצָּרִיכִים לַעֲשׂוֹת טוֹבָה לַיהוּדִי אִין שׁוּם תְּרוּץ וַיֵּאָבֶק אִישׁ עִמּוֹ (לב, כה). וּפִרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל זֶה שָׂרוּ שֶׁל עֵשָׂו. (רש"י)

מִסְפָּר שֶׁהַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יַחְזַקְאֵל מִקּוּזְמִיר זִיע"א קָרָא לְאִישׁ מִמִּקּוּרְבָיו קוֹדֵם חַג הַפֶּסַח לְצַאת בְּשִׁלְיחוֹת לְאַסְף מַעוֹת עֲבוּר דְּבַר מְצוּהָ.

בָּא אוֹתוֹ שְׁלִיחַ לְאָדָם שֶׁהִיָּה מְפָרְסֵם כְּגִבִיר לְהַתְּרִימוֹ לְעֵנְיֵן הַחֲשׁוּב, וּפְגָשׁוּ בַעֲת אִפִּית מְצוֹת. מִכֵּיין וְהִיָּה עֶסוּק בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה בְּמִלְּאָכַת הָאִפִּיָּה לֹא הַתְּפַנֵּה וְלֹא הַתִּיַחַס לְשִׁלְיחַ דְּבַר הַצְּדָקָה. כְּשֶׁחֹזֵר הַמְּקָרֵב לְרַבִּי עִם מַעוֹת הַצְּדָקָה שֶׁגָּבַה שֶׁאֵלּוּ הַרְבֵּי הָאֵם הִיָּה גַם אֶצֶל אוֹתוֹ גְּבִיר, הַשִּׁיבוֹ הַמְּקָרֵב שֶׁאֲכֹן הִגִּיעַ אֵלָיו אוּלָּם לֹא הַשִּׁיגוֹ בְּזִמְן טוֹב, אַחַר שֶׁהִיָּה טָרוּד

"הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה" וחזר שוב ושוב על מאמר זה. למחרת הגיע זמנו של הבן להגיע למקום הצבא, וכשעלה למקום מושב הממנה החל לבכות. שאלו הממנה לפשר בכיו, ענה לו הבן אודות מצבם של הוריו האמללים. תפס בו הממנה ודחפו מהדוכן באמרו: 'מה יש לעשות עם היהודים שאינם יכולים למלא את עבודת המלך', ושחררו לביתו. או אז הובנו למפרע דברי הרבי שחזר שוב ושוב על המלים "אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה"

אין נשיכה מכאיבה יותר ליעקב מנשיקה מעשו ויפל על צוארו וישקהו (לג, ד). בקש עשיו לנשכו ונעשה צוארו של יעקב קשה כשיש. (מדרש).
שאל הרב הקדוש השפת אמת זיע"א, מנין שבקש עשיו לנשכו, הלא אין זה מרמז במלת הפסוק, דהלא מפרש כתוב ו'ישקהו'?
אלא שאין נשיכה מכאיבה יותר ליעקב מזה שמקבל נשיקה מעשו, כנאמר (משלי כז, ו) 'ונעתרות נשיקות שונא'.

רק על ידי מטבעות יוכלו לבנות מקואות ויחן את פני העיר (לג, יח). רב אמר מטבע תקן להם, ורבי יוחנן אמר מרחצאות תקן להם. (שבת לג):
הרב הקדוש משינאווא זיע"א הגיע לעיר שהיתה נתונה באותה עת במחלקת עזה בין החסידים לעשירים. ספרו לו שהוכח נסוב בענין בנית מקוה לעיר, החסידים מענינים לבנותה אולם אין להם את האמצעים הכספיים, מבקשים המה שעשירי העיר שהנם בעלי יכלת יתנו מכספם, אולם הם דוחים את הבקשות המופנות לעברם ואומרים שאין להם צורך במקוה.
כנס הרבי את העשירים ואמר להם, הנה מובא בגמרא מחלקת בין רב לרבי יוחנן על הפסוק 'ויחן את פני העיר' האם מטבע תקן להם או מרחצאות תקן להם. נראה לי שאפשר בעיר זו לישב את המחלקת ביניהם. משום שאכן כאשר מתקינים עיר ודאי יש צורך להכין בה מקוה כדברי רבי יוחנן, אולם רב הוסיף ואמר 'מטבע תקן להם', שצריכים לתת על כך מטבעות, כי רק על ידי כך יוכלו לבנות מקואות.

שווקי קטר

חידון אֶלְפִּנּוֹת - נושא פרסים אלו שמונה מלים רצופות בפרשה זאת מסתימות באותיות יוד מם?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידות:

פרשת שופטים:

ש. היכן מוזכרים בפרשה זו המספרים 1, 2 ו-3 בפסוק אחד?
ת. התורה אומרת שעד אחד אינו כשר לעדות; רק עדותם של שניים או שלושה עדים מתקבלת (יט, טו).

פרשת כי תצא:

ש. היכן מוזכר בפרשה זו המספר 40 אבל הכוונה ל-39?
ת. העונש על עבירות מסוימות הוא 40 מלקות (דברים כה, ג) ודרשו חז"ל (מכות כב.) שבפועל נותנים רק 39 מלקות.

פרשת כי תבוא:

ש. היכן נאמר לבני ישראל להשתמש בסיד?
ת. משה אומר לבני ישראל שביום אשר בו הם יעברו את הירדן הם ייקחו 12 אבנים גדולות, יצפו אותן בסיד (דברים כז, ב), ויכתבו עליהן את התורה כולה.

פרשת נצבים:

ש. מי הם שלושת האנשים שמוזכרים יחד בפסוק אחד בפרשה זו - בשני מקומות שונים?
ת. אברהם, יצחק ויעקב מוזכרים יחד בדברים כט, יב ובדברים ל, כ.

פרשת וילך:

ש. איזה חג מוזכר בפירוש בפרשה זו?
ת. חג הסוכות מוזכר בפירוש בתור זמנה של מצוות הקהל, בשנה שלאחר שנת השמיטה (דברים לא, י).

פרשת האזינו:

ש. איזו אות בפרשה זו נכתבת כמילה שלמה?
ת. האות ה - במשמעות 'האם...?' נכתבת כמילה בפני עצמה בדברים לב, ו.

שמות הזוכים בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת שופטים:

ה' מרדכי יצחק ויינברגר מבני ברק.

פרשת כי תצא:

ה' אברימי שמידט מבית שמש.

פרשת כי תבוא:

ה' פנחס מנחם שינפלד מערד.

פרשת נצבים:

ה' מיכאל אלפסי מאשדוד.

פרשת וילך:

א. קנטמן ממעלות תרשיחא.

פרשת האזינו:

ה' יוסף שלמה הרטמן מרחובות.

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות וישלח - וישב תשי"פ ♦ עלון מס': 31

השגחה שבועית

חלמתם אי פעם לזכות עשרות אלפי אנשים

"אם אני כבר פוגש אותך", אומר לי חבר, "אז בוא תשמע סיפור מרגש של השגחה פרטית".

החבר הזה הוא לא הראשון ולא האחרון. אנשים עוצרים אותי בכל מקום. המוני סיפורים מרגשים מתגלגלים, ואני מתפלל כל פעם מחדש: הרי בזמן הזה שאתה מספר לי את הסיפור, אתה יכול להקליט אותו בקו.

אני אומר לידידים האלו: תאר לך שאתה מגיע למעלה, לשמים, ולפניך נפתח היכל גדול, מלא זכויות. "זה ההיכל של זיכוי הרבים", אומר לך המלאך. "15,757 איש התחזקו בזכותך בעבודת התפילה. מתוך כל אלה ששמעו אותך, 10,109 החליטו כבר באותו יום להתפלל טוב יותר. 2235 מתוכם החליטו להתחזק בזה 40 יום. ו-23 מתוכם הושפעו כל כך, עד שקבלו קבלה זו לכל ימי חייהם. כל ההתעוררות הזאת היא בזכותך!!!" אתה מסתובב המום, ואיך מביך, מי ילד לי את אלה? "סליחה, אדוני המלאך", אתה מנסה להביך, "הייתי אדם פרטי. שקוע בדלת אמותי. לא פתחתי כולל, לא עסקתי כמשפיע או כאיש חינוך. איני מכיר את כל האנשים האלה שהתחזקו בזכותי. בכלל, יש כאן אנשים ממקומות שלא דרכו שם כף רגלי מעולם. מאיפה השגתי את כל זה?"

"זה מהסיפור שהשארתי בקו השגחה פרטית ביום שני, פרשת חקת תשע"ט. והנה, בוא תראה את ההיכל הבא, זה מהסיפור שהשארתי בקו ביום חמישי פרשת בראשית תש"פ. הסיפור הזה חיזק 18,587 אנשים".

רבותי, אני לא מגזים! מי שמזכה את הרבים, הזכויות נזקפות לזכותו, וכאן הקב"ה נתן לנו מתנה. הקו קיים, ועשרות אלפי איש מכל רחבי תבל מאזינים לו, בסיעתא דשמיא. יש לכם סיפור? אל תחזיקו אותו אצלכם. תפנו כמה דקות של יישוב הדעת, וספרו את הסיפור בקו. מכאן הזכויות מתגלגלות ללא הפסקה. מתחזקים בזה עשרות אלפי אנשים.

רק בקשה קטנה: נא ונא השתדלו לספר את הסיפור בקול שלכם. בעת כתיבת שורות אלו ממתינים למספר המערכת 1321 סיפורים שעוד לא סופרו (המספר הינו מדוייק!). תעזרו לנו לעמוד בקצב, וספרו בקול שלכם. מה גם שאנשים אהבים לשמוע סיפור ממקור ראשון. השקיעו בזה את הזמן ואת ההכנה. כמובן, גם ללא רעשים. זכרו, אתם מדברים לפני עשרות אלפי אנשים.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטהון"

הכרטיס אשראי לא עובר, הצ'קים חוזרים. מה עושים?

רק להוצאה קטנה. יש אנשים שמציאות כזאת יכולה להטריף להם את הדעת, אבל רבינו אומר: תחשוב, וגם תגיד, שהצמצום הזה היה בסדר כשהיית תינוק, וקיבלת כל יום כמה טיפות חלב מדודות ושקולות, ורק בהמשך הגדילו לך את הארוחה, והוסיפו ירקות ופירות, ולא הזיק לי בואו בצמצום מאומה! להפך, אם ידחפו לפה של תינוק בן חודש לחמניה שלמה, זו תהיה סכנת נפשות. כך גם עתה, העובדה שהטרף מגיע בצמצום כפי צרכי, לא יזיק לי עד תכלית ימי מאומה!

ההנהגה של השם היא טובה לי, אני מודה על כך, וזה בהחלט לא דבר קל. המלחמה עם היצר בשעת הניסיון, היא מהעבודות הקשות שבמקדשו. לא לחינם מבטיח לנו רבינו כי יהיה נשכר על זה! על קבלת ההנהגה, על ההתחזקות בבטחון, על האמונה בהשם יתברך - על כל המחשבות הקדושות האלו יקבל שכר עצום! וכשהוא מתגבר על הקושי הזמני, מקבל את הנהגתו של השם בשמחה וסומך עליו, בו ברגע מכריזים עליו מלמעלה "זכרתי לך חסד נעורייך", כמו כלל ישראל, דור דעה, שעשו, כביכול, חסד עם הקב"ה בכך שהסכימו לעזוב את ארץ מצרים ולצאת למדבר שממה בלי צידה לדרך.

כן כן, גם היום, ליהודי של תש"פ שפרנסתו באה בצמצום והוא מתחזק בבטחון יום יום שעה שעה, ואומר ברוגע גם זו לטובה, כי היתה סיבה מעם השם - שואל עליו המדרש מה שכרו? "קודש ישראל לשם ראשית תבואתו"! כמה נחת רוח עושים יהודים כאלו לריבוננו של עולם! איזו מתנה משגרים שם למעלה, והשם אוסף את המלאכים ואומר, תראו את היהודי הזה, יש לו על מה להתלונן, קשה לו מאד, ובכל זאת הוא מקבל את הנהגתי באמונה, ועוד מודה על כך! הוא יהיה נשכר על זה! זוהי שירמיה מתנבא עליו שהוא "קודש ישראל לשם", וכמו שראינו ושמענו, על ידי ההודיה נמשכות ישועות נפלאות וסייעתא דשמיא, ונאמר אמן.

(מתוך שיעור 120)

טוען יהודי שלומד שער הבטהון: שיבוא בעל חובות הלבבות אלינו הביתה, ויסתכל מה יש לנו בכיסים. אין מה לראות שם! הכרטיס אשראי לא עובר, הצ'קים חזרו הביתה עם חותמת א.כ.מ. (אין כיסוי מספיק), ואני - כל כך משתדל להתחזק, ומאזין קבוע לשיעורי בטחון. עוד מעט תבוא הרבנית ותבקש כסף, ואין לי מה לתת לה! אה, מה אומר על זה רבינו? מה הוא אומר על האופן שבו יתעכב ממנו הטרף יום מן הימים? כי בכל פעם שהארנק ריק היצר הרע עולה על ההזדמנות לשבור את הבן אדם ולייאש אותו. הוא מכניס אותו לעצב ולדכאון, מחליש לו את האמונה, ומעורר שאלות ותלונות כלפי מעלה ח"ו.

אבל רבינו בסוף חלק שני בפרק ד', נותן לנו מחשבה חדשה: כי אשר הוציאני אל העולם הזה בזמן ידוע ועת ידועה, ולא הוציאני לפניהם ולא לאחריהם, הוא שמעכב ממני טרפי לעת ידוע ויום ידוע לדעתו מה שהוא טוב לי.

כשאדם יספר על תאריך הולדתו, י"ב כסליו, למשל, האם הוא יתלונן, חבל שלא נולדתי קודם? חבל שלא אחר כך? רציתי תאריך יפה כמו ט"ו בשבט, פורים, י"ג בעומר, ונולדתי בתאריך סתמי כזה, י"ב כסליו... י"ב סבת... לפעמים, צריך להסביר לילדים קטנים שאם הי עשה ככה, זה הכי טוב, אבל מבוגרים כבר חיים עם הידיעה הזאת וזה ברור כל כך, שלא עולה בדעת להרהר על זה.

וכמו שאז התאריך שנולדתי היה מדויק להפליא, לטובתי, כך גם הפרנסה. היא תגיע בזמן המסוים המוכן לזה. אמנם לפי דעתי היה כדאי שהיה לי עכשיו מליון שקל, או לפחות חצי מליון לבינתיים, ותוך כמה שעות הייתי מחלק אותו למטרות חשובות מאד. זאת היא דעתי הקצרה, אבל הריבוננו של עולם שהוא לבדו מרחם עלי יותר מכל מרחם, הוא החליט מתי להזמין לי את טרפי, בזמן שלדעתו הוא טוב לי.

יש מצבים מתמשכים שהטרף מגיע בצמצום. כל פעם מעט מעט. יש כסף, אבל רק להיום,

חסד! אם אתה מכיר יהודי שמתקשה בפרנסתו, המלץ לו להקשיב לשיעור 120 וטוב לו.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

פיוס קשה ורווח ענק

אפשר לומר שיש לי לב טוב. אם איני יכול לעזור באופן אחד, אני עוזר באופן אחר. קשה לראות אדם זקוק לעזרה ולא לסייע לו, במיוחד אם האדם הזה הוא הגיס שלי, בעלה של אחותי.

הגיס היקר הזה, שבעוד זמן לא ארוך אגלה שהוא יקר מאוד מאוד ועולה הון תועפות, השקיע כל מיני השקעות וראה הצלחה. לפני חמש שנים הזדמנה לו עסקה רצינית מאוד. הבטיחו תשואה גבוהה, אמרו שזו ממש הזדמנות של פעם בחיים. הכל עשה רושם מצוין ממש, והגיס, שכבר טעם טעמה של השקעה מוצלחת, החליט ללכת על זה. הוא לווה כספים מאנשים, וגם ממני הוא ביקש ללוות.

"בשמחה הייתי עוזר לך", אמרתי לו את האמת, "אבל פשוט אין לי. לך תשכנע את הארנק שלי".

הוא הבין את המצב, ושאל, "באמת תעזור לי בשמחה?" "כן".

"אז יש עוד משהו שאפשר לעשות, אם אתה מסכים לחתום לי כערב על ההלוואות שאני לוקח".

הסכמתי. זה גיס, איש טוב עם ראש על הכתפיים. הוא לא אדם פזיז. הוא שקול ומחושב, ואם נכנס לעסקה, מסתבר שהוא גם יצא ממנה בטוב. במשך תקופה קצרה היה הגיס דופק בדלתי עם הטופס להלוואה, ואני חתמתי לו בשורה של הערב. ככה הצטרפו להן חתימותי להלוואות בסך חמש אלף דולר, עשר אלף דולר, ועוד ועוד, עשרות אלפי דולרים ירוקים ורעננים, חלקים ומבטיחים.

הגיס לקח את כל הדולרים, השקיע היכן שהשקיע, אבל הפעם זה לא הצליח. העסקה כשלה, והכסף ירד לטמיון. הגיס פשט רגל, פשט רגליים, עשה 'ויברח', והילד איננו. אין גיס, אין משפחה, אין עם מי לדבר, והעיקר - אין כסף.

מאדם נורמלי מהישוב, איש פשוט שחי את חייו בחסדי השם, הפכתי לאחד מהמבוקשים ביותר בארץ. הלווה נעלם והאחריות נפלה עלי. הנושים דפקו, טלפנו, בעטו, איימו. הפכתי לבעל חוב עצום, וחיי הפכו ל"כולו מרור".

והמרור היה מר בלי טיפת חרוסת. אני אדם מסודר, ופתאום צריך להתגלגל בגמ"חים, להשיג מפה ומשם, לתרץ, להתנצל, להתפתל, להתחמק, בלי שיהיה לי טיפת מושג, איך מתכוון הגיס הנכבד להתמודד עם החובות שלו. זה הוא, שהבור השחור נפער לרגליו, לא אני, אך למעשה ההתמודדות הקשה היא שלי. חוץ מכל הקושי, הפריעה לי ההתנהגות של הגיס. הרגשתי איך עם הזמן הכעס שבקרבי הולך וגובר. איך הוא עשה לי את זה? אני מוכן להבין שבן אדם יכול לטעות. בסך הכל, גם אני נתתי אמון רב מדי בעסקה הזאת, וזה שהסכמתי להיות ערב לסכומים גדולים כל כך, זו גם בעיה שלי, אבל איפה האנושיות? מינימום של הכרת טובה, איזו הבעה של התנצלות, איזו השתתפות, משהו שמראה שאכפת לו.

כלום. הוא נעלם ונאלם. התנדף לו מבלי להשמיע מילה אחת, כלום. הדממה האלחוטית הזאת היתה כל כך זועקת, שאני יכול לומר, שמכל ההתמודדות הנוראה שלי, זה היה החלק הקשה ביותר, לראות איך בן אדם מפנה עורף, ומשאיר אחריו אדמה חרוכה.

חמש שנים מאו, בחודש שבט תשע"ט, קיבלנו הזמנה לחתונה של ידידים בחוץ לארץ. ההזמנה הגיעה בדיוק בזמן. חשבנו לעצמנו שיהיה טוב לעשות הפסקה של שבועיים מחוץ למעגל הנושים והחובות, והתכוונו לנסיעה בשמחה רבה.

עלינו להורי בבני ברק לקחת ברכת פרידה, אלא שאז אמרה לי אמי, "יצחק, אתה יודע שיש לך משפחה בחוץ לארץ, בקרבת מקום לידידים שלך. אחותך גרה שם. לך לבקר אותה. תתפייס עם גיסך, ותחזירו את השלום למשפחה". "מה??? נדהמתי מהבקשה. "אמא, אני לא יכול! את יודעת מה הוא עשה לי? אני לא מסוגל לראות את הפנים שלו. לא מסוגל. אם לפחות הוא היה זה

א. תרומה ממקסיקו

זכיתי להיות השליח משמים, ולהימנות על מייסדי בית הכנסת 'תורה ותפילה' ברחוב נתיבות המשפט בקרית ספר. בראש בית הכנסת מכהן הרה"ג ר' דוד הכהן מונק שליטי"א.

בית הכנסת הלך וגדל, הקהילה הלכה והתפתחה, גם ספרי תורה יש לנו, אבל אם רק היה עוד ספר תורה אחד, זה היה עוזר מאד. ממש נזקקנו בדחיפות לספר נוסף. ביום מן הימים, בהשגחה פרטית, חזרה בתו של הרב מהסמינר בירושלים בו היא לומדת, וסיפרה שיש לה חברה שסבה גר במקסיקו. "החברה הזאת", סיפרה הבת, "אמרה לי שסבה כתב ספר תורה, ועוד לא החליט לאיזה בית כנסת להכניס אותו".

אביה, הרב שליטי"א, הבין כי אם גלגלו משמים שישמע את המידע הזה, עליו לעשות בו שימוש. הוא בירר את השם והכתובת המדויקת של בעל הספר ושלח אליו מכתב מפורט, בו תיאר לו את בית המדרש שלנו, את הקהילה ואת הצורך הדחוף ממש בספר תורה. הוא תיאר לעצמו שוודאי ישנם קופצים נוספים, אבל בכל זאת, עשה השתדלות.

כעבור שבועיים התקבל מכתב, שהתורם הישיש השתכנע למסור את הספר לבית הכנסת. הוא ישמח מאד לדעת שספר התורה לא יעמוד סגור בתוך ארון הקודש, אלא מפאת נחיצותו יוציאו אותו ויקראו בו, לזכות את הרבים.

התרגשנו מאד, הרב, הגבאים ואני בתוכם. ראינו את ידו הרחומה של הקב"ה, הארה מיוחדת משמים, שהקב"ה שמח בבית הכנסת שלנו, ומזמן לנו ספר תורה מהודר. עתה צריך לארגן הכנסת ספר תורה ברוב פאר והדר, כיאה וכנאה.

ב. לא מותר על התאריך

הרב התקשר לתורם ושאל, באיזה תאריך ירצה שיקיימו את המעמד של הכנסת ספר תורה.

"בחודש אב", ביקש התורם.

"באב?" תמה הרב, "דווקא במנחם אב? זאת תקופה של בין הזמנים. אנשים לא נמצאים בבית, יוצאים, נוסעים... לא עדיף שיהיה באלול?"

"באב!" חזר התורם והתעקש, "אני רוצה שיעשו את זה אז".

הוא לא הסביר למה חשוב לו כל כך דווקא התאריך הזה, ואנחנו הבנו שנצטרך להתאים את עצמנו. ביררנו על אולם סמוך לבית המדרש, ובסופו של דבר נקבע התאריך, יום ראשון י"ז מנחם אב תשע"ט.

היום המרגש הלך והתקרב. ההכנות בשיאן, מודעות ברחובות, ילדי המתפללים בקושי מחזיקים את עצמם מרוב ציפייה, התורם מודיע שהוא חלוש וזקן, ואינו יכול להגיע בעצמו אל המעמד הגדול. "אני שולח את חתני", הודיע, "הוא ייצג אותי בעזרת השם. יש בני משפחה נוספים בארץ, וכולם יגיעו".

הבטחנו שנכבדם בכבוד הראוי, וביום ראשון בבוקר הגיע החתן, וביקש מאתנו בקשה צנועה. "מחר יום שני", הוא הזכיר, "שאו קוראים בתורה. הייתי רוצה שכבר אז יקראו בספר תורה החדש, ובני, שהוא בעל קורא מומחה וותיק יקרא בספר בפעם הראשונה".

הסכמנו, כמובן, ולי, הגבאי, לא היה כל מושג מה טומנת הסכמה זו בחובה. הגיע הרגע הגדול. מעמד הכנסת ספר התורה החל.

שעושה את הצעד הראשון. במקום שהוא יבוא, יפול לרגלי ויתחנן שאסלח לו, אלך אני להתפייס אתו? זה לא הגיוני. אמא, תרחמי עלי!"

"אני מרחמת, יצחק, מרחמת מאד, ובגלל זה, בגלל זה אני מבקשת ממך את הבקשה הגדולה הזאת. בוא תשמע סיפור".

אין לי כוח לשמוע סיפורים. אין לי כוח בכלל. אם בגלל הנסיעה הזאת אצטרך לפגוש את הגיס, אולי עדיף שאשאר בבית, אבל משום כיבוד אם אני מקשיב.

"אישה אחת חשוכת בנים הגיעה לרבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל והתחננה שיתן לה ברכה - לזכות בילדים. הרב אמר לה 'הקב"ה לא חייב לך שום דבר!'. האישה כמעט התעלפה. כזאת תשובה שתקבל? היא חשבה שהרב, שהוא כל כך רחמן ומיצר בצרתם של ישראל, ודאי יתפלל עליה ויברך אותה, וככה הוא ענה לה? היא פנתה ללכת, אבל הרב עצר אותה. 'נכון שהקב"ה לא חייב לך, אבל הוא נוהג עמנו במידה כנגד מידה. אם את תעשי משהו שאת לא חייבת, תקבלי על עצמך מצווה ותתאמצי בה לעשותה בשלמות, הקב"ה ינהג עמך מידה כנגד מידה ויתן לך כאשר שאלת מעמו'. האישה הזאת לקחה על עצמה לשמח חולים בבתי חולים. היא הולכת למחלקות הקשות ביותר ומביאה לילדים מיני מתיקה וכל מיני דברים משמחים, ועושה את זה במסירות נפש ממש. ברוך השם, לא רק ילד אחד נולד לה, אלא כמה ילדים.

יצחק, בני היקר! אני רואה אתכם, ולבי נכמר בקרבי. יש לכם בת אחת נפלאה ברוך ה', אבל זה כבר למעלה מעשר שנים שאתם מצפים לילה. אני מבטיחה לך שבזכות ההתפייסות שלכם תזכו בבן זכר בקרוב!"

אמי היא אישה יהודיה טובה ותמימה, מיוצאי הונגריה. אביה עבר את אימי המלחמה, והיה תלמיד של הרב וואזנר זצ"ל. אבל מעולם היא לא מבטיחה הבטחות כאלו, זה לא הסגנון דיבור שלה בכלל. מתוך כך הבנתי עד כמה הדבר בנפשה, ועד היכן ביקור זה יכול לשמח אותה. הבטחתי לה שבעזרת ה' אקיים את דבריה.

זה היה בסוף שבט. שינשמע ב'שורות טיובות. שיהיה ב'מזל טיוב.

נפרדנו. יצאנו לשדה התעופה, הגענו לחו"ל, השתתפנו בחתונה, ואחר כך הגיע הזמן לקיים את ההבטחה. לבקר את האחות. נסיעה של שעה הפרידה בין מקום האכסניה לביתו של גיס, ואנחנו עשינו את זה. נסענו, כשבכל שלב אני מתחרט מחדש על שהסכמתי לרעיון. הרגשתי שאין לי כוחות נפש למפגש עם הגיס, אבל דבריה של אמי עמדו מול עיני, עם הצער העמוק שלה בראותה את ילדיה מסוכסכים, והבקשה המתחננת שנעשה שלום. איך אעלה אל אמי, מבלי למלא את בקשתה? נכון שקשה מאד להתפייס עם גיס, אבל קשה עוד יותר, לא לשמוע בקול האמא!

בתחילת אדר ראשון הגענו לבית אחותי, ואני החזקתי את עצמי במתח נורא. תחילה ישבנו רק עם אשתי ואחותי, ואחר כך הגיע גם הגיס. הוא לא היה האדם הבוטח והזקוף שהכרתי בארץ. הוא היה כנוע ורך, וסוף סוף, אחרי חמש שנות התעלמות הוא פתח את הפה בגמגומים ובהתנצלויות. "תבין", הוא אמר לי, "אלף פעמים חשבתי לצלצל אליך, ולא הייתי מסוגל מרוב בושה. זאת הרגשה איומה לדעת שגיסי שכל כך עזר לי, נפל ככה, באשמת, אבל לדבר אתך לא יכולתי".

הוא חזר והתנצל, דיברנו על המצב המורכב, וכשסיימנו את המפגש, היה הכל כבר אחרת. הלב שלי, שבער מרוב כעס - נרגע, ובדרך חזר הרמתי טלפון לאמא היקרה. "אמא! עשיתי כאשר ציוויתני. התפייסנו!"

אמי התרגשה כל כך, שהיא לא ישנה כל הלילה! בלילה ההוא נדדה שנת המלך - מלכו של עולם. את הפסוק הזה קוראים במגילה בהתעוררות מיוחדת, כי כאן מתחילה הישועה.

רבתי! ביום ט' בחשוון תש"פ, ביום ההולדת האחת עשרה של בתי היחידה, זכינו לחבוק בן זכר!!!

ברכתה של אמי תחי' התקיימה במלואה. צדיק גוזר והקב"ה מקיים. צדיק זו גם אמא יהודיה, שבתמימותה ובאהבתה יכולה להשפיע השפעות גדולות כאלו.

זכיתי לקיים מצוות כיבוד הורים, וכיבדתי את אבי בסנדקאות. הברית נערכה בט"ז בחשוון ברוב פאר והדר באולם 'בית ישראל', וגם את ר' דוד הזמנתי בשמחה רבה. הוא בירך אותי שבזכות השלום, בזכות כיבוד אב ואם ובזכות ההתעוררות הגדולה שתבוא בעקבות הסיפור שלנו, נזכה לגדל את בני היקר לתורה, לחופה ולמעשים טובים, אמן.

(מתוך סיפור בשער הבטחון שיעור 116)

הרחוב לבש חג. האושר והשמחה עלו על גדות, הילדים המאושרים הלכו עם לפידים, ומתפללי בית המדרש רקדו ופיזזו לכבודה של תורה. אין דבר שישווה לשמחה שיש לנו עם התורה הקדושה. אשרינו מה טוב חלקנו.

הספר תורה הוכנס להיכל, ואחרי המעמד פנינו לאולם סמוך לסעודת המצווה. שם גיליתי להפתעתי מראה שאלי לא פיללתי. בני המשפחה של התורם התיישבו ליד השולחן, ואני נדהמתי. זה קורה באמת?

בכיתי. 'ריבוננו של עולם, קראתי בלבי, 'אתה כל כך גדול!!!' ניגשתי אל הרמקול וביקשתי את רשות הדיבור. לא הצלחתי לדבר. במקום מילים יצאו לי הברות קטועות. לקח קצת זמן עד שהצלחתי להתאושש ולספר לציבור על מעגל שנסגר.

ג. ההבטחה

כידוע, לא ביום אחד בן אדם הופך לגבאי של בית כנסת. זה משהו שנמצא בגנים. נולדתי עסקן, וכבר בישיבה ניהלתי וארגנתי עניינים שונים. כבר אז הייתי הגבאי של הישיבה. חילקתי את העליות וגם מיניתי את הבעל-קורא. בצוות סמכו עלי, וראו שהעניינים מתנהלים על הצד היותר טוב. הבעל-קורא שלנו היה בחור מצוין, מהמעולים בישיבה, שמוצאו ממקסיקו. הוא ידע לקרוא היטב, ברהיטות ובהקפדה על כל הטעמים.

במשך תקופה ארוכה הוא מילא את התפקיד, עד שיום אחד ניגשו אלי שני בחורים ואמרו לי שהבעל-קורא לא כל כך מתאים להם. "מה הבעיה?" שאלתי.

"יש לו מבטא דרום אמריקאי, ואנחנו רוצים מישהו שיקרא במבטא שלנו".

נדהמתי, "יש איזו בעיה הלכתית בזה? מה פתאום שדבר כזה יפריע?"

"מציאות שזה מפריע", אמרו הבחורים, "ישראלים צריכים בעל קורא ישראלי". לא הייתי בדעה אתם בכלל, אבל עם כל הכבוד לי, לא היתה לי סמכות מוחלטת ממש, בסך הכל ארגנתי דברים במטרה שיהיה נוח לכולם, ולא רציתי לריב איתם. הם היו חזקים בחברה, והבנתי שהם מייצגים דעה של כמה וכמה בחורים. אין ברירה, אצטרך להודיע לבעל קורא שממנים מישהו אחר במקומו.

ניגשתי אליו, זה לא היה לי נעים, התנצלתי, התגמגמתי, אמרתי שאין בו שום פסול חלילה, רק שיש כאלו שחושבים שצריך מישהו עם מבטא מקומי.

זה כאב לו, ראיתי על העיניים שלו, היה שקט מעיק בינינו, אבל מה יכולתי לעשות? "רק שתדע", אמרתי, "שלטעמי אתה קורא מצוין! יש לך קול ערב ונעים, ובעזרת השם, כאשר אקים בית כנסת, אתה תבוא להיות אצלי בעל קורא!"

ככה אמרתי לו, ושנינו ידענו שזה יותר בשביל להביע הערכה ועידוד, ופחות כדי לקיים למעשה.

"והנה, היום הזה", ככה סיפרתי לבני קהילתי, "את מי אני רואה? את החבר שלי מהישיבה! והוא עתיד לקרוא בתורה מחר, ביום שני, אצלנו בבית הכנסת!!! אני זוכה בזה לקיים הבטחה מלפני עשרים שנה! נפלאים דרכי השם!"

באולם שררה התרגשות גדולה. המפגש עם החבר היה מפעים, וברוך השם, הוא אכן קרא בתורה בבית הכנסת שהקמתי. ההבטחה קוימה במלואה.

יומיים עברו מאז. המשפחה התכוננה לחזור למקסיקו, ואז הם קיבלו הודעה מעציבה: הסבא היקר עלה למרום.

או אז הבנו על מה ולמה התעקש הסבא שהכנסת ספר התורה תתקיים דווקא בחודש אב. כך זכה לקיים את המצווה האחרונה בתורה "כתבו לכם את השירה הזאת" שבוע האחרון לחייו.

היא סיפור נפלא זה לעילוי נשמתו, אברהם בן נפתלי, יהי זכרו ברוך.

(יום רביעי פרשת תולדות תש"פ, בוקר)

הנצחה פרטית

הכולל העולמי לאמונה ובטחון
'קו השגחה פרטית'
- פטרון חודש כסלו -

היה יעקב ששון הי"ד
להצלחת היוזג של בנו שנישא בחודש זה

עלונים ל- 280 בתי כנסת

נתרמו לזכר הרה"ק

רבי **שלמה בן יוסא** זצוק"ל הי"ד **מקרא**
לזכר הרה"ק רבי **ישעיה** ב"ר **משה** זצוק"ל
מקורסטר

לזכות **עידן ישראל** בן **טרו**

זוגי **אריס** בת **סוליקה** ויוצ"ח שיחיו

לע"נ הילדה **מרים חנה** הי"ד

בת יבלח"ט הרב **יעקב** שליט"א

נרצחה ע"י בני עוולה בצרפת כ"ה אדר תשע"ג

לזכות **עובדי מרים פינסיס**

עלונים ל- 100 בתי כנסת

נתרמו לעילוי נשמת

הרה"ג ר' **מאיר** בן הרה"ג ר' **ישראל** זצ"ל

עלונים ל- 50 בתי כנסת

נתרמו לע"נ מרת **פסיה יענטא ווייס** ע"ה

בת הרה"ג ר' **ישראל אריה** זצ"ל

עלונים ל- 30 בתי כנסת

נתרמו לרפואת

מרים רבקה בת שושנה

בתוך שאר חולי ישראל

המעוניינים להפיץ את העלון

בבתי כנסיות, חנויות וכדומה

מוזמנים להתקשר למשרד ההפצה

2023-07-05

- שימו לב למספר החדש -

משלוח הגלינות הינה ללא תשלום למפיצים 250 עלונים ומעלה.

מענה אנשי בין השעות 12:00 ל-14:00

ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בסי"ד

לקבלת העלון במייל הרשמו בטופס PO23011300@GMAIL.COM

להגדיל שמו הגדול

100,900 עלונים ב-3430 בתי כנסיות

הופצו השבוע בארץ הקודש.

בכוחכם ובזכותכם, תורמי הקבע להפצת האמונה

חסוף ותזכה גם אתה להבטחת הזוהר למזכי הרבים:

בנים ובני בנים יראים ושולמים.

התקשר עכשיו לקו השותפות 02.6313.742

קוק את חלקך בזיכוי הרבים העולמי.

ברוך ה' הקב"ה מנסה אותי עם דברים לא קלים, אין לכם מושג כמה הקו הזה מחזיק אותי, נותן לי את

ההתמודדות בכל מצב חמץ, זה פשוט חסד נפלא.

החפץ בעילום שם

משני צדי הקו

ברוך ה', השם נתן לי עש מתנות בבית. עש ילדים. מאז שאני תורם בית

כנסת לכל ילד, אני רואה בעיניים את הבטחת הזוהר 'בנים יראים ושולמים'.

תודה שנתת לי את הזכות.

ר. לעפקאוויטש, ירושלים

להשארת סיפורים למזרח זה

פקס 02-545888 | במייל PO23011300@gmail.com | בהודעה קולית במשרד המכון 02-3721801

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הוורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית,
ונערכו כאן ב'חבורה אחת, בתוספת שמות וערים להנעים את הקריאה.

הנכם מזמנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (בשלוחה מס' 2)

מה שמחפשים מוצאים

נזכור שד' הוא האלוקים, והכל מרוב טובו יתברך.
עקיבא מבני ברק: הזכות לראות השגחה ולהגיע לסיפורים המופלאים, יש בה גם חלק של התעוררות של האדם. אדם מוצא מה שהוא מחפש, ואם הוא מחפש השגחה פרטית, הוא ימצא. המשגיח רבי חצקיל לוינשטיין זצ"ל קרא לבת שלו, וביקש ממנה שתפתח מחברת ותרושום בה כל מיני מקרים של השגחה פרטית שה' זימן לה. הוא אף הבטיח לה סכום כסף על זה, הכל כדי להגביר בקרבה את האמונה.

נפתלי הרץ מאנטוורפן: שמעתי מהרב שיף מאנטוורפן עצה טובה לאברך צעיר. האברך סיפר שהוא נישא בשעה טובה לפני זמן מה, והוא מבין שחשוב לשוחח עם האישה, אבל אין לו כל כך מה לשוחח עמה. יעץ לו הרב שידבר אתה בענייני השגחה פרטית. בזה תמיד יהיה לו מה לדבר ולחדש, לספר ולעניין. צריך רק להתבונן ולשים לב למה שקורה, והסיפורים פשוט מגיעים.

יצחק דוד מלונדון: הרי דוד המלך אומר "אחזת ביד ימיני", הקב"ה אוחד בידינו כל הזמן. כך שהמציאות היא שאנחנו מושגחים כל הזמן, ומה שנדרש מאתנו זו רק התבוננות. להרגשתי, כאשר חיים באופן כזה, המהות של כל האדם משתנית. הרי אם בן אדם חי בידיעה שהשם נמצא אתו כל הזמן, ממילא הוא גם מתחזק בדקדוק בהלכה, במצוות ובמעשים טובים. הרי אותו ריבונו של עולם שמנהיג אותו לטובה, גם רואה אותו ואת מעשיו ונותן שכר ועונש. כל החיים משתנים לכיוון של עליה.

ירמי מצפת: בעל חובות הלבבות אומר שזה עיקר הבטחון, שאדם יזכור שהשם רואה אותו כל הזמן. יצא לי לשוחח עם כמה וכמה אנשים, שמעידים שהם יכולים לחלק את החיים שלהם לשניים. החיים שהיו להם עד שנוסד הקו, והחיים שלאחר מכן. פשוט חיים אחרים! זה משפיע בכל התחומים, בתפילה, בבין אדם לחברו, בהנהגת הבית, בקביעת עתים לתורה. החיזוק ששואבים מהקו הוא אדיר. יהי רצון שבזכה תמיד לראות את חסדי השם בכל המצבים.

(הווארטים השבוע נאמרו

בחודש תמוז תשע"ח)

יהודה מבית חלקיה: הסיפורים שמספרים לאחרונה בקו מופלאים כל כך, שנראה כאילו לכולם יש סוף טוב. לעומתם, יש אנשים שעוברים ניסיונות, אכזבות ושלונות, והם לא רואים איזה טוב יצא מזה. צריך להבין שאנחנו חיים בתוך הסיפור. הוא פשוט מתהווה עכשיו, הסופר באמצע לכתוב אותו, והסוף הטוב יבוא בוודאי. החתם סופר כותב על הפסוק "וראית את אחורי ופני לא יראו", שאחורי, הכוונה היא לשלב שאחרי המעשה, ופני זה לפני המעשה, בהתחלת העניין. כשהמעשה קורה עכשיו, אין לנו אפשרות לראות את הטוב בעין, אבל יש לנו החובה והזכות להאמין בטוב הזה, לחכות ולקוות.

יוחנן מיבנה: זה מה שאומר הרמב"ן בסוף פרשת בא, שבעקבות הנסים הגלויים והמפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים, שאין לאדם חלק בתורת משה עד שנאמין בכל מקרינו שכולם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם כלל.

יוסי מציפורי: בעלינו לשבח אנו אומרים "וידעת... והשבות... כי ה' הוא האלוקים" אלוקים (בה) בגימטרי' הטבע. אלוקים זה מידת הדין, כאשר אדם מסתכל על מנהג העולם כעל מהלך טבעי, אין הוא רואה את חסדי השם, ועל זה בא הכתוב לעוררנו, "ה' הוא האלוקים", שם הויה המורה על חסד, הוא זה שנמצא בטבע, שהקב"ה מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, והכל בהשגחה נפלאה ומיוחדת להיטיב לנו בכל עת.

שמעון ממושב מירון: יש המשך: "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת". בענייני שמים, עניינים רוחניים כמו לימוד תורה ותפילה - יותר קל לנו לראות את הקב"ה, ככה גם במצב של התעלות והתרומומות, הצלחה וישועה. החכמה היא גם בארץ מתחת - בעניינים הארציים ובמצבים הנמוכים, כשלא הכל מאיר פנים, בהסתרה, אז גם

רבות

אנשים מכל
העולם מעידים:

האזנה לקו
בתמידות מביאה
שלווה, רוגע ושמחה.

הצטרף גם אתה לרבות ששינו את חייהם, חייג:

מארץ ישראל - 400 / 300-11-30-02

מארה"ב - 646-58-979-52

מאנגליה - 0-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

קו השגחה פרטית לנשים - שלוחה 4 בתפריט הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

גליון

309

פרשת וישלח תש"פ

להוציא, והבחינה לפתע שהתפילין של אבא נמצאות בחבילה. בגלל המהירות והחופזה שבה נפרדנו שכח אבא לקחת את התפילין, ועתה הוא לא יוכל להניחם."

"אימא חשבה לרגע מה לעשות, ואח"כ פנתה אלי ואמרה: "כיון ששתי הרכבות עדיין עומדות במקומן, אנא ממך, רוץ אל הרכבת השנייה, מסור לאבא את התפילין וחזור אל הרכבת שלנו."

"אינני יודע כיצד היה לי אומץ לעשות זאת, כיון שהייתה בכך סכנה גדולה. החיילים הנאצים עמדו בין הרכבות, וכל מי שהסתובב שם היכוהו עד מוות. בכל זאת, החלטתי לשמוע בקול אמי. בחסדי שמים מרובים, בניסי ניסים, רצתי לעבר הרכבת השנייה, עם התפילין הקדושות בידיי, בסמוך לעמלקים הרשעים וכלביהם האימתניים, וכאילו הייתי בלתי נראה, בס"ד הצלחתי לעלות לרכבת הימנית שהייתה דחוסה ביהודים רבים, והתחלתי לחפש את אבי. לקח לי קצת זמן עד שמצאתי אותו, ומה שקרה באותם רגעים קבע את גורל חיי."

"ברגע שמסרתי לו את התפילין ועמדתי לחזור אל הרכבת שבה היו אמי ויתר הילדים, לפתע נסגרו דלתות הרכבת... הרכבת החלה לזוז ממקומה בעוד אני עומד בה לצד אבי, ואילו אמי ואחי נמצאים ברכבת השנייה שגם היא פתחה בנסיעה... ומה קרה לבסוף? - התברר שכל מי שהופנה לרכבת הימנית - נשלח לעבודה, והרכבת השמאלית הכילה את המובלים למוות! מהרכבת של אמי, אחי ואחיותיי, שבה הייתי בתחילה, לא נותר אף אחד בחיים. ואילו אני, שהזדרזתי לשמוע בקול אמי, ועברתי לרכבת השנייה, ניצלתי."

הסבא פנה לנכדיו, ואמר להם: "עכשיו תחשבו מה היה קורה אילו הייתי אומר לאמי: 'אימא, למה דווקא אני?... אולי תשלחי את התפילין לאבא עם ילד אחר?...'; הרי ברור שאם הייתי אומר כך, לא היינו כאן היום... רק מפני ששמעתי לבקשתה של אמי ועשיתי את רצונה באופן מיידי, חל עלי השפע הטוב של המצווה, והתקיים בי: 'למען ייטב לך והארכת ימים' - כך גם אתם נכדי החביבים, אל תסרבו אף פעם לאימא ולדבריה; אם היא מבקשת להוריד את הפח או כל בקשה אחרת, אל תתווכחו ותטענו 'למה אני?', אלא תשיבו מיד 'הנני!'"

[י'פריו מתוק]

ויִירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ (כ"ב, ז)

ירא היה שיועיל לעשו זכות שכיבד אב ואם, והוא לא קיים כבר עשרים שנה (דעת זקנים מבעלי התוספות)

'כיבוד הורים' היא מצוה כ"כ גדולה, שיכולה היתה לגרום שיעקב הצדיק יפול ביד עשו הרשע, חלילה. וכיון ש'מידה טובה מרובה ממידת פורענות' - על אחת כמה וכמה שבכוח מצוה זו להציל את הצדיק מפני הרשע.

מעשה שאירע באחת המשפחות בישראל. יום אחד הגיע הסבא, שהיה ניצול שואה, לביקור אצל בני המשפחה. בזמן הביקור נוכח הסב במחזה שמאוד לא מצא חן בעיניו. היה זה כאשר האמא בקשה מאחד הילדים להוריד את פח האשפה, וזה הגיב: "למה דווקא אני?". גם כאשר קראה לשני ולשלישי, נשמעו תגובות דומות. הרביעי כבר היה מתוחכם יותר, וביקש מאמו להטיל 'גורל' בין הילדים...

הסבא שהצטער לשמוע את תגובות נכדיו לנוכח בקשת אמם, קרא לכל הילדים, הפשיל לעיניהם את שרוול חולצתו, ואמר להם: "אתם רואים כאן את המספר הזה שצרוב כאן על היד שלי? כולכם יודעים שזה הסימן שהייתי באושוויץ. עכשיו אני רוצה לספר לכם סיפור, ותשמעו טוב את כל הפרטים: כשהנאצים ימ"ש כבשו את הכפר שלנו, הם החליטו לא להמתין עם הסלקציה עד להגעה לאושוויץ, אלא לבצע אותה כבר בכפר. יחד איתם הגיעו גם שתי רכבות, אחת חנתה בצד ימין והשנייה בצד שמאל."

"כל היהודים תושבי הכפר הובלו אל מקום חנייתן של הרכבות, ותנועת ידו של המפקד הנאצי הורתה לכל יהודי לאיזו רכבת עליו להיכנס, הימנית או השמאלית, כשהיהודים האומללים שהופנו לכל אחת מהרכבות לא היו מודעים ליעד אליו הם מובלים. כשהגענו אמי ואבי וכל הילדים אל מול אותו נאצי, עשה הארור הזה סימן לאבי לצד ימין, ולאמי ולכל הילדים סימן לפנות שמאלה."

"זה לא הזמן לתאר את מה שעבר עלינו בהיפרדנו מאבינו היקר, את הבכיות והיללות, שעדיין מצלצלות באוזניי, במיוחד לאור העובדה שהיינו משפחה מלוכדת מאוד. כשהיינו כבר בתוך רכבת המוות, פתחה אמי את החבילה שלקחה איתה מהבית עם מעט הדברים שהיה מותר

וַיֵּלֶךְ בְּכַף יָרְכוֹ (לֵב, כו)

'וירא כי לא יכול לו', מה עבד [מה עשה (כשראה שרו של עשו שלא יכול לנצח את יעקב)?] מיד 'ויגע בכף ירכו', דאתחכם לקבליה [שהתחכם כנגדו], אמר: "כיון דאתברו סמכין דאורייתא, מיד אורייתא לא אתתקף" [אמר (שרו של עשו) כיון שישברו תומכי התורה, מיד התורה לא תחזיק מעמד] (זוה"ק וישלח קע"א ע"א)

מבואר כאן בזוה"ק ששרו של עשו נגע בכף ירכו של יעקב היינו שנגע ופגע בכוח החזקת התורה - 'סמכין דאורייתא' - של כלל ישראל, ורק בפרט זה הצליח לגבור על יעקב - 'ותקע כף ירך יעקב'. ובאמת אנחנו רואים לאורך הדורות שענין החזקת התורה לא בא בקלות, והיו צריכים להיאבק על כך. אמנם - 'מידה כנגד מידה' - כגודל הקושי והניסיון כך היה גם גודל הברכה וההצלחה שהושפעה על מחזיקי התורה.

הסיפור המטלטל הבא, מניע אותנו בגלגלי הזמן 240 שנה לאחור, לעיר הנמל ליוורנו שבאיטליה, שהיתה באותה תקופה עיר בעלת מסחר פורה ותיירות משגשגת. גם קהילה יהודית גדולה ועשירה התקיימה בליוורנו, שכללה מאות תלמידי חכמים ומרביצי תורה, לצד גבירים גדולים, מוקירי תורה ולומדיה, שהחזיקו את עמוד התורה במקום, וידם פרושה לסייע לעמלי התורה בכל מקומות מושבותיהם.

ביום בהיר באמצע שנת תקל"ז, ירד בחופי העיר נער צעיר לימים, תמים למראה אך גדוש בתורה ובחכמה, ושמו רבי **יצחק גויטע**. הוא הגיע מלוב במטרה לגלות למקום תורה ולהחכים מחכמי ליוורנו, אלא שעד מהרה גילה כי יוכל לעסוק בתורה רק אם יעבוד כמשרת של אחד מגבירי העיר, שידאג לפרנסתו. הוא התקבל לעבודה בביתו של גביר עשיר מאוד, יהודי טוב לב ותומך תורה, שאף שימש אכסניה לשד"רים - אלו 'שלוחי דרבנן', שיצאו לגייס כסף בגולה לטובת עמלי התורה שבארץ ישראל. ביום מן הימים, הגיע אחד מהשליחים הללו לליוורנו. הגביר שמח לארחו בכבוד מלכים, ואף הסתובב עמו בין בתי עשירי העיר ושותפיו לעסקים - לסייעו במלאכת איסוף הכספים.

ביום האחרון למסע ורגע לפני שיעזוב אותו שליח את בית העשיר, קרא העשיר למשרתו ואמר לו בידידות: "הן ידעת כמה אני מתאמץ לסייע לשלוחי עמלי התורה, להעניק להם כסף וזהב ואף להתרים אחרים. ומה איתך - משרתי הנאמן, וכי תוותר על הזכות להיות שותף בעמל התורה של לומדי ארץ ישראל? הן מזדמנת לפניך מצוה יקרת ערך לסייע ללומדי התורה ולהחזיקם - ואף שאתה משרת ואינך בעל הון, וכי לכן תפסיד את הזכות הכבירה להיות שותף עם התורה?".

אך שמע המשרת את הדברים, ופניו זרחו באושר. אכן, גם הוא חפץ ורוצה להיות שותף עימם, גם הוא מבקש להיות חלק מהשותפים הנושאים את הארון - מחזיקי עמוד

התורה. כסף רב אין לו, בקושי ארנק צמוק וקטן. הוא מיהר להביאו, שפך את כל תכולתו על השולחן, והחל מונה את הפרוטות במרץ... בסופו של דבר, הצטבר הסכום לכדי 'הון עתק': זהוב אחד, זהוב שלם!

השליח חייך במבוכה, הרגיש שלא בנוח ליטול את פרוטותיו האחרונות של המשרת המסכן, שאך בקושי הצליח לקבץ פרוטה לפרוטה, שהפכו לזהוב שלם. 'בכל מקרה מדובר בתרומה קטנה בת זהוב בודד', הרהר, 'מה לי לקחת למשרת את פרוטותיו האחרונות?' - חשב, כשהוא מושך את ידיו לאחור...

אלא שהמשרת לא אבה לוותר, שש על ההזדמנות להיות שותף עם עמלי התורה, לשמש כ'שבט זבולון' במחיר זהוב אחד. על אף שהיה מדובר בכל רכושו ובמלוא הונו, ולמרות שידע כי התרומה הזו כה קטנה וכמעט חסרת משמעות, בער בו הרצון להימנות על מחזיקי התורה. הוא העניק את הזהוב לידי השליח, אשר הודה לו בחום וברכו כי בזכות המצוה יעלה ויצליח ואף יתעשר עושר רב, והם נפרדו בידידות, כשכל אחד ממשיך בשגרת יומו.

באותם ימים, שוד הים היה לתופעה רווחת. השודדים היו אורבים לאוניות בלב ים, גונבים את הסחורה וממשיכים לנמל קרוב, שם היו מוכרים את הסחורה בזיל הזול. ויהי היום, ואל העיר ליוורנו הגיעה אוניית ענק של שודדי ים, מלאה באוצרות וגדושה באינספור חפצים, רהיטים, פריטי ביגוד ומוצרי מזון לרוב. עפ"י הנהוג, הניחו השודדים את הסחורה בנמל, ונקבו במחיר לכל פריט ב'תערוכת הנכסים השודדים', כאשר כל החפץ לרוכשו - הניח ידו על הפריט, זכה בו במחיר הנקוב.

באותה עת, עבר במקום מיודענו המשרת, רבי יצחק גויטע. הוא לא הבין את ההמולה שמסביב, כל שיג ושיח המסחר היה זר לו, ולכן נעמד להביט לראות את השוק כמרקחה - השודדים צועקים מחירים בגרון ניחר, לצד אנשים הרצים בין החפצים ובוחנים אותם במבט מדוקדק. תוך שהוא עומד ומביט - נשען בידיו מבלי משים על שני ארגזים חתומים, שנראו כארגזי תבלינים.

לפתע, השתרר שקט. זהו הרגע הקובע והמכריע, בו מי שידו מונחת על הפריט - זוכה בו. השודדים עברו בין הפריטים שנמכרו, והחלו להובילם אל בתי הרוכשים - תוך שהם מבקשים את הכסף בגינם. לפתע הגיעו לשני הארגזים עליהם נשען רבי יצחק גויטע, ושאלוהו לכתובת ביתו...

המשרת התבלבל, לא ידע מה לענות והסמיק ממבוכה... הן בעוד זמן קצר יונפו הארגזים אל העגלות הסמוכות, ויובלו לבית אדוניו, ואז יידרש לשלם בעבורם, כשכלל לא התכוון לקנותם... אך מה יעשה, השעה דוחקת, השודדים קצרי רוח, והוא החל רץ לפנייהם, ופונה לאדונו ומבקש בתחנונים

כי ילווה לו את הזהובים המבוקשים, כי בטעות הניח ידיו על ארגזים עלומים, ועתה - עליו לשלם את המחיר...

הגביר הביט בפניו התמימות של המשרת, ונכמרו רחמיו. על אתר הלווה לו את הסכום הדרוש, והמשרת מיהר לשלשל את הכסף לידי השודדים, ולשאת את הארגזים לחדרו. לאחר שנרגע מהמרוץ שנכפה עליו - פנה לבדוק את תכולתם העלומה של הארגזים, לבחון באיזה תבלין מדובר, אולי יש בו ערך כלשהו...

והנה, אך הוא פותח את הארגזים, ועיניו נוצצות. הארגזים הנעולים היו מלאים וצפופים עד אפס מקום במטבעות זהב יקרות ערך, ששווין לא יסולא בפז! לא ארגז אחד מלא במטבעות זהב יש בידי, אלא שני ארגזים מלאים וגדושים במטבעות זהב, והוא מביט בהן כחולם - הן הפך לעשיר גדול ברגע קט! כנראה, גם השודדים לא היו מודעים לערכו של האוצר שבידיהם, ולפי תומם סברו כי המדובר בארגזי תבלינים - כפי שחשב גם המשרת. אלא שכולם טעו, והיו אלה ארגזים מלאים במטבעות זהב, שהפכו את המשרת העני והמסכן - לגביר אדיר ובעל בעמיו!

עוד באותו היום, פרע המשרת את חובו לאדוניו, הודה לו בחום על האירוח הנעים ונפרד ממנו בידידות. אף הגביר העשיר שמח בשמחת משרתו לשעבר, וציידו בטיפים ועצות להתחלת מסחרו בהצלחה, ובברכה שקרנו תרום ותגדל. ועד מהרה הפך רבי יצחק לעשיר מופלג ובעל נכסים מרובים, ומתוך רוגע כלכלי - עלה והתעלה בתורה, והפך לגאון עולם!

לימים, זכה רבי יצחק לתורה וגדולה שהתאחדו על שולחנו, והפך למרביץ תורה וגאון נודע, עשיר מופלג ששמח על כל הזדמנות להחזיק בכספו את התורה, כשהוא זוכר כי עושרו המופלג לא בא אלא בזכות ברכתו של אותו שליח, לו העניק את פרוטותיו האחרונות. וכל ימיו היה רבי יצחק חוזר ומסביר, כי הוא הדוגמא הטובה ביותר לכך שברכת התורה היא המעשירה בגשמיות ומרוממת ברוחניות, ובזכות מטבע אחת להחזקת תורה - זכה להתעשר ולגאונות מופלאה בכל מכמני התורה!

הסיפור המופלא הזה, מובא בתולדותיו שנדפסו בראש ספרו הגאוני על הש"ס, ספר 'שדה יצחק' - אותו חיבר הגאון רבי יצחק גויטע זצ"ל. וכל המעיין בסיפור, יגלה מבט חדש ומאיר: לפעמים, מזדמנת לנו הזדמנות לתמוך בעמלי התורה ואנו משתוקקים להיות שותפים בה - והמעכב בעדנו היא העובדה שאין לנו יכולות כספיות גדולות, ואיננו מסוגלים לתרום סכומים גדולים ומשמעותיים, כנדרש לסיפוק צרכי עולם התורה. אבל צריך לדעת שכל אחד מאתנו מסוגל להיחשב שותף ללומדי התורה, כי אצל הקב"ה העיקר הוא המעשה ולא התוצאה, וכשיהודי נותן כפי יכולתו ומעט יותר - להחזקת התורה, ומבטא את רצונו

הטהור ומסירות נפשו למען התורה, בזה גופא הוא מתחבר לתורה וזוכה לכל הברכות שהובטחו ל"סמכין דאורייתא".

היה זה בעיצומו של עוד מסע חובק עולם, אותו ערך הרה"ג רבי אלחנן ויסבורד שליט"א, לצורך החזקת רשת הכוללים 'ששכר באוהליך' שבראשותו. ביום מן הימים, לאחר ששוחח עם גביר אחד וביקשו להיות שותף בהחזקת התורה, ביקש ממנו הגביר טובה קטנה: "תעשה לי טובה", ביקש הגביר, "בשובך לארץ, תסור בבקשה אל ראש הישיבה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל ובקש את ברכתו להצלחת מניותיה של חברה פלונית, בה השקעתי זה עתה סכום עתק - ארבע מאות אלף דולר..." - ביקש הגביר, והרב ויסבורד נענה בשמחה.

בשובו לארץ, כפי שהבטיח, שם פעמיו לביתו של ראש הישיבה, ופרש את בקשת הגביר.

ראש הישיבה לא השתהה אף רגע, והשיב מיד: "צא ואמור לו, כי אם הוא חפץ שהמניות תצלחנה - כדאי לו להכניס שותף בעסק, ולהשקיע מחצית הסכום - 200,000 דולר בעולם התורה, כדי שבורא עולם יכנס כשותף בעסק שלו..."

נבוך ותמה, אך אמון על העברת דברי ראש הישיבה ככתבם וכלשונם, התקשר הרב ויסבורד לארצות הברית, ובישר לגביר על תשובת ראש הישיבה. הגביר חפץ מאוד לתמוך בלומדי התורה, אך לא העלה על דעתו להשקיע ב'שותף' בעסק סכום כה גדול... הוא מיהר להתחמק מההוראה הישירה, והמשיך בסדר יומו...

חלפו מספר שבועות, אך לצערו ולדאבון לבו, ערך המניה צנח בחמישים אחוז! ארבע מאות אלף הדולרים שהושקעו במניות הללו, הפכו למאתיים אלף בלבד, והגביר פנה ידיו בייאוש, מאוכזב ועצבני. הוא שב ושלח את הרב ויסבורד לבקש ברכה למענו מראש הישיבה, אך ראש הישיבה השיב באותה מטבע לשון: "לך תגיד לו להכניס את התורה כשותפה בעסק. שיתרום עכשיו חמישים אחוז מהנותר - מאה אלף דולר להחזקת התורה, ואז יראה ברכה!".

אלא שהגביר עדיין התקשה לעכל את ההוראה. הן כבר הפסיד מאתיים אלף דולר בעסק הביש הזה, ואיך יוכל לתרום עוד מאה אלף? הוא שב והמתין להתפתחויות הכלכליות, שהניבו עבורו בשורה רעה במיוחד: ערך המניה צנח שוב בחמישים אחוז, ומהשקעתו האגדית בת ה- 400,000 דולר, לא נותר אלא מאה אלף דולר עלובים... הפעם הוא ממש נלחץ, ושב ושלח את הרב ויסבורד לבקש עצה מראש הישיבה. ראש הישיבה לא הופתע מהמידע, ושב ואמר בביטחון: "תתקשר אליו ותגיד לו, שעוד לא מאוחר להציל את המצב. עדיין הוא יכול לתרום חמישים אחוז מהנותר - כחמישים אלף דולר להחזקת התורה, ולהכניס את התורה כשותף. אם התורה תהיה שותפה בעסק - הוא ירוויח פי מאה!" - בירך ראש הישיבה...

הפעם, כשמוע הגביר את התשובה, לא השתהה עוד. על אתר העביר בהעברה בנקאית חמישים אלף דולר, היישר לחשבונם של עמלי התורה.

והנה, כעבור זמן, בשל התפתחות מפתיעה בכלכלה העולמית, החלה המניה לעלות ולזנק, שוברת את השיאים של עצמה בכל יום מחדש... כעבור כמה שנים, התקשר הגביר אל הרב ויסבורד כדי להודיע: "ההבטחה התקיימה במלואה, עד הסנט האחרון! המניות ששווין אז היה חמישים אלף דולר - התייצבו היום על מחיר של 5 מיליון דולר (!!!), והיד עוד נטויה..."

סיפור זה, שקרה בזמננו וגיבוריו מעידים עליו כיום, זועק אף הוא: החזקת התורה אינה תרומה, גם אין טעם לעסוק בה ממקום של רחמים. זו שותפות אמיתית, איכותית, עוצמתית, מפתחת ומצמיחה! לכולנו יש כלכלה לנהל. לאחד יש עסק, לשני יש בית, לשלישי יש רק ארנק... לפעמים יש גם מינוס מעיק בבנק, או לחילופין - עסקת ענק שעתידה לוט בערפל. בכל המצבים האלו, הכנסת התורה כשותף בעסק, היא סגולה בטוחה המבטיחה פתיחת שערי שפע, כי עץ חיים היא ותומכיה מאושר!

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא' - הרב אשר קובלסקי]

הוא בִּצְבָת קְבֵרַת רְיֹחַ עֵד הַיּוֹם (לה, כ)

בפרשת ויצא נאמר: 'וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים וכו', ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי בנך, ותאמר לה המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני'. שואל הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: כששומעים את הפסוק הזה - יוצאים מהכלים, לאה אומרת לרחל: "המעט קחתך" - שרחל תגיד לה: "אני לקחתי לך את בעלך?! אני נתתי לך אותו! אם לא הייתי נותנת לך את הסימנים וכי היה יעקב אצלך?! איך את מדברת, ריבון העולמים!". ואילו רחל לא אומרת ללאה מילה...!?

אלא רחל ידעה שאם היתה מזכירה את ענין הסימנים - אמנם היא היתה מקבלת על המקום את הדודאים באותו היום, אבל בעוד אלף חמש מאות שנה, כשירמיהו הנביא העיר את כל האבות בזמן הגלות: אברהם, יצחק ויעקב, שרה, רבקה... וכולם צעקו: "ריבון העולמים, להיכן אתה לוקח את הבנים שלנו??" - אומר להם הקב"ה: "הם חטאו". בא אברהם אבינו: "תשמע ריבונו של עולם, תראה, אני עשיתי את זה ואת זה וכו", אומר לו הקב"ה שזה לא מספיק. המדרש אומר שעם כל אחד מהאבות הקב"ה הסתדר והראה לו שמגיעה להם הגלות. פתאום - קול ברמה נשמע! באה רחל ואמרה: "רבש"ע, להיכן אתה לוקח את הבנים שלי?". אמר לה הקב"ה: "הם חטאו". אמרה רחל: "ריבון העולמים, תעשה לפנים משורת הדין כמו שאני עשיתי, מסרתי את הסימנים לאחותי". היא ידעה מתי למכור את זה. מה אני משוגעת?! למכור מצווה כזאת

בשביל דודאים??... איי, זה הפרש של אלף וחמש מאות שנה. זה הכוח שלה - להחזיק ב'בנק'. זה הכוח.

מה ההבדל בין עני לעשיר? עני לא יכול להחזיק בבנק אפילו שבוע, מרוויח משהו... ומיד לפה - מרוויח משהו ותיכף קונה לחמנייה, אבל עשיר יכול להחזיק בבנק.

בנובהרדוק היו אומרים ככה, פעם שאלו את רוטשילד: "מאיפה נעשית עשיר?" אמר להם: "אני קניתי ביוקר ומכרתי בזול". הסתכלו עליו - מטורף?! לקנות ביוקר ולמכור בזול?! - מפסידים! אמר: "אני אסביר לכם: בפולניה בקיץ היו כל הפירות והירקות בזיל הזול - בקיץ מחירו של שק שלם של תפוז"א היה עולה חצי רובל ובחורף לפני הפסח היה התפוז"א ביוקר. כשכולם קנו בחצי שקל בקיץ, רוטשילד הכריז שהוא מוכן לקנות בחמישים וחמשה גרוש. אז כמובן שכולם רצו למכור דווקא לו, כי הוא קנה ביוקר בשעה שכולם שילמו חצי רובל". הוא החזיק את הסחורה עד פסח ובפסח כולם מכרו בעשר רובל שק והוא מכר בתשע. רובל פחות ממה שאנשים אחרים מכרו. ושוב, כולם באו לקנות דווקא אצלו. נו... אז באמת הוא קנה ביוקר ומכר בזול... ונעשה עשיר...

החכמה היא להחזיק את זה. אצלנו על המקום מוכרים. אל תמכור! תשמור! יבואו ימים שתצטרך את זה. רחל אמנו בעבור הסימנים - היא קיבלה - "מנעי קולך מבכי... ושוב בנים לגבולם". מה שהאבות והאמהות לא קיבלו. זה הפירוש - רחל ידעה מתי למכור. אנחנו אנשים קטנים. רוצים הכל במזומן.

בנובהרדוק היו עושים צחוק מזה וסיפרו שהיה יהודי אחד רודף כבוד שהיה סקרן לדעת ועניין אותו איזה הספד יעשו עליו... באופן כללי בחייו היה זהיר בהרבה דברים, בסה"כ יהודי טוב. אחת מהחומרות שלו היתה להיזהר שלא לאכול כרוב בכלל, מחשש תולעים. היהודי הזה לא יכול היה לעמוד מפני רדיפת הכבוד שלו ויום אחד אמר לאשתו: "אני אעשה את עצמי מת לכמה שעות - תתחיל הלוויה שלי וההספדים וכו' וכשיגיעו לפני הקבר, ברגע האחרון אני אתעורר, אגיד להם שבסך הכל התעלפתי..."

בקיצור, הוא עשה את זה, תלה מודעות, אמרו עליו הספדים היה צדיק וכו' ומתחת לסדין והטלית הוא חייך, והנה הוא שומע שהסתיימו ההספדים ו... אף אחד לא הזכיר את הכרוב! ה'נפטר' לא יכול היה להתאפק... וצעקה עמומה נשמעה מהמיטה: "רגע אחד! הכרוב! מה עם הכרוב?..." ככה דיברו בנובהרדוק... אוי... למה כל דבר צריך להגיד ולספר, מה אכפת לך שיישאר ב'בנק'...!?

אומרים על ר' עקיבא איגר שאמר: "יש לי חידושים שאותם אני אומר לפני כסא הכבוד!" אני לא יודע אם הוא כותב את זה בספרו או שהוא אמר את זה, אבל איך שלא יהיה כוונתו לומר: תשאיר גם בשביל עצמך משהו, לא צריך למכור את הכל!

[מתוך 'מגיד דבריו ליעקב']

אזר השבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 16:19
שקיעה: 16:41
צאת שבת: 17:20
רבנו תם: 17:55

הזמנים לפי אופק נתיבות

המלך נחמיה ואנשי צוותו: מנהיגת צוות - אסתר, אסתר בת זמניה - אסתר, אסתר בת זמניה - אסתר, אסתר בת זמניה - אסתר

דיון הלכתי בשולחן השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהוגשו על שולחן של גדולי ישראל שליט"א

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת: שרון בן גילי ז"ל

מינישייה בכרישה

"ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל"

מעשה במקובל רבי ששון מזרחי זצוק"ל, שבאו אליו זוג שהיו נשואים תשע עשרה שנה ולא זכו להיפקד בפרי בטן, לאחר שרבנו שקע במחשבה עמוקה יעץ להם שהבעל יוסיף עוד שם חדש על שמו. הבעל עשה כעצת הרב ולאחר שנה נפקדו בבן זכר. וכמו כן היה מעשה אחר, עם ילדה חולה שנלאו הרופאים מלרפאותה ורבנו יעץ להם שצריכים להוסיף שם לחולה, ההורים עשו כעצת רבנו וראו פלא, הילדה החלה להראות סימני שיפור עד שנתרפאה כליל.

"ואני אתנהלה לאיטי לרגל הילדים"

מעשה בתלמידו של מרן ראש ישיבת "פורת יוסף" ר' יהודה צדקה, שהיה זריז ומהיר מאוד, וכן הליכתו בדרך הייתה מהירה מאוד. לימים זכה להתחתן ולבנות בית נאמן. והנה באחד הימים קראו ראש הישיבה ובדרכי נועם וברמז אמר לו "אני מאחל לך מזל טוב ושתזכה לבנות בית נאמן, וישרה שלום בית בביתך - לכן מהיום תתרגל לקיים את הפסוק "ואני אתנהלה לאיטי לרגל המלאכה ולרגל הילדים" - לכבוד אשתך תתחיל להתרגל ללכת לאט ברחובות". התלמיד הבין את הרמז, שמח והודה למרן שכיוון אותו להתנהג להתחשב בזולת ובמיוחד באשתו שהיא כלה צעירה.

"כי הילדים רכים"

כאשר שבת הגאון רבי יוסף אוהיון בקזבלנקה לצורך הוצאת ספרו הגדול "אבקת רוכל", נתכבד על ידי הגאון רבי יוסף חזן להתפלל ולדרוש בקהילתו, בבית הכנסת הגדול של קזבלנקה. השמועה עשתה לה כנפיים, ומכל רחבי העיר באו לחזות בדמות דיוקנו הקדוש ולשמע את דברותיו. התפילה הסתיימה, רבי יוסף עלה אל הבימה והחל לשאת דברי אלוקים חיים כמעין המתגבר והיו הדברים שמחים כנתינתם מסיני, הציבור הגדול היה מרותק למקומו ובצימאון רב שתו את דבריו. ביקש רבי יוסף לסיים, אך הציבור הפציר בו בכול עוז שימשיך. המשיך בדבריו עוד דקות מספר כדי שלא להשיב פניהם ריקם ואז באחת הפסיק והכריז: "רבנות, אתם מוכנים לדחות את עונג השבת לעוד שעה, יפה! אך מה יהיה על הנשים והטף, האם יש לנו היתר לצערם בגלל התענוג שלנו?!" נזדרזו הציבור לביתם לאכול סעודת השבת, ולאחר שעה קלה שוב התאספו לשיעור נוסף מפי רבי יוסף, שיעור שנמשך עד סמוך לשקיעת החמה!

השובות למדור ניתן לשלוח עד יום שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
או למייל - 7665190@gmail.com

אזר התורה

לע"נ בנימין בן רחל

שאלה - מי הם שני בעלי החיים שדיברה עמהם השכינה? שאלה לשבוע שעבר - היכן מצינו שחמור פוסע ג' פסיעות ב'עושה שלום? תשובה - מובא ברמ"א (אוה"ח סי' צד סעיף ה') שאם היה מתפלל בעודו רכוב על חמור הרי פסוע ג' פסיעות עם החמור יחד.

המדור בחסות: ת"ת אשדוד | כל הלבוש לבן תורה במחירים מיוחדים
רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

המשתתפים במדור זה, ופתרו נכונה ויכנסו להגרלה נושאת פרסים יקרי ערך, בשווי מאות שקלים. (תווי קניה ברשתות המזון, בחנויות ביגוד, וכן מוצר פטנט בלעדי לקוראי אור השבת ועוד)

העלון להצלחת מר תומר סגרון ורעייתו תחיל: ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

האם יש יותר כבוד שבת בריבוי מינים או בשפע ואיכות

שאלה: מי שיש בידו סכום מסויים לקנות דגים לשבת, והוא מסתפק במה יותר ראוי לכבד את השבת: האם בזה שיקנה כמה מינים שונים של דגים כמו קרפיון וסלומון וכדו', אף אם לא יהיה הרבה מכל מין וגם לא יהיו באיכות הכי גבוהה, או שעדיף שיקנה רק מין אחד ומהמין הזה יקנה בשפע וגם את היותר איכותי וטוב.

תשובה: הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א שכל אחד יעשה כפי טבעו, דאם הוא מתענג יותר בריבוי המינים ירבה במינים, ואם הוא מתענג יותר מן השפע או מן האיכות יקנה רק ממין אחד כי השבת לעונג ניתנה, והעונג אינו שוה אצל כל בני אדם, וכל אחד יעשה כפי טבעו. וכן הסכימו הגאונים רבי יצחק זילברשטיין, רבי יעקב חיים סופר, רבי משה שאול קליין, רבי חיים מאיר וואזנר, רבי יעקב מאיר שטרן, רבי מנדל שפרן שליט"א. והגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א אמר שיש מעלה בריבוי המינים כי זה מורה על עושר וכבוד, ודרך מלך שמביאים לפניו מינים ממינים שונים באותה סעודה, אך אין כדאי שיהיה ריבוי המינים גורם למעט העונג שלו, ולכן רק אם יש לו כל צרכו מהמין שמתענג עליו כראוי ירבה במינים שונים לכבוד שבת.

הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א אמר להיפך, דיותר מראה עושה וכבוד במה שמביא דג שמן וגדול ממין אחד מאשר אם יביא כמה מינים של דגים קטנים או כחושם יותר. והביא ראיה ממעשה שהיה אצל הגאון מטשעבין זצוק"ל ששאל לענין כתר של ספר תורה, האם עדיף להכין כתר אחד גדול או שני כתרים קטנים, והשיב שעדיף כתר אחד גדול שיש בזה יותר כבוד לספר תורה, והביא ראיה מהא דאמרין בגמ' מנחות סד, א שמי שהיו לפניו שתי בהמות של חטאת אחת כחושה ואחת שמינה, חייב להקריב את השמינה ולא את הכחושה משום הקריבהו נא לפחתך, ואם שחט את הכחושה לא עלתה לו צריך לחזור ולהקריב את השמינה.

הבוחר בשירי זמרה

ההתחברות של רבנו לתפילה וזמרת רבנו היה מתפלל מידי יום ביומו וזמרה הייתה תקופה בה היה מתפלל בשבת במניין הרגיל וזמרה התכוון השולחן ערוך במאמרו שבבילי הסדר אין להאריך וזמרה אמר על זה רבנו ולמי אמר שבגלל שאי אפשר לשדך שכן ישדכו **חלק 3**

ז. סיפר לי א' הגבאים של הותיקין, שלמרות שרבינו לא יזום כלום, פעם הוא ניגש אליו בחוה"מ ואמר לו שראוי לשלוח את פלוני. כי פלוני שר קצת בהלל.

שמעתי פעם שיש סתירות לזה מהנהגתו בהזדמנויות אחרות, ואיני יודע ליישבם.

ח. קצת באותו ענין. פתחו בית כנסת חדש בשכונה. לשחרית בשבת אין בעיה להביא מתפללים, מספיק שזה בזמן השני... [אגב. בבית מדרשו הוא לא הרשה בשום אופן מנין בזמן השני]. אבל, לקבלת שבת לא באו. העלו רעיון לעשות קבלת שבת "שמחה" (בנוסח ק), וביקשוני להיות הש"צ בקביעות.

שאלתי, ואמרתי שזה מנגינות של יהודי שלא נוהג כשורה. הוא אמר לי, מי זה, ק' ? אישרתי. הוא אמר שאם הניגונים בעצמותם עדינים זו לא בעיה, ומאז ומעולם בדקו אחר הניגונים בעצמם ולא חשו למי חיברם. [ושלחני לעיין בתשובה הידועה של האג"מ בעניינו או דומה לו]. ואם יטען מישהו ש"חדש אסור מן התורה", גם זו לא טענה, שהרי אצל החסידים שרים מאז ומעולם בקבלת שבת, וגם אם זה מעט יותר, זה לא בגדר "חדש".

אבל יש בעיה בעצם העובדה שבאים לבית כנסת בעיקר לשיר. ולכן צריך לעשות שיעור קבוע בין קבלת שבת לערבית, שנמצא שבאים גם לשיעור. כמובן כיבדנו אותו. אבל הוא שלח מישהו במקומו למסור שיעור או שניים.

ט. כעבור כמה חדשים, התקרב ליל הסדר, הציבור רצו הלל דערבית עם ניגונים קצת יותר מהרגיל. חששנו מההלכה שיש למהר לערוך השולחן [כדי שלא יישנו התינוקות]. שאלתי, ואמר שאלו שמתפללים עם ניגונים, בשבילם, לקצר בניגונים, זה להרוס את התפילה, ולא לזה כוונת השו"ע למהר.

י. עבר עוד קצת זמן. א' מיקירי השכונה טען לי שאולי זה דבר טוב, כל המנין הזה, [מספק את זה בכשרות לנערים, במקום שיחפשו זאת בשדות זרים], אבל לי אישית זה גרוע מאד. זה עלול להזיק בשידוכי הילדים. שבת ושאלתיו. אמר לי "אז איתו אל תשתדך..."

יא. לסיום ענייני בית הכנסת. במשך שנים לא היה ותיקין בבית הכנסת בשבת. הרב התפלל במנין הרגיל. [מן הסתם כחלק מחובתו לרבנות]. למרות שבימי חול הקפיד מאד על תפילה כותיקין. וכמובן לא חסרים מנייני ותיקין גם בשבת. [תיקנו אותי מבני הבית שהוא היה מאחר בכוונה בשבת, על פי דברי הפוסקים, והיה מביא שגם הגר"י דינקלס שהיה מאד מקפיד על ותיקין, בשבת היה מאחר]. כשהתפתה הקומה הראשונה ונוסד ותיקין בשבת בבית הכנסת עצמו, עבר הרב להתפלל שם.

אגב. הרב הקפיד מאד על ילכו מחיל אל חיל. היה לו חברותא עם יהודי יקר א' שהיה מסיע אותו הרבה. הם למדו משניות בדרך כלל. וממש כהרף עין בסיום הקדיש האחרון הרב כבר היה מתחיל את הלימוד. [היה נראה שלא ניחא לו לענות על שאלות ברגע הזה].

אספדה

סיפור לשבת

לוח 2 - 25 פסוק. כ!!

המפתח לזיווג הגון

שהגיע למסקנה שאכן הגורם לכך הוא שהקב"ה מעניש אותו מידה כנגד מידה, סירוב כנגד סירוב. ביום בהיר אחד הוא הגיע אל השכנים והודיע - לשמחת הכל - שהוא מסיר את סירובו. "מה נאמר ומה נדבר", כותבים האברכים, "תוך חצי שנה כולם התארסו בשעה טובה ומוצלחת..." מסופר על הרב שבדרון, שבאחד הימים הגיע תלמידו ובישר לו כי מחר הוא לא יוכל להגיע לשיעור הקבוע. שאל הרב מדוע והתלמיד הסביר כי יש משחק כדורגל מאד חשוב והוא לא יכול לפספס. שאל הרב: "מה זה כדורגל?" השיב התלמיד בפליאה: "כבוד הרב לא יודע מה זה כדורגל?" השיב הרב: "לא ממש, תסביר לי" החל התלמיד להסביר כבקשת הרב: "יש כדור, והמטרה היא להכניס את הכדור לשער..." שאל הרב: "השער הזה... הוא גדול או קטן?" השיב התלמיד: "בערך שבעה מטרים", לפתע הביע הרב ארשת פנים תמימה והפציר: "אז מה הבעיה? שיקחו את הכדור ויכניסו לשער!" השיב התלמיד בניחוח: "אתה לא מבין כבוד הרב, יש שוער ששומר על השער שלא יכניסו את הכדור", שאל הרב: "השוער הזה... הוא נמצא שם כל היום?", ענה התלמיד: "לא כבוד הרב... הוא נמצא שם בערך שעה וחצי ואז השופט שורק והוא הולך הביתה עם כולם", הקשה הרב: "אז מה הבעיה? שיבואו בלילה כשהשוער לא נמצא ויכניסו את הכדור לשער" השיב התלמיד: "אבל כבוד הרב... כשהמשחק נגמר אי אפשר יותר לשים גולים" השיב הרב: "שמעו אוזניך את אשר פיר מדבר: כל עוד אתה חי אתה עדיין במשחק - אתה יכול עדיין לבוא לשיעור תורה, לאסוף מצוות, לתקן את עצמך, אבל כשהמשחק נגמר כבר אי אפשר יותר לשים גולים!"

כל זמן שהאדם חי בזה העולם, נמצאת נשמתו בתוך גוף גשמי עם תאוות וניסיונות, ועל ידי הבחירה בתורה, מצוות ומעשים טובים על פני תאוות הגוף הגשמיות, הוא מזכך ומתקן נשמתו, אך כאשר יעזוב את העולם לא יהיה עוד בידו לפעול בזה, והדבר היחיד שיוכל להועיל לו אלו בניו שהותיר אחריו אשר הם מקיימים תורה, מצוות ומעשים טובים ועל ידי זה מביאים לעילוי נשמתו ולקריעת עונשים קשים מעליו, וזה שנאמר (תהלים קכז): "כְּחַצִּים יָבִיד גָּבוּר פֶּן יִבְּנֵי הַעֲוֵנוֹתִים": החיצים הם הנשק של הגיבור בשעת המלחמה ומצילים אותו ממבקשי רעתו, בני הנעורים הם הנשק של האדם לעתיד לבוא, כאשר לא יוכל עוד לעזור לעצמו, ומצילים אותו מעונש גיהנם.

ביום בהיר אחד הוא הגיע אל השכנים והודיע - לשמחת הכל - שהוא מסיר את סירובו. "מה נאמר ומה נדבר".

באחד הבניינים בקהילה מסוימת בנגב, סיכמו כל השכנים על פרויקט בנייה משותף שהיה אמור להרחיב את דירותיהם בצורה משמעותית ביותר. ההרחבה הזו היתה נחוצה להם, מכיון שמדובר במשפחות ברוכות ילדים, ביניהן כמה משפחות שמספר ילדיהן עובר את ה-10 בלי עין הרע.

הכל הסכימו לביצוע ההרחבה, לבד משכן אחד שהתעקש ולא רצה לבנות, ואף סירב להקים שלד סביב ביתו. הגיעו הדברים לידי כך, שהשכנים הציעו לו אפילו שישתתפו בהוצאותיו, והיה גם אחד שהציע לו את כל הסכום, כך שהבנייה לא תעלה לו מאומה - אך כל ההצעות הנדיבות הללו נתקלו בקיר אטום. הוא אפילו לא טרח להסביר את סיבת התנגדותו. "איני רוצה לבנות, וזהו", נהג להשיב לשכניו, שידעו גם שאין לו בעיה כלכלית.

הטיעונים שניסו להשמיע באוזניו על מנת לשכנעו בחציצותה של ההרחבה עבור הדיירים האחרים, נפלו על אוזניים ערלות. האיש היה עקשן ממדרגה ראשונה, ולא רצה לשמוע, למרות שגם לו היתה משפחה גדולה וענפה. כך, ההסכמה של כל יתר השכנים הושגה בצורה מיידית, אבל הביצוע התעכב במשך שנים! כיון שכל עוד שהשכן ההוא, הבודד, לא צירף את חתימתו, אי אפשר היה לצאת לבניה.

לסרבן ההוא היו כמה בנות שהגיעו זמן להקים את ביתן. והנה, במשך השנים שחלפו מאז, הוא לא הצליח לארס אף אחת מהן, למרות שהבת הגדולה הגיעה כבר לגיל 29, השניה היתה בת 26 והשלישית בת 24. וכיון שלשכן זה לא היתה בעיה כלכלית, והבנות עצמן היו מוצלחות ויראות - סמים, לא היתה לכאורה סיבה הגיונית למחסום הזה שחל בשידוכין שלהן, מה-גם שכמעט כל ההצעות ירדו מהפרק ללא סיבה מתקבלת על הדעת. מדובר היה במשפחה טובה, בעלת אמצעים, ושמן של הבנות יצא לתהילה, ההצעות זרמו בעשרותיהן והבחורים המוצעים היו גם הם בני תורה מצויינים, אבל כל ההצעות ירדו מן הפרק כלעומת שבאו, וכאמור ללא סיבה הגיונית.

היו שניסו לרמוז לשכן שיעשה את חשבון נפשו, ואולי יגיע למסקנה שהסבל שהוא גורם לכל השכנים האחרים, מביא לכך שמענישים אותו מן שמיא בשידוכי בנותיו. השכנים מהקהילה החרדית בנגב מספרים לנו במכתבם, שבשלב מסויים כשה'תיקעה' בשידוכין נמשכה ונמשכה, החל גם השכן העקשן הזה להרהר בענין, עד

באפ שרותיכם
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 4 11334 נתיבות
ולציין עבור 'אור
השבת'
או במקט:
08-9941870

אם ברה

סיפור לשבת

ברכה ללמורה אהבה

שולחן שבת עם כבוד

קוראים יקרים אולי מזמן אם בכלל לא שמעתם ולא קראתם על הנושא הזה של 'כבוד בשולחן שבת'. בשורות הבאות תנסו מעט להחדיר ללב את ההבנה הזאת וכמובן גם ליישם! סיפר הרה"ג ר' שלמה מילר שליט"א סיפור ששמע מפיו של בעל המעשה: פעם נסעתי לחו"ל לאסוף כסף עבור נישואי בתי. קבעתי לשהות שם שלושה שבועות, ולכן זמני היה דחוק וניצלתי כל רגע כדי לקושש עוד כמה פרטות, כדי לנסות להגיע לסכום שהתחייבתי. כמו כן שכרתי נהג (דרייבר) שמכיר את כל הכתובות ושיסיע אותי ממקום למקום - וכך נוכל לקצר תהליכים ולהגיע לאותם עשירים, שהיו מוכנים לתרום מהונם עבורי.

ביום שישי בשעה שתיים עשרה, הנהג מסיע אותי לכתובתי ואומר לי: "ניפגש במוצאי שבת". אמרתי לו בתמיהה: עוד היום גדול (היה זה בקיץ, ובאותו הזמן השקיעה היתה רק עוד שבע שעות), מה בווער לך להפסיק את העבודה כעת?

הנהג הבין לליבי ולכן הסביר לי: גם אני עבדתי פעם ביום שישי עד מאוחר, ואז הייתי רץ להתארגן לשבת, ובסעודת שבת הייתי עייף מאד, בקושי החזקתי מעמד, הסעודה עברה עלינו במהירות. אולי שיר אחד הצלחתי לשיר לכבוד שבת, מיד לאחר הסעודה עליתי על יצועי עד למחרת.

"באחד הימים הייתה לי שאלה קשה מאוד, שהיה צריך בעבורה לקבל הכרעה של גדול בישראל, אני הייתי מאוד מקורב לאחד מגדולי ישראל, נסעתי במיוחד אליו לארץ ישראל לשאול בעצתו ולבקש את הכרעתו. אותו הגדול שמע את השאלה ואמר לי: 'זו הכרעה קשה, אני צריך לחשוב כמה ימים', אבל באותו לילה נסתלק אותו גדול לבית עולמו.

בנוסף על הצער הגדול שמורי ורבי הלך לעולמו בפתאומיות, הייתה לי צרה נוספת, שאני זקוק להכרעה. הלכתי לבניו לנחמם, ואמרתי להם: 'אני זקוק לתשובה, הגעת לי לכך במיוחד מחו"ל'. אמרו לי: 'אנו נתפלל'.

"למחרת התקשר אליי אחד הבנים בהתרגשות, וסיפר שאביו הגיע אליו בחלום ואמר לו פתרון לשאלתי! עוד סיפר לי הבן, ששאל את אביו: אבא, אם כבר הגעת אלי, אולי תספר לי מה נעשה בשמים?

"ענה לו אביו: את מה שנעשה בעולם הבא, ואת עומק הדין, אסור לספר, ואי אפשר לספר. אבל דבר אחד אני יכול לספר: בשמים אוהבים מאד 'זמירות שבת', כאשר אבי המשפחה יושב עם בני ביתו ושר עימם זמירות שבת. ומה שהכי

הנהג הבין לליבי ולכן הסביר לי: גם אני עבדתי פעם ביום שישי עד מאוחר, ואז הייתי רץ להתארגן לשבת, ובסעודת שבת בקושי עייף מאד, במעמד

שנא בשמים זו מחלוקת. "כשמעתי סיפור זה, קיבלתי על עצמי שמהיום בכל יום שישי אני גומר את העבודה בשעה 12:00, אני מתכוון היטב לשבת קודש, נח קצת, ואז אני מגיע רענן לסעודת שבת, ואני יכול לנהל סעודת שבת עם זמירות שבת כמו שאוהבים בשמים..."

ההורים יכולים בדבור בעלמא, כגון: בשולחן של שבת, ליתן את הערכים לילדיהם ולנווט אותם לדורות. הילדים קולטים את מה שההורים מחשיבים, אם הם משבחים תלמידי חכמים ומספרים על גדולי ילדיהם, וגם הם יעריכו תלמידי חכמים וירצו להיות כמותם, וכן הבנות ירצו להנשא רק לתלמיד חכם. ואם ההורים מדברים על כסף ועסקים, או על גדלות הרופא או הפרופסור או בעל מלאכה, וכבודם ניכר מתוך התפעלותם מהם, לזה ישאפו גם ילדיהם, ואיך יצפו מהם ללמוד ולהיות אברך או להנשא לאברך?

ולכן צריך האב או האם להכין מעשיות על גדולי התורה וצדיקי הדור, ולשבח אותם בשולחן שבת ובכל הזדמנות, ולהסביר שעמל התורה זה חשוב מן הכל, ואין כבוד אלא תורה, וכמה זכו גדולי התורה, ולהתפעל ממעשיהם ולהחדיר לילדיהם את חשיבותם, ושהם מגנים על הדור. וכמו שכתוב בפרשת שלח לך: "היש בה עץ אם אין", אלו הצדיקים שמגנים על הדור, כמו שפרש שם רש"י. וכן לדבר בשבחיו של המרא דאתרא וכדומה, כדי להחשיבו בעיני ילדיהם, גם כדי שהם יקבלו ממנו, וגם כדי שישאפו להיות גדולי תורה.

וכן אם בא בחור ישיבה או אברך לבית, צריך מאוד לכבדו ולהחשיבו בעיני ילדיו, באשר הוא עמל בתורה, וכל שכן כשנכנס תלמיד חכם לבית, צריך לכבדו בכל מיני אפשרויות, ולהגיש לו מאכל ומשקה חשוב, ולהושיבו במקום הכי חשוב, זה פועל הרבה אצל הילדים, ההתרגשות לפני תלמיד חכם וראית חשיבותו נכנסת ללבם, והם ירצו להדמות לו.

ויש שעושים להפך, כשנכנס עשיר או רופא לבית, מכבדים אותו מאד, ואילו נכנס בן תורה או אברך או תלמיד חכם לבית, אינם מתיחסים אליו בכבוד כפי הראוי לו, וזה מראה לילדים שהתורה לא חשובה כל כך חס ושלום, וישאפו לכבוד של רופא או עשירות, ואף שההורים יאמרו להם שחשוב ללמוד תורה, זה לא יעזור כלום, כשרואים בעיניהם שהכבוד לתורה אינו חשוב ככבוד לעשיר או לרופא.

אמרי קודש בראי הפרשה

"ויפגע בעקום וילן שם כי בא השעשע, ויקח עאבני העקום וישם עראשוותו, וישעב בעקום ההוא"

וברש"י כתב, וז"ל: "עשאן כמין מרזב שירא מפני חיות רעות", וכו'. עוד כתב רש"י על המשך הפסוק שנאמר "וישכב במקום ההוא" - וז"ל: "לשון מעוט, באותו מקום שכב, אבל ב"ד שנים ששימש בבית עבר, לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה", עכ"ל.

הנה יש להעיר מדוע בחר יעקב אבינו ע"ה לשכב דווקא במקום הזה, שבמקום זה היה מקום סכנה וחיות רעות. וכבר י"ד שנים לא ישן, מה היה קורה אם היה ממתין עוד יום, עד שימצא מקום אחר שאינו מקום סכנה? ובכלל איזה מין צורת שינה ומנוחה יכולה להיות לאדם במקום כזה של סכנה?

ואולי אפ"ל בס"ד. דהנה ידוע שהצדיקים משתדלים בכל כוחם להגיע לדרגות הכי שלמות בעבודת ה' יתברך, ובעיקר יראת שמים טהורה. והנה שלימות של יראת ה' זה כאשר מגיע למצב שאינו מפחד משום דבר בעולם מלבד מהשי"ת וכאשר הם מרגישים ואפי' מעט שעדיין הם לא מושלמים בדבר זה יש להם צער רב מזה כידוע.

והנה יעקב אבינו ע"ה, כאשר הגיע למקום הזה שהוא מקום סכנה, הרגיש בעצמו [כמובן לפי דרגתו], שהינו חושש קצת מפני הסכנה, ואמר לעצמו, איך יתכן שאני עדיין חושש ממקום כזה אפי' שבמקום זה יש חיות רעות, הרי התורה נתנה את חיתתם של החיות רעות תחת הצדיקים וכו' כידוע.

או אז ראה יעקב לנכון לסדר לעצמו דווקא ובכוונה תחילה לשכב לישון במקום הזה, וזה לא בגלל שהיותם פתאום הוא יותר עייף מהי"ד שנים שקדמו. וכוונתו הייתה, כדי להשיג עוד עליה בדרגת הביטחון האמיתי בקב"ה.

אלא שכאן ניצבה בעיה מול יעקב אבינו ע"ה, שמוחד, יעקב אבינו לא מחזיק עצמו כזה צדיק [עייני לקמן (פרק ל"ב, י"א)] קטנתי מכל החסדים וגו'. וברש"י שם], וא"כ כיצד יעשה דבר הנראה כאילו הנו מפקיר ומזלזל בחיי אדם, שהרי אסור לאדם לעמוד במקום סכנה, כמבואר בגמ' מסכת תענית (דף כ: ע"י"ש), ומאיך רצה הוא לעלות בסולם הביטחון בהשי"ת. א"כ נמצא הוא בפרשת דרכים. א"כ מה עושים?

גם לזה מצא יעקב אבינו ע"ה פתרון. וכך הוא החליט, שכאן צריך לשכב וגם צריך לעשות השתדלות. אלא שאם יקח אבנים ויסתתר תחתיהם כמקלט מוגן, א"כ אין בזה שום דרגה של ביטחון בהשי"ת. לכן מה עשה? לקח אבנים סביב למראשותיו בלבד, דהיינו שעשה רק מינימום של ההכרח של ההשתדלות ובדוחק גדול לקח הכי פחות של הגנה לצאת ידי חובת ההשתדלות.

ומכיוון שכך ראה הקב"ה שכוונתו לעלות במעלות סולם הביטחון בהשי"ת, על כן מה עשה השי"ת להעלותו לדרגה יתירה, חיבר לו את כל האבנים ועשה לו מזה אבן אחת גדולה, נמצא שבסופו של דבר כאילו נתמעט גם השמירה המועטת הטבעית שעשה יעקב אע"ה. ואז השיג שלמות של ביטחון בהשי"ת.

ניתן לשלוח אלינו תגובות ארוכות
הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
והיזוק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים אחשקיים

מדור תמיהות וקושיות

אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"ותמות רחל ותקבר בדרך אפרתה היא בית לחם" (ל"ה, י"ט)

למה לא מצינו בתורה שיעקב בכה והספיד את רחל, כמו שמצינו אצל אברהם שגם לספוד לשרה ולבנותיה?

◆ ישוב א' ◆

אין מעבדין מטה של יולדת ברחוב

לכא' יש לתרץ בס"ד על פי מה שאמרו בגמרא במסכת מועד קטן (כח). שלעולם אין מניחין מטה של יולדת ברחוב מפני הכבוד כיון שהיא שופעת, דכתיב "ותמות שם מרים ותקבר שם" סמוך למיתה קבורה, והרי רחל ילדה את בנימין ומתה. וכן איתא במדרש רבה (וישלח פ"ב ט') "ותמות רחל ותקבר" סמוך למיתה קבורה. וכתב בחי' הרד"ל (שם) סמוך למיתה, לפי שאין משהין מיטת נשים ובפרט של יולדת כדאמרין בגמרא מו"ק. ושכן כתב הרמב"ן (פרשת ויחי). ובצפנת פענח כתב שמטעם זה גם הוכרח יעקב לקבור את רחל על אם הדרך, כי ביולדת תיכף למיתה קבורה.

◆ ישוב ב' ◆

שלא יגרם על ידי ההספד אפילו פגיעה קלה בלאה

חשבתי עוד לתרץ דכיון שסוף סוף לאה היתה עדיין בחיים, לכך לא רצה יעקב להספיד את רחל, שלא יראה מזה כאילו עתה שרחל אינה בחיים איננו חפץ גם בנישואיה, ויגרם לה צער ובושה. שהרי מתחילה יעקב רצה לקדש רק את רחל, ולאה היתה מיועדת לעשוי כידוע, ורק לבן בעורמתו גרם שיעקב ישא גם את לאה. ושמעתי על מרן החתם סופר זצ"ל שאחרי שנפטרה אשתו הראשונה, ונשא אשה שניה, היה נוהר שלא להדליק בפני אשתו השנייה נרות לעילוי נשמת אשתו הראשונה וכל כיוצא בזה. ועוד יש להוסיף שאם היה יעקב עומד ומספידה שעתה בלעדיה חרב הבית, או קדושת הבית וכדומה, יהיה מזה פגיעה בלאה, לכך העדיף שלא להספיד את רחל.

◆ ישוב ג' ו' ד' ◆

הספידה בכבי גדול ועל ידי זה חזרה נפשה

בדרך הדרש יש לומר שכבר רמוז בתורה שאכן ספדו ובכו לרחל, על פי מה שכתבו רבותינו בעלי התוספות במושב זקנים ובספר פענח רזא (בפרשתינו) שרחל מתה פעמיים, דכתיב כאן "כי מתה" ובפסוק הבא כתוב שנית "ותמות רחל", כי בתחילה בצאת נפשה החזירו את נפשה בצעקת וגעית קול בכייה כנהוג לפעמים, ואז קראה לבנימין "בן אוני" מלשון אנינות, כי היה זה בינתיים שנולד בנימין בהיות רחל אוננת ממיתת עצמה. ואחר כך חזרה ומתה ממש.

עוד נראה לתרץ: ידידי רבי אליהו כליפה שליט"א השיבני כי מצינו שיעקב בכה כבר בשעה שפגש את רחל בתחילה, לפי שצפה ברוח הקודש שאינה נכנסת עימו לקבורה, כמבואר במדרש (ב"ר ע' י"ב, ע"ב ג', והובא ברש"י), ולפי זה יש לומר שמטעם זה גם לא הספידה כשמתה, כי בדרך כלל בנוהג שבעולם מספידין למי שלא ידע דבר המיתה מתחילה, אבל כאן שכבר יעקב ידע מתחילה וצפה זאת לכן בעת המיתה לא הספידה.

סיפר רב אחד, מעשה שהייתי באחד המושבים בגליל העליון באיזו זכרה, שבמהלכה רב המושב דרש בדברי תורה מתוקים מדבש. יראת השמים שבו הייתה ניכרת לכל, וכולם התפעלו ממנו. לאחר מכן שאלתי עליו, מי הוא זה ואי זה הוא, ונתברר שבעבר הוא היה הפושע הגדול ביותר במושב, ואפילו ביום הכיפורים נסע בכוונה עם רכבו ליד בית הכנסת. עד שלימים נפטרה אמו, באה לו בחלום ואמרה לו לחזור בתשובה. והוא חזר בתשובה שלימה, הלך ליישיבה בירושלים, וכשחזר למושב בהיותו נשוי עם ילדים נעשה לרב המושב. היום הקדוש משפיע גם על רחוק מאוד!!

בתולדות רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל (ספר בבא סאלי עמוד פר"ח) מסופר: מעשה שהיה בשבת בבוקר כאשר הוגשה לרבינו צלחת החמין הבחינה הרבנית כי אינו טועם מאומה. לאחר מספר דקות חששה כי יתקרר התבשיל ובקשה ממנו כי יתחיל לאכול... "איני אוכל חמין שנעשה תוך חילול שבת" ענה הרב, הנוכחים שמעו את דבריו ונדהמו, הרבנית נבהלה ולא הבינה פשר הדבר מדוע יחשוש הרב לחילול השבת, הן החמין מונחים היו מערב שבת על הגז כבכל שבת. במוצאי שבת נכנסה לבית הרב אחת השכנות שהיתה נכנסת דרך קבע לבית הרב לסייע ולהנות מקדושת הבית, אותה שכנה פנתה אל הרבנית בשאלה נו איך היו החמין?

הרבנית שמעה את שאלתה והשיבה בטבעיות: בודאי שטוב כמו בכל שבת. אמרה השכנה, אז בואי ואגלה לך סוד: נכנסתי אמש לבילי שבת למטבח והרגשתי כי החמין אינו מבושל דיו, ואם לא יהיה על האש ממש אזי למחרת בבוקר כמעט לא יהיה שחום לכן שמתי את הסיר עם החמין על האש ממש. ואם החמין יצאו מוצלחין דעי שזה רק בזכותי.

מסופר על החפץ חיים, שחלף פעם לפני פתחו של דוקטור מפורסם בוילנא, בשעת קבלת קהל החולים. אמר לו הח"ח בהתפעלות, שהוא מקנא בזכויות הרבות שיש לו בכל יום! הרופא התפלא, על מה יש לקנאות בתפקידו בתור רופא? ובפרט לאדם גדול בתורה - כמו הח"ח?

בא וסביר לך - ענה לו הח"ח, הקב"ה זיכה אותך בתפקיד חשוב של הקלת סבל מהשני, ולפעמים אף בהצלת נפשות של אדם. ועתה תלוי בך, איך אתה לוקח את זה: אם הכסף כבר "מטשטש" לך את העיניים, ובכל חולי של אדם, אתה רואה זאת בתור עוד "הכנסה" של כסף, א"כ במקרה כזה אתה צודק! איך אלא "אינסטלטור" פשוט לגוף אבריו של האדם, ותו לא! ואולם אם אתה גם "ירא שמים" - א"כ כל התמונה משתנת: הרי בכל חולה נוסף, אתה זוכה בעוד מצוה הגדולה ביותר של הצלת נפשות! ואם אתה מסתכל במבט כזה על המקצוע, א"כ נכון שאתה אוסף בנתיים גם כסף, ואולם החשוב מכל: שבכל חולה וחולה - הולך ותופח חשבון המצוות שלך לשכר בלתי ישוער! ועל זה באמת יש מה לקנאות בך...!

שלושה מועמדים ענקי רוח וגדולי עולם בשם "יוסף" עלו בדיון בפמליא של מעלה שהיו ראויים לכתיבת ה"בית יוסף" על הטור, והם: המהריב"ל - רבי יוסף בן לב. רבי יוסף טיאטצ'יק, אשתו סיפרה עליו אחר מותו שבמשך 40 שנה לא ישן במיטה מוצעת אלא מערב שבת לערב שבת, ועשה לילות כימים בשקידת התורה הקדושה וכדי שלא ירדם מתוך לימודו בלילה הניח שתי קערות מים מתחת השולחן וברגע שראה שנופלת עליו תרדמה טבל במים הקרים רגליו ונעור משנתו והמשיך לעסוק בתורה הקדושה, הוא נהג בפרישות ובטהרה. והשלישי הוא מרן! "המחבר" רבינו יוסף קארו. וההכרעה בשמים נפלה על רבינו יוסף "קארו" כי ה' חפץ "ביקרו" וזאת עקב הצדקות הגדולה והעונה היותר שהיתה בו כהר סיני שנבחר שעליו תינתן התורה.

מעשה שהיה בירושלים, למשפחה אחת היה ילד כבן חמש שנים ששיחק לו בנדנדה בגינה שליד ביתו. ותוך כדי משחקו נכרך חבל הנדנדה סביב צוארו, ועד שחשו להצילו, כמעט ונחנק. הוא הובא לבית החולים ללא הכרה ובמצב אנוש. במשך כמה חדשים הוא שכב ללא תנועה כצמח. אין מילים לתאר את הצער והיסורים של המשפחה. כמה תפילות, כמה פרקי תהילים, והדמעות של האמא נשפכו כמים. שם הילד ומשפחתו התפרסמו בציבור כדי שייבקשו עליו רחמים. בוקר אחד התקשר הרב הצדיק רבי דוד פרנקל זצ"ל מבני ברק אל המשפחה.

מעשה בבעל מכולת ירא שמים שפרנסתו היתה בשפע רב, ויהי היום שהאדם הגיע לגבורות ונפטר לבית עולמו בשם טוב, ואת מקומו במכולת ירש הבן. אבל הקונים הצטמצמו מיום ליום, וכמעט שלא באו אליו לקנות. נתפלא הבן מאוד, כיוון שזכר שכשאביו היה בחיים חנותו תמיד הייתה מלאה קונים, ואילו עכשיו המקום ריק מאדם. בצערו הלך לרב ושאל אותו. אמר לו הרב 'אמר לו הרב. אבא שלך למד תורה, וקרא תהילים שלא היו לקוחות. והשטן התרגז עליו ולכן שלח לו קונים שיפריעו לו ללמוד. אבל אתה קורא דברים שהשטן שמח בהם, וגם אם בא אליך איזה קונה - הוא שולח אותך למכולת אחרת, תרבה תורה ותצליח.

פרשת וישלח

"וַיִּירָא יַעֲקֹב מֵאֵד וַיִּצְרָ לֹ" (לב, ח).

דרשו חז"ל בגמרא בברכות (ד, ט), שיעקב אבינו פחד שמא יגרום החטא. כלומר, הגם שהקב"ה הבטיחו שיהיה עימו בכל אשר יילך, להבטחה זו יש תוקף כשהאדם ראו לה מצד מעשיו, אך כשחוטא, הרי הוא מבטל במו ידיו את תוקפה של ההבטחה.

ויש להבין: יעקב אבינו, בחיר האבות, מפחד 'שמא יגרום החטא! היתכן?! הרי יעקב אבינו, הוא זה שהעיד על עצמו (רש"י לב, ה): 'עם לבן גרתי' - ותר"ג מצוות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים'. ועם כל זאת, הוא אינו סומך על עצמו, הוא פוחד שמא יחטא, והחטא יגרום לביטולה של ההבטחה האלוקית. מדוע הוא פוחד? צא וראה, יעקב אבינו שהה בבית לבן עשרים ושתיים שנה וראה את כל מעשיו הרעים, והוא זה שמעיד על עצמו שלא הושפע ממנו כלל ושמר על כל מצוות התורה! אם כן מדוע הוא חושש וירא שמא יגרום החטא?

מבאר רבינו יוסף חיים זצוק"ל בעל ה'בן איש חי', בדרך משל: מעשה בחסיד אחד, ירא שמיים ועובד ה', שהיצר הטוב שלט בו ללא עוררין. היצר הרע היה מתוסכל, הוא ניסה בכל דרך ללכוד אותו ברשתו, אך ללא הצלחה. החסיד היה שבוי בידיו של היצר הטוב ולא סר מדרך ה' כמלוא נימה.

בא היצר הרע אל היצר הטוב והתחנן לפניו: "חוס עלי, אני יושב מובטל. אנא, הנח לי לפעול באדם זה למשך יום אחד, ותראה שאצליח ללכוד אותו ברשת".

היצר הטוב נענה לבקשת היצר הרע וניאות לצאת לפגרה קצרה... והנה, באותו יום נכנסה באותו חסיד רוח שטות: עד היום הוא היה ספון בתוך עולם סגור, וכעת חשקה נפשו להיפתח בעולם, לראות מה קורה בחוץ, אותו חסיד בא אל אשתו והודיע לה שהוא יוצא מן הבית למשך היום. מיד היא שאלה: "לאן?"

השיב לה: "לראות עולם"... האשה היתה צנועה וחסודה, היא לא הבינה מה קרה לבעלה החסיד; פתאום הוא רוצה "לראות עולם"...

יצא האיש מביתו והחל לשוטט במקומות בילוי של פורקי עול, עבר ממקום למקום, כל אחד מאוס מקודמו. הוא לא היה רגיל לריקנות ולהבל שבהם היו שקועים מבלי העולם, אך ביום זה לא היה לו את היצר הטוב שיעורר אותו ויגרום לו להזדעזע מהרפש והזוהמה שראו עיניו.

חלף היום, תוקפו של ההסכם בין יצר הטוב ליצר הרע פג. כעת הגיע זמנו של היצר הטוב לשוב ולשכון באותו חסיד. זה יוצא זה נכנס - יצא יצר הרע, נכנס יצר הטוב.

התחיל החסיד לבכות ולזעוק: "מה עשיתי?"

ניחמה אותו אשתו: "לא נורא, שערי תשובה אינם ננעלים. תמיד תוכל לחזור בתשובה, בורא עולם יקבל אותך בזרועות פתוחות".

אמר לה: "לא על כך אני בוכה. כששבת ממקומות הרפש, הכתה בי מחשבה נוראה. עד היום סברתי שאני עושה רצון ה' - אני עובד אותו לשם שמיים, לומד תורה ומקיים מצוות כראוי. כעת התברר לי כמה אני רחוק מכך. שוטטתי בין בתי המרוח ושאר מקומות הבילוי המאוסים והכעורים, ראיתי אנשים שקועים בהבליהם, רתוקים לכסאותיהם, לא זזים ממקומם במשך שעות; הם אינם מציצים בשעון ולא קמים להתרענן ולשאוף אויר. ואילו - להבדיל אלף אלפי הבדלות - כאשר אני עוסק בתורה, מדי פעם אני קם להתרענן, לשתות, לשאוף אויר. מפעם לפעם אני מוצא את עצמי מציץ בשעון... לעיתים אני מוצא את עצמי נרדם על הסטנדר... האם זה נקרא 'עבודת ה'?' ועל כך אני בוכה ומצטער".

זהו שאמר יעקב אבינו: "ולא למדתי ממעשיו הרעים". יעקב ראה את לבן עושה את 'מעשיו הרעים' במרץ, בזריות, עם כל הכוחות, בכל החשק וההתלהבות. הוא ראה אותו מתרוצץ ממקום למקום, פועל בכל הכח כדי להחטיא את הרבים, מלהיב את כלם לקלקל את דרכיהם.

אמר יעקב: היה עלי ללמוד ממנו איך לעשות את מעשיו - אבל לא המעשים הרעים אלא את המעשים הטובים. צריך לעבוד את ה' במרץ ובזריות - בדיק כמו שלבן הרשע עושה את מעשיו הרעים.

"עם לבן גרתי" - ותר"ג מצוות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים - פשיטא שלא למדתי ממנו לעשות מעשים רעים, בכך אין חידוש. אולם - אמר יעקב בענותותו - לא למדתי ממנו מספיק איך להשקיע את כל הכוחות במעשים הטובים. אילו הייתי לומד ממנו מה פירוש התלהבות וחשיק, ומשתמש בכך בעבודת ה' ובקיום המצוות, לא הייתי צריך לחשוש ולפחד שאיפול בחטא. אולם מכיון שלא למדתי ממנו מספיק כיצד להתלהב בעבודת ה', אני חושש שאחטא, ואז ממילא תתבטל ההבטחה שהבטיח לי הקב"ה שישמר עלי בכל אשר אלך. (מצורת יוסף)

"קִטְנִיתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֵת עַבְדְּךָ כִּי בְמִקְלֵי עֲבָרְתִּי אֵת הִירְדֵן הָיָה וְעַתָּה הֵייתִי לְשָׁנֵי מַחְנוֹת: הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אַחֵי מִיַּד עֲשׂו כִּי יֵרָא אֲנִי אִתּוֹ פֶּן יָבוֹא וְהִפְנִי אִם עַל בָּנָיִם וְכוּ" (לב, יא-יב).

את דברי יעקב הללו, ביאר רבי משה הלברשטאם זצ"ל, בדרך חידוש נפלאה:

הנה עד כה לא מצינו שיעקב קיים אות הבטחתו "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך" (כה, כב), ולכן אמר "קטונתי מכל החסדים ומכל האמת" - בושתי ונכלמתי שלא קיימתי את ה"חסד ואמת" שהבטחתי (כי מעשר וצדקה נקראים חסד ואמת), אך בתחילה לא עישרתי "כי במקלי עברתי את הירדן הזה" ולא היה לי רכוש לעשר ממנו, "ועתה" אינני יכול לעשר כי "הייתי לשני מחנות" ואם אתן מעשר ממחנה אחד למחנה השני, הרי זה כתורם שלא מן המוקף (מסל אחד על סל אחר (עירובין לב)).

"...כי ירא אנוכי אותך" - אני ירא מהעונש של המזלזל במעשרות, שעונשו שהאשה מתה בשעת לידתה (שבת לא), וחושש אני "פן יבוא" אותו עונש "והיכני אם על בנים" - כשהאשה כורעת ללדת את בנה היא תמות. ואמנם התורם שלא מן המוקף יוצא בדיעבד ידי חובתו, אך "ואתה אמרת היטב איטיב עמך", כלומר, שתיטיב עמי מאוד עד כדי כך שאוכל לתרום לכתחילה, ועוד אמרת: "ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב", ואם כן אל תענישני שאשה תמות בעת לידתה, שהרי הבטחת לי שיהיו לי צאצאים לרוב.

ומיד: "ויולן שם בלילה ההוא" - שלן בעומקה של הלכה (עיין מגילה ג:) ולמד הלכות תרומות ומעשרות, ולכן "ויקח מן הבא בידו מנחה" ופירש רש"י: "שנטל מעשר, כמה דאת אמר 'עשר אעשרנו לך', והדר לקח מנחה". (מתוקים מדבש)

"וַיִּתְקַע פֶּף יִרְךָ יַעֲקֹב בְּהָאֲבָקוּ עִמּוֹ" (לב, כו).

תמיהות רבות עולות מפסוקים אלו, על מאבק המלאך עם יעקב: א. מה היה ענין הפגיעה בירך יעקב? ב. כאשר ביקש יעקב מהמלאך שיברכהו, אמר לו המלאך: "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל, כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל", ולכאורה זהו שבח על גבורתו של יעקב ולא ברכה. ג. מדוע צריך היה המלאך לשאול את יעקב לשמו. ד. המלאך אומר ליעקב "כי שרית... ועם אנשים", היכן מצינו שגאבק יעקב עם אנשים?

את שאלות אלו, יישב הגאון רבי אליעזר אשכנזי בעל "מעשי ה'": כאשר מכר עשו את הבכורה ליעקב, עשו ביניהם שטר מכירה, כמו כל קניין שרגילים לכתוב עליו שטר. נהוג היה כי הרוצה לשמור שטרו, היה קושרו על ירכו, כמו שנאמר במסכת בבא בתרא (דף קלה:): "מי שמת ונמצאת דיייתקי קשורה על ירכו". כך נהג גם יעקב אבינו, שקשר את שטר מכירת הבכורה על ירכו. ולכן בעת שגאבק עמו המלאך - "ויגע בכף ירכו", כדי ליטול ממנו את השטר, אך לא יכול היה לו.

לפיכך אמר לו המלאך: "מה שמך", והשיבו - "ויאמר יעקב", והוא לשון עקבה ומרמה. אמר לו המלאך: "לא יעקב יאמר עוד שמך" - שוב לא יאמרו שלקחת את הבכורה והברכות בעקבה ובמרמה, אלא בדין - "כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל", בדין לקחת את הברכות מעשו - "עם אנשים", וגם אותי נצחת ונשאר השטר בידך. נמצא כי קריאת שמו 'ישראל' באה לרמוז כי הברכות שקיבל מיצחק מגיעות לו בדין.

ולפי שסוף סוף נותר הנזק ליעקב בנגיעת כף הירך, שלא היו לו יותר בנים, לזכר זה נצטוו ישראל שלא לאכול את גיד הנשה. (שניים מקרא)

"וַיֹּאמְרוּ הַכְּזֹנָה יַעֲשֶׂה אֵת אַחֹתָנוּ" (לד, לא).

פעם התווכח הרה"ק רבי יבא מאוסטרהא זיע"א עם הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זיע"א, מהו האיסור החמור ביותר שהעם דשים בעקבם.

רב יבא אמר שהאיסור החמור בדורם הוא שהעם מדברים בבית הכנסת בשעת התפילה, ורבי פנחס מקוריץ זיע"א אמר שהאיסור החמור הוא שהולכות בנות ישראל העניות לבית הפריצים הגויים למכור מאכלים כעופות ודגים וכיוצא ב, שלא יבואו לידי יחוד ח"ו. וכל אחד מהפריצים הנ"ל הפציר בחבירו שהדבר שהוא אומר שצריכים להיזהר בו ביותר, תלוי בו כל עיקר דת יהודית. ומרוב התעצמות שהעצים אחד על חברו בזה, הוסכם ביניהם לפתוח חומש אחד מחמשה חומשי תורה, ואיזה פסוק שייצא בראשונה, בו יווכחו עם מי הצדק בזה.

נזדמן להם חומש בראשית, ופתחו וראו בהשקפה ראשונה את הפסוק **הכזונה יעשה את אחותנו**, ונמצא שצדקו דברי הרה"ק רבי פנחס. על אתר אמר לו ר' יבא שיפתח את תרגום יונתן על הפסוק, ויראה מה מתרגם, ופתחו וכך ראו: "לא יאיי למהוי מתאמר בכנישתיהון ד'ישראל ערלאין סאיבו לבתולתא ופלאחי צלמין טגיפנו לברתיה ד'יעקב" - 'לא יאה שידברו בבתי הכנסיות של ישראל... הרי שכל חומר הדבר הוא שלא יבואו לדבר מזה בבתי כנסיות של ישראל, ונמצא שצדקו דברי שני הצדדים בזה, ואלו ואלו דברי אלוקים כנסיתים!

סיפור הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של רמת-אלחנן, מעשה מצמרר: בביתו של יהודי אחד נשמע צלצול הטלפון. "אדון יקר, לא אנשי בשורה אנחנו", נשמע הקול מהעבר השני, "בנך עבר ברגע זה תאונה קשה, והוא פונה ישירות באמבולנס של איחוד הצלה לחדר המיון במצב אנוש".

האב שהיה מוכה בהלם וחרדה, 'טס' לבית החולים כשעיניו דומעות ושפתיו מרחשות תפילה לה' שיציל את בנו. הוא הגיע אל בית החולים ורץ לעבר חדר המיון.

רופא בכיר ניגש אליו ואמר לו בצער: "בנך עבר תאונה קשה שפגעה פגיעה חמורה בראשו, והוא זקוק לניתוח מייד ומסוכן להצלחת חייו. את הניתוח יכול לעשות רק רופא אחד המתמצא בכך, שהינו מומחה גדול בפגיעות ראש".

"מתי ייערך הניתוח?" שאל האב במתח. "כשהרופא יגיע", השיבו לו. "מה זאת אומרת? למה הוא לא פה?"

"אנו מצטערים, אך הוא היה אמור להיות פה כבר מזמן, יצרו איתו קשר, ובקשנו שיבוא בדחיפות רבה". האב לא האמין למשמע אוזניו - בנו יחידו עומד תלוי בין חיים למוות, ומחכה לרופא מומחה שמטייל לו בחוץ?

בזעם רב התקשר הוא אל הדוקטור: "דוקטור, הבן שלי עומד למות, איפה אתה?"

"אני מתנצל, איני יכול להגיע כעת, אשתדל להגיע בהמשך כמה שיותר מהר" השיב הדוקטור ברוגע ובשלווה וניתק.

האב המבלבל והמפוחד הרואה את בנו שוכב במצב אנוש, חיכה בקוצר רוח לדוקטור.

היתה זו המתנה קשה מאוד ומורטת עצבים. לאחר שעתים צלצל בזעם לדוקטור: "מה קורה אתך? בוא מיד לפה, הבן שלי בסכנה".

הדוקטור ענה בשקט וברוגע: "מפאת אונס שאינו

צפוי הנני מנוע מלהגיע כעת, אך אני מבטיח להשתדל כמה שאפשר להגיע מוקדם".

עברו להם שלוש וארבעה שעות. האב היה קרוע מרוב מתח ועצבים, הוא לא יכל יותר.

"איזו חוצפה! אין לרופא הזה בושה", אמר האב בתסכול, "הבן שלי תלוי בין חיים למוות והוא אומר לי בקרירות שאינו יכול להגיע, אני עוד אתבע אותו בגדול".

והנה, לאחר שש שעות הגיעה מכוניתו של הדוקטור לבית החולים. הדוקטור יצא מרכבו ורץ ישירות לעבר חדר המיון כשאינו אומר שלום לאיש ואינו מתייחס לאף אדם. מזכירות בית החולים ושאר הרופאים שנתקלו בו ואמרו לו שלום, לא קיבלו ממנו תגובה בחזרה. היה זה לפלא בעיניהם שכן אותו רופא היה ידוע במיוחד כאדם חייני וחביב על הבריאות, המתייחס יפה לכל אדם ואדם.

אביו של הנער רץ אליו ותקף אותו בזעם רב: "אתה לא מתבייש? שש שעות חיכינו לך! יש פה נער המפרפר בין חיים למוות ואתה מגיע מתי שבא לך. בושה וחרפה".

הרופא שמע את דבריו, אך לא הגיב לו מאומה. הוא חולף על פני האב כאבן דוממת ונכנס לחדר הניתוח בלא לומר אפילו שלום לאנשי הצוות.

הדוקטור החל בניתוח ביעילות רבה, ולאחר שסיים את הניתוח המורכב הורה לרופאים על גמר עבודתו. הוא הוריד את חלוקו ועשה את דרכו לכיוון רכבו, בלי לדבר מילה וחצי מילה עם הצוות הרפואי או בני המשפחה.

האב המתוח חיכה ליציאתו של הדוקטור מהחדר, ואמר לו: "למה התעכבת כל כך הרבה זמן? תגידי לי, אם זה היה קורה תלילה לבן שלך, האם גם אז היית מתנהג ככה ולא היית מגיע מיד לבית החולים, אלא מתי שאתה רוצה?"

הרופא שמע את המילים הקשות כנגדו ושתק. הוא

לא היה מתעכב ככה?" אמר האב ופרץ בבכי. מסיפור זה אפשר ללמוד את החובה הגדולה המוטלת עלינו לדון לכף זכות, וזו היא מצוות עשה המתורה "בצדק תשפוט עמיתך" (ויקרא יט, טו). גם במקרה שבו אנחנו בטוחים לכאורה, שפלוני לא נהג כשורה, לא כדאי לקבל החלטות פזיזות, אלא יש לנסות לדבר עמו, ללבן את העניין ולגלות מה עומד מאחורי מעשיו.

(בטן בטהנו - ספרו החדש של הרב צבי נקר)

הוא

לא הגיב כלל, אלא נכנס ישר לרכבו ונסע במהירות. לאחר מספר שעות מהניתוח, הגיעה לאוזנו של האב הממתין ליד מיטת בנו, השמועה כי הסיבה שהדוקטור לא היה בבית החולים, וחיכה לו במשך שש שעות היתה בגלל... שממש באותה שעה בה נפצע קשות בנו והיה זקוק לניתוח, באותה עת התרחשה תאונה נוראה נוספת בה נהרג בנו של הדוקטור רח"ל.

האב היה המום ומזועזע. כעת הוא הבין שלא לחינם הוא להתעסק בטרגדיה הנוראה שתקפה אותו. ומה עוד, שבאותו זמן שצעק על הדוקטור שגיע מיד, היה הוא באמצע ההלוויה של בנו אהובו.

מיד אחר סתימת הגולל, לא הלך הדוקטור לביתו לשבת שבעה עם רעייתו הבוכיה ושאר ילדיו, אלא רץ הוא מהר לבית החולים לערוך את הניתוח להצלת בנו. כעת הכל מובן מדוע לא השיב הוא "שלום" לאף אחד מהרופאים בצוות או מאנשי המשפחה, שהרי לאבל אסור לומר שלום ולא להשיב שלום.

אין לשער את הקושי שעבר עליו בעת שעשה את הניתוח, כשהוא יודע שבנו שלו הרגע נפטר ולא ישוב לעולם. ועם כל זאת הוא שומע את החירופים והגידופים של האב ו... שותק, ואף עושה את הניתוח בצורה מושלמת.

"כיצד אמרתי לו: תגידי, אם זה היה קורה לבן שלך, גם היית מתעכב ככה?" אמר האב ופרץ בבכי.

מסיפור זה אפשר ללמוד את החובה הגדולה המוטלת עלינו לדון לכף זכות, וזו היא מצוות עשה המתורה "בצדק תשפוט עמיתך" (ויקרא יט, טו). גם במקרה שבו אנחנו בטוחים לכאורה, שפלוני לא נהג כשורה, לא כדאי לקבל החלטות פזיזות, אלא יש לנסות לדבר עמו, ללבן את העניין ולגלות מה עומד מאחורי מעשיו.

מסיפור זה אפשר ללמוד את החובה הגדולה המוטלת עלינו לדון לכף זכות, וזו היא מצוות עשה המתורה "בצדק תשפוט עמיתך" (ויקרא יט, טו). גם במקרה שבו אנחנו בטוחים לכאורה, שפלוני לא נהג כשורה, לא כדאי לקבל החלטות פזיזות, אלא יש לנסות לדבר עמו, ללבן את העניין ולגלות מה עומד מאחורי מעשיו.

מסיפור זה אפשר ללמוד את החובה הגדולה המוטלת עלינו לדון לכף זכות, וזו היא מצוות עשה המתורה "בצדק תשפוט עמיתך" (ויקרא יט, טו). גם במקרה שבו אנחנו בטוחים לכאורה, שפלוני לא נהג כשורה, לא כדאי לקבל החלטות פזיזות, אלא יש לנסות לדבר עמו, ללבן את העניין ולגלות מה עומד מאחורי מעשיו.

מסיפור זה אפשר ללמוד את החובה הגדולה המוטלת עלינו לדון לכף זכות, וזו היא מצוות עשה המתורה "בצדק תשפוט עמיתך" (ויקרא יט, טו). גם במקרה שבו אנחנו בטוחים לכאורה, שפלוני לא נהג כשורה, לא כדאי לקבל החלטות פזיזות, אלא יש לנסות לדבר עמו, ללבן את העניין ולגלות מה עומד מאחורי מעשיו.

(בטן בטהנו - ספרו החדש של הרב צבי נקר)

הוא

פנייה לשבת בענייני הלכה ואגדה

מדוע בכל התורה לא מוזכר השם 'ירושלים'?

למרות מרכזיותה של ירושלים ברוחניות עם ישראל, השם ישראל אינו מופיע בתורתנו הקדושה. לעומת זאת, בנביאים וכתובים הוא מוזכר שש מאות שישים ושתיים פעמים ללא יו"ד - ירושלים - ועוד חמישה פעמים עם יו"ד. מדוע באמת הוא כן?

לעומת זאת, בתורה כן מוזכרת ירושלים ברמז, בשמה המקוצר 'שלם'. בפרשת לך לך, כשאברהם חוזר ממצח ממלחמת שלושת המלכים, יוצא לקראתו מלכי צדק מלך שלם (בראשית יד, יח). אמנם כאן כתוב 'שלם' ולא ירושלים, אבל התרגום כבר מעמידנו על כך שהכוונה ל'מלכי צדק מלכא דירושלם', שכן אדני צדק הוא מלך ירושלים (יהושע י, א. בעבר, נהגו מלכי ירושלים לקרוא לעצמם 'מלכי צדק', כמו שמלכי פלשתים קראו לעצמם 'אבימלך', וכמו שמלכי מצרים ענו כולם לשם 'פרעה').

הרמב"ם בספרו 'מורה נבוכים' (ח"ג, פרק מה, מוה"ק עמ' תקלה) עומד על כך שהמקרא אינו מפרש את מקומם המדויק של ירושלים והמקדש, אלא מתנסח בביטויים דוגמת 'המקום אשר יבחר ה''. לדעת הרמב"ם, אברהם אבינו ייחד את מקום העקידה להיות מקום המקדש העתידי, "ואין ספק אצלי גם כן שהמקום אשר ייחדו אברהם בנבואה היה ידוע אצל משה רבנו ואצל רבים, שאברהם ציווה אותם שיהיה זה בית עבודה". אם כך, נזקק הרמב"ם להשיב לשאלה הנ"ל, אם אכן משה רבנו הכיר את מיקומו המדויק של המקדש, מדוע לא ציין זאת בתורה?

הרמב"ם מציע שלוש תשובות לשאלה זו: שתיים מתוכן מתייחסות לאומות העולם, השלישית, והיא העיקרית לדעתו - לעם ישראל.

לדבריו, לו התורה היתה מפרסמת את מקומו של ההר שבחר ה' לשבתו, והיו הגויים יודעים שהמקום הוא 'תכלית התורה', היו נלחמים על אותו הר כדי למנוע מישראל להחזיקו, בכדי שהם יחזיקו בו.

משולחנו של העורך

ומבאר הרמב"ם באופן נוסף, שהוא בכדי 'שלא יפסידוהו מי שהוא בידם עתה, וישחיתוהו ככל יכולתם', וזאת כדי למנוע מאיתנו להקים בו את בית המקדש, בו הוצבו הלוחות בהם נאמר: 'לא תעשה לך פסל כל תמונה' - בניגוד לאמונתם של הכנענים והפלשתים שהאמינו בפסילים ובדמויות שאין בהם רוח ונשמה. הסיבה השלישית שמונה הרמב"ם, שהיא לדבריו הסיבה החזקה שבשלושתם: 'שלא יבקש כל שבת שתהיה ירושלים בנחלתו ולמשול בו, והיה נופל עליו מן המחלוקת והקטטה, כמו שנפל בבקשת ה'כהונה' [מחלוקת קורח ועדתו]". לכן לא כתבה התורה שם ירושלים במפורש אלא ברמיזה. ומוסיף עוד הרמב"ם, שמטעם זה בא הציווי האלוקי לבנות בית הבחירה רק לאחר 'הקמת מלך', עד שתהיה ההחלטה ביד אדם אחד, ותסור המחלוקת מישראל. עד כאן, והוא נפלא.

הגאון רבי חיים ב"ר בצלאל מפרידבורג זצ"ל (בעל 'איגרת הטיוול', אחיו של המהר"ל מפראג, חי לפני כ-450 שנה ונפטר בשנת השמ"ח) ב'ספר החיים' (ספר גאולה וישועה, פ"א, עמ' קנח בנד"מ), ביאר באופן אחר, בהקדמי שמה שאמרו חז"ל בגמרא בכתובות (דף ק"י): 'כל הדר בחז"ל נעשה כמי שאין לו אלוקים וכאילו עובד עבודה זרה', הוא רק על מי שקובע דירתו בחז"ל ומתערב עם הגויים, בדיבורו, מעשיו וכו', וכל מחשבתו היא ששם יהיה ביתו וקבורתו. אך מי שמצפה תמיד לגאולה וישועה ועינו וליבו שם כל הימים, חלילה שיהיה כעובד ע"ז, אדרבה מעלה עליו הכתוב כאילו דר ועומד בתוכה, כענין שאנו מחזירים פנינו למזרח ארץ ישראל בשעת התפילה ומכוונים ליבנו נגד ירושלים (ברכות ל), ונחשבים אנו כעומדים בה.

ומסיים, ש'מפני טעם זה לא נזכר ירושלים בפירוש בכל התורה, רק אמר סתם (דברים יב, ה) 'אל המקום אשר יבחר ה'', לפי שכל מקום מוקטר ומוגש לשמו, והכל בכלל המקום אשר יבחר ה''. ובספרו 'באר מים חיים' (פרשת ראה שם) הביא עוד רבי חיים זצ"ל את ג' טעמי הרמב"ם הנ"ל.

הערות והארות יתקבלו בברכה רבה, במייל המערכת.

קו ההלכה והכשרות

בראשות הגאון רבי שניאור זלמן רווח שליט"א

חריקים במזון • מצוות התלויות בארץ • כשרות חז"ל • כשרות המזון הנהגות יום ביומו באורח חיים ויורה דעה • טפילים וכשרות הדגים

03-7528999

03-9030891 פקס: B.M@MACON.CO.IL

המענה ניתן ע"י רבני בית ההוראה בשעות פעילות בית ההוראה בשאר השעות ניתן מענה ע"י הרבנים המופיעים בתפריט

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, שלמה בן יוסף, דודר בן אביבה, ר' יצחק בן מסעודה ז"ל, הרה"צ אליעזר בן מנונו זצוק"ל, שושנה פורן בת טאוס, יעל בת רבקה, חנה יונה בת רומיה, פרנץ נמלי בת עוסניאן, שלומית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, דניאל יוסף בן נעמי, שושנה רוז בת שלום, ז"ני בן מררי.

לזיווג הגון שרה בת אילה, אליהו בן אביגיל

לרפואת איתמר שריה בן עדית, ראובן בן שרה, הראל עמישדי בן אורה אביגיל, נסים בן חורם, מונייה בת פרנץ נמלי, אביעד מאיר יהודה בן עדית, בתושחי

העלון מוקדש-הצלחת בר"ג יש בן אילה, רחמים בן מונייה, עידן וליך בני מרים, משה בן מנונו וכל התורמים והמסייעים בהפצה. יהודה בן מרגו, משפ' מאיר. אליהו בן אילה

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 557 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 444 שנה י' העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל י"א כסלו תש"פ

999 ה'תשפ"ג

פותחת הפרשה (לב, ד): "וישלח יעקב מלאכים לפניו, אל-עֶשָׂו אָחִיו".
 הפרשה המספרת על הפגישה בין יעקב לעֶשָׂו, וְהַעֲמִידָה לדורי דורות את דרך המלחמה בין יעקב לעֶשָׂו.
 כתב הרמב"ן (לב, ב): "נכתבה הפרשה הזאת להודיע, כי הציל הקב"ה את עבדו וגאלו מיד חזק ממנו, וישלח מלאך ויצילהו. ולמדנו עוד, שהוא לא בטח בצדקתו והשתדל בהצלה בכל יכולתו, ויש בה עוד רמז לדורות, כי כל אשר ארע ליעקב אבינו עם עֶשָׂו אָחִיו - יארע לנו תמיד עם בני עֶשָׂו, וראוי לנו לאחוז בדרכו של צדיק, שנזמין עצמנו לשלושת הדברים שהזמין הוא את עצמו, לתפילה ולדורון ולהצלה בדרך מלחמה, לברוח ולהינצל, וכבר ראו רבותינו הרמז הזה מן הפרשה הזאת כאשר אזכיר".
 ומוסיף כתב הרמב"ן (לב, ט): "ראו כי גם לדורות תרמוזו זאת הפרשה".

כל מעשיו של יעקב אבינו ע"ה היו מכוונים ומתוכננים כנגד הדורות הבאים, "עד אשר אבוא אל אֶדְוָנִי שעירה" - עד סוף הגלות, כדי שנדע "לאחוז בדרכו של צדיק" ולעשות כמעשיו. יעקב אבינו סלל את הדרך לכל הגלויות, וגדולי ישראל בכל הדורות למדו מכאן כיצד לנהוג עם אויבי ישראל הבאים להציק להם ולהצר צעדיהם.
 ומובא לפניכם מספר סיפורים מגדולי ישראל שלמדו איך לנהוג על פי פרשתינו.

בתקופת ה"חפץ חיים" זצ"ל גזר פעם מושל המדינה גזרה קשה על אחת הקהילות היהודיות. מה עושים? נותנים שוחד. אספו כסף מכל בני הקהילה והביאו ל"חפץ חיים" שילך למושל, ימסור לו את הכסף וישדלו לבטל את הגזרה.
 הביט ה"חפץ חיים" בסכום שבידו ואמר: "זה כסף קטן, למושל צריכים לתת כסף גדול"!!! ומנין למד זאת? מיעקב אבינו שאמר לשלוחיו: "וַיֵּרָח תְּשִׁימוּ בֵּין עֶדְרָ וּבֵין עֶדְרָ וּפְרַשׁ רִשׁוֹ": "עדר לפני חברו מלוא עין, כדי להשביע עינו של רשע על ריבוי הדורון". הרשעים הללו צריכים לראות מול העיניים עוד כסף ועוד כסף!!! הם אינם מסתפקים במועט...

פעם אחת באו פרנסי הקהל אל ה"חפץ חיים" וקבלו לפניו: "נסינו לתת למושל שוחד ובשום אופן הוא לא מוכן לקבל, ואם הוא לא מקבל זה בעיה רצינית כי את הגזרה הוא בוודאי לא יבטל. מה עושים"?
 שאלם ה"חפץ חיים": "ויפצר בו" עשיתם? אצל יעקב כתוב "וַיִּפְצַר בו" ולבסוף "וַיִּקַּח" (לג, יא). תעשו כן גם אתם - וגם הרשע הזה יקח לבסוף...

על הרב מפוניבז' זצ"ל מספרים שהיה פעם באמריקה ונקלע לרכבת התחתית בשעת לילה מאוחרת. הביט סביבו ולפתע הבחין כי בקרון נשאר רק שחורים [כושים]. הרב רואה את עצמו, יהודי בודד, מוקף בחבורת שחורים הנראים שפניהם הקשוחות אינם מבשרות טובות, ושם לב שהם קורצים עין אחד לשני...

'אוי א בראך'. כולם שחורים! וזאת עליכם לדעת, כי שם, באמריקה, השחורים... הצד השווה שבהם שכוונתם להזיק... אצלם, להרוג יהודי זו לא עבירה גדולה... ניגש אליהם, הוציא מהכיס פיסת נייר, עליה רשומה כתובת ואמר: "אקסיוז מי [סלחו לי], אולי אתם יכולים לומר לי באיזה תחנה עלי לרדת"? "או ודאי", אמרו הכושים, עליך לרדת בתחנה הקרובה. אל דאגה אנחנו נראה לך את הכתובת", ובעודם מדברים נעמדו כולם ליד הדלת של הרכבת. ברגע שהרכבת נעצרה, פנה אליהם הרב ואמר:

האמק 999 ה'תשפ"ג

"בבקשה תרדו קודם" ... כיבד אותם לרדת לפניו. אין זמן, כולם ירדו בזריזות.
 ואז לפתע קרא הרב: "אוי, שכחתי את המזוודה" ... בינתיים הדלת נסגרה והכושים נשארו כולם בחוץ. הרב התיישב בחזרה במקומו והמשיך בנסיעה עד למחוז חפצו.
 לאחר מכן שאלו את הרב זצ"ל מהיכן לקח את הרעיון הזה, והוא ענה: "למדתי זאת מיעקב שאמר לעֶשָׂו: 'עבור נא אדוני לפני עבדו', הוא כיבד אותו - בבקשה, לך לפני" ...
 מכאן נלמד שכל מה שעשו אבותינו הקדושים - אברהם, יצחק, ויעקב היו עד לסוף כל הדורות, וגדולי ישראל בכל מקום אמצו את ההנהגות של אבותינו שלמדו אותנו את הדרך "שִׁיבַר לו הָאָדָם" - בכל עת ובכל זמן.

מת life

וישְׁלַח - תוכן ענייני הפרשה

- א. יעקב מתכוון לפגישה עם עֶשָׂו, ע"י דורון, תפילה, ומלחמה.
- ב. יעקב מעביר את בני משפחתו ורכושו בנהר יבק.
- ג. יעקב נאבק עם מלאך (שרו של עֶשָׂו) ומנצח, המלאך מבשרו שִׁיקְרָא בשם "ישראל", 'ותקע כף ירך יעקב' ואיסור אכילת גיד הנשה (לב ד-ג).
- ד. יעקב נפגש עם עֶשָׂו, ואח"כ עֶשָׂו שב לארץ אדום ויעקב מגיע לשכם, קונה שדה, ומציב מזבח לה' (לג).
- ה. מעשה שכם עם דינה בת יעקב (לד).
- ו. קורות יעקב מיציאתו משכם עד בואו לאביו בחברון (לה):
  - א. בני יעקב נטהרו ממלחמת שכם, ובבית אל בנה מזבח.
  - ב. מות דבורה מינקת רבקה (ובזה נרמזת פטירת רבקה).
  - ג. ה' קורא ליעקב בשם "ישראל" ומבטיח לו את א"י.
  - ד. פטירת רחל בעת לידת בנימין וקבורתה בדרך לבית לחם.
  - ה. חטאו של ראובן, "ויהיו בני יעקב שנים עשר".
  - ו. פטירתו של יצחק אבינו וקבורתו במערת המכפלה.
- ז. תולדות עֶשָׂו ומשפחתו, רשימת נשיאי ארץ אדום ומלכיה ושל משפחת שְׁעִיר (פרק לו).

"ויקרא את שמו ישראל..." (לה, י)

כתב ה"חתם סופר": המלאך אמר "ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל" (לב, כט), אך לא כך אמר הקב"ה, אלא "ויאמר לו אלוקים שמך יעקב, לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך, ויקרא את שמו ישראל".
 שְׂרָו של עֶשָׂו רצה למחוק את השם 'יעקב', אך הקב"ה אמר "שמך יעקב" - שהשם יעקב גם יישאר, משום שיעקב ישראל בגימטריה = 'קרע שטן'. אמנם כשנספור אותיות אלה, נמצא שיעקב ישראל עולים למספר 723, כאשר 'קרע שטן' עולה 729. אלא כבר כתב רש"י (בחוקותי נו, מב) ב-5 מקומות נכתב יעקב מלא ואלהו חסר, יעקב נטל אות משמו של אליהו, ערבון שיבוא ויבשר גאולת בניו. כשמדובר בכוחו של יעקב לקרב גאולת ישראל - מופיע 'יעקוב' מלא. בימי הגלות צריכים אנו את כוחו של יעקב אבינו, שיקרע כוח השטן, כי יעקב מכל אבותינו הקדושים, הוא במאבקו עם שרו של עֶשָׂו כְּבֶשׂ את דרכו של כלל ישראל עד הגאולה העתידה.

קבר רחל) מ"ב אבנים, למניין י"ב בני יעקב. ועליה כיפה בנויה על ד' עמודים" (אגרות משה י"ד ח"ד סי' נ"ז אות ג).

* יעקב אבינו היה בן צ"ט שנים בפטירת רבקה אמו (תוס' ביבמות סא: ד"ה "וכן").

* בני יעקב התנו עם אנשי שכם שיפסיקו לעבוד ע"ז (מלבד המילה), וכשעברו על תנאי זה - הרגום (מושב זקנים ל"ד כ"ה).

* תחילה הרגו בני יעקב את חמור (שחייב מיתה) וכשבני העיר באו לעזור לו וסיכנו אותם, הרגו אותם (מושב זקנים ל"ד ל"א).

* "היתה דינה באותה שעה בת שמונה שנים וחודש אחד" (רבינו בחיי ל"ד ג), בזמן הריגת אנשי שכם היה שמעון בן י"ג וארבעה חודשים, ולוי בן י"ב ותשעה חודשים (רבינו בחיי ל"ד, כ"ה).

* יעקב אבינו גרש מביתו את אסנת, בתם של שכם ודינה. וכיון שהושיבה בסנה, נקרא שמה אסנת (רבינו בחיי מ"א מ"ה).

* יעקב לא חשש שעשו יהרגו, כי ה' הבטיחו שישרנו. אך חשש שיהרוג נשיו וילדיו, עליהם לא הובטח (חזקוני לב, יב).

* יעקב אבינו חשש שמא יהרוג את עשו, כי כל השתדלותו בקניית הבכורה היתה כדי לעבוד, ואם היה הורג - היה נפסל לעבודה (מלא העומר (למהרא"ל צינץ לב, ח).

* אלוף תמנע נקרא ע"ש אמו, שמתה בלדתה אותו, וקראה אותו בשמה לזיכרון. ואביו קרא לו 'קרח' (רמב"ן לו, יב).

"בְּיַמֵּי עֲבָרְתִי אֶת הַיְרֵדָן" (לב, יא)

זה המטה שהיה ביד יעקב אבינו וביד יהודה וביד משה וביד אהרן, והוא היה ביד דוד, והוא היה ביד כל מלך ומלך עד שחרב בית המקדש, וכן עתיד אותו מקל להימסר למלך המשיח.

"וַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר" (לב, כה)

מובא במסכת חולין (צא). "ויותר יעקב לבדו, אמר רבי אלעזר שנשתייר על פכין קטנים. מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממנום יותר מגופם. וכל כך למה, לפי שאין פושטין ידיהן בגזל".

מה היה באותם פכים קטנים שחזר עליהם יעקב אבינו? במדרש תלפיות (ערך יעקב) כתב על פסוק זה: "ויותר יעקב לבדו, רוצה לומר אותם פכים קטנים ששכח היה שמן המשחה שנמשח ממנו אהרן ובניו וכל הכלים והמלכים. א"ה: השמן הזה היא השמן שנזדמן לו מן השמים כשיצא מבית אביו ויצק על האבן שנאמר ויצוק שמן עליה... והשאר נמשחו ממנו אהרן ובניו..."

ובספר 'חלקת שמחה' (עמ' קלא) הביא מחז"ל ששמן המשחה לא היה שמן רגיל הנעשה בידי אדם, אלא שמן ניסי שהובא ע"י העננים שהביאו את המן ומקורו היה בגן עדן. ויש שפירשו שהוא השמן מהפך אותו מצא יעקב למרגלות האבן אשר שם מראשותיו, ויצק ממנו על האבן שמן, וראה שחזר הפך ונתמלא, אז ידע יעקב שהוא מזומן לברכה. ואותו פך שמן הוא אותם פכים שחזר עליהם יעקב, אמר אין ראוי להניחו כאן. ומשמן זה נעשה שמן המשחה ונמשחו המשכן וכל כליו והמזבח ואהרן ובניו והמלכים ועדיין כולו קיים. ויש אומרים שזהו אותו שמן שמצאו החשמונאים.

* יעקב אבינו עבר עם משפחתו וצאנו את מעבר יבוק כדי לברוח מעשו. המלאך נאבק אתו שלא יברח, ויראה את קיום הבטחת ה' שישמור עליו. וכיון שיעקב ניסה לברוח למרות ההבטחה - נענש ונהיה צולע (רשב"ם ל"ב, כ"ה כ"ט).

* עשו כתב ליעקב שטר על מכירת הבכורה. יעקב קשר שטר זה לירכו, כי כך היה מנהג שמירת השטרות בזמנם. לכן המלאך, שרו של עשו, פגע בכף ירכו, כי ניסה לקחת לו את השטר (צידה לדרך ממפרשי רש"י בראשית ל"ב, כ"ה).

* "רצה (המלאך) להורגו, ולא היה בו כח, מפני שיעקב אבינו היה מזוין, תפילין בראשו ובזרועו וציצית בבגדו" (ראשית חכמה שער הקדושה פ"ו אות ס"ד).

* המלאך נגע בכף ירך יעקב "לראות אם הוא מלאך כמותו... אי נמי, לפוסלו מן העבודה" (בעה"ט בראשית לב, כו).

* המלאך בירך את יעקב שיזכו בניו לעבוד את בוראם בירושלים (לקח טוב לב, ל). המלאך אמר ליעקב "יהי רצון שיהיו בניך צדיקים כמותך" (ילקוט שמעוני וישלח רמז ק"ל). "ויברך אותו שם" - ברכת כהנים ברכו (רבינו בחיי לב, כט בשם המדרש).

* כל מעשה המאבק של יעקב אבינו והמלאך היה מראה נבואה (מורה נבוכים לרמב"ם ב', מ"ב. והרמב"ן י"ח, א' חולק).

* המלאכים אמרו ליעקב שעשו שמח בבואו, ויוצא לקראתו עם ד' מאות איש כדי לכבדו. ומ"מ פחד יעקב, כי לא האמין שעשו מתכוון לטובה (רשב"ם ל"ב ז"ח).

* יעקב נתן מחנה אחד ביד דמשק, בנו של אליעזר, ומחנה אחד ביד אולינוס, אחיו של דמשק (ספר הישר סיפורים, וישלח).

* קומתו של יוסף (שהיה כבן שש) גבהה בשעת המפגש, כדי שיוכל להסתיר את רחל אמו (ילקוט שמעוני וישלח רמז קל"ג).

* יעקב אבינו לא השתחוה לעשו, ח"ו, אלא לשכינה שעברה לפניו (זוה"ק פר' וישלח קע"א ע"ב).

* הקב"ה עיכב לידת בנימין, כדי שלא ישתחוה לעשו, ובזכות זה ייבנה בית המקדש בחלקו ותשרה בו השכינה, והגויים ישתחוו שם לה' (תרגום שני אסתר ג', ג).

* "מרדכי הוא גלגול יעקב, והמן הוא גלגול עשו. ומאחר שפגם יעקב על שהשתחוה לעשו ז' פעמים, לכן בא עתה מרדכי ולא השתחוה להמן, שהוא עשו, כדי לתקן מה שקלקל יעקב (מדבר קדמות לחיד"א מערכת מ' אות כ"ה).

* יש אומרים שיעקב המשיך לשלוח לעשו דורונות במשך ששה חודשים, ויש אומרים תשע שנים (ב"ר ע"ח, ט"ז).

* "עתיד עשו להחזיר ליעקב מה שנטל מיעקב" (תנחומא אות י"א). ו"אין הכוונה שישלמו דווקא מה שגזלו וחמסו, שזה פשיטא. אלא הכוונה שישלמו מה שלקחו ממנו, הם ופירותיהם... עד סוף העולם. ודבר זה הוא הבטחה גדולה, שאפילו אבנט אינו שלהם". וגם אם לא עשו רווחים, ישלמו ע"פ הרווחים שראויים הנכסים לעשות (פרשת דרכים דרוש כ"ו).

* "אף על פי שהלך לו (עשו) באותו זמן, לאחר זמן בא עליו למלחמה. היא השנה שמתה לאה, והיו יעקב ובניו יושבין באבלות... ויוסף לא היה (שם), כי כבר נמכר" (ילקוט שמעוני וישלח רמז קל"ג).

* "ר' חנינא בן תרדיון גלגול שכם בן חמור" (מדרש תלפיות ענף גלגול) (בראשית ל"ד, כ"א).

* יעקב קבר את רחל בדרך אפרת, ולא הכניס אותה לעיר, דלא רצה לגור בעיר ההיא. וחשב שגם אם יקנה שם חלקת קבר, כשהוא ילך משם יגזלו אותה ויחרשו אותה (מושב זקנים ל"ה, י"ט).

* "ראיתי בספר 'עדן ציון' שחברו חכם אחד מא"י, שהביא בשם ספר 'מסעות בנימין', כי יעקב אבינו עשה המצבה (על

"וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֶשָׂו" (לב, ד)

וישלח יעקב מלאכים - מלאכים ממש (רש"י). ובילקוט מובא, שהיה מבקש לשלוח שלוחים אל עשו, ולא היה אדם רוצה לילך, שהיו מתייראים, עמד ושלח מלאכים. הנה לפנינו דבר פלא מעיר רבי שלום שבדרון זצ"ל, עשו נפגש עם מלאכים ממש - ואינו מתיירא מהם כלל! ואם היה עשו כפי המצטייר בעינינו, כגס ושפל, הרי שהיה צריך להתיירא ולפחד מפגישת המלאך. ונמחיש מעט איך נראית פגישת אדם עם מלאכים: ר' שלום מאיששוק תלמיד ה"חפץ חיים" סיפר לר' ברוך בער זצ"ל ואנו שמענו את המעשה מאדם שנחבא בחדרו של ר' ברוך בער בעת שר' שלום מאיששוק סיפר זאת. כה סיפר החפץ חיים: 'בהיותי בן 15 שנה, נסעתי ללמוד בישיבתו של ר' נחומקה הורודנער זצ"ל, והבחינו התלמידים שמדי לילה לאחר חצות היה נעלם ר' נחום לזמן מה, וכאשר בדקו אחריו מצאו שהולך הוא לבית הכנסת שבעיר שהיה באותו שעה ריק מאדם'. 'נפשי חשקה לדעת מעשיו של הרבי לאחר חצות הלילה', ממשיך הח"ח לספר, 'הלכתי לאותו בית הכנסת לתפילת ערבית, וכשכל הקהל שבו לביתם, נחבאתי בעזרת הנשים מתחת הספסל, עד שנעל השמש את ביהכנס' והלך לו. בשעת חצות ליל, שמעתי את קול חריקת המנעול, והבנתי כי הרבי נכנס כעת לבית הכנסת, רעד חלף בגופי, התבוננתי בדריכות מבעד למחיצה לראות ולהתבונן במעשיו, והנה ר' נחומקה עלה על הבימה, והכניס ידו אל אחת התיבות שעמדו שם, ומוציא מתוכה איזה ספר, כנראה שהיה זה ספר קבלה, והחל מעיין בו. וכאשר החל ללמוד בו ראיתי לפתע אש סביבותיו... רעדה אחזתני ורציתי לצעוק - הצילו! אש מתלקחת! אך הרגשתי שלא מדובר באש טבעית. עמדתי איפוא בשתיקה ולא הוצאתי הגה, אך רעדתי כולי, שיני נקשו זו לזו וחשבתי שנשמתי פורחת מתוכי מרוב פחד! כך נמשך הדבר כשעה שלמה, וכאשר סגר הרב את הספר - נעלמה האש! לגודל המראה הנורא הלזה - סיים הח"ח את סיפורו, 'לא היה בכוחי לעמוד על רגליי, והמשכתי לשכב על הספסל עד אור הבוקר, כשכל גופי רועד מפחד המראה הגדול'.

הנה לפנינו מושג-מה על חזיונות שמימיים, ואיך הרגיש הח"ח בעת שראה רק את האש! אכן בראיית מלאך, מלאך ממש, שזהו חזיון נורא יותר, הלא הפחד והמורא גדולים שבעתיים! ואל תאמר אשר רק בדורותינו אנו הפחד הוא כה רב, אלא אפילו בדורות הקודמים, שהיו רגילים לראות מלאכים, היה פחדם ומוראם רב מראות מלאך לאין ערוך, וכפי שמצאנו בדוד המלך - "והמלך דוד זקן בא בימים ויכסוהו בבגדים ולא יחס לר" (מלכים א, א), ופירש רש"י: לפי שראה את המלאך וחרבו שלופה בידו, נצטנן דמו מיראתו, ואף שראיית המלאך שראה דוד היה שנים רבות קודם, הנה לגודל המורא, לא מש המחזה מדוד כל ימיו, ואף בעת זקנותו עדיין פוחד הוא, ודמו צונן!

כעת נשוב לתחילת דברינו, ונתאר זאת לפי מושגי זמנינו... הנה יושב לו עשו במשרדו שקוע במחשבות אודות המלחמה הניצבת לפניו עם יעקב אחיו, וכדרך העולם העמיד לו שומרי ראש מגיבורי החיל לימינו ולשמאלו, ואף סגור ומסוגר הוא בכמה דלתות, ושאר חייליו נצבים דרוכים לשמור הפתח, ולפתע רואה הוא לנגד עיניו - מלאכים ממש!... והלא תיכף בראותו אותם לפניו, צריכה הייתה בהלת מוות לאחוזו בנפשו, ואמור היה ליפול מכיסאו ארצה מתעלף מפחד! אך לא כך אירע. עשו לא הוכה בהלם, ואף לא נתקף בפחד, ואדרבה, נשאר עומד באדישותו ושלותו, ואף השיב כנגדם בתשובת מלחמה! כמבואר בפסוק - "וישובו המלאכים אל יעקב... וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו". הרי, שאותו עשו, הנדמה בעינינו לאדם שאינו משיג דברים מרוממים, ואינו אלא רשע פשוט ונבזה אשר שפת המקל שפתו, הראה כוחו שאינו נרתע גם ממלאכים!... ולא עוד, אלא שדווקא דברים גבוהים, שהבנתם תלויה בדקות ובעדינות הנפש, הם-הם שהרתיעו

את עשו! וברמיזה קלה כבר הבינם, כמבואר (במד"ר ע"ה), ואף יעקב היה מזכיר לעשו שמו של הקב"ה כדי לייראו ולבהלו, דכתיב: "כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלוקים".

הנה למדנו, כי אף מי שמשתעשע עם מלאכים, ולא רק משתעשע עם מלאכים אלא גם מתיירא משמו של הקב"ה, עם כל זה יכול להיות - עשו הרשע!!! הארכנו בכל העניין יען כי חושבים העולם ש'עשו הרשע' אינו שייך לנו... כלומר, שאין לנו צורך ללמוד מעשו ולהיזהר על עצמינו, כי אין אנו עומדים בדיוטא התחתונה כעשו הרשע. אלא אדרבה, עשו היה בעל השגה, ועם כל זה עשה מעשה רשעות!

כך ישנם אנשים שרוצים לעשות מעשה צדקות, ולבסוף עושים מעשה רשעות, מחרפים ומגדפים, והכל לשם שמים... אך אם יודעים אנו שעם כל ה"לשם שמים", ואף עם ראיית מלאכים ופחד משם ה' - אפשר להיות עשו הרשע, אזי יודעים אנו שיש להיזהר!... כוונתנו בזה, על מעשים נבזים, מלאי רשעות, שמצופים מבחוץ ביראת שמים יוקדת שמביאה לעשייתם!

דוגמה לדבר - מעשה שהיה: בבית כנסת אחד אירע ב"שבת זכור" שבעל הקורא הקבוע נאלץ להיעדר, חיפשו המתפללים ותרזו אחר בעל קורא זמני שימלא מקומו של זה הקבוע, ולבקשת המתפללים נעתר נער צעיר, שלא מכבר מלאו לו י"ג שנים, שידע את הקריאה, עלה אל הבמה וקרא את הפרשה. הכל הלך למישרים, עד שהגיע למפטיר - פרשת זכור! כאן לפתע רעם קולו של אחד המתפללים שחשש לצאת ידי חובת הדאורייתא, וגער בנער לעיני כל: "אתה לא גדול! רד מהבימה!" סערה קמה בין המתפללים, חלקם הצטרף ל"חששות" וחלקם טענו שאין חשש, ובתוך כך מביט "הצדיק הגדול הלזה" אל פני הנער כדי לראות ולבדוק אם "גדול" הוא, היש לו חתימת זקן אם לאו, ואילו חלק מהציבור טען, שהחושש ייצא לחדר סמוך וישמעו שם ה"זכור" מפי מבוגר שנתמלא זקנו, אבל לא על חשבון נער צעיר שעשה עמנו טובה כשנעדר בעל הקורא הקבוע. זה בכה וזה בכה, ובינתיים הנער, שהיטיב עם הציבור, הפך לתצוגה לעין כל, לדיון הלכתי מעמיק, בעוד צבע פניו משתנה חליפות, כפי שאמרו בגמרא על המתבייש ברבים אזיל סומקא ואתי חייוורא (הלך האדום ובא צבע לבן), ופני הנער חפו. סוף הדבר היה שה"צדיק" המחמיר דנן בעזותו גבר על כל הטענות שלא לבייש יהודי, ולא נותרה בידי הנער ברירה אלא לרדת מהבימה, ו"הירא שמים" דנן נעמד במקומו ומחה את זכר עמלק בקריאת הפרשה, בעוד שזה עתה בייש יהודי ב"הידור נפלא" כאילו היה הנער מזרע עמלק שמצוה לרמסו!... כך נראה אותו בעל קורא החדש - 'עשו קורא זכור! כך נראה "רשע לשם שמים"...'. המתהדר על הידור מצוה ואילו נרעש, הם מאלו שאין להם חלק לעוה"ב! אין מן הצורך להאריך בגנות הענין, רק נוסיף, שמן הסתם מעשים "וחומרות" כעין אלו ודומיהם אינם מצויים אלא כשנעשים בפני אחרים... להתכבד בעיניהם להיחשב כירא שמים, וכן אותו פלוני המהדר "בברכות" השבח כשרואים אותו בני אדם ועל דמו של יהודי נכלם, האם מהדר הוא כל כך בין כותלי ביתו, כשאין איש רואהו, בברכת "אשר יצר"?!... עשו הרשע אף הוא כן, לפני אביו מחפש להתכבד ולהראות רוב צדקותו, לפיכך מרמהו ושואל 'כיצד מעשרין את המלח'... אך בלבו פנימה מקוננת המחשבה "יקרבו ימי אבל אביו", וכבר דימוהו חז"ל לחזיר שפושט טלפיו ואומר 'כשר אני!' ויש להטעים הדבר במשל החזיר, שהמחמיר דווקא כשרואים אותו אחרים - דומה הוא לחזיר, ומשום שהחזיר ידוע לכל כי אינו כשר, אך בכל זאת החזיר פושט טלפיו וחושב להשתבח ע"י כך בפני רואיו על כשרותו, אך כמה מגוחך הוא - שאינו אלא חזיר... כמו כן המהדר בחומרות, וחושב להתכבד על הידוריו וכשרותו בקלון חבריו - דומה הוא לזה ממש, שהוא עצמו אמנם אינו רואה ואינו חש בנגע עצמו, אך העומדים כנגדו רואים ומראים באצבע שאינו אלא אדם הדומה לחזיר!...

הולדתה של הנערה. תשובתה הייתה חיובית. היא נהגה לציין בכיתה את ימי ההולדת של כל תלמידה, וכך ידעה את ימי הולדתן. הרבי ביקש, שמכאן והלאה תקרא בכל יום את פרק התהלים המתאים לשנותיה של הנערה.

הגב' קרניאל החלה ליישם את ההוראה. יום אחר יום קראה את פרק התהלים המתאים לגילה של התלמידה האובדת, וזיכרונה לא מש מעיניה. בכל שנה, בבוא יום הולדתה, החליפה את פרק התהלים. לעצמה חשבה: "זו בוודאי משימה לכל החיים".

ארבע-עשרה שנים חלפו. שנה אחת, לקראת חג השבועות, הוזמן ר' עמוס קרניאל להנחות כינוס ילדים בבית חב"ד בזיכרון יעקב, שעסק בהכנה לקבלת התורה. במהלך האירוע התפרצה אל קדמת האולם אישה מלווה בילדה כבת עשר.

"המורה! הכריזה בהתרגשות, "אני מוכרחה לדבר איתך!!! ר' עמוס המופתע השיב לה: "בסדר, המתיני כאן עד סיום האירוע, ואשוחח עמך ברצון". אבל האישה לא הרפתה: "אתה בעלה של המורה שלי מתקומה, נכון?" הרב קרניאל השיב בחיוב. "ומי את?" שאל. האישה נקבה בשמה, והוסיפה: "דע, שאני מחפשת את אשתך זמן רב. אני מוכרחה לדבר איתה".

שיחת הטלפון בין השתיים הייתה נרגשת. העיניים בשני עברי הקו זלגו דמעות. התלמידה לשעבר שטחה את סיפור חייה, כיצד הידרדרה מדחי אל דחי, עד שניצלה בידי פעילי 'יד לאחים', נישאה והקימה בית יהודי כשר, והיא אפילו אם לילדה. "לאורך כל השנים, אינני יודעת מדוע, זכרתי אותך, המורה האהובה שלי", התייפחה.

כעת בא תורה של הגב' קרניאל להשלים את החסר... היא סיפרה לתלמידתה על הוראת הרבי. "במשך ארבע-עשרה שנים שמרתי על ההנחיה באדיקות, ויום-יום אמרתי את פרק התהלים שלך והתפללתי בעבורך. אין לי ספק שהתפילות האלה הצילו אותך!" [תודה לגב' קרניאל]

"הצילני נא מיד אחי מיד עשו פי ירא אנכי אתו פן יבוא והפני אם על פנים" (לב, יב)

יעקב אבינו, יוצא מביתו של לבן עם משפחה גדולה, אלא שאז הוא שומע כי עשו הרשע דולק אחריו, על מנת לפגוע בו, ומתפלל לה' שיצילו: "הצילני נא, מיד אחי, מיד עשור". מסביר הקדושת לוי' את הכפילות ואומר כי התפלל יעקב לה' שיצילו שלא יבוא לו היצר הרע, הלא הוא עשו, בדמות אח וחבר אשר מאהבתו אליך ינסה להשפיע עליך שלא ללכת בדרך ה', אלא יעמוד הוא כנגד כל משפחתו וחבריו לעשות רצון אבינו שבשמיים.

לפניכם קוראים יקרים סיפור אחד מיני רבים שקורה פה אצלנו לאורך שנים רבות: פני האיש האדימו מכעס. "מה אמרת?" נבח לעבר האורחת שישבה בסלון ביתו, והצטנפה על כיסאה בחלחלה. הוא נופף באצבעו באיום: "אני יודע מה שמך והיכן את מתגוררת, ואני מזהיר אותך: אם לא תסתלקי מכאן מייד, אגיע אליך ואחסל אותך!"

הרגע הזה, בבית הקטן בבאר-שבע, היה נקודת שבר בעבור הגב' הני קרניאל - אשת חינוך צעירה, שמצאה עצמה חסרת אונים מול רוע אכזרי. היא הייתה נבוכה ומפוחדת, ובעיקר מלאת דאגה לתלמידתה האומללה, שהאזינה למסכת הגידופים מפינת החדר ועיניה מושפלות.

הסיפור התרחש בשלהי שנת תשל"ה. באותם ימים התגוררו הגברת קרניאל ובעלה עמוס ז"ל בכפר מיימון, בשליחות הרבי מליובאוויטש, ועסקו בעשייה חינוכית.

בחנוכה של אותה שנה התעתדה הגב' קרניאל לשוב מחופשת לידה לעבודתה בקריית החינוך הצמודה לנתיבות. היא הופתעה כאשר מנהלה המליץ לה לעבור לתפקיד חינוכי מאתגר במיוחד. זו הייתה מסגרת חינוכית מיוחדת, שהוקמה במושב תקומה, בעבור תלמידות מרקע חברתי קשה, שגדלו בסביבה עבריינית וברמת חיים ירודה. מקצתן כבר התנסו בעצמן במעשי פשע.

הגב' קרניאל התוודעה לסיפורי חיים מזעזעים - והתחלחה. מעללי הבנות העבירו בה צמרמורת. גם הרמה הלימודית שלהן הייתה ירודה. היו מהן שלא ידעו קרוא וכתוב. "אף אחת מהן אינה מסוגלת ללמוד בכיתה רגילה", נאמר לה. "בתחילת השנה נוהלה המסגרת בידי שתי מורות, אך אלה לא החזיקו מעמד".

הגב' קרניאל כתבה לרבי ושאלה מה לעשות. תשובתו הייתה חיובית. הרבי עודד אותה לקבל את המשרה, ואף הנחה אותה כיצד למצוא מסילות ללב התלמידות: להרבות בהשמעת סיפורי צדיקים ולדרבן אותן לקיים מצוות מעשיות. הרבי חתם במילים: "דברים היוצאים מן הלב, נכנסים אל הלב". הגב' קרניאל הבינה שאם תאהב את תלמידותיה בכנות, הן יפתחו לקבל את השפעתה עליהן.

העבודה לא הייתה קלה כלל. הגב' קרניאל נדרשה לאורך רוח, ליצירתיות, ובעיקר לדבקות במשימה. אט-אט החלו להתגלות ניצני שיפור בהתנהגות התלמידות.

השנה הסתיימה בהצלחה גדולה, מעל ומעבר לכל הציפיות. בעידוד בני הזוג קרניאל, הוסיפו התלמידות לצעוד בדרך המלך, ובחרו להמשיך במסגרות חינוך דתיות.

כולן - חוץ מתלמידה אחת. זו הייתה תלמידה שאימה התגוררה עם גבר ערבי, וזה מנע מהנערה ללמוד בבית ספר דתי. כל ההפצרות וההתחנות נפלו על אוזניים ערלות.

האיש היה שתלטן ועיקש, וחסם כל אפשרות להעניק לנערה חינוך יהודי. לגב' קרניאל לא נותרה ברירה אלא להתדפק על דלת המשפחה בבאר-שבע, ולהתעמת פנים אל פנים עם האיש. היא לא ציפתה לתגובה אלימה כל-כך. מעודה לא קיבלה איומים מפורשים על חייה. המבט הרצחני שנשקף מעיני האיש המחיש את רצינות דבריו. היא נאלצה לסגת מן הבית בלי תוצאות. בצר לה פנתה שוב אל הרבי, ושטחה במכתב את כל קורותיה עם הנערה. כעבור זמן קצר קיבלה מענה. הרבי ביקש לדעת אם הגב' קרניאל יודעת את יום

בברכת התורה

רוז ברינה

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורגי בן שמחה אברהם בן חנה: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: שלמה בן זוהרה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמיסה: מאיר בן שמחה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה מרים בת עזיזה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: ישראל מאיר בן עטרה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה
ציווג הגון - זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben Esther)
רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
אברהם בן חנה: יעקב ישראל בן גלית
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית
פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה: יליך בת מרגלית
מרים קרן בת רבקה: אילה בת ציפורה
שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה
אברהם בן אנט: פייבי בת חביבה בן חמו
נורית בת רחל: רחל בת טנאה: גלית בת רות

לזרע של קיימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל
יובל בן שלומית: אושר בת אורנה
הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה
עדי בת מזל: חן בת דלילה (סוזי)

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מאוצרות הפרשה

ואמרת לעבדך ליעקב מנחה היא שלוחה לאדני לעשו (לב, ט)

וקשה, דהיה לו לומר "מעבדך יעקב"? וי"ל דהנה כשעשו יראה את העבדים ואת העדרים יחשוב שיעקב אבינו שלח את הכל אליו, וגם העבדים נכללים במנחה, והרי באמת יעקב אבינו לא היה יכול לתת את העבדים לעשו, כדאיתא במתניתין בגיטין מ"ג: המוכר עבדו לעובדי כוכבים יצא בן חורין, ופירש"י וקנס חכמים הוא הואיל והפקיעו מן המצוות, וא"כ י"ל, דלכן צוה יעקב אבינו את עבדיו שיאמרו בתחילה "לעבדיך ליעקב" דווחה התשובה למי אתה דהיינו שהם העבדים המביאים את המנחה שייכים ליעקב ואינם נכללים במנחה, ורק אח"כ ימשיכו ויאמרו מנחה היא שלוחה לאדוני לעשו, דהיינו שלעשו נשלחה רק המנחה, אך הם אינם בכלל המנחה, אלא רק שלוחים להולכתה. (שי לתורה בשם מרן הגר"ח מבריסק

זצ"ל, הובא ביקרא דאורייתא)

על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה (לב, לג)

וקשה אמאי קבעה התורה כזכר למאבקו של יעקב עם שרו של עשו, איסור אכילת גיד הנשה, שהוא דבר שבשב ואל תעשה זכרון שלילי של איסור, ולא קבעה דבר חיובי של מצוה כפי שקבעה בפסח אכילת מצה ובסוכה ישיבה בסוכה (ואף שאיסור אכילת חמץ הוא ג"כ הימנעות ובשב ואל תעשה אבל י"ל דהאיסור בא לשם אכילת המצה שכיון שיזוהר מחמץ ממילא המצה תהיה מצה המלקט) וי"ל, דאין איסור אכילת גיד הנשה לזכרון הנס שניצל יעקב ממלאכו של עשו, אלא ענין הזכרון בזה הוא ללמדנו שעדיף שלא להתעסק ולא לבוא במגע עם הגויים אף כדי להלחם עמהם דאף שמנצחים אותם מ"מ ניזוקים מהם באיזה צד, ולכן הזכרון הוא דוקא בשב ואל תעשה. (למיסור קראי)

שם. מדכתיב "בני ישראל" ולא "בני יעקב" מוכיחים רבנן בחולין ק"א: דאיסור גיד הנשה בסיני נאמר, אלא שנכתב במקומו כדי לידע מאיזה טעם נאסר להם, אבל בני יעקב לא נאסרו בגיד הנשה. ואילו רבי יהודה סבירא ליה התם דמבני יעקב כבר נאסר גיד הנשה.

ויש למצוא רמז לדברי רבי יהודה מהכתוב בתהלים (קמ"ז י"ט) מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי, דהקרי הוא "דבריו" לשון רבים, אבל הכתיב הוא "דברו", לשון יחיד, דבר אחד בלבד. דהנה גיד הנשה הוא האיסור היחיד שנאסרו בו בני יעקב, ולכן כתוב "ליעקב", דהיינו לפני מתן תורה, דאחרי מתן תורה נקראו "ישראל", ואילו חוקיו ומשפטיו, דהיינו כל התרי"ג מצוות ניתנו רק במתן תורה, ולכן כתיב "לישראל", לא עשה כן לכל גוי - דאף שבני יעקב נאסרו בגיד הנשה לפני מתן תורה שנקראו עדין בני נח, אבל רק הם נאסרו בו ולא יתר בני נח כדאיתא

בתוס' פסחים כ"ב ד"ה ור"ש. (משך חכמה)

ויפול על צוואריו וישקהו ויבכו (לב, ד)

וברש"י הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב. רבי יונתן איבשיץ מעיר על זה, זה שעשו שונא ליעקב אנחנו יודעים מצוין, והם דואגים להזכיר לנו זאת מידי פעם. אבל מה זה הלכה - איזו הלכה יש כאן? וי"ל ע"פ שו"ע (יו"ד פ"ב ח) דשניים המכירים זה את זה אסורים לאכול בשר וחלב באותו שולחן, שמא מתוך קירבה יערבבו. אבל ישראל וגוי מותר תמיד ואין חשש שיערבבו, כי הלכה היא עשוי שונא ליעקב, הנה לנו ההלכה.

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שיעיר שדה אדום (לב, ד)

מה ראה הכתוב לציין ולפרט להיכן נשלחו המלאכים - "ארצה שיעיר שדה אדום"? ובכלל יש להבין, מה ראה יעקב לשלוח מלאכים לפי שיש את עשו, הלא מטבע האדם שהזמן מקהה את רגש הכעס שבו, והרי מאז יצא קצפו של עשו על יעקב חלפו שלשים וארבע שנה [ארבע עשרה שנה שהה אצל שם ועבר, ארבע עשרה שנה שבהן נולדו לו ילדיו ועוד שש שנים שעבד אצל לבן], ומן הסתם שכך כעסו של עשו? התשובה היא: אדם שהערים על הזולת פעם ועוד פעם, וכשנתגלה הדבר לחברו הוא כועס עליו כעס גדול על שני מעשי הערמה שעולל לו. בחלוף השנים, כיצד ידע בעל המעשה אם חברו עודנו שומר בלבו טינה עליו, או אולי נשכח הדבר כבר מלבו לגמרי? הנה, כאשר מתברר לו שנולדו לו שני בנים, והוא קרא את שמם על שם אותם מעשים, בודאי המעשים לא נשכחו מלבו. מעשים אשר נראים בעיני האדם כעולה נוראה עד שראוי לחקק אותם לזכרון עולם ולהנציחם בשמותיו של בנו, אות הוא כי חקוקים הם על לוח לבו והוא שומר טינה לעושיהם גם בחלוף עשרות בשנים. ליעקב נודע כי עשו קרא לשני מקומות מושבו על שם שני מעשי הערמה שעשה לו. "ארצה שיעיר", זכר ל'גנבת' הברכות מיצחק על ידי התחזות לעשו השעיר, ו"שדה אדום", זכר למכירת הבכורה תמורת נזיד העדשים. מכאן הבין יעקב שגם בחלוף השנים עדיין חקוקים מעשים אלו בלבו של עשו ולא נתפס עליהם. ועל כן נאלץ יעקב לשלוח מלאכים אל עשו כדי לפיסו ולשכך את כעסו. זהו שאומר הכתוב: "וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו", ומדוע עשה כן? כי שמע את השמות "ארצה שיעיר שדה אדום". (לאור הנה)

ואתה אמרת היטב איטיב עמך (לב, יג)

ויש להבין מדוע עדיפה הבטחה זו מהבטחה הנזכרת לעיל (ל"ב, י), האומר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך דעל זה לא סמך כדכתיב בתריה (ל"ב י"א) קטונתי מכל החסדים ומכל האמת ופירש"י נתמעטו זכויותי לכך אני ירא שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא ויגרום לי להמסר ביד עשו, וא"כ קשה מה דאמר כאן "ואתה אמרת היטב איטיב עמך", ומדוע כאן לא חשש שמא נתמעטו זכויותיו, וי"ל עפ"י דברי הרמב"ן כאן דהבטחת הקב"ה ע"י שבועה איננה חוזרת ריקם, ק"ו מגזר דין שיש עמו שבועה שאינו נקרע וכ"ש לטובה. והנה איתא בשבועות ל"ו: אמר רבי אלעזר לאו - שבועה הן - שבועה, אמר רבא והוא דאמר לאו לאו תרי זימני והוא דאמר הן הן תרי זימני דכתיב "ולא" יכרת כל בשר עוד ממי המבול "ולא" יהיה עוד המים למבול, ומדלאו תרי זימני, הן נמי תרי זימני, ואיתא בשו"ע יו"ד סימן רל"ז סעיף ה' האומר פעמיים על דבר אחד אעשנו או לא אעשנו הוי שבועה, וא"כ י"ל דזו היתה טענת יעקב אבינו ואתה אמרת היטב איטיב עמך, דהיינו ב' פעמים, וא"כ הוי שבועה וגם הוי לטובה, וא"כ אין הקב"ה חוזר בו משבועה ואפילו גרם החטא. (מקרא מפורש, הובא ביקרא דאורייתא)

כוחו של שוחד...

וַיִּרְץ עֵשׂוֹ לִקְרָאתוֹ וַיַּחַקְהוּ וַיַּפֵּל עַל צַנְאָרוֹ וַיִּשְׁקָהוּ וַיִּבְכּוּ (ל"ג, ד')

וּפְרָשׁוֹ: "וישקהו - נקוד עליו, ויש חולקין בדבר הזה בברייתא דספרי: יש שדרשו נקודה זו לומר שלא נשקו בכל לבו, אר"ש בן יוחאי הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה ונשקו בכל לבו".

לכאורה, השיטה הראשונה, על פיה לא נשק עשיו ליעקב בכל ליבו - נראית לעינינו הרבה יותר מסתברת: כלום יעלה על הדעת שלאחר שלושים וארבע שנים תמימות בהן שונא עשיו את יעקב עד שביקש להורגו, יתפוגג כעסו ברגע אחד והוא ישנה את דעתו וישקהו בכל ליבו? כיצד אפוא נוכל להבין את שיטתו של רבי שמעון בר יוחאי?

התשובה תובן על פי המעשה הבא:

היה זה ביום מן הימים, כאשר יצא הגאון רבי חיים מבריסק בראש משלחת רבנים אל פטרבורג הבירה, בכדי לפעול לביטולן של שתי גזירות קשות שריחפו על ראשם של אחינו היהודים באותם ימים: הראשונה - חיבה את סגירתם של תלמודי התורה והקמת בתי ספר כלליים עבור היהודים, בהם יתחנכו ברוח הכפירה; ואילו השנייה - עסקה בחיובם של הרבנים לדבר בשפה הרוסית.

המפתח לביטול הגזירות, ידע רבי חיים היטב, נתון בידיו של ראש השרים - רוסי קשוח ושונא ישראל מפורסם, אשר שנאתו לכל יהודי באשר הוא היתה כה רבה - עד שנמנע במופגן מלשוחח עם כל יהודי, ואפילו להביט במראה פניו.

כיצד יוכל אפוא להתגבר על המכשול? רבי חיים, בחכמתו, ידע את אשר לפניו: הוא ניגש אל שומר הסף אשר ניצב בפתח ביתו של השר, ואמר לו: "גש לאדונך ואמור לו, כי רב יהודי זקן מבקש להשמיע בפניו שתי מילים בלבד. אתה יכול לומר לו, כי אם אחרוג מתנאי ואדבר יותר משתי מילים - הוא רשאי להרגני בו במקום!".

שומר הסף, עשה בדיוק כפי שהתבקש. הוא מסר את הדברים כמות שהם, ואילו השר, אשר הבין בדיוק את מטרת 'ביקורו' של הזקן היהודי - התמלא בסקרנות: כיצד בכונתו של היהודי לשכנעו לבטל את הגזירה, וזאת באמצעות שתי מילים בלבד? לפיכך, הוא החליט לחרוג ממנהגו הפעם... הוא הורה לשומר הסף להכניס את רבי חיים אל טרקלינו, תוך הבהרה חד משמעית כי בכונתו לעמוד בהסכם כלשונו: אם ידבר מילה אחת מעבר לשתי המילים הקצובות - יהרגנו בו במקום!

רבי חיים, מציודו, לא נרתע. בצעדים בטוחים הוא נכנס אל הטרקלין, ניגש אל השר, הניח שקיק בד ובו סכום מכובד ביותר, ואמר שתי מילים בלבד: "קח - ושתוק!". ברגע הראשון, התמלא השר בזעם על עזות פניו של הזקן היהודי, אולם משעמד על גודל הסכום - החליט להבליג ושלשל את הסכום לכיסו.

ההסכם, היה ברור: רבי חיים לא ציפה מהרשע המרושע כי יתמוך בביטול הגזירות, אולם הוא ביקש להבטיח כי כאשר יעלה הנושא לדיון - הוא ישתוק, ולא יתנגד לכך. ואכן, זה בדיוק מה שקרה: למחרת היום, כאשר נערך דיון גורלי בנושא ביטול הגזירות האמורות, התאחדו כל השרים בביקורת חריפה כנגד הגזירות וציידו בביטולן, ואילו השר צורר היהודים - יושב ושותק, ואינו מנסה להגן עליהן אפילו במילה אחת...

באותו דיון, השתתף הצאר הרוסי בכבודו ובעצמו. הלה, אשר הכיר היטב את הלך רוחו של ראש השרים, ואת שנאתו הידועה ליהדות וליהודים - השתומם לפשר השתיקה, ואף שאל את השר ישירות: "מה קרה לך יידי שאתה שותק לפתע? במה אתה מהורהר כל כך, עד שהתעטפת בשתיקה כה מוזרה?".

ואילו השר? הוא החליט לחשוף את האמת והשיב: "אני שואל את עצמי, כמה כסף קיבלו ידידי השרים על התנגדותם לחוקים החדשים, אם אני, בתמורה לשתיקה בלבד - קיבלתי סכום כה מכובד!..."

לשמע התשובה המחוכמת, התחייך הצאר, ומאחר ובסופו של דבר לא היה ביכולתו להחליט בניגוד לעמדתם של שריו - לא נותרה בידו ברירה כי אם לבטל את הגזירות מכל וכל...

ומכאן תשובה לשאלתנו, כפי שמבאר בעל ה'מליץ ישר': שכן אמנם הלכה היא שעשיו שונא ליעקב בכל ליבו, אולם בכל זאת, בכל הדורות ובכל הנסיבות, 'לשוחד' - היה כח עצום לשנות את טיבו ואת דעתו של האדם המקבילו!

וכך אירע גם בעת המפגש בין יעקב לעשיו: אמנם מלכתחילה ודאי ביקש עשיו להרוג את יעקב, אולם לאחר ששיחדו יעקב באמצעות המנחה ששלח לו, ואף שיחדו בכבוד שכיבדו כאשר השתחוה בפניו - היה 'לשוחד' זה כח עצום לשנות את גישתו של עשיו מן הקצה אל הקצה, ולהביא לידי כך שישק ליעקב אחיו בכל ליבו!

ובנותן טעם להוסיף ולהטעים, כי על פי הדברים יבואר המשך הדין ודברים שבין יעקב ועשיו. שכן על שאלתו של עשיו ליעקב (פסוק ח'): "וַיֹּאמֶר מִי לָךְ כָּל הַמַּחְנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגַשְׁתִּי?" - משיב יעקב ואומר (שם): "וַיֹּאמֶר לְמִצְאָ חֵן בְּעֵינַי אֲדֹנָי". ולכאורה, מה תשובה יש בכך לשאלתו של עשיו? אכן על פי האמור נראה לבאר, כי כוונתו של עשיו היתה לשאול את יעקב: "מאחר וחלקנו בינינו את שני העולמות, כאשר אני קיבלתי את העולם הזה ואילו אתה נטלת את העולם הבא בחלקך - מה מעשיו של 'עולם הזה' כה רב בחיך?".

אולם על שאלה זו, השיב יעקב: "למצוא חן בעיני אדוני! כלומר: "הן אמנם אין אני זקוק לעולם הזה לשמו, והעולם הזה הינו מחלקך שלך... אולם בכל זאת, קיבלתי מיידה מסויימת של עולם הזה, בכדי שבאמצעותו - אוכל אני ובני אחרי למצוא חן בעיניך, לשחד אותך ואת בניך, שכן גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם כי מבלעדי שוחד זה לא נוכל לעמוד בעול הגלות והשעבוד שישתעבדו בנו צאצאך..."

(מתוך הספר החדש "ללמדך" לרבי מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

ריבית בחלוקת קלפים בתהילים

שאלה: לאחר לימוד בחברת תהילים חילקו קלפים למצטיינים, ומכיון שלא היה להם מספיק קלפים לכל המצטיינים הבטיחו לאלו שלא קיבלו הפעם שיקבלו שתי חבילות קלפים בשבוע הבא, האם יש בזה משום איסור ריבית?
תשובה: אם מראש סיכמו שילך מצטיין מקבל קלפים, א"כ כבר חל 'חיוב' לתת לו קלפים, ואסור להוסיף עליו עוד קלפים בגלל איחור התשלום, אבל אם לא סיכמו מראש, ורק מעצמו רוצה לתת לו מתנה, א"כ אין כאן 'חיוב' כלל, ומותר לתת שתי חבילות קלפים בשבוע הבא, ולא שייך בזה איסור ריבית. (מים חיים, הרב יהודה אריה הלוי דיני שליט"א)

חידה שבועית

אֵינָה אֵינֶנּוּ הַיָּדוּת, כְּשֶׁלֹּאִים אַתְּ זֶה (מֵאֲקוֹם אַחֵר) צְרִיךְ לִמְרָק?

התשובה לחידה פר"ש: גל. תשובה לחידה השבועית: בני. 88 פנויה: 88 ביקי פרסלר נ"י. תזכורת: הכניסה להגרלה פותח 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות בן עמי - אמיתי להולדת הבן הנכד משפחת כלומר לנשואי הבת משפחת מונק לנשואי הבת משפחות אריאל-בש להולדת הבן הנכד
גני הדני: משפחת הורברג לנשואי הבת משפחת רוזן לנשואי הבן משפחות בראנץ - לויים להולדת הבן הנכד משפחת שבתאי להולדת הבן משפחת פריד להכנס הבן לעול תורה ומצוות

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

בגובה רמי גרינברג, ראש העיר

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל

מספורי המגיד

"מתוך ההפיכה" (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק ח' "המהפך הגדול"

תקציר קצת מורחב: בארץ ישראל מגלה נער קדום לבר מצוה בשם שלמה זלמן פינקלשטיין סוד מוזר מאד בביתו, הוא חושף שעון זהב שקיבל אביו ר' חיים שלום מאת חותנו בשנת תרצ"ח, בעוד שהחתונה אירעה 15 לאחר שנים בשנת תשי"ג, סוד זה בעור בעצמותיו והוא לא מוכן לוותר עליו, עד שלבסוף מגלים לו הוריו כי הם כתבו יומן סודי והם מרשים לו לקרוא בו לעיתים מזומנות. הוא קורא ביומן על אביו כנער קטן בעיר אמשינוב שלומד תורה עם אביו הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל שהיה גדול הלומדים בעיר, הלימוד הוא בריתחא דאורייתא עצומה, וכל העיר מתפעלת על גדל חשקת הלימוד של זוג הלומדים. לימים עורכת המשפחה שהייתה בעלת נכסים בר מצוה מפוארת מעבר להשגות בני העיר, למורת מחאות הרבנית הצדקנית, לאחר השמחה מתחילים סימנים מדאיגים להציף את האבא, חלומות רעים פוקדים אותו והוא צם הרבה צומות לכפר, אשתו עורכת גם היא סדרת לחשים להוצאת עין הרע, לאחר כמה חודשים בזאת חנוכה קורה האסון ממנו חושש האבא, הוא נהרג רח"ל באמצע השמחה בשגגה על ידי מטורף, הטראומה פוקדת את הבחור הצעיר הוא מאבד את הכרתו ומשך כמה שבועות הוא מוטל בין שמים לארץ, אבל גם לאחר שחזר אל עצמו הוא לא משתחרר מהטראומה, הוא מאבד כל חיוניות בלימוד וכמעט על כל העולם שמתחיל להתרגל לאסון, הרבי הקדוש נכנס לעומק העניינים כדי להציל את היתום האומלל, אבל כרגע עוד אין התקדמות בעניין. ברם רב משה יוסף מצליח לשבור את הקרח בשיטה מיוחדת במינה שאיש לא חשב עליה, הוא מצליח לעודד בחיים שלום עניין בלימוד ומזמין אותו ללימוד בביתו בספר המיוחד האוה"ח הקדוש, זוהי תחילת השינוי המבורך.

אמשינוב פרשת זכור תרצ"ז.

לראשונה נכנס חיים שלום עם פנים מחויכות מבית הכנסת, להפתעת בני הבית, כולם מכירים פחה אחת בלבד "פני תשעה באב" כפי שתיארו אחיו הקטן יענקל בן ה-10 שלא יכול היה לסבול את עצבותו המתמדת שהפכה לעיקרון קדוש, עד שכל מי שניסה להעיר על כך הפך ללא רצוי. הפעם לראשונה מוכן חיים שלום לחייך ולומר א'גוטן שאבעס בשמחה כפעם.

האמא שמחה מאד לשינוי, גם היא הוכתה שוק על ירך, עולמה חשך בעדה ברגע אחד, אבל למרות כל המכות לא נפלה לתהומות היאוש והחידלון, היא למדה לנגוס את השפתיים וללכת קדימה, בשביל להמשיך את הבית. חשוב היה לה מאד שבנה הבכורה יחייך, בשביל שתתחיל אצלו תקופה חדשה.

היא לא תחקרה אותו לסיבת השינוי, רצונה היה לזרום עם זה בצורה הטבעית ביותר. חיים שלום עוד לא היה פתוח לשתפה בשינוי המבורך, הוא רק חייך מפעם לפעם בסעודה והשתתף עם כולם באמירת זמירות שבת אך בלחש, הוא לא שר יחד איתם, עדיין היה לו איזשהו מעצור רגשי שחסם אותו להשתתף בשירה, כפי שעשה בעבר עם אביו, זה לא היה אפשרי עבורו לעבור מקצה אחד לשני במהירות, די לו שהעז מעט לחייך ואפילו לומר א'גוטן שאבעס לכולם גם זה נחשב למהפך רציני, אך להתעלות כדי להיות חלק מהשירה עדיין הדך רחוקה.

לאחר הסעודה ניגש על קצה הבהונות לבקש מאמו בלחשיה, כי רוצה הוא לבקר אצל רב משה יוסף הויזמן ללימוד אוה"ח, הוא קבע עמו שיעור יחד עם בנו אפרים זלמן, האם הייתה אחזת שמחה מהשינוי המפתיע ונתנה לו את רשותה.

כשהגיע לבית פתח לו את הדלת רב משה יוסף בעצמו לבוש חאלאט (חלוק חסידי) של אטלס יקר, הוא הובילו לשולחן אליפסה שעמד במרכז החדר כשהוא ערוך בטוב טעם עם תקרובת עשירה, ורמז לו להתכבד, חיים שלום הביישן סירב בעדינות ליטול מהמאכלים, מעולם לא אכל מחוץ לביתו אפילו אצל יותר קרובים וביקש על כן לגשת למטרה החשובה. רב משה יוסף הביא שלושה ספרי אוה"ח כדי שגם אפרים זלמן יוכל להיות שותף. רב משה יוסף קרא את האוה"ח בהטעמה והסבירו בעמקות רבה, לאחר מיכן ביסס את ההבנה, עם מובאות נוספות מעוד מקומות בהן נגע האוה"ח הקדוש, לאחר שהציג את הדברים, ניגש להקשות שתי קושיות עצומות שקראן "אייענע קושיות" (קושיות מוצקות כבדל) חיים שלום היה מופתע מעוצמת הקושיות, הן היו בנויות אריח על גבי לבינה וקשה היה לפרק את היסודות כדי להוכיח את הטעות שבהן.

ראשו העילויי פעל במהירות כברק, שלל מחשבות עברו במוחו בזה אחר זה במהירות מסחררת, הוא חיפש מענה נכון במגירת ידיעותיו שצבר, איזו נוסחה שתוכל לעזור לו ליישב את הקושיות העצומות. לאחר חמש דקות של אימוץ מוחי כביר, זרק רעיון תחילתי לתירוץ. רב משה יוסף ידע שיוכל להפריך זאת בקלי קלות, אך פחד מלקלקל את תחילת הקשר, לפיכך סטה מדרך הניצוח וניסה לקיים את התירוץ בכל מחיר, ברם מוחו החריף של חיים שלום שהרגיש בזיוף נסוג

מספורי המגיד

מתירוצו לחלוטין, הוא אמר לרב משה יוסף: אני רוצה את האמת, אני מרגיש שתירוצי אינו מוצא חן בעיניך, אלא שאתה מנסה לרצותני, לפיך אתה מנסה לתפור את התירוץ עם חוטי אריגה גסים.

המענה מוצא חן בעיני רב משה יוסף, זה הראה לו כי חיים שלום הוא לא טיפוס "נצחון" שרוצה לומר את דברו בכל מחיר, אלא מחפש את האמת. ואכן הפעם הראה לו שהתירוץ מופרך מכך וכך מקומות, השיעור שהחל בצורה נינוחה הפך לפתע ל"להבה אדירה".

סברות נזרקו משני הצדדים בשיא הריתחא וחיים שלום חש איך הוא חוזר לימי קדם, דמותו של אבא ז"ל צצה במוחו לרגע כשהיא מחויכת, נדמה לו שהוא שמח למעלה בראותו את בנו בכורו שב למסלול. הוא הרגיש כאילו הוא לוחש לו: "טייערער קינד מיינער, הערעצט ווייטער דעם אַמאַליגען שטייגער" (בני יקירי המשך נא את העבר).

לפתע מתוך החלום הוא שומע את אפרים זלמן מעז לפצות את פיו בנוכחותו, לראשונה הוא אזר אומץ להוכיח את נוכחותו, הוא זרק סברה יפה מאד שהעלתה חיוך רחב על פני חיים שלום, הוא אומר כעת משהו מעניין, רק רגע, הוא כנראה לא אֶשׂוואכע מעשה (חלשלוש) כפי שחשב עד עתה, הסברא שאמר צריכה אמנם ליטוש, אך נראה לו שהוא יודע איך לסייע לו, הוא מיהר ללשש את דבריו והאירם באור יקריות, אפרים זלמן זרח עתה מאושר, המתחרה שלו חיים שלום התייחס אליו הפעם במלוא מובן העניין, לפתע גילו שניהם כי הדוב אינו כה מסוכן, בכך נפתח הקשר הראשוני ביניהם.

לאחר השיעור הלך אפרים זלמן לנוח על יצועו, רב משה יוסף רמז לחיים שלום שהוא רוצה לספר לו סיפור מיוחד.

*

משה יוסף הויזמן יליד קרקא היה עילוי מפורסם מאד, שמו נישא למרחקים כארי שבחבורת רזומסק, דבר זה הביא את הגביר הגדול ר' אייזל הערצקא שפילמאן לבחור בו כחתן לבתו ציפורה כשהוא בן 18 בלבד. ר' אייזל שפילמאן שהיה עשיר מופלג והוכר ללא ערעור כ"גדול הגבירים בעיר" ניהל שתי חנויות גדולות של טקסטיל בעיר וסחר עם כל אנשי האצולה בפולין, כשנוכח בפיקחותו העצומה של חתנו והבנתו הנדירה בניהול הפנקסנות החליט שעליו להכניסו לתוך עסקיו המסועפים, הוא סמך עליו מאד שיעשה חייל בעסקיו.

חמש שנים צלחו העסקים מאד, בתחילה נכנס לזה ר' משה יוסף בצורה מזערית, רק כשצריכים היו לו בדחיפות, אלא שתאבוננו של חמיו שרחוק היה מחיי תורה וכל מוחו שקוע באיסוף ממון לא הייתה לו עכבה להוציא אותו מחיי תורה, (גדול בתורה זה רק כרטיס כניסה לבית ותו לא) כשראה איך חתנו היקר נוהל הצלחה אחרי הצלחה ועושרו בס"ד מתרבה והולך, החל למשוך אותו בדרכים שונות ומשונות מהגמ' הקדושה, כל פעם בתואנה כזו ואחרת.

לראשונה החל רב משה יוסף לחוש בניסיון הקשה של יצר הממון, עד עכשיו כרוך היה אחרי הגמרא שנתנה לו את כל המזון הרוחני, הוא לא רצה לדעת משום דבר אחר, ברם לפתע נכנסים במוחו הרהורים שונים איך לצבור עוד ועוד כסף, העילות החלו להזדמן בזה אחר זה, על כל דבר קטן היה חמיו נכנס לבית המדרש ובקול העבה מודיע. משה יוסף אני זקוק לעזרתך בדחיפות.

"שווער לעבן" (כינוי חיבה לחם שהוא מקור חייו) אני כרגע עסוק באיזה רמב"ם קשה מאד, אני לא יכול לעזוב כעת את הלימוד. בלי נדר ברגע שאסיים את העניין אבוא"

"אין פשט ברמב"ם בלי הלחם משנה והכסף משנה" גיחך החם שידע משהו מהעבר הרחוק טרם טבל בים הכספי.

"אבל מה עם, כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה?" מנסה החתן הצעיר לעורר את השווער בנחיצות הלימוד.

"אם אין קמח אין תורה" אם לא נסגור את העסקה ה' ישמור מה עלול להיות, האם רוצה אתה לחזור על הפתחים כדי לפרנס את נוות ביתך, האם זה התרגום של החיוב שלך לפרנס, ככתוב בכתובה שנכתבה על עור (קרן) הצבי?"

לבסוף יד השווער הגברתן וגם הנפש הייתה על העליונה, ר' משה יוסף העדין חשש מאד להרוס את יחסיו עם חמיו שהיה "אשווערער לעבן" (חיים קשים)

כך הצליח תמיד ר' אייזל לעקור אותו מהגמ' המתוקה בכל עת שבא לקרוא לו בדחיפות, לא עניין אותו שהוא שקוע בתוך סוגיא עמוקה בתוך קושיא עמוקה של תוס' שאין לה כרגע מענה, או סתירה עצומה בדברי הרמב"ם ואין עליה מענה בכס"מ לח"מ או מל"מ, ר' אייזל (כשמו כן הוא) שיחיה פוסק את פסוקו: עכשיו יש פיקוח נפש מסחרי ובלי עצתך הנכונה אי אפשר לסגור את עסקה (אמנם בחר בשפיץ עילוי כחתן אבל אפשר גם להיות אֶשְׂפִּיץ סוחר).

מספורי המגיד

רב משה יוסף סוגר עם "קרעכץ" (אנחה) עמוק את הגמ' האהובה וניגש לעסק, וראה זה פלא, לפתע כל הקושיות הנוראות פורחות מראשו, כעת הוא ממית עצמו באהל בית המסחר, אך כשהוא חוזר לבית המדרש מרגיש הוא חמיצות נוראה, הוא החליק בתוך השק הגדול של היצר הרע בקלי קלות ונעלם בו כליל, אמנם הוא עשה חייל במסחר אך בלבו פנימה הרגיש כי בכך הוא מהביל את עצמו לחלוטין, התקיים בו "אם פגע בך מנוול זה ימשך אל מחוץ לבית המדרש".

הוא ייסר את עצמו קשות, האם כזה עלוב נפש הוא שברגע שהשווער מגיע לבית המדרש מיד הוא נרעד ועוזב? אם כן להבדיל נחשב הוא לבהמה שקוראים לה והיא באה ובכך היא נקמת. במקום לעסוק בתורה שהיא העיקר הוא משקיע שעות את ראשו העילוי בעסקי העוה"ז, הוא נקרע בתוכו לחתיכות, בפנים בלב חש שהוא רוצה מאד ללמוד תורה בלי הגבלות, לצמוח ולהיות גדול בתורה ובחסידות, אך במקום זה חמיו הבור וגס הנפש מכניס אותו עמוק יותר לעסקי העולם הזה.

יום אחד הרגיש כי אינו יכול יותר, הוא נקרע בין הנאמנות שלו לתורה וללימוד לנאמנות לחם המסור.

"האם צריך אני להיגרר כפתי אחרי השווער היקר ר' אייזל (חמור) שבמחילה בור ועם הארץ "אויסער פון געלד און נאך אמאהל געלד (חוץ מכסף ועוד הפעם כסף) לא מעניין אותו דבר".

ר' משה יוסף התפלל באותו יום מתוך עמקי הלב שהניסיון הזה יעזוב אותו, הוא רוצה לשוב להיות "בן תורה" ולא איזה עשיר בור ועם הארץ, הוא ביקש אות מהשמים שבקשתו תתקבל.

זמן קצר לאחר מיכן קיבל את האות שתפילתו התקבלה מעבר למה שחשב, כידוע תפילה עושה מחצה, אך תפילתו למרבה הפליאה עשתה כפליים, באחת העסקאות כשל מאד, כאשר בחר בסוג סחורה שנראתה לו מוצלחת ביותר, וכאן שגה שגיאה חמורה מאד שלא התאימה אפילו לסוחר מתחיל, הוא הזרים את מרבית ההון הנזיל לעסק אחד (אין מניחים את כל הביצים בסל אחד אמר חכם מחוכם) בנוסף לקח הלוואות שונות מגופים שונים, כדי לקנות טונות אריגים מהסחורה הקורצת, אך ההצלחה הייתה ממנו והלאה, הסחורה שכבה למעצבה במחסנים ולא עניינה את איש, חמיו היה בלחץ אימים, הוא היה צריך להיפטר מסחורה זאת בכל מחיר ולא היה לו במה לחדש את המלאי, מחזור הכספים שלו שובש לחלוטין, דבר זה הביא שרב משה יוסף טעה מספר פעמים בחישובים וגרם להטעות את חמיו שלא התמצא כל כך בתורת המספרים, עתה נעשה המצב חמור מאד, כדי לשלם את החובות נאלץ ר' אייזק החם ליטול הלוואות עצומות נוספות שיכלו למוטט אותו לחלוטין אם לא יהיה לו מהיכן להשיב.

מצב זה הביא שכעס עצום פעפע בלבו על חתנו השלימזל, לפתע סר חינו בעיניו לחלוטין (טראמפ אוהב רק מצליחנים) דבר זה הביא שיום אחד אמר לו: "געה אוועק פון דאנעט שטיק שלימזל און טויגעניקסט (היפרד נא מעלי ביש גדא וחסר ערך שכמוך) סע למקום אחר ושם תנסה את מזלך" אבל בזה לא היה די, הוא האשים אותו בכל החובות ודרש ממנו לכסות את כל החובות הוא לא רצה לומר, מה יהיה אם לא יעמוד בכך, פניו שהיו מלאות בכעס אימים הבהירו מעצמם את הכל.

רב משה יוסף חש עצמו עצוב ועוזב, שלום ביתו נהרס כליל, השווער לא הפסיק מלהטיף לבתו ציפורה כי עדיף להקדים לעזוב את הבעל השלומיאל, כי אם לא כן תגיע עד פת לחם. משה יוסף חש נבגד וכאוב עד עמקי נשמתו, הוא לא היה מסוגל ללמוד עם צלילות הדעת כשכולו מוקף יסורים, דומה היה כי בקרוב יהיה נודד יחד עם כל הנוודים ברחבי פולין לחיות את נפשו.

יום אחד שמע כי הגיע לעיר אדם קדוש ביותר, ל"ק האדמו"ר מאמשינוב שהוא בעל מופת גדול וגם חכם מחוכם, אף שלא היה חסיד אמשינוב, בשל שייכותו לחצר רדמוסק, ברם אם אדם גדול הוא ביותר, צריכים לשאול בעצתו. כשנכנס לחדר האדמו"ר ראה כבר ברגע הראשון, דמות מלאך שמימי בצורת אדם, עיניו הרכות של האדמו"ר עטפו אותו עוד בטרם דבר עמו, הוא חש עוד לפני ששמע ממנו עצה ותושיה, כי שער סיעתא דשמיא נפתחו לפניו. הוא געה בבכי אדיר תוך שהוא שופך לפניו את מרי שיחו על כל החודשים האחרונים מאז שהגלגל נטה כלפי מטה, הרבי הקשיב לו ולא קטע אותו אפילו לרגע אחד, הוא נתן לו לשפוך את הלב ולאחר מיכן נתן מספר עצות חכמות לרבי משה יוסף איך לצאת מהפלונטר.

אחת העצות שנתן, לעבור לאמשינוב הרחוקה, כדי שיתקיים בו: רחוק מהשווער (מהחם) רחוק "פון דער שווערין לעבין" (רחוק מהחם הקשה מתרחק גם מהחיים הקשים) שם ינסה את מזלו לפרוע את החובות ולשוב לגמרא עם לב שקט ורגוע.

כשהגיע לאמשינוב, הראשון שקיבל את פניו בסבר פנים יפות היה רב שלמה זלמן פינקלשטיין שבטבעו היה מקרב גדול, כשנודע לו מפי האדמו"ר על מצבו הכלכלי המר של רב משה יוסף לא חבק ידיים לרגע קט, הוא נחלץ חושים כאילו הוא אח מבטן, הוא השיג לו הלוואות בתנאים נוחים, מלבד מה שנתן מממונו האישי (שהסתכם בסכום גדול למדי) שנתיים ימים ליוה אותו בשקט, בלי שאיש ידע על כך, עד שהשיבו לאיתנו, כל החובות נפרעו לשווער במדויק, בכך הושג שלום בית

מספורי המגיד

ביניהם. מלבד זה נותר בידי רב משה יוסף סכום כסף מכובד, כדי לפתוח עסק לטקסטיל באמשינוב שנוהל עתה על ידי נווה ביתו בהצלחה לא קטנה, ואילו ממנו לא נדרשה התערבות כה גדולה, רק ניהול הפנקסים שבזה היה מומחה גדול מאד, מעולם לא באה באמצע שהיה עסוק באיזה תוס' קשה ומפצירה בו לעזוב את הלימוד כדי לסכם איזה "געשפט" (עסק).

"עכשיו אתה מבין חיים שלום יקירי, איזו הכרת הטוב גדולה יש לי כלפי אבך זצ"ל, לכן ברצוני להציע לך עסק טוב, הבה נקבע חברותא בכל יום בבוקר באותם זמנים שלמדת עם אבך ז"ל, נלמד בשיטת הלימוד שדגל אבך, אני מתחייב לא לגרור אותך לשיטת הפלפול שהוזהרת עליה מאבך ז"ל, הדבר מקובל עלי ותוכל ביתר שעות היום ללמוד חברותא עם בני אפרים זלמן כפי שראית הוא ב"ה לא "קלאץ" (בול עץ) אני מאמין שתמצאו שיחה משותפת והחברותא הזו תהיה לתועלת שניכם.

הפעם כבר לא התנגד חיים שלום, הוא חש שאכן רצה הוא להשתנות, אמנם הוא אינו שוכח לרגע את אביו, אין כמעט רגע שהוא מסיח דעתו ממנו, אבל עתה הבין שאסור לו לשקוע ביגון קודר, אין שום סעיף בדיני אבלות שלהתאבל על האבא הכונה לשקוע ביגון ויאוש, זה לא עושה נחת לנפטר למעלה, ההיפך הוא הנכון, להתמיד בלימוד ולחיות בשמחת התורה זוהי הדרך הנכונה, בק' יש לנשמה הרבה נחת רוח שהוא ממשיך את הדרך.

אין סתירה בין חובת האבלות שנהוג על האבא על פי דין בכל י"ב חודש, אבל זה לא אומר שהוא צריך להיות שקוע כל כולו בכאב ובמרה שחורה. עתה בליווי רב משה יוסף התחיל לקלוט שהיגון העמוק שהיה לו היווה מנגנון של הרס עצמי שיכל לפגוע בכל היכולות שלו, מעתה תתחיל תקופה חדשה, בק' יגרום לאמו האלמנה נחת רוח גדולה, ודאי שזה רצון אביו המנוח ובק' הוא יעשה לו עילוי נשמה אמיתי.

יושבי הקלויז הופתעו לראות את חג הפורים בפועל ממש, הם חזו ב"זונהפכו" מסוג חדש, חיים שלום שכבר הוספד על ידי כל יושבי הקלויז כאבדה שאין לה תמורה, נוכחו בטעותם. בלי הסבר נראה לעין, לקראת יום הפורים השתנה לחלוטין, מעתה חלה עדנה, הבחור החל לפרוח מחדש, הוא הקדים קום כפי שהיה עד לפני האסון, רץ למקוה וטבל בזריזות, מיד לאחר מיכן התיישב במקומו בשולחן שליד המזרח, אלא שבמקום עם אביו ז"ל ישב עם ר' משה יוסף היוזמן, יחד עם בנו אפרים זלמן, לומדים המה במשולש, בריתחא עצומה.

רב משה יוסף שינה את כיון לימודו, לא עוד פלפולים "גג על גג" כפי שהורגל עד עתה ללמוד, מעתה שינה את השיטה, הוא למד בדרכו של המנוח רבי שלמה זלמן בדרך הפשט לעומק, אפרים זלמן עימם לא מעט את אפו, הוא אהב את דרך הלימוד של אביו, אבל לטובת העניין שתק, אמנם היה חבוי בצל הענקים, אך מפעם לפעם נעור תוך שהוא זורק סברות מדהימות, היה לו ראש מעולה, אך היה פחח גדול וביישן, לא הייתה לו את התעוזה של חיים שלום האנגרטי להפליא, לרגע הוא לא שוקט על שמריו, אפרים זלמן לעומתו, מים שקטים שחודדים עמוק, הוא מקשיב הרבה בריכז מלא, אך כשפוצה את פיו משמיע הוא דברים עמוקים מאד, חיים שלום למד להערך אותו, הוא הבין שאפרים זלמן הוא יהלום רק שאינו מלוטש מספיק, הבושה הטבעית שבו עוצרת ממנו את היכולת להיפתח, אבל לכשישיל את מעטה הביישנות יש סיכוי.

למעלה מחצי שנה הלימוד התקיים מידי יום ביומו ולא פסח על שבתות ומועדים. החברותא התהדקה מאד, המחיצות נשברו לחלוטין, חיים שלום חש עצמו מאד בנוח עם האבא והבן לבית היוזמן, הוא גם החזמן כל שבת אחר סעודת ליל שבת ללמוד שעותיים בספר הקדוש אוה"ח כשהוא נלמד בעומק, רב משה יוסף חש כמו דג במים בתחום הזה, אין תחום שרק יגעו בו שאין לו בו במקום מובאה או חידוש מרענן מבית היוצר של הספר, מכל שלל ספריו בהם הוא בקי נפלא.

וחיים שלום מרגיש שנפתחו בפניו עולמות חדשים, אמנם הוא עדיין ממשיך להתגעגע לאביו ז"ל, אך הוא שב לשגרת החיים, הוא החל להקפיד להתפלל לפני העמוד תפילתו כמונה מעות, לא עוד הבהרות מרוסקות כפי שהיה בעת השבר הגדול, הקדיש אמנם בקול רם, אך לא בצרחות אימים כפי שהיה עושה בעבר, נוכחותו נעשתה נעימה על כל הסביבה, אנשים לא פחדו מלדבר אליו בלי לחשוש להיות שנואים ורשעים, אמנם הוא לא בעל רוח עולצת כבעבר, הזמן עשה את שלו, הוא שוב לא ילד, הרבה למד בבית הספר של החיים, אבל הוא יודע גם לעטות חיוך על פניו ואין פניו זורקות מרה שחורה.

ומה מכין לנו רב משה יוסף? ובכן בשבוע הבא יתברר שהוא אדם סחי מאד שמתכנן תוכניות ועוד אך תוכניות

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

וישלח

גליון מס' 562

יציאת שבת: י"ם 17:15, ת"א 17:18

כניסת שבת: י"ם 16:01, ת"א 16:15

נלמד מהפרשה

"הצילני נא מיד אחי מיד עשיו"

ידועים דברי חז"ל, שבית המקדש השני נחרב בעוון שנאת חנם. ולכאורה הגם ששנאת חנם היא מידה גרועה ביותר, בכ"ז, האם עוון זה של שנאת חנם חמור ביותר מכל שאר עבירות שבתורה? וא"כ למה נתייחד עוון זו דוקא, שבעבורו נחרב הבית? מעשה שהיה בבעל תשובה אחד, שסיפר דבר נפלא ביותר, וכך סיפר אני גדלתי כגוי גמור, להורים גויים בסביבה גויית, לאחר שגדלתי והייתי לאיש, התחלתי לעבוד במסעדה אחת של גויים. יום אחד ניגש אלי בעל הבית ואמר לי, שהוא נוסע לכמה ימים לחופש. הוא נתן לי את מפתחות המסעדה, והורה לי שבכל לילה לאחר שהקונים האחרונים עוזבים את המקום, יהיה תפקידי לנקות את כל המסעדה, ולזרוק לפח הזבל שבחוץ את כל האוכל שנשאר, ביום הראשון, כשראיתי שנשאר הרבה אוכל, לא היה לי לב לזרוק את האוכל לזבל, על כן, החלטתי לחלק את האוכל שנשאר לאותם הנצרכים לו. והנה באתו רחוב, מול המסעדה, היה 'מושב זקנים' של גויים, ובערבו של יום לקחתי את כל האוכל, נכנסתי למושב הזקנים, והתחלתי לחלק את האוכל לזקנים הגויים שהיו שם. כמובן שכולם נהנו מאוד חוץ מגוי אחד שלא הסכים בשום פנים ואופן לקבל את האוכל ממני. שאלתי אותו למה הוא לא אוכל? והלא כולם אוכלים אמר לי הגוי דבר אחד שזעזע אותי נוראות, הגוי אמר לי: "אני לא רוצה ליהנות ממך, בגלל שאתה יהודי!". כששמעתי את דבריו, לא ידעתי אם לבכות או לצחוק, אמרתי לו: "אתה נורמאלי? אני יהודי? מי כמוני יודע שנוולדתי להורים גויים, אך הגוי התעקש ואמר: "שמע היטב, מחשבה כזאת כמו שיש לך לחוס על האוכל שנשאר, לחלק אותו לאנשים ולא לזרוק לפח - זה שייך רק ליהודי ולא לגוי! אשר על כן - אינני רוצה ליהנות ממך המשיך הבעל תשובה לספר: "התקשרתי מיד לאבי, ושאלתי אותו על מוצאי "אתה יהודי, לאמר לי, "כי אמך היא יהודיה, השתוממתי מאוד מאוד, ועתה הוברר לי מנין הגיעה לי כזו מחשבה של "אהבת חנם", לרחם על אנשים אחרים... נמצינו למדים מזה דבר נפלא, שאפילו גוי מבין שעיקר הנקודה של יהודי הוא לאהוב מישהו אחר - אהבת חנם - בלי שום חשבונות! וזו כל מציאותו של יהודי! שעיקר הנקודה של התורה והיהדות היא האהבה לשני, וכן אומרים מדי יום ביומו - "לעולם יהא אדם" - ואח"כ "ירא שמים"...

יראת חטא

"ויירא יעקב מאוד ויצר לו" וכו' "כי ירא אנוכי אותך פן יבוא והכני אם על בנים".

הביטוי "ויירא מאוד" מופיע רק פעם אחת בתורה בלבד! אצל בחיר האבות יעקב אבינו.

המפרשים תמהו רבות מאוד מדוע חשש יעקב אבינו כל כך? הרי הבטחה מפורשת ע"י הקב"ה ערב יציאתו לגלות הארוכה ניתנה ליעקב אבינו "והנה אנוכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך וכו' כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך?"

המדרש מבאר את סיבת חששו של יעקב ע"פ הפסוק "אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה" כך היא מידת החסידים. אמר יעקב שמא משהבטחתי נתלכתי בחטא ויגרם לי להימסר ביד עשיו. יראת החטא של יעקב אבינו היא שגרמה לו לפחד מעשיו וכמו שכתב הרמב"ן שהיה מתיירא יעקב שמא חטא בבואו בברית עם לבן, או בדבר אחר. יעקב אבינו מפחד גם מן הפגם הקטן ביותר ואף משגיאות זעירות העולות להתרחש לו. ואם נרצה לדעת עד היכן מגיעה חרדתם של יראי חטא מפני חטאיהם נוכל ללמוד זאת מן הסיפור הבא: רבי לוי יצחק מברדיטשוב הלך לדרוך ברחובות ברדיטשוב ופתאום הבחין באור גדול הבוקע מאחת הרחובות בעיני קדשו הבין כי זה אור רוחני שיסודו בהרי קודש והוא מיהר לדפוק על דלת הבית. למשמע נקישותיו נפתחה הדלת בידי אשה ומיד כאשר הבחינה באורח שניצב בפתח ביתה. הבינה כי הרבי בא להוכיח אותה בו במקום התחילה לבכות מרה ותוך כדי בכי אמרה רבי קדוש אמנם חטאתי אך שבת בתשובה שלימה, רבי לוי יצחק המתין עד ששכך בכיה ואז ביקש לדעת מה היה החטא שלה, והאשה סיפרה כי היא התגוררה עם הוריה בכפר קטן וביום בהיר נחת עליה אסון כבד - הוריה נפטרו בפתע פתאום והותירוה בודדה בעולם והיא בת שבע עשרה שנה בלבד, מלבד הצער הנורא היה עליה לדאוג כעת לפרנסתה ועל כן החליטה כי תנסה להמשיך את פרנסת הוריה שכלכלו את עצמם באמצעות עשיית חמאה וגבינה מן הרפת שהיה בבעלות הפריץ, בלי להתמהמה ניגשה הנערה אל בית הפריץ וביקשה ממנו להמשיך את החוזה, הפריץ אמר שהוא מסכים להאריך את החוזה לג' שנים ובתנאי שתתן לו לגעת בשערותיה ותוך כדי הדברים עשה כך, הנערה נבהלה וברחה במהירות מן הבית, היא נסה לביתה ובכתה במשך כל הלילה על כך, לאחר מכן מיהרה וגזזה את שערות ראשה שגרמו לחטא, ולאחר מכן כתתה את רגליה מבית לבית והציעה את עצמה כמשרתת תמורת מזון ומקום לינה, כעבור שנים אחדות השיאוה מכריה ליתום, אך זמן קצר לאחר נישואיה נפטר בעלה והותיר אותה לבדה בעולם, הנך מבין רבי התפרצה האשה שוב בבכי עז סבלתי כה רבות בגלל החטא שלי וחזרתי בתשובה, ואני מקוה שהקב"ה סלח לי, ר' לוי יצחק המשיך לשאול ומה עשית עם השערות שגזזת באותו לילה? ענתה האשה: את השערות כולן שרפתי לבד מתללת אחד בודד שאותו הותרתי בידי, ואם תשאל מדוע, אשיב, שכאשר מר לי וקשה לי כ"כ בחיי ואני חושבת מדוע הגיע לי כל זאת, אני נוטלת בידי את התלתל היחיד שנותר ואומרת: "רבונו של עולם אתה צודק"....

בברכת שבת שלום,

רב בית הכנסת

סיפור השבוע

אוהב ימים לראות טוב

רגועה, ותכתבי לו מכתב מרגש ומחמיא, על הצדדים היפים שבאישיותו. נכון, זה לא קל - הרי דמותו מצטיירת דווקא דרך הצדדים הכאובים והקשים, הרי בבואתו יוצרת תחושה לא נעימה, אך אפשר לנסות להיזכר בחוויות ילדות מעוררות נוסטלגיה, או במידה טובה שטרם חלפה מנפשו...". האשה הביטה מופתעת, והרבנית המשיכה: "ואז, פשוט לכתוב לו מכתב. למשל: 'רובי שלי! אתה נמצא רחוק, אך אני יודעת שבתוככי לבך בוער זיק של געגוע להוריך, לבית בו גדלת. הן היית ילד כה משפחתי, אהוב ואוהב, ואין ספק שזה לא עזב אותך לחלוטין...'. או לדוגמא - 'רובי היקר שלי! אני יודעת שאתה ילד עקשן, אבל אני זוכרת היטב את כל הפעמים שהעקשנות הזו הובילה אותך להצטיינות ולהישגים מפתיעים. רובי! יש לך כח עקשנות מבורך הטבוע בדמך, ובוודאי כל מה שתרצה ותשאף - תצליח להשיג!'. עיניה של האשה היו פעורות בתדהמה, הן כה קשה לה להאמין שתוכל להביע רגשות חיוביים כלפי רובי... אך הרבנית הסבירה, הוסיפה ונתנה דוגמאות למכביר, כיוונה והדגימה כיצד אפשר למצוא גם ברובי נקודות אור, ואותן פשוט להעלות על הכתב. "תכתבי לו מכתב, כל יום. תחמיאי לו בחום, באהבה, כמעשה אמה לבנה יקירה וגאוותה. את המכתבים הוא כמובן לא יקרא ולא יקבל בכלל, אך את - את שתקראי אותם מדי יום ביומו, תקראי שוב ושוב את המכתבים הללו...". ביום הראשון, נכסס העט עד דק, והאם בקושי הצליחה לרשום את שלישיית המילים 'רובי היקר שלי'. רגשותיה הכאובים הציפו אותה, היא התקשתה לכתוב לו, היא לא היתה מסוגלת להביע יותר מכך, ולפיכך חזרה וקראה רק את שלוש המילים הללו, פעם אחר פעם, שוב ושוב ושוב ושוב. אחרי כמה ימים כבר הוסיפה מחמאה אמיתית מפרי עטה: 'רובי המתוק שלי! אני בטוחה שאתה עדיין מחייך לחברים שלך!', חתמה את שמה וקראה את המכתב שוב ושוב... במעטפה חומה גדולה, נערמו המכתבים זה מעל זה, אוצר שלם של ניירת מסעירת לב ונפש, מלב אמה אוהבת ומתגעגעת, ומצפה לבנה אהובה הרחוק כל כך. המכתבים הראשונים היו קצרים, אך אחר כך הם הלכו והתארכו, עוד ועוד... המכתבים הללו לא הקלו על נפשה, ההיפך. הם הגבירו את תחושת הכאב, הגדילו את סאת הצער. אך עם זאת, הם הפכו את האכזבה לגעגוע, את התסכול לרצון, ואת הזעם להשתוקקות לראות אותו שוב... כך נמשך הדבר כמה חודשים, מאמצע חודש טבת ועד חודש ניסן. בהגיע חודש ניסן, עם ההכנות הבוערות לחג הפסח, המשיכה האם להקפיד על כתיבת וקריאת מכתב המחמאה היומי לרובי, גם במחיר דקות שיתוק יקרות מההכנות לחג... תשע מילים מצמררות היה זה בליל בדיקת חמץ. אחרי הכנות רבות וניקיון נוצץ, נבדק החמץ והחלו ההכנות לליל הסדר. גם באותו ערב ישבה האם וכתבה את המכתב, בו החמיאה לרובי על חוש הניקיון האסתטי שלו, שעמד לה לעזר בעת ההכנות לחג הפסח. באותו ערב, קטע צלצול טלפון את השקט. "אמא? זה רובי. אני יכול לחזור הביתה לקראת פסח?". כך, בפשטות, בקצרה, בתשע מילים ברורות וחדות... לקח לה זמן להתאושש מההלם, אפילו את קולו כבר בקושי זיהתה. היא אמרה "כן, בשמחה", סתמי כזה, כאילו היתה מוכנה לשאלה הזאת כל רגע. רק כששמעה את צליל הניתוק, הבינה שהשיחה הסתיימה, וההלם והתדהמה

הפכו לציפייה כוססת ציפורניים... אחרי ארבעים דקות נשמעו נקישות על הדלת. בחור צעיר עמד שם, לבוש ברישול משהו, על פניו חיוך של מבוכה, ובזויות עיניו דמעות חרטה וגעגוע. הוא נכנס הביתה, הסיר את התיק מעל כתפו בטבעיות, והודיע: "ואחרי שהייתי בכל העולם, חזרתי למקום הטוב בעולם!". אמא עמדה בקצה הסלון, מסרבת להאמין למראה עיניה. היא הסמיקה

הסיפור הבא, הוא אמתי לחלוטין למעט שינוי השם המתבקש והבאנו אותו מפי עדי המעשה: היא נקשה על הדלת, נקישות קלות ועדינות, כרוצה ואינה רוצה שהדלת תיפתח. היא רוצה שהדלת תיפתח, כדי שתוכל לפרוק, לשחרר, לפתוח את סגור לבה. אבל היא גם לא רוצה, כי הפחד לחשוף ולהיחשף, לבטא במילים את אשר קרה ולפרוש את התמונה המלאה, הפחד הזה עדיין כאן, משתק אותה כמעט לחלוטין. דלת הבית נפתחה, ובעלת הבית קידמה את פני האורחת בחיוך. הלא ביתה פתוח בדיוק למטרה זו, היא רגילה באורחים שבאים לשפוך את ליבם, לבקש עצה ותושיה במגוון נושאים. האורחת של הערב נראתה בדיוק כזאת, נסערת, נרגשת ומודאגת כאחד. גם הרב, הוא הרב אהרן דוד נייטאדט שליט"א, רבה של קהילת 'קהל חסידים' בשכונת נווה יעקב בירושלים, הוזעק מיד. מתח החשמל באוויר זעק שסיפור חיים מסעיר במיוחד עומד להיחשף עכשיו, וזה מספיק חשוב כדי לעצור את כל העיסוקים הבווערים. הרוח החורפית הירושלמית שרקה בעוז מבחוץ, גיצי הברד הלמו על החלונות בכל הכח, ובבית פנימה, על יד תנור מוסק וכוסות תה מהבילות, פתחה האשה וסיפרה: "היום זה שנתיים, שנתיים מאותו יום", היא אמרה, כאילו מובן מאליו במי ובמה מדובר. "הערב ימלאו שנתיים, מהערב הראשון בו רובי שלנו לא חזר הביתה, בחר לעצמו מקומות אחרים לנהל את חייו", זה כל מה שהצליחה לומר, עד שהתייפחה בבכי נסער. משנרגעה קמעא, הצליחה לספר את הדברים לאשורם: "רובי היה ילד מצטיין, הפרח של הבית שלנו. לא יודעת מה קרה לו, בשלב מסויים הוא פרק את עול המסגרת הלימודית, חיפש לעצמו עיסוקים אחרים... האווירה בבית הפכה לכאובה ומתוחה, ראינו את הילד קמל מול עינינו ואין לאל ידינו להושיע...". היא ניגבה דמעה סוררת. "ואז, אחרי שההידרדרות נמשכה ברצף כמה חודשים, הגיע הערב הזה, ט"ז בטבת תשס"ב. היה קר, חורפי מבחוץ וקפוא מבפנים... כי זה היה הערב בו רובי לא חזר הביתה, לא חזר... חיכינו לו ערים, ניסינו להבין מה קרה, היינו רגילים שהוא חוזר בשעות מאוחרות, אבל רק לקראת שתיים בלילה הוא התקשר, וביקש שלא נדאג כי טוב לו, והוא לא מתכנן לחזור, ורגע אחר כך הוא ניתק את השיחה. "ניסינו לחזור לאותו מספר, אך היה זה טלפון ציבורי. מאותו יום רובי ניתק קשר, לא מגיע ולא מבקר, לא רוצה לשמוע ולא רוצה להכיר את המשפחה.

פעם בתקופה אנחנו מקבלים דרישת שלום ממסעותיו בעולם הרחב, או ממישהו שראה אותו אי שם בעיר זרה ונידחת, אך הוא לא רוצה כל קשר איתנו, בורח מאתנו כמטחוי קשת... "זה קורע לב", הוסיפה האם ושוב פרצה בבכי, "לא הפסקתי לחשוב עליו, מה קורה אתו, איפה הוא, מה מעשיו ומי דואג לו. זה כאילו נלקחה ממני חתיכת לב ונשלחה אל הבלתי נודע... הבושות כבר לא מעניינות אותי, מה יגידו השכנים זה כבר לא נושא. יש רק נושא אחד, והוא רובי שלנו, ילד פרח שנעלם לנו בין האצבעות, שהחליף באר מים חיים בבורות נשברים של צחנה וזוהמה. אני לא עומדת ביגון הזה, מה אוכל לעשות?". הרב והרבנית האזינו בקשב לדברי האם, לכאב הלב הנורא והמייסר שבצבץ מכל מילה ובקע מכל דמעה. הם ביקשו ממנה לשתות משהו ולהירגע, לשבת בנוחות על הספה ולהשיב את נפשה. רק אחרי כמה דקות, החלה הרבנית בהצעתה המפתיעה: "כח הרגש שלנו, הוא כח חזק ביותר, שאיננו מודעים לעוצמתו ויכולותיו. כרגע, הרגש כלפיו קשה מנשוא, הן הכאיב כל כך, התרחק מהוריו מולידיו, והתחושות כלפיו נעות בין זעם לאכזבה, בין צער לתסכול מתמשך. בואו ננסה לשנות דיסקט...". אמרה הרבנית, ופרשה את ההצעה המהפכנית: "אני מציעה, שמהיום ואילך, מדי יום ביומו, תנסו למצוא שעת ערב

פרפראות לתורה

"ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות"

התורה מספרת, שכשיעקב אבינו נפרד מעשיו, הוא הגיע למקום ושמו סוכות, ושם בנה לו בית. את המילים "ויבן לו בית", מפרש ה'תרגום יונתן' בצורה מעניינת: "וּבְנָא לִיהּ בֵּי מְדֻרְטָא". יונתן בן עוזיאל מגלה לנו מהו הבית שיעקב בנה: בית מדרש! לזה יעקב קורא 'בית', לא לבית הגשמי בו הוא התגורר. מוטל עלינו לדעת ולהבין את עומק הדברים. אמנם במושכל ראשון הדבר נראה לנו רחוק, הרי כל אחד מבין שקורות גג לו ולמשפחתו, הוא דבר בסיסי שאי אפשר בלעדיו. אך מוטלת עלינו החובה לזכור ולהבין, שבסופו של דבר, יש את העיקר ויש את הטפל. בכל דבר בחיים צריך להתבונן ולדעת מה העיקר ומה הטפל, ולשון זאת שוב ושוב. כשנכנסים לביתם של צדיקים ועובדי השם, ניתן להרגיש בנקל בכל פינה ובכל זווית מהו העיקר ומהו הטפל, רואים בחוש כיצד כל הבית אינו אלא טפל לחלק העבודת ה' שבבית. ממה עושים את עיקר העסק, אם בקניית רהיט חדש או שמה כשאחד הילדים גמר מסכת תלמודית, או כשידע היטב את הנלמד בישיבה. הבית שלנו צריך לשמש רק אמצעי, הוא נכלל ב'מצבו בעולם הזה'. אך בית המדרש, המקום שקיים עבור 'מצבו בעולם הבא' - הוא העיקר והתכלית. נסיף ונאמר עוד, שיתכן שלפי תרגומו של יונתן בן עוזיאל, יעקב אבינו לא בנה לעצמו בית כלל, אלא בנה רק בית מדרש. הרי יושב אוהלים היה, ולכל משפחתו וקנייניו בנה מבני עראי, שכן לענייני העולם הזה אין צורך במבנה של קבע. כך יוצא שבכלל 'מקנהו' הכתוב בהמשך הפסוק - "ולמקנהו עשה סוכות", נכללים גם גופו, משפחתו, רכושו ושאר ענייני ותשמישי עולם הזה, שעבורם הכין סוכות עראי. אי אפשר לזכות לכתרה של תורה, אלא כאשר מתייחסים לענייני העולם הזה כארעיים, ולעסק התורה והמצוות - כקבוע! האיש אשר בנה בית בכל המובנים בדור האחרון, היה מרן הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל. כח אהבת התורה ורצון עז פעם ברב מפוניבז', לייסד עוד ועוד מקומות תורה; ולפעמים, הרצון החזק עצמו מביא סיעתא דשמיא להצלחה. הרב זצ"ל, בבואו לבנות בית, קומם את התורה הקדושה מעפר, והקים שם ושארית לעולם התורה שנחרב בשואה. הרב ידע מהו "ויבן לו בית", וייסד את כל ממלכת התורה של פוניבז' לבדו, בעשר אצבעותיו, בהתלהבות דקדושה ובכוחות כבירים. אבי מורי שליט"א מספר, שהיה נוכח בעת מעמד הנחת אבן הפינה לשיבת פוניבז', בו השתתף מרן החזון איש זצ"ל. הרב מפוניבז' היה שרוי בהתרגשות עצומה ונוראה. הוא הרי איבד את כל משפחתו, ישיבתו ובני קהילתו בשואה, ובכוחות שמימיים התגבר כארי וכשחל להתחיל מאפס, ולקומם מעפר את תורתנו הקדושה. בעת יציקת היסודות, הרגע שסימל את כל מאמציו הכבירים שהתחשלו לידי מעשה, הוזיל הרב דמעות חמות שנטפו על לחייו, על זקנו, ונשרו אל קערת המלט. בהמשך הארוע, ביקשו מה'חזון איש' לשאת דברים לרגל המעמד. פתח ה'חזון איש' ואמר: "אני יכול לומר רק דבר אחד. כשעושים הנחת אבן הפינה עם כוס של יין, 'לחיים' ומיני מזונות, לפעמים זה מצליח ולפעמים לא. אבל כשעושים הנחת אבן הפינה עם כוס של דם - זה ודאי מצליח!". וכמו הדמעות ששפך יעקב אבינו שבנה את כלל ישראל, באו דמעותיו של הרב מפוניבז' זצ"ל ופעלו במרומים. הוא שבנה את בית ה' אך ורק לכבודו יתברך, אכן זכה וראה את ממלכתו קמה וניצבת לתלפיות, בית אולפנא לחכמים שהפך לסלע יציב ביסודות העם היהודי. מרן הגאון רבי שמואל רזובסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', סיפר שבתחילה כשבנו את בנין הישיבה, היו בית המדרש וחדר האוכל בקומה התחתונה - היכן שחדר האוכל נמצא גם כיום. ביום בו התחילו את בניית הקומה השניה עבור בית המדרש, היו אמורים להגיע כמה משאיות עם הברזלים, הבלוקים, הקורות וכל השאר, לצורך הכנת התשתיות והעמודים. אחרי תפילת שחרית, הלכו הבחורים לאכול ארוחת בוקר, אך הרב זצ"ל נעמד בחוץ והמתין לחומרים שיגיעו. כידוע היתה הנהגתו של הרב תמיד בנכבדות ובהדרגה, כשכולו אומר כבוד כראוי לתלמיד חכם. כשהגיעה המשאית עם הברזלים, לא יכול היה הרב להתאפק, ובמקום להמתין לפועלים שיחלו להוריד את חומרי הבניה, התחיל לשאת בכוחות עצמו את הברזלים מן המשאית, תפס בעצמו ברזל אחרי ברזל והורידם מתא המטען. כשאינו חס על חליפתו הנקיה שהתלכלכה וניזוקה מהחלודה שלהם. אחד הפועלים השתומם למראה שנגלה מול עיניו, ורץ במהירות לתוך חדר האוכל, לקרוא לבחורים שיבואו למנוע מהרב להתבזות כך. הבחורים רצו החוצה, וכששאלו את הרב: "מדוע הראש ישיבה סוחב ברזלים כאחרון הפועלים!?", הביט בהם הרב בתמיהה: "ברזלים הם אלו?", קרא ברגש, "זה ש"ס, זה רמב"ם! זה ראשונים ואחרונים! הם אלו הברזלים שישמשו כיסודות בית המדרש לשנים רבות. זה לא ברזלים זה תורה!"... (הרב אליעזר טורק שליט"א).

ואז, הביאה אמא את צרור המכתבים שכתבה וגילתה את סוד המגנט...

"בחודשים האחרונים, רובי שלי, החלטתי להתגעגע. שמתי בצד את כל הכאב והאכזבה, והתחלתי לראות בך רק את הטוב, לחשוב עליך רק טוב, להחמיא מכל הלב על כל מה שיכולתי. לא יכולת להיות כאן לשמוע, אבל הנשמה שלך שמעה, הלב שלך הרגיש... ועכשיו אתה כאן! כי המכתבים הללו עשו את פעילותם, חיברו אותך חזרה הביתה. כי קשר של לבבות חזק יותר מכל קשר פיזי, מכל תקשורת אחרת. כשהתחלתי לחשוב כמה אתה טוב וכמה אתה מיוחד - התחלתי לחשוב את אותו הדבר, וזה מה שהביא אותך חזרה הביתה"...

כמה כאב אינסופי, אוקיינוס של צער, אכזבות ותסכולים, מתלווים לקשרים שנפרמים בין הורים לילדים, בין מלמדים לתלמידים, בין שותפים בעסקים ובין חברים משותפים, שוטפים לא פעם את היחסים הבינאישיים בתוככי משפחות, בין אחים ואחיות, בין דודים ואחיינים, ובין שכנים קרובים... הלב זועק, בוכה, מבקש לקרוא ולצעוק. היחסים מתערערים, הקשר אינו, הסכסוך הולך ונוצר, ואינו מצליחים להשית עצות בנפשנו. מה עושים? איך עוצרים את ההידרדרות, איך משנים את המצב?

יש לנו יכולת לשנות, זה תלוי רק בנו. בואו נהפוך את הראש, נשנה את החשיבה. הבה נראה את הטוב, נתמקד בו, נישיר אליו, ורק אליו, את המבט. כך, גם השכן שמרגיז לפעמים, בואו נראה כמה הוא מתאמץ בכיבוד הורים ומארח את הוריו הקשישים מדי שבת. גם זה שיושב בסוף השולחן בבית הכנסת, שהיינו רוצים קשר אתו אבל זה לא הולך, בואו נחשוב איך תפילתו נעימה וקולחת... בואו נראה את הטוב, נחשוב טוב, נתמקד בטוב שיש בזולת.

והחווירה, לבה הלם בפראות. האווירה היתה טעונה קצת, אך דקה שחלפה שחררה את הלחץ, הרפתה את המתח, הפכה את המבוכה לגעגוע גדול וצורב בין אמא לבן אהוב, בין בן שהתרחק לאמא מתגעגעת, שרק מחתה דמעות אושר ושמחה, ולא ידעה מה לעשות עם עצמה... "מה, באמת?", היתה התגובה העניינית והקצרה שהצליחה להפיק מפיא, מסרבת להאמין להתפתחות האחרונה... "כן, באמת, באמת, באמת!", אמר הנער בדמעות זולגות, שהתמזגו בדמעות אמו...

שעות ארוכות הם ישבו יחדיו על הספה, והוא סיפר וסיפר וסיפר... פירק את מה שעבר עליו, סיפר את כל אשר קרה, הודה היכן טעה וביקש סליחה מעומק הלב. לבסוף, חשף את סוד חזרתו הביתה: "לא יודע למה, אבל בכמה חודשים האחרונים, מאמצע החורף בערך, התחלתי להרגיש שאין בעולם מישהו שאוהב אותי כמו אמא, שאין בעולם מקום שאני אהוב בו כמו הבית שלנו. פתאום התחלתי להתגעגע לאמא שלי, פתאום הרגשתי שאני חייב לחזור לביתה, שאני חייב לשוב אליה... תליתי את זה במשהו זמני וחולף, אך התחושה הזו הלכה והתחזקה עם כל יום שעבר. בשבועות האחרונים הלב שלי כבר מתפוצץ, אני ממש מרגיש שאני לא מסוגל לעמוד בזה... הרגשתי שאף אחד בעולם לא באמת אוהב אותי, שבשום מקום אני לא באמת רצוי, שאף אחד לא באמת רוצה בקרבתו, חוץ מאמא שלי כמובן..."

"זה היה לי קשה, כל כך קשה...", אמר רובי, וניגב את דמעותיו, "אבל בסוף מצאתי את האומץ והתעוזה, ופשוט עשיתי את זה. התקשרתי והגעתי, כי אין אף אחד שאוהב אותי בעולם כמו אמא שלי, אני בטוח!" ליל בדיקת חמץ כבר התפוגג לו לנוכח קרני השמש העולה. רוח של שחר חדש נשבה בעדינות, הניעה בממלכתיות את הוילון הגדול בסלון.

שעון חורף!

הדלקת נרות: 16:17
 יציאת השבת: 17:08
 רבינו תם: 17:39
 הומגנס לפי "אור החיים" - ת"א
 טו' כסלו התש"פ

טוב לחסות בה'

663

העיניים של עשין

וישלח התש"פ

הפגישה הגורלית הגיעה לשיאה. אחר שנים רבות של שנאה תהומית עקובה מדם, פוגש עשו הרשע את יעקב אבינו, כשהוא נדהם מהמחזה הנגלה לפניו, וכך מתאר הפסוק: "וַיֵּשָׂא אֶת עֵינָיו, וַיֵּרָא אֶת הַנְּשִׂים וְאֶת הַיְלָדִים, וַיֹּאמֶר: מִי אֵלֶּה לָּךְ? – מאיפה כל הגדוד הרב והעם הגדול הזה?..."

יעקב אבינו מוריד ראשו ועונה בענווה: "וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנָן ה' אֶת עֲבָדָךְ", הכל מתנת שמיים. ואז מתחיל עשו לעבור ולראות את כל הנשים והילדים של יעקב, אלא שכאשר מגיע הוא אל רחל ויוסף, אומר הפסוק: "וַיֵּאָחֵז נֹגֵשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ". שואלים רבותינו: מדוע נכתב שיוסף היה לפני רחל?... והלא היה צריך להיות כתוב כמו בשאר האמהות שקודם ניגשה האמא ואחר כל ניגשו ילדיה?...

עונים רבותינו ואומרים כי באה התורה ללמדנו דרך צניעות, שהיה יוסף נעמד לפני אמו להחביאה מפני עיניו של עשו הרשע, בכדי לשמור על צניעותה. ראה זאת הקב"ה ושילם שכרו של יוסף שדאג לשמור על צניעות אמו, וברך אותו בברכת: "בן פורת יוסף, בן פורת עלי עין" – שלא תשלוט בו ובזרעו עין הרע עד סוף כל הדורות, בזכות שהסתיר מעיניו של הרשע את אמו הצדקת.

כי זה היה כוחן של אמותינו הקדושות – הצניעות, וזהו הדבר אשר הן מנחילות לכל הדורות הבאים.

לפנינו מעשה מדהים שנשלח למערכת העלון, אשר אירע בחודש האחרון: "שלוש שמי ר.ג. כבר מגיל צעיר דמיינתי את החתונה שלי וחיכיתי כל כך לרגע בו אנשא ואזכה להקים בית.

הגעתי לגיל שידוכין וההתרגשות היתה רבה. אלא שאז, התחלתי לנחול אכזבה אחר אכזבה. משהו משמיים התעכב, למרות שעל-פי הטבע לא היה אמור להיות עיכוב כלשהו.

אט אט שמעתי על עוד חברה שהתארסה, ועוד חברה שמתחתנת. בהתחלה השמחה היתה גדולה, ובכל חופה שנכחתי דמיינתי את עצמי בחופתי עם כל בני המשפחה. השנים החלו לחלוף ואני עדיין מחפשת חתן. התחלתי להילחץ כששמעתי כי כמה מחברותיי כבר זכו בילדים, ואני עוד מחפשת איך לבנות את הבית שלי. כל יום בחיי שעבר, היה קשה מנשוא, ללא ראיית קצה חוט של תקווה וישועה.

אחים שלי התחתנו וזכו בילדים, ואני בתוכי הייתי נאכלת ומשוועת לישועה. בחגים הייתי סובלת ביותר כשהייתי רואה את כל הנכדים הקטנים הולכים וגדלים, ויחלתי שאולי בחג הבא, אזכה לבוא עם בעל משלי. לא ישבתי בחיבוק ידיים. התפללתי ללא סוף, והשקעתי רבות בכל הסגולות אשר בת ישראל מסוגלת לעשות: אמרתי 40 יום פרק שירה ברציפות, אח"כ עברתי ל-40 יום של אמירת שיר השירים רצוף – אך החתן עדיין לא הגיע. החלטתי לנסוע במיוחד בימי 'שני – חמישי – שני' לאדמו"ר הקדוש מזוועהיל זיע"א עד ירושלים, אך הישועה עדיין מיאנה לבוא. שמעתי על הבטחת המוהרא"ש הקדוש כי כל מי שיבוא אליו לקברו ויקרא את כל התהילים, ובפרט אם יזדקק לישועה בזיווג – אך גם אז משהו מהשמיים התעכב וידעתי כי מעשיי גרמו לכך. בחג הסוכות התפללתי רק בסוכה כסגולה לחתונה, ועדיין נשארתי בודדה.

בחנוכה בכיתי ליד הנרות בשעת הרצון הגדולה – אך גם אז החתן נעצר ולא בא. בזמן אמירת ההגדה בפסח צעקתי לה' באמירת 'זנצעק אל ה' אלוקנו' – אך כאילו הרגשתי שעשיתי הכל, אך ה' רוצה משהו אחר. אני יכולה לנסות להיכנס דרך דלתות צדדיות, אך הקב"ה נועל לי את השער הראשי ומבקש ממני משהו מסוים. הלכתי לרבנים רבים וקיבלתי ברכות, סיירתי בכל קברי הצדיקים, קיבלתי על עצמי קבלות, קניתי טלית כסגולה לחתן, ואפילו רכשתי מטפחת – אך זה לא היה זה. אין סגולה בעולם שלא עשיתי! רבוננו של עולם, מה אני עוד צריכה לעשות?... מדוע מתמהמה החתן שלי מלהגיע?... זעקתי.

–ההמשך המרתק בעמוד 4–

לרפואה פרנסה
והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. רחל ובעלה וב"ב וצאצאיהם. אסתר בת מזל. ויקי ויהודה יעיש ובנותיו. משה שמואל בן זלדה. ירון שמעון בן שושנה, חן בת זלדה רבקה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה. הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור. מ"ס מרים בת גליה. מלכה בת אסתר, מזל בת דוד ובת שבע. אברהם בן אלה. רות בת נוסרת. ישעיהו בן יצחק. יצחק בן עליזה. אפרים בן רחל. ר' שמעון בן סאסי סופיה, זוהרה טימסטית בת מרים. שמעון בן זוהרה. יוסף בן אנגלינה. רחמים בן צ'ילה. יריב בן גאולה. טליה בת שרה. אוסנת בתיה (אבלין) בת תקוה. יוסף חיים בן סלחה. שרה רדה בת סאלם. עזרא בן פרחת. שלום סאלם בן שמעון. רותי בן צדוק. דוד בן מלכה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. מרים בת לובה. שלום בן מנחם שמריהו. מנשה בן יקוט. יוסף בן נג'יה. נעמה בת חביבה. פרחת בת טובה. ז'לקין בת מרגלית. אהובה בת טובה. שולמית בת חתן. ברוך בן גורג'יה. יפה בת ויקטוריה. שרון שיריין ספיר ספאחי בת לאה. יהודה בן יחיא גריידי סאלם.

העלון מוקדש לעילוי נשמת האמא היקרה, ברכה דעוס בת זוהרה תהא נשמתה צרורה בצרור החיים, אמן!

יעקב אבינו עומד להיפגש עם עשו ומתחיל לירא: "ויירא יעקב מאד ויצר לו", מבאר הריב"א בפירושו על התורה כי החשש והפחד שיש לאדם מביאים עליו דינים, שהרי מעיד הוא שאינו בוטח בה' השומר ומשגיח עליו, וכי אם צריך הוא להינזק – שומירה לא תועיל, ואם נגזר שיינצל – אף דבר לא יוכל להזיקו.

מספר הרב יצחק זילברשטיין שליט"א מעשה מדהים שאירע לאחרונה: "באחת הערים בארץ מתגוררת לה נערה צדיקה ויראת שמים אשר החלה לחפש את זיווגה. הנערה הינה בת יחידה, יתומה מאב מזה שנים, אשר היה כיום עם אמה האלמנה. דבר אחד לא היה חסר בבית כלל, והוא – כסף! הם התברכו משמייים בעושר רב שעזר להסדר לבדן.

לאחר זמן מה, הדרדר מצבה של האם והיא קראה לבתה ואמרה לה: "בתי היקרה, עומדת אני בסוף חיי והנני משאירה לך את כל העושר הרב שהותיר לנו אבא. אך בקשתי וצוואתי היא אחת: "כל הנכסים והכסף יהיו שלך, בתנאי אחד: שתיגשי לישיבה המסוימת שאומר לך, ותאמרי לראש הישיבה שיציע לך את הבחור הטוב והמוצלח ביותר, ואת מבטיחה לפרנסו כל ימיך ובלבד שישב לעסוק בתורת ה', ובלבד שיהא הטוב ביותר".

הבת התרגשה מהדברים והבטיחה לקיימם. לא עברו מספר ימים והאמא נפטרה לבית עולמה.

עברו ימי השבעה והבת עשתה את דרכה אל הישיבה, שם קבעה זמן לדבר עם ראש הישיבה, על מנת לקיים את צוואתה של אמא.

ראש הישיבה שמע את בקשתה ואמר לה: "אינן בעיה, יש לי בישיבה את הבחור מספר 1, בחור מצוין ומיוחד מכולם בלימוד ובמידות, שמו 'ראובן'. צאו לפגישה וראו אם זהו זיווגכם".

השניים נפגשו מספר פגישות ובסופו של דבר החליטו להתארס בשעה טובה ומוצלחת.

הנערה שמחה שזכתה לקיים את צוואת אמה ולקבל את 'עילווי' הישיבה, והוא שמח שזכה בצדקת שתתמוך בתורתו כל חייו. והנה, ימים בודדים אחר האירוסין, שומעת הנערה שמועות שהבחור הטוב ביותר בישיבה הוא שמעון ולא ראובן שהכירה. ראובן אומנם מוכשר, אך אין הוא משתווה לערכו של שמעון, העולה עליו בכמה רמות. מיד כששמעה זאת היא נתקפה בבלבול ודאגה: 'הרי הצוואה של אמי היתה שאתחתן רק עם הבחור הטוב ביותר, ולא פחות מכך. אמנם, ראובן מצא חן בעיניי, אך אם אינו הכי טוב, הרי שעוברת אני על צוואת אמי ולא מגיעה לי הירושה!'

גם כאשר היא דיברה עם ראובן בטלפון ונפגשה עמו, היה ניכר על פניה שאינם כתמול שלשום ודבר מה מעיק עליה.

לאחר כמה בירורים התגלתה לראובן פשר הדבר. ראובן שהיה בעל מידות וירא ה' פנה אליה ואמר לה: "ארוסתי היקרה, אכן חושב אני שאת צודקת ואינני הבחור הכי טוב בישיבה. אומנם שמחת כל כך לזכות בבת ישראל מיוחדת שכמוך, ובפרט שהבטחת לחתן שלך שיהא לו עושר על מנת שישב ללמוד כל חייו בשלווה.

אך כנראה שמשמייים את לא שייכת לי, ואם הכסף הזה מיועד לי הוא יגיע ממקום אחר, שכך: "אין אדם נוגע במוכן לחבירו כמלא נימה". אם הגעת למסקנה שאיני הבחור הכי טוב, כנראה שאין זה שייך לי. ובלב שלם אני אומר לך שאין הקפדה או צער בליבי, מפני שיודע אני שהכל נעשה בהשגחתו העליונה של מלך מלכי המלכים. הריני מתיר לך לפרק את השידוך ולהיפגש עם שמעון, על מנת לקיים את צוואת אמך.

הנערה ההמומה לא האמינה למשמע אוזניה. היא הודתה לו וביקשה שיכתוב לה מכתב בו הוא מוחל לה בלב שלם, על מנת שלא תהיה עליה קפידיא משמייים.

ראובן שקיבל הכל באהבה, הסכים לכך בשמחה והשניים נפרדו לדרכם.

לאחר מספר ימים נפגשה הנערה עם שמעון, הבחור המוצלח ביותר. השניים מצאו חן אחד בעיני השני ולאחר מספר חודשים הם התחתנו ברוב פאר והדר. באותם ימים, הגיע לבקר בישיבה של ראובן, ראש ישיבה חשוב שבא ממרחקים כשהוא מבקש מראש הישיבה המקומי עזרה. "זקוק אני לבחור הטוב ביותר בישיבתך שישמש כרב חשוב בישיבתי ואף יזכה למשכורת מכובדת ביותר". ראש הישיבה לא התבלבל והציע מיד את ראובן. ראובן שמע את ההצעה המפתה, אך הדהים את כולם ואמר: "לא. אינני מסכים לקבל זאת".

ראש הישיבה ההמום פנה לראובן ואמר לו: "ראובן יקירי, קיבלת הצעה לשמש כרב בישיבה מפוארת עוד לפני חתונתך. זוהי הצעה שרק יחידים בדור מקבלים ועוד בגיל צעיר, ומלבד זיכוי הרבים והרבצת התורה הגדולה".

ראובן סירב שוב ואף גילה את סיבת סירובו, אשר הדהימה את כל הנוכחים: "רוצה אני כל כך במשרה זו. זוהי הצעת חיי, שאיני יודע אם אקבל כמות בעתיד, אך כיצד יכול אני ליטול משרה זו? והרי כאשר תשמע אותה נערה שהתחתנה עם שמעון שהתמנית לרב חשוב בגיל כזה ולא בעלה, היא תבין שאני יותר טוב מבעלה, ויכול הדבר לגרום לה צער ובלבול שלא קיימה את צוואת אמה, ואף בוודאי שלום הבית שלה עם שמעון יהרס. לכן, מותר אני על המשרה, ובלבד שלא לצער יהודיה ולא להרוס בית בישראל!".

ראשי הישיבות נשארו פעורי פה מהדבר וראו כיצד ראובן זכה להצליח בחייו. אדם שחי באמונה שהמגיע לו – הוא אשר יקבל, אינו לוקח משרות ודברים שיכולים לפגוע ולא לצער יהודי אחרו.

אמר הסטייפלר זצ"ל: "אין אדם יכול להזוין אפילו זיו, אם הקב"ה לא גזר לאדם ושייך לו, יהיה שלו ואף אחד לא יוכל לגעת לו בכך. "מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה". לפני שמגיע לך ניסיון של כעס, חשוב לרגע: "האם ה' עשה לי זאת? האם זה לטובה? או מדוע אכעס?".

מכתב מחברת ומחברת

הצנן

העיניים של עשיו

רק דבר אחד – שתהיי צנועה. צנועה זה בעיקר בבגדים, שהיום יש קושי כל כך גדול ללכת נגד כל הזרם ולהתלבש כמו בת ישראל כשרה עם גרביים צנועות, חצאיות באורך המותר אחר הברך, חולצות שאינן צמודות. אך מלבד צניעות הלבוש, ישנו צניעות בדיבור: איך מדברים עם כל אחד, האם מותר לצחוק עם מישהו זר, איך להתנהג בעבודה עם עובדים. ועוד הרבה הלכות, שרק מהרגע שהתחלנו ללמוד בקו –

הצניעות את ההלכות, התחלנו להבין איך צריכה להיות בת ישראל אמיתית, וכמה מי שלא לומדת יכולה להיכשל ולהכשיל. הקב"ה רוצה מהנשים לפני הכל ומעל הכל – את הצניעות שלהן. זהו המדד העיקרי האם את באמת נאמנה לה' או שאת נאמנה לרחוב.

לכן, רק הצניעות היא זו שהביאה לי את הישועה. ובפרט כשהיא עשתה חיזוק לעוד 40 בנות כמוני שהתחזקו ושיפרו את מעשיהן בזכות אותן הלכות!.
לכן אסיים שיש לנו אבא אוהב הרוצה רק בטובתנו, וכל שעלינו לעשות זה לנסות לחפש את רצונו, וזהו בעיקר בצניעות, ולא לתלות בטחוננו בדרכים חלופיות בלבד.
(לפרטי הסיפור – 0527136288)
רחל היא האשה הראשונה אשר התורה מעידה עליה כי היתה אשה יפת תואר ויפת מראה, אך בזכות הצניעות הרבה

שהיתה בה, גם כעת מפני עשיו הרשע, כאשר פגשה בעקב כשמעיד הכתוב: "ורחל באה עם הצאן", אומרים חז"ל שדרך הרועה צאן ללכת לפני הצאן, אך רחל הצדקת שהוכרחה לרעות את צאן לבן אביה, הלכה בתוך הצאן – באמצע הצאן, כדי לא להתבלט, וכדי לשמור על צניעותה. ועל כן אמרו חז"ל (בבבליה יג) כי: "בשכר צניעות שהיה בה רחל זכתה ויצא ממנה שאול". בזכות הצניעות של רחל זכתה היא בבן שהיה המלך הראשון של כל ישראל.

מאידך, יוסף הצדיק מלמד את בני ישראל כי אדם הרוצה להגיע לפסגות הקדושה ולראות בהצלחות עצומות, צריך לשמור את עיניו וקדושתו ואף לחזק אחרים בכך. שהרי מעיד הכתוב על יוסף הצדיק כי יכל אשר הוא עושה – ה' מצליח בידו, ובזכות מה זכה לכך?... בזכות ששמר על עינו מפני אשת פוטיפר המרשעת!.
סיפר יהודי אחד כי לפני שנים בודדות הזדמן לו להיכנס אל בית מדרשו של הגאון הצדיק הרב שמעון חירארי זצ"ל בעת שמסר שיעור בהלכה ובאגדה לרבים. יהודי זה מספר כי מפאת תפקידו בעבודה עליו להעביר סחורות ברכבו ממקום למקום. ולצערו, נופל הוא מידי יום בניסיונות רבים של צניעות וקדושה.

ואז, בעודו יושב בשיעורו של הרב חירארי, מפנה הצדיק את מבטו לעברו ואומר תוך כדי רצף השיעור: "אביא לכם דוגמא: אדם נוסע בכביש ומול עינו ישנו מראה שאינו צנוע כלל – מה לעשות?! להסיר את עינו לצדדים באמצע נסיעה הוא אינו יכול, אך מדוע הוא מביט במראה אחר שעבר את אותו מראה כדי להביט בו שוב?!, וכי האיסור נעשה היתר?! היהודי התבייש וברח מיד מבית הכנסת. צניעות עם ישראל בכל הדורות היא ערובת השמירה וההצלחה לעם ישראל!.
העלון מודפס בחסות

– ההמשך המרתק מעמוד 1 –
הגעתי לאמצע גיל 28 כשאני על סף "יאוש גמור. עד שאירע משהו מיוחד... אחותי שכאבה את כאבי, החליטה להפוך את כל העולמות העליונים על מנת שאזכה להינשא, ועל כן, היא החליטה לארגן קבוצה של 40 בנות שילמדו בכל יום 2 הלכות צניעות של בת ישראל בקו הצניעות. היתה זו משימה קשה עד מאד. היא עברה בין בנות המשפחה, חברות, ידידות ומכרות, עד שזכתה לאסוף את כל הארבעים בנות ולקבוע איתם סדר לימוד מסודר בהלכות צניעות הבגדים וההנהגות.

רובן של הבנות אפילו לא הכירו אותי, אך כולם הסכימו ללמוד לישועתי. בתאריך ה' בחשוון התש"פ, לפני כחודש ימים, התחלנו עם כל הקבוצה את לימוד הלכות צניעות בקו הצניעות, ולאחר יומיים בלבד קיבלתי הצעה מעניינת מאד, של בחור צדיק וירא שמיים. נפגשתי איתו, והפגישה היתה מצויינת. נפגשנו עוד פעמים בודדות, ושמעו רבותיי, בדמעות של התרגשות אני רוצה לבשר לכם, כי לפני כשבועיים בלבד, בראש חודש כסלו התש"פ, יום חמישי זכינו לסגור ווארט, כשהחתונה אמורה להתקיים באיזור שבט – אדר אי"ה.

אחרי כ-10 שנים של חיפוש מתישים, עם כל הסגולות האפשריות. אני מספרת זאת בדמעות כי אני מרגישה שהבנתי את המסר החזק ביותר בעולם: אני מזלזלת חלילה בסגולות, ובפרט לא בצדיקים שהבטיחו הבטחות, אך הבנתי כי אתה יכול לעשות את כל הסגולות שבעולם, אך כשבורא עולם מבקש ממך דבר מסוים, כלום לא יעזור אם לא תתחזק בו.

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לבריאות, הצלחה, פרנסה: אברהם בן שרה, דניאל בן חיה, נועה ומיכאל בני טליה, טליה בת רחל, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, אבשלום בן ויולט, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, ניסים רוקח וב"ב. זשב"ק: אדוה בת רחל. זיווג: שרה ואלישיבע בנות פנינה. לעיני: אמיר מאיר בן מרים, יונתן בן פרחיה, עמרם ויצחק בני סוזן שושנה.

בית מדרש על סמך!

לכית מדרש על גודל מזכי הרבים בארץ. דרושים תורמים ועוזרים בהקמת בית מדרש עיקרא על עמם.
לפרטים: 054-8500300 (גוילי)

העלון מוקדש לעיני תמר בת מלכה ויוסף ענולבע בט' בתשרי תשע"ז. ת.נ.צ.ב.ה.

לתגובות: 052-7151858
רחוב מעה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל
daniel777achiel@gmail.com

מי היה בעלה של דינה בזמן שחטף אותה שכנס בן חמור?
זואא הא טזטטטט טזטטט טזטטט טזטטט
העלון מודפס בחסות

דפוס אפי

פניני קדוש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

א ווארט אויף די פרשה

יעקב אבינו עשה הכנה לדורות שגם זכות התורה של יחידים תגן על כלל ישראל

יותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר (בראשית לב, כד).

דרשו חז"ל (חולין צא, א): "אמר רבי אלעזר, שנשתייר על פכים קטנים". ואיתא בש"ל"ה הק' (תורה שבכתב פ"ו וישב), שזוהו רמז על נס חנוכה שהיה על ידי פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול (שבת כא, ב).

ויש לפרש בהקדם דברי הב"ח (או"ח סימן עת"ר), שהיוונים ידעו שזכות הדלקת נרות המנורה מגינה על ישראל, ולכן טמאו כל השמנים כדי שלא יוכלו להדליק את המנורה, וממילא יוכלו להכניעם. ע"כ.

וביאר כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע, שהיוונים ידעו שכוחם של ישראל הוא רק על ידי התורה הקדושה, כי "בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידים ידי עשו" (בראשית רבה סה, ט), ולכן התאמצו לבטל מהם את הדלקת המנורה הרומזת לחכמת התורה (ב"ב כה, ב), כי ידעו שבזמן שאין קול יעקב מצוי, אז ידי עשו שולטות.

אמנם, נעשה נס ומצאו פך אחד של שמן, רמז ליחיד הסגולה שבאותו דור שעדיין עסקו בתורה, ובכח תורתם נכנעו היוונים מפני בני ישראל. ע"כ.

והנה, כאשר "ויותר יעקב לבדו", מצא אותו שרו של עשו ונאבק עמו במטרה לנצחו ולהכניעו, ובכך רצה לסלול דרך שרק תורת רבים תגן על כלל ישראל, אבל תורתו של יחיד - כמו יעקב שהיה עתה לבדו - לא תגן על ישראל. אולם, יעקב אבינו נלחם בו בכל כוחו, ושרו של עשו לא הצליח להכניעו, ובכך נסלל הדרך שגם יחיד העוסק בתורה יכול להגן על הכלל מיד האויבים.

כאן נסלל הדרך לנס חנוכה, שגם פך אחד של שמן - הרומז לתורתם של יחידים שבאותו דור - יביא את הישועה עבור כלל ישראל.

(סעודה ג' תשנ"ג)

עבודת ה' בדברים גשמיים בבחינת "בית" לבני עליה ובבחינת "סוכה" לשאר בני אדם

יעקב נסע סוכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות וגו' (בראשית לג, ז).

בזוהר הק' מובא (ח"ג רנז, ב), שחג הסוכות הוא כנגד הפסוק "ועקב נסע סוכותה", ואילו בטור (או"ח סימן תזח) איתא: "סוכות כנגד יעקב, דכתיב 'ולמקנהו עשה סוכות'".

וצריך להבין מדוע הזוהר מביא שחג הסוכות הוא כנגד תחלת הפסוק "ועקב נסע סוכותה", והטור מביא שחג הסוכות הוא כנגד סוף הפסוק "ולמקנהו עשה סוכות".

ויש לומר, דהנה סוכה רומז על עבודת ה' בדברים גשמיים, כמו שנפסק בשלחן ערוך (או"ח תרלט, א): "כיצד מצות סוכה, שיהיה אוכל ושותה וישן ומטייל ועושה את כל צרכיו בסוכה".

בעבודה זו ישנם שתי חלקים: א. שאוכל וישן כדי שיהיה לו כח ללמוד ולקיים מצוות, ואז האכילה היא בבחינת "עראי", כי היא טפלה לתורה ומצוות, ואינה עיקר בפני עצמה. ב. שהאכילה עצמה היא עבודה, שמברר ניצוצי קדושה באכילתו וכדו', ואז האכילה היא בבחינת "קבע", כי היא עבודה בפני עצמה, ואינה באה רק כטפל לתורה ומצוות.

והנה "סוכה" היא עראי, ו"בית" הוא קבע, ומעתה יומתק לחיך סדר הכתוב: "ועקב נסעה סוכתה" לבחינת "חג הסוכות", דהיינו, לעבוד את השי"ת גם בדברים גשמיים. ובעבודה זו היו שתי מדרגות: א. "ויבן לו בית", לעצמו היתה העבודה בדברים גשמיים בבחינת "בית" שהוא קבע, כי אצלו היתה האכילה עצמה עבודה. ב. "ולמקנהו עשה סוכות", עבור האנשים שסביבו היתה העבודה בדברים גשמיים בבחינת "סוכות" שהיא עראי, כי אצלם היו הדברים הגשמיים נטפלים לתורה ומצוות.

מעתה מיושב לנכון, כי הזוהר הק' מיייר מבני עליה ובעלי הפנימיות, ולכן הביא את תחלת הפסוק "ועקב נסע סוכותה", שזוהי מדרגת יעקב אבינו עצמו בעבודת ה' בדברים גשמיים, ואילו הטור כתב את חיבורו לכל אחד ואחד, ולכן הביא את סוף הפסוק "ולמקנהו עשה סוכות", שזוהי המדרגה השווה לכל נפש בעבודת ה' בדברים גשמיים.

(ליל שבת חול המועד סוכות תשכ"ז)

"ואביו קרא לו בנימין" - על שם "וה' יאספני"

ויהי בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני ואביו קרא לו בנימין (בראשית לה, יח). פירש רש"י: "בן אוני - בן צערי", ולכאורה יש להבין, מאחר שרחל קראה שמו "בן אוני", לפי שהצטערה בלידתו ונפטרה, מדוע לא התייחד יעקב עם צערה לקרוא לילד בשם "בן אוני"?

ויש לומר, דהנה דוד המלך ע"ה אומר (תהלים כז, י): "כי אבי ועזבוני וה' יאספני", והיינו, שכאשר האב או האם מסתלקים מן העולם, הקב"ה כביכול ממלא את מקומם, ומשמש כאב וכאם עבור הילד.

והנה "בן אוני" מורה על הצער והאבל במיתת רחל, ונרמז בזה הענין של "כי אבי ואמי עזבוני", ואילו "בנימין" נוטריקון "בן ימין", שזכה להיות בנו אהוב של הקב"ה, ולינוק חסדים מלא חפניים מימין ה' (צרוך המור" בראשית ל, כב), ונרמז בזה הענין של "וה' יאספני".

מעתה יובן, שיעקב לא רצה שיקראו לילד על שם האבל של "כי אבי ואמי עזבוני", אלא רצה שירעיפו על הילד טללי חיזוק ויקראוהו על שם הנחמה של "וה' יאספני".

(קידושא רבה תשס"ד)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגליון

יוסף ה עליכם

זר ברכות נשגור בזה קדם האי גברא רבא יקירא העסקן הדגול הרב יוסף מאיר הורביץ שליט"א י"ד אהבת הסוד ומנוכל שיבת ישמע לב בית מרדכי בית אהרן קומסיות

על עזרתו בכל עת וזמן ובפרט לעת עתה "בהקמת קורס הכשרת אברכים" בעירו קרית גת יצ"ו רב טוב וברכות לרוב יחילו על ראשו וכת"ס אמן המברכים משתתפי הקורס

הרה"ח ר' אהרן רוטנר שליט"א לרגל שמחת נישואי בנו למז"ט ובשעתו"מ יום שלישי אולמי "היכלי מלכות" בני ברק

הרה"ח ר' דוד גרוס שליט"א לרגל שמחת נישואי בנו למז"ט ובשעתו"מ יום שני אולמי "אחוזת פרידמן" אשדוד

הרה"ח ר' שלמה לעבל שליט"א לרגל שמחת הבר מצווה לבנו ני"ו למז"ט ובשעתו"מ

הרה"ח ר' אריה ב"ר ניסן רינגל שליט"א לרגל שמחת נישואי בנו למז"ט ובשעתו"מ יום רביעי אולמי "אחוזת פרידמן" אשדוד

הרה"ח ר' ישראל כ"ץ שליט"א לרגל שמחת נישואי בנו למז"ט ובשעתו"מ יום שלישי אולמי "כתר מלכות" בני ברק

המחוננים החשובים הרה"ג ר' משה לייב זוסמן שליט"א והרה"ח ר' הלל ארנפלד שליט"א לרגל שמחת הנישואין למז"ט ובשעתו"מ יום שני אולמי "נחלת יהודה"

זר וברין לנשמת רביה'ק טבעליא זי"ע ובני משפחתם

לעילוי נשמת הרה"ק רבי ר' דוב בער זי"ע [ב"ד אברהם] המניד ממזריטש רבו של הרה"ק רבי שלמה מלעז זי"ע רבו של כ"ק מרן מהר"ש זי"ע י"ט סלוו חקל"ג

לעילוי נשמת הרה"ק ר' אלעזר רוקח זצוק"ל זצוק"ל בן כ"ק מרן אדמו"ר מהר"ש זי"ע י"ט סלוו חקל"ג

לעילוי נשמת הנה"ק ר' משה [ב"ד אלעזר] רוקח זצוק"ל אב"ד זלאטשוב [בנו של ה"מלעזר רוקח זצוק"ל] זקנו של כ"ק מרן מהר"ש זי"ע כ"ט סלוו חקל"ג

הרה"ח ר' גבריאל וולקן שליט"א לרגל שמחת הולדת הבן למז"ט ובשעתו"מ

כוחו של יעקב אבינו ללמוד זכות על הדורות הבאים מאחר שהיה לו אחיזה עם עשו הרשע

ויאמר לו אלקים שמך יעקב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך, ויקרא את שמו ישראל. ויאמר אליו אני א-ל-שדי פרה ורבה וגו' (בראשית לה, י - יא).
ודרשו רז"ל (ברכות יג, א): "לא שיעקר יעקב ממקומו, אלא ישראל עיקר ויעקב טפל לו".

יש להבין מה נשתנה יעקב אבינו מאברהם אבינו, מדוע באברהם אבינו מצינו (ברכות שם) ש"הקורא לאברהם אברם עובר בעשה", ואילו ביעקב אבינו מצינו ששמו יעקב לא נעקר לגמרי, "אלא ישראל עיקר ויעקב טפל לו".

לצורך ישוב הענין יוקדמו שתי הקדמות יקרות:

א. כתב ה"ישמח משה" (פר' תולדות), שיעקב אבינו נולד עם טבע טוב, שהרי היה מפרסם לצאת לבתי כנסיות ובתי מדרשות, ועשו הרשע נולד עם טבע רע, שהרי היה מפרסם לצאת לבתי עבודה זרה (רש"י בראשית כה, כב), ולכאורה אם כן לא היה לעשו בחירה לטוב כלל, וכן לא היה ליעקב בחירה לרע כלל.

אמנם, לאמתו של דבר מאחר שהיו תאומים, היה עשו יכול למשוך את יעקב לרע, ויעקב היה יכול למשוך את עשו לטוב, וזה היה הבחירה שלהם לטוב ולמוטב, ולכן מגיע ליעקב שכר על שלא הושפע מעשו הרשע, וכן מגיע לעשו עונש על שלא הושפע מיעקב אבינו.

לכן קראו הקב"ה "יעקב" על שם ש"ידו אוחות בעקב עשו" (בראשית כה, כו), כי עשו נמשל לחזיר (בראשית רבה סה, א), כמו שהחזיר יש לו סימן טומאה בפיו (שאינו מעלה גרה) וסימן טהרה ברגלו (שהוא מפרסם פרסה), כך עשו יש לו סימן טומאה בפיו (כי ציד בפיו" (בראשית כה, כח)) וסימן טהרה ברגלו (מצד ידו של יעקב ה"אוחות בעקב עשו"), והרי שאחיות העקב מורה על ההתערבות של יעקב עם עשו, כי כמו שעשו קיבל סימן טהרה מיעקב, כך היה יעקב יכול לקבל טומאה מעשו, וזהו עיקר חשיבותו של יעקב, שהיה לו שייכות עם עשו הרשע ואף על פי כן נשאר בצדקו, ולכן ניתן לו דייקא שם זה. עכת"ו.

ב. עוד איתא ב"ישמח משה" (פר' שמיני), וכן מ"כ מרן מהרי"ד ז"ע, בטעם הדבר שדייקא אהרן נבחר לשרת בבית המקדש, ולא משה רבינו, כי תפקיד הכהן הוא להבין את הקשיים והנסיגות של בני ישראל, ועל ידי כן ילמד עליהם זכות ויכפר עליהם, ולזה היה מתאים דייקא אהרן הכהן שהיה לו התערבות עמהם בחטא העגל, ולא משה רבינו שהיה מלאך ולא הבין נגעי בני אדם. ע"כ.

לכן נותר השם "יעקב" בעינו, ולא נעקר ממקומו, כי שם זה מורה על ההתחברות שהיה לו עם עשו הרשע, ודייקא משום הכי יוכל להבין את הדורות הבאים על כל הנסיגות והקשיים שלהם, וילמד עליהם זכות ו"יבקש עליהם רחמים" (רש"י ברכות סד, א). בזה יערב לחיך סמיכות הכתובים: "ויאמר לו אלקים שמך יעקב", אף שנשתנה שמך מיעקב לישראל ("לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך"), עם זאת, נשאר השם יעקב בעינו, ומפרש הטעם: "פרה ורבה גוי וקהל גוים יהיה ממך", ויהיה להם נסיגות וקשיים, ודייקא אתה - מחמת ההתערבות עם עשו הרמזו בשם "יעקב" - תוכל להליץ עליהם יושר ולבקש עבורם רחמים.

המורם מן האמור:

א. יעקב ועשו נולדו זה לתומו וזה לרשעו, ועם זאת, היה להם בחירה, כי יעקב היה יכול להגרר לרע מחמת עשו, ועשו היה יכול להגרר לטוב מחמת יעקב, וזה נרמז ב'אחיות העקב' שהיה לו התערבות עם עשו הרשע ואף על פי כן עמד בצדקו.

ב. רק אדם המבין לנסיגות וקשיי בני-אדם יכול להליץ עליהם זכות ולבקש עליהם רחמים ולהמשיך עבורם סליחה וכפרה, ולכן ניתן תפקיד הכפרה דייקא על אהרן שהיה לו התערבות עמהם על ידי חטא העגל.

ג. שם יעקב נותר בעינו גם לאחר שינוי שמו מיעקב לישראל, כי דייקא מחמת ההתערבות עם עשו - הרמוזה בשם זה - יוכל יעקב להליץ זכות על הדורות הבאים ולבקש עליהם רחמים וסליחה וכפרה.

(סעודה א' תשנו)

על פרשת השבוע "אין לך אלא כהן שבימך"

אחד מבחירי תלמידי הבעש"ט הק' ז"ע המשיך להסתופף גם בצל נכדו הרבי ר' ברוך'ל ז"ע (יומא הדילוליה ח"י כסלו). אולם, אצל הבעש"ט הק' היה מסתופף בהכנעה ובהתבטלות יתירה, ואילו אל הרבי ר' ברוך'ל היה מגיע כמו "שיינע איד" לפי שהיה ידידו ורעו מנוער. פעם אמר לו הרבי ר' ברוך'ל ז"ע:

"נאמר בתורה (בראשית לב, ד) 'וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו וגו', ופירש רש"י 'מלאכים ממש', ולכאורה קשה, וכי כך יאה ונאה לשלוח מלאכי מעלה אל עשו הרשע?!"
"אמנם, יעקב אבינו ראה שמלאכים אלו הגיעו אל זקנו אברהם אבינו בדמות אנשים (יהנה שלשה אנשים נצבים עליו [בראשית יח, ב]), דהיינו, בהכנעה ובדרך ארץ, ואילו אליו הגיעו בדמות מלאכי מעלה, מרוממים ונעלים מבני המין האנושי, ולכן אמר להם: 'נו, אם באופן כזה אתה באים אלי, לכו אל עשו אחיו, ואל תשאר אצלי'."

הפטיר: "אם היו רגילים לבוא אל הרבי הקודם כמו אנשים (בהננעה), ואילו אל הרבי הנוכחי באים כמו מלאכים (בהתנשאות), מוטב שלא יבואו כלל".
(סעודה ב' תשלז)

על הרבי ר' בער ממעזריטש ז"ע לרגל יומא דהילוליה - י"ט כסלו

רום מעלת ומדריגת פשוטי העם

דרכו של הבעש"ט הק' היתה לקרב גם אנשים פשוטים ולהפיח בהם רוח חיים של התעלות והתעוררות, והיתה דרכו להסב בשבת קודש עם פשוטי העם בסעודת הלילה ובסעודה שלישית, ואילו בסעודת היום היה יושב עם החבראי קדישא, ומדבר עמהם דברים רמים ונשגבים.

באחת השבתות ישב הבעש"ט עם פשוטי העם בסעודת הלילה וקירבם קירבה יתירה באכילה ושתייה ושיחה בצוותא, ואף נתן להם לשתות מכוסו, ובסעודת היום שלאחריו ישבו החבראי קדישא בצל הקודש. במהלך הסעודה חלפו הרהורים אצל הרבי ר' בער ז"ע ותלמידים נוספים על כך שרשב"ט מקרב בקירבה גדולה כל כך את פשוטי העם ופחותי הערך.

הבעש"ט הרגיש בזה ואמר: "איתא בגמרא (ברכות לד, ב) 'מקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם עומדים', והסיבה לכך היא, כי לבעלי תשובה יש לב נשבר ונדכה וקרוב ה' לנשברי לב' (תהלים לד, ט), ולכן מעלתם גבוהה ממדריגת צדיקים גמורים. כמו כן פשוטי העם הבאים אצלי, לבבם שבור ומדוכא, ולכן גדלה מעלתם ביותר, ולפיכך אני רואה זכיה ל עצמי להסב עמהם בצוותא חדא".

לאחר מכן צוה הבעש"ט שיניח כל אחד את ידו על כתף חברו, ואף הוא עצמו הניח את ידו הימנית על כתף היושב ראשון בצד ימין, ואת ידו השמאלית על כתף היושב ראשון בצד שמאל, ונעשה כמין עיגול מכולם ביחד, והורה להם לעמוד בעצימת עינים ובהתלהבות כיקוד אש.

והנה לפתע החלו לשמוע קולי קולות של ערגה וכיסופין להש"ת, אחד אמר "רבונו של עולם! בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולבי" (תהלים כו, ג). השני אמר "צמאה לך נפשי כמה לך בשר"י" (תהלים סג, ב), וכן הלאה. וכל התלמידים נכספו נכספה נפשם להגיע למדריגת צמאון זו. לאחר מכן אמר להם הבעש"ט: "התדעו, ממי בקעו הקולות ששמעתם?! מאותם פשוטי עם שישבו עמי בצוותא בליל שבת, שבכח לבבם הנשבר הם זוכים למדריגה זו שנשמתם כמהה וצמאה לה' ולתורתו".

והעיד הרבי ר' בער, שכששמע זאת החל להזיע ולהזיל דמעות מעיניו עד שאפילו מנעליו נרטבו מרוב זיעה, והתחרט בחרטה גמורה על שהרהר אחר רבו, ועשה תיקונים ויחודים כדי להסיר הפגם מנפשו.

(ליל שבת תשלז)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגיליון

<p>הרה"ח ר' יחזקאל לייב אייזנבאך שליט"א לרגל שמחת הולדת הבן למז"ט ובשעת"מ</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' יהושע העשיל ז"ל בן יבדלחט"א הרה"ח ר' יעקב נטע בעק שליט"א נלב"ע י"ז כסלו תשע"ב הונצח ע"י המשפחה</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' מרדכי ב"ר דוב הלוי קייסרמן ז"ל נלב"ע י"ז כסלו תשס"ד</p>	<p>לעילוי נשמת מרת ביילא רחל ב"ר ישראל ע"ה אשת הרה"ח ר' יוסף אלכסנדר זירנפלד ז"ל נלב"ע כ' כסלו תשס"ז</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' משה יוסף ב"ר יחיאל מיכל ז"ל פולק נלב"ע ט"ז כסלו תשס"ב נדב נכדו הרה"ח ר' דוד יוזל שליט"א</p>
<p>לרפואתו השלימה של הילד אלעזר ליפא בן ליפשא</p>	<p>הרה"ח ר' דוד אליעזר פרץ שליט"א לרגל שמחת הולדת הבן למז"ט ובשעת"מ</p>	<p>לעילוי נשמת האשה החשובה מרת חיה סאטא ע"ה בת הרה"ח ר' אברהם ז"ל נפטרה י"ט סיון תשע"ט אשת הרה"ח ר' יעקב נחום לאנג שליט"א</p>	<p>לעילוי נשמת העסקן הדגול הרה"ח ר' משה אברהם יהודה ב"ר ישעיה עקיבא פיינר ז"ל</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' שלום רייזמן ז"ל</p>

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר השבתורי

שבת אורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

וישלה

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

רבי אליהו לופיאן זצ"ל נהג לחזור שוב ושוב על המעשה הבא, אשר התרחש בבית המדרש בקלם שבליטא ואשר הותיר בו רושם בלימחה. באחד הימים, בעוד הוא וכמה בחורים בישיבה יושבים ולומדים מוסר, נכנס ה"סבא" לבית המדרש, דפק על הבימה והכריז: "האם כך מדברים אל גנב? תדהמה אחזה בכל הנוכחים בבית המדרש. מה כוונתו של ה"סבא"? היצר הרע נגב הוא! הפליאה על פניהם של הבחורים, הסביר ה"סבא": "היצר הרע נגב הוא! הוא מנסה לגזול את זמנכם ואת סיכויכם לגדול ולהתעלות. הוא מרדים אתכם ונוסך בכם עצלות. הוא מעסיק אתכם בעניינים אחרים וטפלים ומסיח את דעתכם מן התורה והמצוות". "אימרו נא לי", המשיך, "אילו הייתם, חלילה, מגלים נגב בתוך ביתכם - האם הייתם פונים אליו בעדינות ומבקשים ממנו לעזוב את המקום או שמא הייתם מבקשים ממנו בנימוס רב שלא לגנוב את רכושכם? בודאי שלא! הייתם צועקים במלוא גרוניכם: 'עצור! עצור! החוצה! החוצה!' כך גם בלימוד מוסר. לימוד המוסר מכוון אל היצר הרע שבתוך האדם, ועל כן יש ללמוד אותו בהתפעלות וברגש". כל אימת שחזר וסיפר זאת, היה רבי אליהו ממחיש את כוונת הדברים על-ידי שהיה מזמר בניגון מרגש ובלתי-נשכח את שלוש עשרה המילים הראשונות מתוך "מסילת ישרים": "יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה הוא שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו". וללא יוצא מן הכלל, בכל פעם שציטט את המילים הללו, מלאו עיני כל הנוכחים בדמעות של התרגשות. (ר' אליהו)

שח הרבי שלמה אונגר זצ"ל: שמעתי מראש ישיבת סלבודקה רבי ברוך ורונברג זצ"ל שהיה לו שיעור קבוע עם הרב מבריסק זצ"ל, ומחמת חולשת גופו היה הרב מבריסק יוצא לטייל בחוץ על משענתו כדי לשאוף אויר צח. תמיד קודם צאתם היה נוטל הרב ספר "מסילת ישרים" ומעיין בו במשך זמן מה כדי להצטייד ביראת שמים טרם צאתו אל הרחוב החוצה. ויש לזכור כי לא הרי הרחוב בימים ההם כוזהמת חוצות העיר בזמן הזה ולמרות כל זאת לא הרהיב עוז הרב מבריסק זצ"ל לצאת מביתו לפני לימוד בספר מוסר ומה נענה אנן אבתריה... (רשומים בשמך)

רבי נחום זאב, מנהלה של ישיבת קלם, התגורר הקופה מסויימת בעיר קניגסברג, שהיתה מפורסמת ברופאיה הגדולים, ואלפי חולים מרוסיה באו אליה למטרות מרפא. פעם בא רב אחד לעיר לשם ריפוי, בבואו לבית הכנסת ניגש אליו רבי נחום זאב שהצטיין בהכנסת אורחים, הקדים לו "שלום עליכם", והזמינו לביתו לכוס תה. הרב שהיה מהדר במצוות, היסס בתחילה אם להענות להזמנתו של איש זה שלא הכירו. בכל זאת הסכים בתקווה שיוכל לחקור ולהתייעץ אצלו על רופא המקום, תוך שיחה נעימה בביתו של ר' נחום זאב, הזמינו בעל הבית לארוחת ערב וללון בביתו. הרב נאות לסעוד רק במאכלים שאין בהם שאלות של כשרות, ונשאר ללון שם. באמצע הלילה שמע הרב קול בוכים מהחדר הסמוך, הוא נבהל מאד וקם בחפזו לראות את סיבת הדבר. בהתקרבו לאותו חדר, הבחין בקול מארחו החוזר ומשנן את הפסוק: "כל אשר תמצא ירך לעשות בכוחך עשה, כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה, בשאול אשר אתה הולך שמה" (קהלת ט). לאחר גמרו את לימוד המוסר, שמע שבעל הבית מתחיל ללמוד גמרא בקול ערב עד אור הבוקר. הדבר היה לחידה בעיניו ורק למחרת נודע לו מיהו מארחו. (ילענים יתן חן - סידרת תיקון המידות)

כותב רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל (הסטייפלד) במכתב לבחור ישיבה: לפי מצבך כעת, צריך אתה לקבוע חוב ממש, בכל יום ויום ללמוד לכל הפחות רבע שעה בספר מוסר, כגון מסילת ישרים, אורחות צדיקים. ואף על פי שיעברו זמנים הרבה ויהיה נדמה לך שאין תועלת, לא תשיגה על זה כלל רק תשמור על חוק זה של קביעות לימוד ספר מוסר בכל יום, וסוף סוף אחר כמה זמנים, תראה תועלת גדול בעזרת ד'. (קרינא דארתא ח"א)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

כֹּה אָמַר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב עִם לְבֹן גִּרְתִּי וְאַחַר עַד עָתָה: עֵס לֹבֵן גִּרְתִּי, וְתִרְיִג מִצְוֹת שְׁמֵרְתִּי וְלֹא לְמִדְתִּי מִמַּעֲשֵׂי הָרַעִים. (רש"י) יַעֲקֹב אָבִינוּ נִאֻמָּה וְאָמַר: אֲמַנֵּם תִּרְיִג מִצְוֹת שְׁמֵרְתִּי, אִוֵּל מִצְטַעַר אֲנִי כִּי לֹא לְמִדְתִּי מִלֵּבֵן לְקִיִּים אֶת הַמִּצְוֹת בְּשִׁלְמוֹת כּוֹז שֶׁל הַתְּלַהּבוֹת וּמִסִּידוֹת, כִּפִּי שְׁהוּא הִיָּה עוֹשֶׂה אֶת מַעֲשֵׂי הָרַעִים (בשם מהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל)

עִם לְבֹן גִּרְתִּי וְאַחַר עַד עָתָה: עֵס לֹבֵן גִּרְתִּי, וְתִרְיִג מִצְוֹת שְׁמֵרְתִּי וְלֹא לְמִדְתִּי (מַמַּעֲשֵׂי הָרַעִים) רִש"י כְּאִשֶּׁר שֶׁהָרַב מְבַרֵּס רַבִּי יַעֲקֹב זָאב סוֹלוֹבֵיץ' זצ"ל בְּעִירַת הַמֶּרְפֵּא 'קִרְעֵנִי' הִיָּה שֶׁם בְּאוֹתוֹ זִמְנָן גַּם הָרַב שֶׁל לַעֲמִבְעֵרָג. פֶּעַם אַחַת כְּשִׁטִּיל הָרַב מְבַרֵּס עִם מְלוֹיו, בְּרַחוּבוֹת הָעִיר, לְצוּרֵךְ בְּרִיאֹתוֹ, נְלוּוָה אֵלָיו הָרַב שֶׁל לַעֲמִבְעֵרָג, וְחָזַר בְּפִנְיָו עַל דְּבַר תּוֹרָה שֶׁאֲמַר לִבְנֵי קַהֲלִיתּוֹ בְּשַׁבַּת: לְכֹאֲוֹרָה קֶשֶׁה, הֵיאָךְ הִיָּה בִּיכּוּלְתּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוֹ לְשִׁמּוֹר עַל כָּל הַתִּרְיִג מִצְוֹת, וְהָרִי לֹבֵן הָאֲרָמִי בִּיקֶשׁ לְעַקּוֹר אֶת הַכֶּלֶל, וּבוֹדָאִי הִיָּה בְּכָל עַת מִפְּרִיעַ לְיַעֲקֹב, כְּאִשֶּׁר בֹּא לְהַתְּפַלֵּל אוֹ לְלַמּוֹד, וְהִיָּה עוֹמֵד עָלָיו לְבַלְבֹּל וְלְהַפְרִיעוֹ. אֵלֶּא הַתִּירוּךְ הוּא, שֶׁעַל זֶה הַתְּכוּוֹן יַעֲקֹב אָבִינוֹ בְּאוֹמְרוֹ "וְיִהְיֶה לִּי שוֹר וְחֹמֶר", שֶׁלֹּבֵן הִיָּה בְּעֵינָיו כְּשׁוֹר וְחֹמֶר, דְּכוֹנְתּוֹ לוֹמַר, שֶׁלֹּא הַתְּחַשֵּׁב בּוֹ כָּלֵל וְלֹא הַתְּפַעַל מִמֶּנּוּ כָּלֵל, וְלֹכֵן לֹא לַמֵּד מִמַּעֲשֵׂי הָרַעִים. אַחֲרָי נִשְׁפָּרְדוּ, אֲמַר הָרַב מְבַרֵּס זצ"ל לְמִלוּוִיו, כִּי אִף אֲמַנֵּם שֶׁאֵין זֶה הַבִּיאוֹר בְּפִסּוּק, דְּמִשְׁמַע שְׁמוּדְבַר בְּבַהֲמוֹת כְּפִשׁוּטָן, מְכַל מְקוֹם הִיסוּד נִכּוֹן הוּא, שֶׁאִם נוֹתֵנִים חֲשִׁיבוֹת בְּמִידָה כָּל שֶׁהֵיאָ לְהִשְׁעִים, אִף בְּדַבַּר פְּלוֹנִי אוֹ בְּתַכּוּנָה פְּלוֹנִית שֶׁלָּהֶם, עַל כִּרְחוֹ יִלְמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם...! מַה שֶׁאֵין כֵּן כְּשֶׁמְבַשְׁלֵם הָאָדָם בְּלָבוֹ לְחִלוּשֵׁין, וְהֵם חֲשׁוּבִים בְּעֵינָיו בְּבַהֲמוֹת מִמֶּשׁ, כִּי שׁוֹר וְחֹמֶר, אִזִּי לֹא יִלְמַד הָאָדָם מֵהֶם מֵאוֹמָה שֶׁכֵּן הֵם חֲשׁוּבִים אֲצִלּוֹ כִּישׁוֹר וְחֹמֶר. וְהֵבִיא הָרַב מְבַרֵּס רֵאִיָּה מִלְשׁוֹן הַרַמְבַּ"ם (פ"ו מְדַעוֹת ה"א) "דֶּרֶךְ בְּרִיַּתוֹ שֶׁל אָדָם לְהִיָּתוֹ נִמְשָׁךְ בְּרַעוּתוֹ וּבְמַעֲשָׂיו אַחַר רַעִין וְחַבְרִיו", כִּי כְּאִשֶּׁר הֵם אֲצִלּוֹ כִּי שׁוֹר וְחֹמֶר" אֵינּוּ נִמְשָׁךְ אַחֲרֵיהֶם. (עֵבֵדוֹת וְהַנְּהַגוֹת לְבֵית בְּרִיֶּס ח"ד)

וַיִּשֶׂם אֶת הַשְּׂפָחוֹת וְאֶת יְלִדֵיהֶן וְאֶת רֵאשֵׁנָהּ וְאֶת לֶאֶה וַיְלִדֶיהָ אַחֲרָיִים וְאֶת רַחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרָיִים: בְּשׁוֹרֵת הַרְשָׁבִיא (ח"ד סי' קפ"ז) שֶׁאֵל מִן אַחַד אֶת הַרְשָׁבִיא: הֵאִיךְ אַתֶּם מֵאֲמִינִים בִּי בְּנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי הָרִי בְּבֵית שְׁנֵי נֵאמַר: "גְּדוּלָה יִהְיֶה כְבוֹד הַבַּיִת הָאֲחֵרוֹן" (חגי ב') וְאִם יֵשׁ אַחַר לְאַחֲרָיו, לֹא יִקְרָא לִזֶּה אַחֲרוֹן? וְהַשֵּׁב עַל זֶה, דְּמַצִּינוֹ כֵּן שֶׁנִּקְרָא אַחֲרוֹן כְּלִפִּי רֵאשׁוֹן אֲפִלּוֹ יֵשׁ אַחֲרָיו, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב כֹּאֵן "וַיִּשֶׂם אֶת הַשְּׂפָחוֹת וְאֶת יְלִדֵיהֶן רֵאשׁוֹנָה וְאֶת לֶאֶה וַיְלִדֶיהָ אַחֲרוֹנִים וְאֶת רַחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרוֹנִים" (אֲמִידָה יפ')

וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי בִּי עֲלֵה הַשְּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי: צְרִיךְ לְהִבִּין, לְשֵׁם מַה צְרִיךְ יַעֲקֹב בְּרַכָּה מִשְׁרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹזִישׁ לוֹמַר שְׁכֹאשֶׁר הִבְרַכָּה בָּאָה מִמְּלֶאךְ טוֹב, אִזִּי יֵשׁ מְקַטְרָגִים רַבִּים שֶׁהִבְרַכָּה לֹא תַחּוּל, אֲבָל בְּרַכָּה שְׁבָאָה מִמְּלֶאךְ שְׁהוּא עֲצָמוֹ מְקַטְרָג וְרַע כְּגוֹן שְׁרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, הֵיאָ חֵלָה בְּלִי שׁוֹם קְטָרוֹג, כִּיֹּן שֶׁאֵין מִי שִׁיקְטָרַג מֵאַחַר שֶׁהָרַע שֶׁלָּהֶם הַסְּכִיִּים לְבַרְךָ, וְעַל כֵּן בִּיקֶשׁ יַעֲקֹב בְּרַכָּה מִשְׁרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ. (גְּבוּרַת יַעֲקֹב)

אִךְ בְּזֹאת נֵאֻמָּה לְכֶם אִם תִּהְיוּ כְּמִנּוֹ לְהִמָּל לְכֶם כָּל זְכָרִי: צְרִיךְ לְהִבִּין מִפְּנֵי מַה הִיָּו צְרִיכִים בְּנֵי יַעֲקֹב לְנִקּוּם בְּאַנְשֵׁי שְׁכֵם בְּדֶרֶךְ מְרִמָּה וְלְהַשִּׁיא לָהֶם עֲצָה שִׁימוּלָךְ? וְכִי לֹא הִיָּה לֵאלֹדִים בְּנֵי יַעֲקֹב הַגִּיבּוּרִים לְגַבּוֹר עֲלֵיהֶם אִף בְּלֹא שְׁהִיִּו נִימוּלִים? וּמִתְרַךְ רַבִּי יְהוֹנָתָן אֵיבִישׁוּץ: אֵיזֶל הָרַגוּ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁכֵם שֶׁאֵינֶם נִימוּלִים, הִיָּה קָם רַעַשׁ בְּעוֹלָם עַל שֶׁהָרַגוּ גִּוִּיִּים, וְלֹכֵן עֲשׂו עֲצָה לְמֹלֵ אֹתָם שִׁיְהִי נוֹדְעִים כִּיהוּדִים וּבְכֵן לֹא יִתְעוֹדֵר זַעֲמָם שֶׁל אוֹמוֹת הָעוֹלָם.

סיפור מההפטרה

ואל תשמח לבני יהודה ביום אבדם ואל תגדל פיך ביום צרה: סיפור אחד מחשובי הרבנים בירושלים 'לעת זקנותו של המגיד הגדול רבי שלום שברדון זצ"ל הייתי הולך לסעוד ולסומכו. רבי שלום באותה העת כמעט ולא היה מדבר, אך יום אחד פנה אלי ואמר - "מה אתם חושבים שהגענו בלי כלום לעולם הבא, יש לנו חמש ויזות כניסה לגן עדן?" "אולי יואיל כבוד הרב לספר לי מה הם?" - ביקשתי - "הסכת ושמע", אמר לי המגיד - "בהיותי ילד קטן התיתמתי מהורי. אך הודות לסבי הגדול המהרש"ם מברזאן זצ"ל, יצא שמי למרחוק. באותה העת, בשנת תרפ"ט, התרחשו הפרעות בחברון, הרבה מבני הישיבה נרצחו בדם קר על ידי הפורעים הערביים צמאי הדם. רק לאחר שתמו הפרעות התברר גדול ההרס, ההרג והחרבן שעשו הרשעים, הרבה מבני הישיבה היו בסכנת נפשות ונזקקו לטיפול רפואי. היכל בית המדרש היה מלא בדם עד שנשפך מהמרום אל הרחוב. ראש הישיבה ר' משה מרדכי אפשטיין זצ"ל, כשראה את החרבן הנורא, מרוב צער נשבר ליבו בקרבו. מאותו היום התכנס בתוך עצמו ונכנס לחדרו ולא היה מדבר עם איש. כמה שניסו תלמידיו ומכריו ושומעיו לקחו לדבר עימו לא הצליחו. צערו העמוק והנורא גבר על הכל. כך היה כמה חודשים עד שהגיע פורים בישיבה. מנהג היה בישיבה שבפורים מגיעים בני הישיבה אל בית רבם ראש הישיבה, לשמוח עימו בשמחת פורים. אך באותה השנה סרב ראש הישיבה לבא להשתתף בשמחה. צערו על אבדן תלמידיו היה ללא נשוא. ובאותו היום של פורים הגעתי לישיבה. בכל מאורי רציני לראות את ראש הישיבה הגדול, אך הבהירו לי שראש הישיבה בעצבות גדולה ומכוסה בחרדו ובקושי אף יורד ממיטתו, ועל כן מן הנמנע להכנס אליו. פניתי לרבניתי וביקשתי ממנה אם תואיל בטובה לומר לרב שיש כאן נער יתום נכדו של מהרש"ם מברזאן, אם מסכים שיכנס אליו למספר דקות? מזל היה לי, שהרבנית ריחמה עלי ונכנסה לרב. לאחר דקה יצאה ואמרה - "הרב מסכים, תכנס". נכנסתי אל הקודש פנימה. הרב שכב על מיטתו ופניו מיוסרות ועיניו מצועקות. "כבוד הרב האם אוכל לספר סיפור?" - שאלתי בחשש, הרב הנהן בראשו: פתחתי וספרתי - 'בעיית הולדתי היה עשיר גדול שכל אנשי העיירה היו שומרים אצלו את כספם. העשיר בתמורה לשמירה על כספם, ניתנה לו הרשות לסחור בכסף זה. בין המפקדים היו יתומים, אלמנות ושאר אביונים שהעדיפו לשמור את כל חסכוניהם 'במקום בטוח' עד אשר יודקו לו. יום אחד בשעת בין הערביים נכנס העשיר לרב העיירה וצעק - 'רבי, הספינה' והתעלף. מיד רצו כל בני הבית לעזור, חיש מהר שפכו על פניו מים ועוררוהו. אך שוב צועק העשיר - 'רבי, הספינה', ומתעלף. כך היה כמה וכמה פעמים, עד שהמצב הגיע לידי פיקוח נפש. הרב בחכמתו הבין מה קרה - 'בטח העשיר השקיע את כל כספו עם כספם של המפקדים הרבים בספינת סחורה וטבעה הספינה' - הרבה בדעתו. 'זמעתה לא רק שאינו עשיר אלא שהוא גם בעל חוב גדול, לאותם המפקדים'. קם הרב ועשה מעשה הלך והעיר את העשיר מעל פלגו ואיך שהתעורר התחיל לצעוק עליו - "אתה לא מתבייש כיצד הגך מעו להתעלף? העשיר מרוב בהלה כבר לא התעלף... והרב ממשך לצעוק - "בגלל הספינה שטבעה אתה כל כך בצער עד שהגך מתעלף בכל פעם, אינך מתבייש, הלא בצער זה אתה גורם צער לקב"ה, שהכתוב אומר "בכל צרתם לו צר", וכי מגיע לקב"ה בורא כל העולמות צער גדול כזה בגלל הפסד ספינת הסחורה שלך? וכי הצער שווה בנזק המלך? "כעת" - המשך הרב לומר, "הגך צריך לפייס את הקב"ה, ולשמוח". "כי צדוד אאעשה זאת?" - נגמנם העשיר. "אתה כעת תקום ותקוד על ספינתך שטבעה. ועל ידי שתשמח ותקוד אף הקב"ה ישמח. ועל ידי זה יתקן הצער הגדול שגרמת לקב"ה" - אמר הרב. העשיר לא ידע את נפשו, אך שמע לעצת הרב והתחיל לקוד יחד עם הרב, בתחילה בסירוד גולים אך עד מהרה הצטרפו עוד ועוד אנשים שבאו לקוד ולשמוח כדי לסלק את עצבותו של הקב"ה. "זוה המעשה שקרה בעיירתך". סימתי ופניתי לצאת מהחדר. "הבנתי את הרמו" - אמר ראש הישיבה, ומיד קם ממיטתו ונעל את נעליו ויצא אל תלמידיו... כל הלילה שמח הרב עם תלמידיו. סודות התורה שגילה, עם כמויות היין שנשפכו כמים הצטרפו לשמחה מושלמת. שמחה כזו לא היתה לישיבת חברון זה רבות בשנים. הבחורים יצאו מגדרם לשמח את רבם ראש הישיבה. וראש הישיבה יצא מגדרו לשמח את הקב"ה ככפרה על כל חודשי הצער שהיה בצער. היה זה הפורים האחרון בחייו של הרב. סיים ר' שלום שברדון את סיפורו ואמר - "אני חושב שזו ויזה מספיק מכובדת לבוא לסוף" (דורש טוב)

ועל הכל...

"פרפראות"

יום אחד לפנות ערב לפני זמן תפילת מנחה ישב האדמו"ר בעל הימקור ברוך" מסערט וזיניץ ז"ע במלון ששם התארח ונדאגו כל יום למנין. והמתנין לעשירי למנין. בחוץ ישב יהודי חילוני ניצול שואה, וביקשוהו שיצטרף למנין. הלה לא הסכים בשום אופן, ולאדמו"ר הכאיבה הנהגתו. אחר התפילה ניגש אליו האדמו"ר בעל הימקור ברוך רצה להוכיחו בדרך צחות מכאיבה, ואמר לו במתק לשונו: אספר לך מעשה שהיה. סיפור אני כן מוכן לשמוע - ענה אותו יהודי. סיפר לו האדמו"ר על הרב מבריסק שאירע לו מעשה כזה ואמר על זה הרב מבריסק: הנה מצינו אצל יעקב אבינו כשהתכונן לפגישה עם אחיו ירא מאד, ושלה לו עדרים עדרים של צאן ובקר, כדי לפייסו. ונשאלת השאלה למה לא שלח לו, גם כלבים לשמור וללוות כל עדר שלא תתפזרנה הבהמות לכל עבר, כאשר יראו מרעה טוב ודשן. והתירוץ הוא - שהרי מדובר כאן ב'מנחה' לעשירי. ומכיון ששמעו הכלבים שמדובר ב'מנחה', ברחו להם...

(נזקם הברכה)

"עניו של טעם"

הטעם שמברכין ג' ברכות בברכות התורה לפי שכל עסקי עולם הזה נחלקים לג' חלקים, טוב, ערב, ומועיל, לזה בתחילה מברך, "לעסוק בדברי תורה" שאין עסק טוב כעסק התורה, ואח"כ "והערב נא" שאין לך ערב כעריבות התורה, ואח"כ "אשר בחר בנו" להועיל לנו נגד כל העמים ע"י התורה ולהבדילנו מהם. (מהרש"א חידושי אגרות, ברכות)

"מכי כתכם"

לגבי תפילה - אדם יכול לקיים את החלק הראשון של התפילה - הוא מתפלל מילה במילה, הכל כרת וכדין. אך השאלה היא, מה הוא עושה אחרי שהוא גמר להתפלל? אם לאחר תפילת שחרית, הוא מוריד את התפילין ו'גומר' עם התפילה - הוא ממחר לכולל או למשרד... הוא מתפלל מנחה - וגומר, ערבית - וגומר. הוא אמנם קיים את המצוה כהלכתה - אבל לא זו הנשמה של התפילה. הנשמה של התפילה היא להיות תמיד במצב של תפילה לקב"ה. והנשמה של תורה היא תמיד ללמוד. וזה נכון גם לגבי גמילות חסדים החלק ראשון הוא המצוה שבדבר. להלוות כסף לחבר, להעביר ילד את הכביש. גם לתת לילד שלך עוגיה זו גמילות חסדים. אך ישנו חלק עמוק יותר - כשאדם הופך וזאת לפרוייקט ונהפך ל"בעל חסד"; הוא תמיד מקרין חסד, אוהב לעשות טובה, תמיד מוסיף. "טוב המלכין שינים לחבירו יותר ממשקוהו חלב" (כתובות קיא ע"ב) - נתאר לעצמנו ביום קיץ חם, וכחוס היום, במרכזה של העיר בני ברק - החמה והחלה, עומד פתאום מישהו ומחלק מים קרים לעוברים ושבים - ממש לקנא בעולם הבא שלו איזו מצוה! ונתאר לעצמנו שאותו אדם משקה אחרים חלב קר - חלב לא רק מרווח את הצמא אלא גם נותן חיות ובריאות... ובכל זאת אומרת הנמרא, כשמחייכים למישהו ומראים לו את השיניים, ובכל מקום מקנינים שמחה, בבית - לילדים, לאשה - זכותו של אותו אדם גדולה הרבה יותר! הנשמה של החסד היא האיכפתיות התמידית מאחרים - לא רק לעשות את החסד וגמרנו... - זוהי הנשמה של חסד. (נפש שמשון - התורה וקניניה רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן, שבשעה שאדם מתפלל תפילה "שמונה עשרה" יהיה מותר לו לזוז ממקומו אף שאינו שרוי בסכנה?
תשובה: המתפלל שמונה עשרה, ושכח יעלה ויבוא וכדומה, או טעה באיזה דבר מהתפילה, ואינו יודע מה ההלכה בזה, מותר לו ללכת ממקומו למקום שנמצא שם ספר, כדי לעיין בו לדעת מה הדין. (משנה ברורה סימן קיד סק"א א' בשם ח"א)

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אין עושר כבריאות. (אבן גבירול)

הלשון קלה בפעולתה, וחמורה בתוצאותיה. (מהר"ל)

טוב לקבל מאלף איש עצה אחת, ולא אלף עצות מאיש אחד לקחת. (אוסם בושם)

{ אז נדברו }

פרשת וישלח תש"פ | גליון מספר: 444 | לסדר: "הקל העונה אותי ביום צרתי"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ברכות ואיחולים

לידינו הותיק שמסור בכל לב ונפש
 לטובת גיליון זה הרה"ג
אורי שרגל שליט"א שבנה בית
 חדש וזכה ב"ה לחנכו עם החלוצים
 הראשונים בעיר התורה "אחיסמך",
 נכבול תודתנו שנבנה אותו רוחו
 להנשיך בייכוי הרבים, ולשמש
 כמקוד הפצת גיליון זה גם בעיר
 אחיסמך החדשה, יתן ה' ובזכות זיכוי
 הרבים יזכה שהמעבר יהיה בנקל
 והיו עיניו יתברך פתוחות אל הבית
 הזה לילה ויום.
ניתן להתקשר: 0527171721

להשתתפות

בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

מה הקשר בין חנוכה להסרת עין הרע...???

עין הרע!!!! שמעת פעם על עין הרע?? יש כאלו שנורא מפחדים מעין הרע... הם כל הזמן מאחלים לעצמם "בלי עין הרע..." הם בורחים מאנשים שעלולים לעשות להם עין הרע... לעומת זאת יש אנשים שמזלזלים בזה... הכל מסטיקה... אין עין הרע... אין כזה דבר... ושניהם טועים!!! כי יש!!! יש דבר כזה שקוראים לו עין הרע!!! הוא קיים!!! השאלה מה זה?? אתה יודע לשמוע הגדרה מדויקת מה זה עין הרע?? ההגדרה הזו היא שייכת לחנוכה:

ואין לך רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד!!! זהו זה הנקודה!!!

רצית להוציא לי את העיניים... קנית רכב מאוד יוקרתי... בשביל מה?? בשביל שאני אראה את הרכב שלך!!! שאני אברך "ברכת הרואה..." אבל אין לך רשות להשתמש בהם... אין לך רשות להתקרב אלא לראותם בלבד... יש לך רשות רק לראות מרחוק שזה שייך לי ולהתבשל מבפנים!!!

זה עין הרע!!!! עין הרע זה דבר מאוד טכני... זה עין שעושה רע!!!!

כשאני מסתכל על דבר נחשק... ואין לי רשות להשתמש בו אלא לראותו בלבד... מה זה עושה לי? רע!!! זה עושה לי רע!!! אני רואה את זה... חושק בזה... אבל סטופ!!! לא להתקרב... רק לראות... נו... מה זה עושה לי?? דבר אחד ויחיד: **זה עושה לי רע!!!** עין שמכניסה רע ללב של הרואה יש בה כח גם להוציא רע בחזרה לנראה! (כידוע: כל המנגנון של ראייה זה אור חוזר... העין פוגשת את העצמים ומחזירה אותם בתור תמונה ואכמ"ל) וממילא יש דבר כזה שקוראים לו עין הרע... בטח שיש... אנחנו עובדים על זה קשה... אנחנו חורשים את כל רחוב רבי עקיבא או את כל רחוב מלכי ישראל... משלמים ממיטב כספנו בשביל שכולם יראו ולא יהיה להם רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד!! עין כזו שעושה רע לאחרים... שאתה משלם עליה ממיטב כספך... קח בחשבון שהיא עלולה לעלות לא רק לאחרים רע אלא גם לך רע... זה כבר לא מסטיקה... זה משהו שאין אחד שלא מבין אותו!!!! יש רבנית ממאה שערים שהיא עושה הסרת עין הרע בעופרת... נכון! יש כזו סגולה... אבל צריך לדעת שזה כבר הסרת עין הרע!!! כי עין הרע האמיתית היא דווקא לא ברחוב מאה שערים... אלא ברחוב אחד לפני כן... ברחוב מלכי ישראל... בן אדם הולך לרחוב מלכי ישראל ומשלם ממיטב כספו בשביל להזמין עין שעושה רע לאחרים... ואח"כ הוא ממשיך למאה שערים כדי להסיר את העין הרע הזו... אפשר לקצר הליכים!! ולהחליט אני מהיום לא רוצה לעשות רע לאנשים בעיניים!!! וככה גם יהיה לך טוב עין יבורך...

והנה מגיע חנוכה... ואנחנו שוב פוגשים את אותו סגנון של עין... "אין לך רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד"!!! מה קורה פה?? מה... זה שוב עין שעושה רע...?? די... מספיק הסתובבתי ברחוב ויצאו לי העיניים... מספיק עשה לי רע לראות את הילדים המטופחים של השכן ואת החתונות נשף שעשה השכן... ולא היה רשות אלא לראותם בלבד... אז עכשיו אני צריך לעמוד גם מול נרות החנוכה על אותו תקן... שאין לך רשות להתקרב אלא לראותם בלבד...??

לא!!! חס ושלום!! בחנוכה זה בדיוק ההיפך!! חנוכה זה לא עין שעושה רע... בדיוק ההיפך... חנוכה זה עין שעושה רק טוב... בחנוכה אתה לא צריך להתקרב!!! אתה יכול לעמוד מרחוק ולראות וזה כבר משפיע עליך שפע שכולו טוב... למה?? כי ככה זה נר!!! נר לאחד נר למאה!!! בשביל לקבל אור מהנר... אתה לא צריך להתקרב אליו... אדרבה... תעמוד מרחוק ותקבל את כל האור... **זה האור של חנוכה!!!** בחנוכה אנחנו מזכירים לעין שלנו... שההכל מגיע מאבא שבשמים... לא!!! אתה לא צריך לפזול לבית של השני... אין צורך!!! אם יש לך משאלת הלב... אתה רק צריך לבא לבית הכנסת ולהסתכל לקב"ה בעיניים ולהגיד לו... אבא שבשמים אתה כל יכול!!! תן לי... תן לי מאוצר האינסופי שלך... לא!!! אני לא רוצה לקושש נדבות ממה שיש לחבר שלי... יש לי אבא שבשמים מספיק גדול ואוהב שיכול לתת לי משלו... אז אנא ה' תבא לי!!! זה מה שמלמד אותנו האור של חנוכה... קח את אותה עין שעושה לך תמיד רע!!! אותה עין שתמיד אתה פוזל לראות מה יש לשני ואין לך וזה עושה לך רע... חבל!!! קח את אותה עין ותסתכל עמוק עמוק בתוך נרות החנוכה שגם להם אין לך רשות להתקרב אלא לראותם בלבד!! רק לזכור שיש השגחה פרטית והכל מגיע ממנו יתברך... והוא כבר ישפיע עליך מלא חופניים...

מה הפלא שהראיה של נרות החנוכה משפיעה רוב שפע...?? זה אותו מנגנון של עין הרע!!! לעמוד מרחוק... לראות ולא להתקרב... אבל אל דאגה!!! זה לא עושה רע!! רק טוב!! אתה תעמוד מרחוק ותקבל... "מי אמר אני ולא קיבל..." מי הסתכל לקב"ה בעיניים והקב"ה לא הסתכל אליו בחזרה... בא... במקום להוציא את העיניים על דברים שעושים לך עצוב... בא לבית הכנסת ותסתכל לקב"ה בעיניים!!! כן... יש מדרש נורא בפרקי היכלות: **תאמרו ותגידו לבני מה שאני עושה בעיניכם..**

שמקדישים ואומרים קדושי קדושי קדושי, ולמדו אתם ואמרו להם שאו עיניכם לרקיע כנגד בית הפילתכסם.. כי אין לי הנאה כאותה עינה שענייכם נשואות בעיני ועיני נשואות בעיניכם, כן!! תתפלא לשמוע... יש כזה דבר כביכול להסתכל לקב"ה בעיניים... מה תשאל... איך?? איך אפשר להסתכל לקב"ה בעיניים?? אתה יודע איך?? בדיוק כמו שאתה מסתכל על מה שיש לחבר שלך ואין לך רשות להתקרב אלא לראותם בלבד!! וזה מספיק בשביל לעשות לך רע... אז בדיוק אותו דבר כאן... אתה מסתכל מרחוק על הקב"ה... אתה לא מתקרב ח"ו... רק מרחוק... אבל זה כבר מספיק לקב"ה בשביל לעשות לך טוב ולהשפיע עליך טובה וברכה...

ניתן לקנות את הקונטרס
מי בז ל-

יום קטנות

ובו מאמרים בענייני ימי החנוכה והמסתעף.

בפלא': 0548446691

כמו כן ניתן להשיג חוברת זו אצל הנציגים הממונים
שבישיבות

ניתן להשיג במוקדי המכירה כדלהלן:

ירושלים:

מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן רח' הרב פרנק 29 קומה ב'

נווה יעקב/אחיסמך 0527171721

רמות- רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 31. 0527682281

גבעת שאול: בן עזריאל- 0548491554

ביתר עילית גבעה ב' אזור רמי לוי 0548450998

בני ברק: קבוץ גלויות 9

משפחת בוים רחוב השלושה 11.

חזון איש 34 (פינת דסלר- דריימוס) 0527117271 (ניתן לקבל גיליונות
יחידים מידי שבוע בכתובת זו)

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מוש' צוויבל.

אשדוד- 0504120311

אלעד- 0548418684

קרית ספר: מרוני שדה 3 052-7174781

ברכפלד- 0533109169 (כולל עטרת שלמה)

גרין פארק- 0527644795

אופקים: שמירא 0534112035

נתיבות- 0548473542

צפון: חיפה: הדר, שכפולית רחוב ביתר.

נווה שאנן: חניטה 81 משפחת זלושינסקי

רכסים: הורדים 4 א' מוש' קריצ'לר לתאם 0548415410

כרמיאל- 0527136165 משפחת שטיימן.

צפת- 0548449816 משפחת יעקובוביץ.

נוף הגליל- הר יונה- וייזר 054-8431731

באותם מוקדים ניתן לקנות גם את הספר

"אהבתי", העוסק בענייני תקווה ותפילה, יצירת קשר,
פתיחות רגשית ותלותיות מול אבינו שבשמים.

כמו כן את הספר "וימאן",

העצמה אישית וכח למתמודד בניסיונות דורנו, והדרך חזור
ברגעים של נפילה והיום שאחרי.

ניתן להשיג במוקדי ההפצה שלעיל

מה בחוברת???

א. מה פשר השם המוזר של החוברת "יום קטנות" ומה זה קשור
לחנוכה??

ב. בכל חג אומרים שכל ההשפעות תלויים בחג הזה.. תכל'ס... לפני
חודשיים אמרו לנו שכל השנה תלויה בראש השנה... אז איך קרה
פתאום שכל השנה תלויה בחנוכה?

ג. בדורות הקודמים כמעט ולא עשו עסק מחנוכה... אז מה קרה
בדורות האחרונים שיותר ויותר עושים מזה עסק??

ד. אני אוהב כדורגל... מהי תורת המשחק?? האם היהדות מכירה
בצורך הזה ששמו משחק??

ה. מה הקשר בין הפכים קטנים שיעקב אבינו העביר במעבר יבוק...
לבין יציאת נשמה??

על כך בחוברת.

החוברת תישלח למיילי במייל בהמשך...

האם יש לך חלום להיות רשום פעם בספר השיאים...??

האם יש לך חלום להיות כתוב פעם בספר השיאים??? אני מאוד מאוד רציתי!!! תמיד חלמתי
שאני אעשה איזה שיא ואז אני אהיה רשום וחרות בספר השיאים לדורי דורות שאני רשמתי
שיא... ככה תמיד חלמתי עד שמישהו הראה לי כמה דפים מספר השיאים... באותו רגע כל
ההתלהבות שלי ירדה!! לא!!! אני חוזר ביי... אני כבר לא רוצה להיות כתוב בספר השיאים... מה
הכי הלחיץ אותי?? היה שם תמונה של אדם שזכה להיכנס לספר השיאים כי יש לו את השפם הכי
רחב בעולם!!! זכור אותו שפם לטוב שהכניס אותו לספר השיאים...

הסתכלתי על אותו אחד עם השפם ורחמתי עליו... הרי אני ממשיך הלאה... מדפדף לדף הבא...
ואילו הוא נשאר תקוע עם השפם הזה... ורק!!! רק עם השפם הזה... כי תחשוב... למה אף אחד לא
גידל כזה שפם?? כי... כי לחיות עם כזה שפם אדיר זה לא פשוט... זה צריך תחזוקה וזה לוקח לך
את כל האוכל... בקיצור: אתה נשאר רק עם שפם!!!!

ואז קלטתי שהרעיון של ספר השיאים הוא בדיוק הקנייטש של עשיו!! יש לי רב!!!

מה זה יש לי רב??? יש לי הרבה!!! אני מתמקד במשהו מסוים ויש לי אותה הרבה הרבה הרבה...
אבל חוץ מזה?? חוץ מזה אין לי כלום!!! הבן אדם הזה עם השפם... יש לו רב!! יש לו הרבה הרבה
שפם... המון שפם... רגע... ושיניים?? נעלים? נחת?? זה לא... אין לו תקציב לזה... הכל הלך
לשפם... זה הויכוח של עשיו מול יעקב!! עשיו טוען: אני רוצה להיות יחודי!! אני רוצה להירשם
בספר השיאים... אני תופס נקודה מסוימת ומכוין עליה את כל האקדחים ויש לי הרבה הרבה
הרבה... יעקב עונה לעשיו... אז מה... אז יש לך הרבה שפם... יש לך הרבה כסף... נו... מה יש לך חוץ
מזה?? כלום!! ואילו אני?? יש לי כל!! יש לי הכל!! יש לי שפם כמה שצריך... כסף כמה שצריך...
נשק כמה שצריך... כל דבר במידה הנכונה... ואז יש לי הכל!! הרבה והכל זה סתירה מיניה וביה!!!!
או הכל או הרבה!! אם אתה רוצה שיהיה לך הרבה זה רק בתנאי שלא יהיה לך הכל...

לדוגמא עוגת שמרים... כתוב במתכון שצריך לשים רק כוס אחת של סוכר!! עשיו מגיע למטבח...
מה?? כוס אחת של סוכר? יש לי רב!! יש לי הרבה סוכר... אני רוצה לשים חמש כוסות של סוכר...
בכיף... תשים... נו... מה יצא מהעוגה??? הרסת את כל העוגה... זרקו הכל לפח!! למה?? כי
תחליט... או הרבה או הכל!! בשביל ליצור "כל" צריך הרמוניה מדודה ומאוזנת בין הרבה דברים...
מכל דבר צריך לקחת כמה שצריך ואז יש את הכל... אבל אם אתה מתעקש לקחת הרבה ממשהו
אחד... הרווחת **הרבה!**--- הפסדת **הכל!**

זה יסוד שחובה לדעת אותו!! וזה הויכוח האידיאולוגי בין יעקב לעשיו... ואם רק נבין את יעקב
אבינו נקבל דרך חיים אמיתית ונכונה איך לגשת לחיים... וגם לעבודת ה'...

לנושא הזה קוראים במילה אחת "מצוינות"!!! מצוינות זו אחת מהתכונות של הנפש שלנו... (לכל
אחד יש את הדחף הזה ברמה אחרת... ויש כאלו שזה ממש החזית שלהם בחיים...)

יש בחור שהוא מתמיד עצום!! מה שנקרא "אין כאלה דברים"!!! אלוף העולם בהתמדה... אין
שזה נראה כעת... הוא בחור הכי מתמיד בכל עולם התורה והישיבות... אה... ככה?? אז אני מקנא
בו... מנסה להתחרות איתו... ואני לא מצליח... ואז מגיע המשבר...

בחור יקר: למה אתה כ"כ מתחרה באותו בחור?? כי הוא מצוין!! יש לו מצוינות!! יש לו הרבה
הרבה הרבה התמדה!! איפה כתוב שצריך הרבה התמדה?? יהודי לא צריך לעשות הרבה... יהודי
צריך לעשות הכל!! כשאתה מתחרה מול בחור מתמיד... כשאתה עומד מולו וקשה לך עם זה...
הרי לא מפריע לך שהוא יהודי טוב שעושה **כל** מה שצריך... הנקודה שמפריעה לך זה "הרבה"!!!!
הרבה התמדה... אז אני רוצה לגלות לך שעד כמה שזה **הרבה!** זה על חשבון **הכל!** בחור שהוא
מצוין בהתמדה... אז יש לו מצוינות!! הוא אלוף העולם בהתמדה... אבל זה לא עושה אותו עבד ה'
יותר טוב ממך... זה עושה אותו רשום בספר השיאים שהוא הכי הרבה מתמיד... אבל היהדות לא
מתפעלת מספר השיאים... היהדות לא מתפעלת מאנשים שעושים הרבה!! היהדות מתפעלת
מאנשים שעושים הכל!! שמבררים מה רצון ה' ועושים **כל** מה שהוא מצוה אותם...

אמרת את זה פעם לבחור... והוא אמר לי... נכון... אז מה... תכל'ס... הבחור הזה הוא שטייגן
שיא... והוא בעל שריון **בשיא**... מוצלח **בשיא**... מפגיז בשיעור **בשיא**... ואני לא???

אמרת לי: למה אתה לא?? בא... בא תגדל שפם הכי ארוך בהסטוריה וגם אתה תכנס לספר
השיאים... כמובן להבדיל!!! אי אפשר להשוות!! סוף זו התורה הקדושה...

אבל המסר הוא ברור: בעבודת ה' אין התפעלות ממצוינות!!! יעקב אבינו לא מתפעל מה**הרבה**
של עשיו... מנהיג צפון קוריאה מנפנף בהמון המון נשק גרעיני שיש לו... מישהו מקנא בו?? אף
אחד!! למה לא?? לא מקנא בו... כי הרוזן הזה... חוץ מנשק גרעיני אין לו כלום!! האזרחים שלו
רעבים ללחם... מדינה מבודדת... העיקר שיש לה נשק גרעיני...

זו התשובה לכל הבחורים שסובלים בקנאה ותחרות וזה סבל לא יתואר...

תבין בחור יקר: גם אם יש פה בחור שמאריך בשמונה עשרה הרבה... וזה באמת מעלה... אבל
אתה!! בנקודת התחרות שמפריעה לך... אתה לא מתחרה בעבודת ה' שלו... כי עד כמה שהוא
עובד ה' אתה גם עובד ה'... אז מהי נקודת התחרות?? **באליפות שלנו!** במצוינות שלו!! בהרבה
הרבה שלו... אם זה הנושא... אם מפריע לך שהוא רשום בספר השיאים בהתמדה... או בתפילה...
או בהבנה... אז קדימה... תגדל שפם... אני פעם החלטתי לצורך העניין שאני רוצה להיות אלוף
העולם במקלות אזניים... אני קונה ארבע מאות תבילות של מקלות אזניים בקניה אחת!!! תחשוב...
בכל בית נורמלי בישראל יש תבילה אחת של מקלות אזניים... מקסימום שנים... אז זה!! שאצלי יהיה ארבע
מאות... אני בטוח שאם אני עושה את הביצוע הזה... אני רושם שיא ואני נכתב לאלתר בספר השיאים...
שמזמן נפליאון לא היה אדם שקנה מקלות אזניים בבת אחת כמוני... נו... אם אני אעשה את זה... אתה
תכשל חלילה במידת הקנאה והתחרות?? לא כל כך!! למה לא?? כי שתהיה בריא... אתה והמקלות אזניים
שלך... מה תעשה איתם...? עלית על עץ של מקלות אזניים... ועכשיו אתה תקוע שם למעלה... תרד מהעץ...
נכון?? על אותו משקל! תדע כלל: כל פעם שאתה סובל מקנאה ותחרות... גם אם זה בנושאים רוחניים
באמת שיש פה באמת מה להעריך... אבל לא!! אתה אף פעם לא מתחרה במעלה האמיתית שלו... אבל
במצוינות שלו?? אם מצוינות... עזוב אותם... המצוינות של יהודי זה יש לי כל!! אני עושה הכל!! ולעשות הכל
זה מורכב מהרבה הרבה דברים... שכל דבר צריך לעשות אותה במידה הנכונה...

בינה זאת...

אנטי ממסדי!!!

הסיכונים והמעלות...

בשנתיים האחרונות נכתבו בגיליון זה סדרת מאמרים אודות כל אחד מי"ב השבטים... מהי המשבצת היחודית שלו בדרך ישראל סבא... כבר נכתבו הרבה מאמרים בנקודת ההבדל בין יהודה ויוסף. אבל!!! עדיין יש מאמר אחד שמחכה כבר כמה שנים... נושא קצת עדין... אבל חשוב...

ובכן: עבודת ה' של יוסף זה הממסד!!! ואילו יהודה הוא אנטי ממסדי!!!

העבודת ה' של יוסף זה עבודת הכלל!!! "ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצון בלבב שלם." כולם מתבטלים לצדיק... והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לו... כל כלל ישראל מתבטלים לצדיק יסוד העולם וככה בכוחות משותפים מקבלים עול מלכות שמים וממליכים את הקב"ה בעולם... בקיצור: העבודת ה' של יוסף זה מה שנקרא כיום **הממסד החרדי!!!** הקהילה... הבית... המוסדות החרדיים... וכמובן המערכת האכיפה של עול מלכות שמים **בתוך** המערכת החרדית... זו גם הסיבה שתמיד כשיש מערכות ציבוריות. אז תמיד משתמשים עם המושג לקדש שם שמים!!! כן... יוסף מקדש שם שמים בעבודת הכלל!!! כשכולם מתאחדים סביב גדולי ישראל ועושים רצון ה' זה נקרא קידוש ה'!!! דברים שבקדושה נעשית בעשרה אנשים ויותר... עד כאן יוסף!!!

לעומת זאת יהודה??? ההיפך הגמור!!! יהודה הוא **אנטי ממסדי!!!** עבודת ה' של יהודה נעשית דווקא לבד!!! דווקא איפה שאף אחד לא נמצא!!! העבודת ה' של יהודה היא עבודת יחיד... הקב"ה מזמין לו כל מיני התמודדויות דווקא כשהוא לבד לבד... יהודה מייצג את ה"כלה" של הקב"ה... הוא נמצא בחדר יחוד עם הקב"ה!!! הוא נפגש עם הקב"ה בכל מיני סיטואציות שרק אני והקב"ה לבד לבד... ורק ה' ניצב עליו מביט עליו ובוחן כליות ולב אם עבדו כראוי... (היום כמעט כל ישיבור פגש את עצמו בסיטואציות האלו... שאף אחד לא יודע איפה הוא נמצא ומה הוא יכול כעת לעשות ורק הקב"ה יחד איתו... והקב"ה מזמין חדר יחוד...) יהודה לא צריך צענצער בשביל להגיד קדושה... אדרבה... עיקר ההתמודדויות שלו בקדושה זה דווקא לבד... דווקא במערות צורים של מערת עדולם... לאחר שהוא משכל את אשתו ושני ילדיו... שם הוא (וגם נכדו דוד) קונה הודו והדרו ושם הוא נמשח למלך... על מי??? על עצמו!!! יוסף בשביל להיות מלך... הוא צריך שהשמש והירח ואחד עשר כוכבים ישתחוו לו... כל זמן שזה לא קורה הוא לא יהיה מלך... כי כח המלכות שלו מגיעה מהכלל ותלוי בכלל... אבל יהודה... המלכות שלו לא תלויה באף אחד... הוא מלך מצד עצמו!!! הוא מלך בזה שיש לו התמודדויות לבד לבד מול עצמו והוא שולט על עצמו כמו מלך... הוא יודע להודות על האמת כמו מלך ולהגיד צדקה ממני!!! יהודה הוא מלך בזה שהוא יודע ליזום תשובה!!! הוא מלך בעצם!!!! היחיד שיעקב אבינו סומך עליו בעיניים עצומות... אם יהודה אומר אנטי ארבענו... זה ערובן חזק שאין עליו הערת אזהרה... כי הוא לא תלוי ולא צריך אף אחד... הוא הבן היחיד שעזב את החממה של בית יעקב ויצא לעולם הגדול... כי העבודה שלו לבד...)

שלי... מגיע ממשפחה חשובה... הלך ללמוד בישיבת חברון... בישיבת חברון אתה מכוסה... אתה לומד בישיבה טובה... כל מי ששואל אותך מי אתה?? אתה עונה: אני חברונר!!! אמרת את זה... אתה מסודר... כבר יש לך דירה בק. ספר... יש לך שידוך טוב... אתה רק צריך לחייך למצלמה... **אבל אני???** **מה אני אנטי...** שאני מגיע מק. אתא... ליד בתי זיקוק... ולמדתי בישיבת ברכת משה וביתר עלית...??? זה נשמע מצלצל?? לא!!! אז אין לי ברירה... אני חייב לעבוד... אני חייב להוכיח את עצמי... אני חייב להיות מוביל ופטריוט של הדרך שאני בעצמי מעצב אותה ולדהור עם זה קדימה... ואז אני וחבר שלי החברונר היינו נפגשים מידי פעם וההבדל בינינו כל הזמן הלך והתחדד:

אני הגעתי עם עוצמה של כח יחיד!!!

והוא הגיע עם עוצמה ממסדית!!!

מי תכל'ס היה יותר חזק??? **תלוי!!!** מאוד מאוד תלוי במצב... כשאני הייתי במטבי... הייתי מלך החיות!!! הייתי משפריץ עליו כמו ממטרה את כל ההגיגים שלי ואת כל הסימני קריאה וסימני שאלה שאתה מקבל גם עכשיו... אבל ברגע שיום אחד קמתי על רגל שמאל ופתאום נראה לי שאני לא שווה גרוש... אני בבת אחת מפורק לגמרי... אני מרגיש אפס אפסים... ואם מישוה עוד זרק לי איזה מילה שאני לא שווה... הוא שיכנע אותי סופית באותו רגע!!! כי אין לי מי שיפריך אותו (כי היחיד שיכל להפריך אותו... זה אני בעצמי... ואני היום לא... לא בכור...)

ואילו חבר שלי... גם אם הוא יקום על רגל שמאל וירגיש לא שווה... הוא חברונר!!! הוא תמיד ימשיך להיות חברונר... גם בחדר אוכל וגם במיטה ואפילו בטרמפים שם חברונר עליו...

אני רוצה שתבין: לשבור אותי מאוד קל... כי אני יחיד!!! אתה רק צריך לסמן אותי... רק מתחיל לרדת עלי... תוך כמה משפטים הר הבית בידך... אני מרים דגל לבן... אבל בשביל לשבור את חבר שלי החברונר?? בשביל זה צריך פרעות תרפ"ט... אתה צריך לקחת מקל ולשבור את כככלל ישיבת חברון ואת כל עוילם הישיבות ואת כל מפלגת יהדות התורה בשביל לשבור לו את הגב... יש לו חוסן!!! יש לו גב!!! יש לו מערכת ממסדית מאוד חזקה שהוא שט בתוכה כדג!!! **נו... מה יותר טוב??**

מאוד קשה להכריע מה יותר טוב!!! מאוד קשה לענות מה יותר מומלץ!

מה שבטוח שזה שני תפקידים בעבודת ה'.. (אתה מבין לבד שבשורות האחרונות הגעתי מההיבט הכי שטחי... אבל יש לזה רובד בנקודות הכי עמוקות בעבודת ה') **יש את ההנהגה של יוסף!!! ויש את ההנהגה של יהודה!!!**

וכל אחד מאיתנו מבחינה מסוימת שייך יותר או פחות לאחד משתי ההנהגות... ומצד שני ברור גם שכל אחד שייך וצריך את שניהם... השאלה מה המינון... **יש את עבודת ה' הממסדית!!!** שזה משיח בן יוסף!!! כל המערכת החרדית... המוסדות... הקהילות... החסידויות... החידר... הישיבה קטנה... ישיבה גדולה... כולל... בית יעקב... סמינר... וכן

לא נכנס לנושא הזה יותר מידי... כי הוא כבר נכתב עשרות פעמים בגיליון זה... **ברשותך... אני רוצה להתעכב על נקודה די מסוימת...**

יהודה הוא אנטי ממסדי!!! וזה המעלה שלו! זה המלך שבנו!!!

לאנטי ממסדיות יש מעלות עצומות!!! אבל באותה מידה יש לה גם סיכונים אדירים... כן... לכל שבט יש את היחודיות שלו... ובמקביל יש גם את קבוצת הסיכון היחודית שלו... אז אותו דבר אצל יהודה... היחודיות שלו זה האנטי ממסדיות... **אבל יש לזה גם סיכון גדול!!!** מה הסיכון??

אוהו... אין צורך להרחיב... להיות אנטי ממסדי זה לא פשוט בכלל... אדם שהוא אנטי ממסדי הוא בודד... הוא עצמאי... הוא עובד לבד לבד... אין לו שום גב ממסדי ויציב שעומד מאחוריו. אין לו את המסגרת ששומרת עליו ומעניקה לו חממה... ממילא אדם שמטבעו הוא אנטי ממסדי... מצד אחד הוא עוצמה אדירה!!! הוא בולדוזר!!! נלחם לבד ומנצח לבד!!! מה שהממסד עושה בכוחות משותפים הוא עושה לבד... בכוחות עצמו!!! ממילא כשהוא במיטבו אף אחד לא יכול לעמוד במחיצתו... הוא גור אריה יהודה!!! הוא מלך!!! מלך בלי צורך בתמיכה מבחוץ... כלביא מי יקימנו... מי יכול עליו... **אבל יש צד שני למטבע!!!** אותו אנטי ממסדי... באותה מידה הוא גם מאוד מאוד שברירי... כי היות והוא עובד לבד... אז אם יום אחד הוא קם על רגל שמאל... ואין לו מצב רוח... ובדיוק היום לא הולך לו בשום דבר... והדמימו העצמי שלו קצת ירוד... אז בבת אחת הוא מרגיש שהוא מתרסק ומתפרק לגמרי!!! כי אין לו שום גב שעומד מאחוריו... הוא לבד!!! הוא בודד!!! כל הכח שלו מתחיל ונגמר אצלו... וזה באמת כח אדיר!!! אז ברגע שהוא מרגיש קצת קטן ומסכן... אז הוא מרגיש אבוד ומפורק לגמרי... **לעומת זאת מי שמחובר לממסד!!!** אז מצד עצמו אין לו כ"כ הרבה כח ועוצמה... כי הוא לא עצמאי... הוא בורג ממערכת... ממילא אין לו את העוצמות ואת היכולות של האנטי ממסדי... **אבל מאידך גיסא!!!** כשמגיעים רגעים קשים והוא מרגיש לא שווה... הרבה יותר קל לו... כי תמיד יש לו גב... תמיד יש לו את הממסד שהוא יכול לשוט בתוכו והממסד תומך בו ועומד מאחוריו... הוא אף פעם לא ירגיש אבוד לגמרי בעולם... הבנת את שני צדדי המטבע???

אני באופן אישי מאוד הרגשתי את זה... אני אף פעם לא זכיתי להיות מחובר לממסד... נולדתי אי שם בק. אתא... גדלתי בישיבות לא מוכרות... שם משפחה לא מוכר במיוחד... אף אחד במשפחה שלי לא קשור לאיזה מיישהו בחלונות הגבוהים... (חוץ מהרבש"ע... שדווקא אצלו זכינו לקירבה ממש מיוחדת...) כלום!!! משפחה אנונימית מהקריות... ובאופן טבעי גדלתי עם המון נחיתיות... כי מי אני... אין לי שום זהות מיוחדת... (מי שמכיר את ההרגשות האלו מקרוב אני לא צריך להוסיף לו... ומי שגדל בבית מיוחס לא יעזור שאני אסביר לו... הוא אף פעם לא יצליח להבין תחושות של בן אדם שמרגיש נמלה מול הממסד... זר לא יבין זאת) לא הייתה לי הרבה ברירה... הייתי מוכרח להיות עצמאי!!! הייתי מוכרח לעשות משהו עם עצמי בשביל להרגיש שווה משהו... לעומת זאת חבר

בעיות בממסד החרדי... עד כמה הוא רקוב מבפנים וכמה שהמצב ברחוב החרדי הוא קטסטרופה. העיקר שכולם על הפנים ואז אתה מרגיש שאתה בעניינים. כי כולם על הפנים כמוך... חבל!!! תמות נפשי עם פלשתים..

לבחירתך.

אברך צעיר יקר: מחוסר ברירה... כתוצאה ממצוקת הדיור... נאלצת לעזוב את החממה החרדית השמורה שבה גדלת... ונאלצת ללכת להתגורר אי שם בפריפריה או בכל מיני חורים נידחים בארץ שיש בהם קהילה חרדית קטנה ולא כ"כ יציבה... ו... ו... וזה לא פשוט!!! אף אחד לא אומר שזה קל!!! ברור שזו התמודדות!!! **השאלה היא: מה עושים עם זה???** אני יודע דבר אחד: שהעובדה היא שהנתונים שלך כעת הם שאתה מנותק מהממסד!!! רחוק מהאווירה החרדית העסיסית והשמורה של ירושלים בני ברק... זו עובדה! אין על זה ויכוח! **כעת הבחירה בידך:**

או שאתה כל היום מתבכיין ומתמרמר שאין פה כלום... אין פה מספיק שווקים של ארבעת המינים ואין פה מספיק יהודים שמדליקים נרות חנוכה בשקיעה בפתח החצר... ואין פה אוירה של לימוד ויש פה חילולי שבת ואין פה משנת יוסף ולא שטיבלאך... ואני מבטיח לך שתמיד יהיה לך מה למצא עוד בעיות... **אפשרות שניה:** הקב"ה מציע לך להיות מלך!!! לגדול מעצמך!! לצמוח מעצמך!! ודווקא פה לעשות עבודה פנימית ולצמוח מבפנים!! אין לך מושג איזה קרש מקפצה זה יכול להיות בשבילך! מה שבטוח... גם אם אתה לא מתלהב מהאופציה הזו... הרי האופציה השניה היא בודאי לא סימפטי... ובינינו... אם עד עכשיו הבאתי לך שתי אופציות... אבל יש עוד אופציה אחת נוספת!!! שאם אתה לא מוכן לתפוס את עצמך לידיים. ואתה מתעקש לשבת ולהתבכיין כל היום אז יש גם אופציה שלישית!!! שתעשה טובה לכולם ובעיקר לעצמך ותתפוס את הרגלים שלך ותחזור בחזרה לירושלים בני ברק ותפסיק להעכיר את האווירה ולעשות תחושה של נחיתות... להיות ממורמר ונעבעץ זה לא בריא... חוץ ממה שזה תקלה ברה"ר... זה גם זיבולא בתרייתא בשבילך... אתה הורס את עצמך ואת הילדים שלך בזה... (יש המון אנשים שפשוט מתמכרים להתמסכות ה"מתוקה" הזו ומה הפלא שזה מפרנס מדורים שלמים בעיתון וגם קבוצות שלימות בוואצפ ה"חרדי"... אתה מכיר את אלו שלא יכולים להירדם בלילה עד שהם לא משכנעים אותך ואת עצמם עד כמה המערכת החרדית רקובה עד היסוד?? למה? מה האינטרס?? אני יודע מה האינטרס!!! כי הייתי שם!!! הייתי במקום הזה!!! היות ואני מרגיש מחוץ לממסד ואני נחיתי בזה... הרי הדרך איך לא להרגיש לבד... לשבור את כל הממסד... כדי לא להרגיש בחוץ... ודו"ק היטב...)

תן לחכם ויחכם עוד... הדוגמאות הן רבות... מה שבטוח... יש מעלות גדולות לממסד!!! רוב האנשים שקוראים שורות אלו צריכים להישאר בממסד ומבינים את זה... אבל אם נפלטת מהממסד... דע לך שהקב"ה מזמין אותך להיות מלך!!! הקטן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה.

עכשיו: אני שואל אותך!!! בינינו... נוצר פה לכאורה שידוך לא כ"כ מוצלח. אבל סו"ס זה שידוך!!! יש לנו פה מצד אחד את דוד המלך!!! על כל המשתמע מכך!! ומצד שני יש פה אוסף של כל המסכנים והממורמרים ביחד... ואיכשהו נוצר ביניהם איזה שידוך... הם הולכים איתו יחד...

נו... עכשיו יש לי חידה: תגיד לי מה המכנה המשותף בין הליגער דוד המלך לבין כל האוסף מסכנים האלו???. נו... מה אתה אומר???

אתה יודע מה המכנה המשותף ביניהם??

שגם הליגער דוד המלך וגם אותם מתמסכנים... **הם אנטי ממסדיים!!!**

רק מה?? דוד המלך לקח את האנטי ממסדיות שלו... **ומזה!!!** מזה הוא צמח לדוד המלך... האנטי ממסדיות שלו דחקה אותו לפינה והכריחה אותו בעל כרחו להתרומם ולגדול ולהיות מלך על עצמו!!! (ויש על זה עשרות פסוקים בתהילים... הוציאה ממסגר נפשי... בי יכתירו צדיקים... וכו' וכו') ואילו אותם אנשים **לקחו את אותה תכונה בדיק...** את אותה אנטי ממסדיות ומזה!!! הם נהיו מתמסכנים וממורמרים ומרגישים עשוקים שכולם לוקחים להם וכולם אשמים בבעיות שלהם...

ואין משהו באמצע!!! אין!!!

אתה יודע למה?? כי אם אתה אנטי ממסדי... **אתה לבד!!!** וכשאתה לבד אתה באמת מאוד מאוד שברירי... ויש לך את כל הסיבות שבעולם להישבר... אז תקבל החלטה: או שאתה לוקח את עצמך לידיים ואתה נהיה מזה מלך על עצמך!!! או שאתה נהפך להיות הנעבעץ של כל הנעבעכים... כן... דוד המלך וכל הממורמרים והנעבעכים נפגשים בהרבה צמתים בחיים!!! **זה מאוד מטעה!!!** יש הרבה שמתבלבלים ביניהם... כי באמת שניהם אנטי ממסדיים... לשניהם יש את אותה תכונה ואת אותה נקודת התחלה... רק דוד לקח את זה לאמונה בכח היחיד והאמין שהוא לבד יכול להביא את התיקון השלם והוא עשה את זה... ומי שלא יודע לקחת את זה למקום היחיד... הוא ישאר תמיד המסכן והמקופח והממורמר והדפוק... **תן פרשת דרכים שצריך לחדד אותה**

כלפי מה הדברים אמורים?? כמה דוגמאות מוכרות:

אתה לומד בישיבה לא כ"כ מפורסמת... באופן טבעי אתה מרגיש כזה קטן מחוץ לעויילם הישיב'ת (כאילו שיש כזה עולם...) אתה מרגיש בצד כזה... אז ככה: שתי אופציות לפניך!!! או שזכית בפייס... ודווקא בגלל שאתה נמצא מחוץ לעניינים אז יש לך פוטנציאל של יחיד!!! ברגע שאתה יחיד אז יש לך שדה תעופה עם מעוף בלתי מוגבל של מטוס פרטי!!! ואתה מסוגל לעלות ולהתעלות בלי מוסכמות חברתיות וכו' וכו'... אתה יכול לצאת מפה מלך!!! **זו אופציה אחת!!! אבל האופציה השניה היא הקצה השני:** תמשיך להסתובב עם אף למטה... תמשיך להתבכיין שבישיבה שלנו אין כלום... ואין אוירה של לימוד... והבחורים פה עעעל ההפנים... ולהשאר באדמה. ולחפש כל היום וכל הלילה

הלאה וכן הלאה... כל זה הנהגה של יוסף במלכות שמיים!!! כולם מתאחדים ומתבטלים תחת קורת גג אחת או יותר נכון תחת קדקוד אחד... אם זה הצדיק או התלמיד חכם או אפילו מלך ישראל ומתבטלים להנהגתו וככה ביחד ממליכים את הקב"ה בעולם...

לעומת זאת יש את יהודה!!! יהודה הוא אנטי ממסדי!!! ליהודה יש את העבודת ה' האישית שלו... יש לו את המלחמות האישיים שלו... ואת המפגשים האישיים שלו מול הרבש"ע... וכמובן שכל אחד מאיתנו שייך בשני הדברים... ושוב: אם תשאל אותי: מה דרך יותר נכונה??

אתה רוצה שאני באמת אענה לך תשובה קולעת על השאלה הזו??

התשובה היא: **השאלה הזו בכלל לא רלוונטית!!!** כי אתה בכלל לא קובע!! אף אחד לא שאל אותך... הרבש"ע קובע... והרבש"ע שתל כל אחד מאיתנו במשבצת מסוימת... לכל אחד יש נתונים מסוימים ותכונות מסוימות שהוא נולד אותם או שהחיים הביאו אותו למקום הזה... והקב"ה מזמין את הנתונים האלו... **כי זה מה שהקב"ה מזמין ממך!** ממילא אין פה שאלה מה יותר טוב... אלא יש פה שאלה איך לקרא את המפה נכון ולזהות מה הקב"ה רוצה ממך... וכאן ----

---

כאן אני רוצה לפתוח נושא רגיש ועדין... קח את זה בצורה נכונה...

סיכמנו שהמאפיין של יהודה זה **אנטי ממסדיות!!!**

השאלה היא: מה הוא עושה עם זה??? וכאן מתעורר הסיכון הגדול...

אני רוצה להקריא לך כעת פסוק מאוד מעניין בנביא שמואל שמחדד את ההתמודדות של שבט יהודה לטוב ו-ל-מוטב... אז רק אתן לך רקע קצר... הסיפור שם הוא ככה: מאותו יום ששמואל הגיע ומשח את דוד למלך בהחבא... מאותו יום שאלו התחיל לרדוף את דוד... ודוד ברח לנחלתו... נחלת יהודה... וכעת שים לב מה כתוב: **"יילך דוד מלשם וימלט אל מערת ערזולם... ויתקבצו אליו כל איש מצוק וכל איש אשר לו נשמה וכל איש מר נפש ויהי עליהם לשון-אש!!!"** מה כתוב בפסוק הזה?? באותה תקופה דוד הוכרז רשמי כמורד במלכות!!! במילים אחרות: דוד הוכרז באופן רשמי כאדם **אנטי ממסדי!!!** (אדם שלא מקבל את המערכת ולא נאמן אליה...) ממילא... באופן טבעי... מי הגיע אליו?? מי התאסף סביבו?? כל הממורמרים... כל הנעבעכים... כל אלו שיש להם בטן מלאה נגד הממסד... כל השבורי לב ומרי נפש שיש להם טענות כרימון על כל העולם... שכככולם תמיד אשמים בבעיות שלהם... כל אלו התקבצו סביב דוד... בקיצור: נהיה פה אוסף של כל המסכנים ביחד... כולם מצאו את עצמם כאיש אחד סביב דוד... (כמובן שזה היה רק בשלב הראשון... כי אח"כ... בחודשים שלאחמ"כ נהיה מהפך... התחילו להגיע אצלו כל הצדיקים והגיבורים הגדולים ביותר וזה נהיה מנחה אלוקים... עיין דברי הימים באריכות...)

האוטו הסגוני והמהבהב של ההכנסת ס"ת

ועוסק בתורה... לוי לא נושא פנים לאף אחד... לא מחפש לרדת לעם בכל מחיר... הוא הוגה בתורת ה'... ואם אתה מאוד רוצה לזכות להיות שותף בתורה של לוי... בא לבית המדרש... תפתח את הארון קודש... ושם תמצא את הלוי מחובק עם התורה יומם ולילה... שם תמצא את אותו אברך שמתפקד במועט ויושב ועוסק בתורה... את אותו אברך-לוי לא פוגשים ברחובות... אתה לא תראה אותו עם האוטו הסגוני והמואר של ההכנסת ספר תורה... הוא לא מתאמץ למשוך לך את העין... אדרבה... אצלו תורה זה "הצנע לכת עם אלוהים"... אף פעם לא תראה אותו מצולם לא ב"עולם החרדי" ולא ב"ציבור החרדי"... והוא גם אף פעם לא יקבל איזה כתבה אוהדת בשבועונים החרדיים... כי הוא לא משתף פעולה עם כל הקאצקראי הזה... והוא הוא זה שמחזיק את העולם בתורתו...

אבל תכלס!!! כלל ישראל צריכים מישוהו **שינגיש** להם את התורה... לכלל ישראל לא מספיק שיש להם תורה בארון קודש ששומרת עליהם!!! הם צריכים גם מישוהו שיוויד להם את התורה וילמד אותם תורה ויתרגם את זה לרמה שלהם... **פה מגיע יששכר!!!** יששכר הוא הפרסומי ניסא של התורה!!! יששכר הוא המנחה והמתווך והמנגיש את התורה לעם... יששכר מופקד על הטקטיקה איך מנגישים תורה לכלל ישראל...

יששכר הוא זה שעומד מול "קרן השור" של היוונים שדרכה הם הצליחו להעביר מסר ארוך ש"אין לנו חלק באלוקי ישראל"... התפקיד של יששכר זה לטכס עצות איך אני מייצר פרסומות וקמפיין מקביל שישוהו ויש לנו חלק באלוקי ישראל... לכן ביום יום אנחנו פוגשים את יששכר... כי הוא זה שעומד מולנו... כשאנחנו מדברים על תורה אנחנו רואים את יששכר מול העיניים שלנו... כי הוא זה שעומד מולנו עם התורה של לוי!!!

כן... יששכר לפעמים נאלץ לשכור אוטו של הכנסת ספר תורה סגוני... כי... הוא יודע שזה מה שעובד אצל יוון... הוא יודע שזה מה שהילדים שלנו יראו בתרבות יוון החיצונית והשטחית של דורנו... והוא חייב לספק נשק מקביל... כשלו רואה את האוטו הסגוני של התורה הוא כמעט מקיא... מה הקשר???

הסקנדל הזה והאור החיצוני והצעקני הזה לא מתאים לתורת אמת שלנו... היא מספיק אמיתית בשביל שלא נצטרך כ"כ הרבה רעש בשביל לשכנע אותו שהיא אמת... ואז מגיע יששכר ומסביר ללוי... אדוני הלוי... מה אפשר לעשות... אני מבין אתכם... בבית המדרש לא צריך את זה... בבית המדרש התורה משכנעת מספיק גם בלי הרעש הזה... אבל מה אעשה שאני צריך להוריד את התורה לחוץ לבית המדרש... אני מופקד על הפרסומי ניסא ולכן אני נאלץ להשתמש עם הטקטיקות המקובלות!!! **לכן חנוכה זה החג של יששכר!!!** זה החג של פרסומי ניסא: חנוכה זה מלשון חינוך!!! תרגום והגשמה חינוך למי שעדיין צריך לחתוך ולגדול... ימי החנוכה זה הזמן לעשות חשבון נפש נוקב... משני כיוונים!!! **כיוון אחד:** עד כמה אנחנו עושים את תפקידנו כיששכר... עד כמה אנחנו באמת מנגישים ומורידים את התורה לחיים שלנו ושל צאצאינו... עד כמה התורה עדיין נמצאת אצלנו בתוך הארון קודש... ואנחנו צריכים להוריד אותם לחיים...

אבל יש עוד כיוון של חשבון נפש שצריך לחשוב עליו!!! ברוך ה'... היה לי יששכר טוב... היו לי הורים טובים ורעבס טובים שהגישו לי את התורה... אני ברוך ה' קונה כל השבוע את העיתון "העולם החרדי" ורואה איזה חתונה מפוארת הייתה בחצר זו... ואיזה קבלת פנים גדולה הייתה לרב פלוני... ואיזה מצב היה בהילולא הזו... וכמה משטרות כרכרו סביב מרן שליט"א כשהוא הגיע לאירוע זה וזה... בקיצור: יששכר עשה את העבודה כמו שצריך... זה הצליח למקד את תשומת הלב של הדור הרדוד שלנו סביב התורה והחסידות!!! **והוא הצליח בגדול!!!** כי במקום שיהיה לי עיתון ספורט שבו אני אראה איך כולם מריעים ומעריצים של השחקן והמאמן... אז יששכר דאג בין הייתר שיהיה גם עיתון תמונות שרואים איך שכלל ישראל מריעים ומכבדים ועושים את כל הקאצקראי סביב גדולי ישראל!!! **זה הישג גדול מאוד לכשעצמו!!!**

אבל הלאה!!! הלאה!!! לא להיתקע שם... יששכר לא רוצה שתישאר שם... סו"ס יששכר בעצמו הוא תלמיד מובהק של לוי... יששכר עצמו שואב את כל היידישקייט שלו ממקום מאוד צנוע... עכשיו: אחרי כל הדחיפות ואת כל ההגברה והמודעות והבלגן... עכשיו הגיע הזמן להתקדם צעד אחד קדימה... ולעלות כיתה ולהתחיל להעריך את התורה ממקום קצת יותר בוגר... להעריך את מרן ר' חיים קנייבסקי לא בגלל שהיה מעמד של הקבלת פני רבו... וסגור את כל הכבישים... ומקהלת מלכות שרו כי אורך ימים וזמר פלוני ליוה את המעמד לכבודה של תורה... לא!!! הגיע הזמן לזרוק את המוצץ... ולהתחיל להבין שמרן ר' חיים קנייבסקי מוערך אצלנו... אתה יודע למה? **בגלל שהוא אברך!!!** כן... אברך אמיתי שלומד כל היום בהתמדה!!! (כמובן שמדבר באברך בן תשעים... שבאמת עמל בתורה כל חייו... וזה כבר חשבון נפש אישי של כל אברך עד כמה הוא כזה...) ואם זו הסיבה שהוא מוערך אצלי... אז הגיע הזמן להעריך אברך מתמיד... והכי הכי: הגיע הזמן להעריך את עצמי כשאני לומד כמו שצריך... **לא להישאר ירדו!!! לא להישאר בפרסומת של חנוכה!!!** כן... בחנוכה אנחנו צריכים לעשות פרסומי ניסא... נו... ומה יקרה? אנשים יראו את הנרות שלי... ומה יקרה להם?? הם יגידו... אוה... היה נס... נו... ו... הלאה... מה הם יעשו עם זה??? מה הלאה???

פה אנחנו נמצאים!!! חנוכה הוא אמנם החג של הפרסומות!!! אבל היום הגדול ביותר של חנוכה זה זאת חנוכה... למה?? כי סוף סוף נגמרה הפרסומת... סוף סוף הופנמה הפרסומת... סו"ס זה כבר נכנס פנימה וכבר אפשר להתחיל לעבוד מבפנים בלי הפרסומת!!! המטרה של חנוכה זה החורף השגרת שבה אחריו ואני כבר מסוגל לעשות רצון ה' בלי פרסומות ועקשן ואורות מהבהבים... במוצאי הבחירות הצד המנצח שמח מאוד שסו"ס אפשר להפסיק עם התעלומה... זה... נצחנו... כבר לא צריך תעמולה... זו השמחה הגדולה של זאת חנוכה!!!

די... להפשיל שרוולים ולהתחיל לעבוד מבפנים...

החכמה היוונית כידוע הייתה מאוד סנובית ושחצנית... כי היא באמת הייתה חכמה שלא כל אחד היה מסוגל להבין אותה... היה צריך להיות בשביל זה אינטלגנט במיוחד... היה צריך להשקיע הרבה שנים של לימוד והשקעה בשביל לרכוש את החכמה היוונית... ולכן היוונים לא היו מוכנים לגלות את החכמה שלהם להמון העם... (כידוע מהמעשה של ריב"ח וסבא דבי אתונא בכורות ח): **אבל עדיין!!!** ליוונים היו כמה מסרים מאוד יסודיים "מבחינתם"... שהיה להם קריטי להחזיר אותם בכל מחיר גם למי שעדיין לא למד חכמה יוונית... ומה הם המסרים שהיו קריטיים בשבילם??

כתבו לכם על קרן השור אין לנו חלק באלוקי ישראל!!!

עפרא לפומיה... שחיק טמיא... כן... היוונים הבינו שלא כל אחד מסוגל להתחיל ללמוד חכמה יוונית... אבל את המסר הזה ש"אין לנו חלק באלוקי ישראל" הוא מסר כ"כ "חשוב"... שאי אפשר לחכות שהילד יגדל ויתחיל להתעניין בתרבות יוון... לכן חייבים כבר עכשיו!!! כשהוא עדיין תינוק ושונה בבקבוק... שכבר עכשיו יחרטו לו על הבקבוק שאין לנו חלק באלוקי ישראל... (פעם קרן השור הייתה משמשת כבקבוק שתיה לתינוקים)

מכל מלמדי השכלתי!!! גם אנחנו צריכים ללמוד מהיוונים... יש יסודות חשובים ביהדות שאפשר... אפשר לחכות איתם... בעז"ה שאתה תגדל ותעשה שטייגן ואז תדע אותם ותשיג אותם... מה שנקרא כשתגדל תבין... מה שנקרא "קרן השור"?? איך בדיק עושים את זה?? פרטים אצל יוון... כשהם רצו להחזיר לנו ש"אין לנו חלק באלוקי ישראל" רח"ל... הם כבר מצאו את הדרכים היצירתיות איך להחזיר לנו את זה והם הצליחו בזה... אז גם אנחנו מוכרחים להיות לא פחות יצירתיים ולמצא **דרכים משלנו** איך להחזיר שלא רק **שיש** לנו חלק באלוקי ישראל... אלא "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו"!!! אנחנו החלק של ה'!! אנחנו עם הנבחר... ולא רק ש-לנו יש חלק בה' יתברך... אלא ה' לקח ונבחר בנו לחלקו!!! אין ברירה!! אנחנו לא יכולים להישאר שאננים...

זו הנקודה היחידה שאנחנו גם לא יכולים להישאר ש מ ר נ י ס !!! יהודי יכול וצריך להיות שמרן רק ביחס לרצון ה' ולקיום רצונו... אבל בטקטיקה **איך להעביר את הדברים??** איך להחזיר אותם?? כאן אי אפשר להישאר שמרן! אתה לא יכול להישאר עם חיצים ובסטראות... בו בזמן שהאויב כבר משתמש עם טילים נגד טנקים... אתה לא יכול להישאר שמרן וצנוע בו בזמן שיוון כותבים לך על קרן השור אין לנו חלק באלוקי ישראל... הם כבר מגיעים לכל פינה וכל צומת... הם כבר מחזירים את הכפירה שלהם בכל בקבוק של תינוק... ואתה עדיין תשב ותחכה בסבלנות שהתינוק יגדל ויכנס לבית המדרש וזו הוא ישמע שהם טועים...

אי אפשר!!! לכן שמרנות יהודית שייכת ביחס לרצון ה' עצמו!!! אבל ביחס לטקטיקות איך להחזיר דברים... כאן אנו נאלצים להיגרר אחרי המציאות בשטח. כאן האויב מכתוב את סדר היום... עשוי יוצר את החזית ויעקב נאלצים להיגרר אחריה למתקפת דורון תפילה ומלחמה...

זו הסיבה שבשנים האחרונות אנחנו נאלצים ליישר קו עם כל מיני גישות רדודות שקיימות בציבור שלנו... **אני אתן לך דוגמא ממש נקודתית:** כשיוצא לי ללכת להכנסת ספר תורה כמקובל היום... הלב שלי נצבט... אתה רואה את הטנדר המקושט והמהבהב והמסתובב והזרחני והסהרורי של ההכנסת ספר תורה עם הרמקולים האלו... ואז אני אומר לעצמי כמו זקן... רבש"ע כשאני הייתי ילד האוטו הזה לא היה!!! כיבדנו את התורה מספיק גם בלי הסקנדל המהבהב הזה... אז בשביל מה צריך את החיצונית הצעקנית הזו?? למה צריך את האורות הכ"כ מהבהבים והכ"כ לא מתאימים לס"ת? בשביל מה זה טוב?? **ואז אני פתאום נזכר!!!** שכן... האורות האלו שיש על האוטו של הספר תורה זה בדיוק אותם אורות מהבהבים שיש היום בכל ההופעות של הזמרים באירועים... והילד שלי הרי יום אחד ילך לאיזה ערב שירה וקומזיץ עם אורות מסנוורים כאלו ששם כולם ימחאו כפיים ללהטוטן שמחיל את הלהיט החדש... אם ככה... **אז אין ברירה!!!** אם זה מה שיש באירועים של תרבות יוון... אז חייבים לעשות את זה גם סביב הספר תורה... (אמנם הסברתי לילד שלי... שכל האורות האלו לוקחים הרבה דלק ל'אוטו של התורה"... ואם חס ושלום יגמר לו הדלק אז כל האורות יכבו... אבל הספר תורה ימשיך להאיר תמיד... לכן הסברתי לו שמולץ לנו ללכת לנשק את הספר תורה ולא להיתקע עם האוטו המרשים שלי... שעוד שניה איהה תקלה בהגברה ונהיה פתאום שקט גמור... אבל התורה תשאר תמיד נצחית) אין ברירה!!! אתה לא יכול להשאיר לזרקורים לכבד אצל יוון... ואתה תמשיך להישאר צנוע ועמוק ופנימי... אתה מוכרח ליישר קו... אל דאגה!!! אם ירצו לשנות אות אחת בתורה... אני אשכב לאורך ורוחב ולא אתן לשנות קוצו של יו"ד... כל זה ביחס לתורה עצמה... אבל בכל מה שנוגע להחזיר תורה!!! כאן אנחנו צריכים להשתמש בטקטיקות העדכניות... כאן לדאבוננו הרב יוון ממשיכים להכתוב את סדר היום...

---הבני יששכר אומר שחנוכה זה החג של **שבת יששכר!!!** (אגב: בעל ה"בני יששכר" בעצמו... בכלל לא קראו לו יששכר אלא ר' צבי אלימלך מדינוב זיע"א... והסיבה שהוא קרא לספר שלו על שיששכר... כי הוא הרגיש בעצמו שהוא משרש יששכר... ולכן מי שידע... הספר בני יששכר... אפילו שהוא נכתב... על סדר כל חודשי השנה... הרי חנוכה זה הההההה!!! האריכות הכי גדולה היא סביב חנוכה... בינינו... מי שרוצה להרגיש חנוכה... הכתובת היא בני יששכר...)

מה הקשר בין חנוכה לשבת יששכר?? העניין הוא ככה:

(כבר נכתב שנה שעברה בגיליון זה) כולם יודעים להגיד שיששכר מסמל את התורה! **וזה ממש לא מדויק!** כי השבת שבאמת שמסמל את התורה זה דווקא לוי!!! המושג אברך שתורתו אומנותו מגיע משבת הלוי ובכלל לא משבת יששכר... (כי שבת לוי הם אלו שלא נטלו חלק בארץ בשביל שיהיו פנויים לתורה...) **אז למה בכל זאת כולנו יודעים אחרת??** למה כולנו יודעים שיששכר הוא הוא זה שמסמל את התורה?? **בא נשאל את זה ככה:** למה אף אחד מאיתנו כמעט לא זוכר ששבת לוי הוא מסמל את התורה... ואילו מצד שני כולנו כן זוכרים ויודעים ששבת יששכר הוא מסמל את התורה??

התשובה היא פשוטה מאוד: לוי הוא **ההתורה!!!** לוי הוא האברך שלומד תורה!! לוי הוא הספר תורה!! אבל יששכר הוא **המריבץ** תורה... הוא **מנגיש** את התורה... הוא מביא את התורה עד אלינו... אנחנו לא כ"כ פוגשים את לוי... כי לוי ספון לו בתוך הבית המדרש

העלון מוקדש לרפוא"ש בדרכי נעם:
בת ציון אביגיל בת סימה יוכבד תח"ו

המרכז לערבות הדדית

אי"ה עלון שבועי בעניני הפרשה והיהדות,
יוצא לאור ע"י ארגון תורה וחסד:

גליון מס': 72. פרשת: וישלח. ט"ו בכסלו ה'תש"פ. (ע"ר)

זמני שבת קודש: וישלח.
כניסה יציאה ר"ת
ירושלים: 17:45 17:13 16:22
תל אביב: 17:40 17:09 16:18
חיפה: 17:39 17:09 16:17
בית שמש: 17:44 17:13 16:22
הזמנים עפ"י לוח אור החיים.

מבט מהפרשה: הסתכלות לחיים מפרשת השבוע.

בתחילת הפרשה אנו קוראים על מפגש 'הפסגה' בין יעקב אבינו לעשו הרשע, רק ש'מפגש' זה לא תואם קודם עם 'יחצנים' למיניהם, עשו הגיע מדעתו, לא למפגש פיוס והבנה, אלא כדי להרוג ח"ו את יעקב אבינו ומחנהו.
בתחילה מגיעים שליחיו של יעקב אבינו, ומודיעים לו - "באנו אל אחיך אל עשו" וכפי שמפרש הרש"י: "שהיית אומר אחי הוא, אבל הוא נוהג עמך כעשו הרשע, עודנו בשנאתו". ואמנם ודאי שגם יעקב שנא את עשו, לקיים "משנאיך ה' אשנאי", הסיכויים שהמפגש יהיה 'מפגש שלום' לא היו קיימים כלל מצד ההיגיון, אם כן איך בכל אופן זה הסתיים בחיוב?

ומבאר הגרי"ח זוננפלד זצ"ל שכשראה יעקב את הסכנה המתקרבת היפך בליבו בעיניו זכותו של עשו, עד שנתעוררה בו האחוזה לגובה כזה שאף השפיעה על עשו לאהוב את יעקב כדון "כמים הפנים לפנים". והביא הרב מעשה דומה מלפני מספר דורות:

בעיירה 'שאדיק' שבפולין התגורר מלשין 'ומוסר' יהודי שהפיל חיתתו על יהודי העיירה, היו לו דרישות שלא יכלו לסרב להם כגון: לשבת "במזרח" בבית הכנסת הגדול בעיירה וכן עליית "שישי". דבר זה היה למורת רוחו של רב העיירה וכן של המתפללים, אך לא העזו אומץ בנפשם לערער בדבר. כשניפטר רב העיירה העמידו במקומו רב חדש, וביושבו על כס הרבנות שמע על מעלליו של יהודי "מוסר" זה ועל חוצפתו לשבת "במזרח" ולעלות "שישי", החליט הרב לשים קץ למעלליו ולקיים בעצמו "לא תגורו מפני איש"

באחת השבתות הופיע הרב בבית הכנסת הגדול, ובקריאת התורה כשהגבאי קרא למלשין לעלות "שישי", הכה הרב בחוזקה על העמוד שלפניו זעק: מה לך ולתורה הקדושה?! מה לפה טמא ומשוקץ שמוסר ממונם ונפשם של ישראל לשלטונות, לברך על התורה? צא טמא!

מוקדש ללידנו: ראובן בן רחל הי"ו. ורעיתו. להצלחה בכל העניינים מתוך בריאות עושר ושמחה.

לפעול לטובה במחשבותיו של האחר.

המלשין המופתע ניסה תחילה להלום במרא דאתרא, אך המתפללים מנעו זאת ממנו. בכעס גדול ובחרי אף פנה המלשין הנעלב והפגוע לכוון היציאה כשהוא מאיים באצבע מאשימה כאומר "עוד אלמדכם לקח".

לאחר מספר חדשים ממעשה זה הוזמן הרב להיות מוהל באחד מכפרי הסביבה, כאשר עשה דרכו בלויית שניים מתלמידיו אל עבר הכפר, הבחינו התלמידים במלשין זוהר על סוסו לקראתם. פחד גדול תקף את המלשין אך הרב נשאר שליו ושאנן, ככל שהסוס קרב כך גדל פחדם, כשהגיע אליהם קפץ המלשין בזריזות מעל גבי סוסו וניגש בצעדים מהירים אל הרב, לתדהמת התלמידים נעמד "המוסר" על יד הרב התכופף כלפיו ואמר בהכנעה, "מורנו ורבינו סלח לי, מחל לי על כל מה שעוללתי וחטאתי כנגדך". כשסיים את דבריו קפץ בחזרה על סוסו ונעלם מן האופק.

"החליט הרב לשים קץ למעלליו של 'המוסר' ולקיים בעצמו "לא תגורו מפני איש"

לתדהמת המלשין סיפר הרב, כשראיתי את "המוסר" זוהר על סוסו לקראתנו, נזדמן לי הפסוק "כמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם" (משלי כז ט). מיד התחלתי להפך בזכותו של המוסר, כמה אומלל הוא וכמה זקוק לרחמי שמים שהגיע לשפל המדרגה לתהום מוסרי עד כדי למסור את אחיו לשלטונות, עד שנכמרו רחמי עליו ונעקרה מליבי כל טינה נגדו, ואז "כמים הפנים לפנים" הדבר השפיע על נפשו וחשב לזכותי כנראה שהרב עשה בכוונה טובה לשם שמים ולא לשם קינטור חלילה, כי הרי הרב לא מתפלל קבוע במקום ואין לי איתו דין ודברים וכך נתרכך ליבו עד כדי הבעת חרטה.

שמעון זאב ואמריק
זכור מרת ירחאל

עזר ליתומים ותוגמל משמיים תוך מספר ימים. סיפור לשבת.

מה יהיה עם אדום לעתיד לבוא.
פניני אוה"ח.

'כה' – כוחם של 25 המילים שמנצחים את הסיטרא אחרא.
עלי עין.

חודה של פרשה:
חידה נושאת פרסים. עמ' - 4.
גם המבוגרים מוזמנים.

ב"ה ג'מ"ז ז"ז
דרכי זינים
בנשיאות הרב אייל עמרמי שליט"א
להשאלת:
גמרות שוטנשטיין,
וספרי טוש"ע.
רח' נחום פינת מלכי-
ישראל, שכונת גאולה.
לפרטים:
פל': 054-844-86-83
או בקו המידע:
079-53-23-549

יצכות לימוד התורה בלמני הפגרה'

'המרכז לערבות הדדית' המחזיק כעשור את כולל זמני הפגרה - "עמוד עולם", מזמין אתכם לקחת חלק בהרחבת הפעילות, ולהיות שותפים בזכות לימוד התורה במוצאי שבת קודש, זמן הידוע ברפיון, ומאידיך מהווה סימן טוב (כדברי מרן החזו"א) ומסוגל לישועות.

באפשרותך להקדיש את הלימוד להצלחתך, או להבדיל לע"נ יקירך, חייג עכשיו: 052-7100-955.

שכר מידה כנגד מידה

בעל השמחה היה המום למשמע אוזניו, ובתחילה אף חשב שהאיש חומד עימו לצון, אבל מהר מאוד התברר לו שאין פני הדברים כך, ומי שעומד לפניו הוא אכן יהודי עשיר, שבשלב מאוחר יותר גם הציג את עצמו בשמו המלא, והוא מתכוון למלא את חסרונו.

לשאלת הגביר באיזה סכום של חובות מדובר, נקב האב בסכום שעמד על כמה עשרות אלפי דולרים, והגביר – לא פחות ולא יותר – מוציא צ'ק מכיסו, ורושם את כל הסכום, עד האגורה האחרונה.

מה מתברר? הגביר הוא הגיע כמה ימים לפני כן מחו"ל, וכששמע על המצב הכלכלי הקשה השורר בארץ הקודש, ובמיוחד אצל אברכים בני תורה, החליט לחפש משפחה תורנית המשיאה בימים אלה את אחד מילדיה, ולממן עבורה את כל הוצאות החתונה. האיש ביקר בביתו של מן הגר"ש אלישיב זצ"ל וניסה לברר שם, דרך בני הבית, על כתובתה של משפחה כזו. אחד המקורבים, שהיה מודע לעוני השורר בבית האברך ההוא, מסר את כתובתו, וכך הגיע הגביר לשם בדקות שלפני החתונה.

עכשיו נותר לברר מה היתה זכותו של אותו ת"ח, שזכה לכיסוי כל ההוצאות בדרך כה קלה. כששאלנו על כך את הת"ח בעצמו, סיפר, כי ימים ספורים לפני החתונה, עמד בניסיון קשה בענייני צדקה. הוא נחשב כאחד הנואמים הראשיים במגביות הצדקה המרובות הנערכות בשנים האחרונות בעיר התורה. בכל מגבית הוא עובר מבית כנסת אחד למשנהו ומלהיב את המתפללים להמשיך ולתרום.

גם במוצאי השבת שלפני החתונה, נערכה מגבית שכזו, והעסקנים שידעו שהוא עומד לפני חתונת בנו, החליטו הפעם לוותר עליו, ולהסתדר עם מצבת הנואמים האחרים העוברים בבתי הכנסיות. אבל, ברגע האחרון, כאשר נודע שכמה מהנואמים אינם נמצאים בעיר, הזעיקו אותו וביקשו שיישא מדברותיו כדי לאסוף את הכספים הנצרכים באותן מגביות.

"במוצש"ק ההוא עמדתי בניסיון קשה", הוא מספר. "הם קראו לי ממש ברגע האחרון, והרי כל אחד מבין שגם במקרה רגיל זה לא כל כך פשוט לבוא ולדרוש לפני הקהל, ועל אחת כמה וכמה כשמדובר בימים שלפני החתונה, כשהראש לא בדיוק נמצא במקום, וכל זאת בלא התראה מראש..." הניסיון היה קשה עוד יותר, "כי בקלות רבה הייתי יכול לפטור את עצמי מהמשימה הזו, ואף אחד לא היה בא אליי בטענות".

המשך בעמ' 4

שח הגר"י זילברשטיין שליט"א: את הסיפור הבא שמענו ממקור ראשון, מבעל המעשה, לאחר שזכה להשיא את בנו יקירו. אבי החתן הוא בנו של אחד מגדולי התורה היותר מפורסמים, ובעניינים שבהם הוא מתעסק, הוא מסייע לכל יהודי באשר הוא. ההכנות לחתונת הבן עמדו להסתיים, והנה-הנה מגיע יום החופה, והנה אף מגיעה השעה שבה צריכים לצאת לאולם השמחות בו תיערך החופה.

דקות ספורות לפני היציאה, שהן כיזוע הדקות המרגשות ביותר בכל בית יהודי, שבהן מברכים האב והאם את בנם ברגש רב, נשמעות דפיקות בדלת. אחד הילדים הקטנים נשלח לפתוח, והוא חוזר לאביו ומספר ש"אדם מאוד מכובד" רוצה לדבר איתך, תוך שהוא מסביר: "הוא נראה אדם עשיר..."

אבי החתן לא ידע האם לגשת לדלת, אם לאו. מה שהיה ברור לו, שהאדם העומד במפתן הדלת אינו יודע שבבית זה מתכוננים או-טו-טו לצאת לחתונת הבן. יתכן שמדובר באדם שבא לאסוף עבור מוסד פלוני, ורק התלבש כגביר כדי שיתייחסו אליו באופן נאות.

בעל הבית מעולם לא השיב פניו של איש ריקם, וכל מי שדופק על דלת ביתו, נענה בחפץ לב; אבל בכל אופן, כך העלה בדעתו, הרי עכשיו זה לא הזמן לשבת עם איש כזה ולשמוע את סיפורו. וגם אם אגש לדלת ואתנצל, ואומר לו שאנחנו ביציאה לחתונה, הוא עלול להיפגע.

אבל בכל אופן הוא מחליט לגשת לדלת, בחושבו שאולי מדובר במצווה גדולה מאוד, שדווקא עכשיו זה הזמן המתאים ביותר לעשותה, כדי שהמלאכים הנבראים מן המצווה ימליצו טוב בעד בנו החתן.

ובדלת, אכן, נראה אדם מכובד, ענוב ומחוייט כדבעי. האורח מקדים ואומר לאבי החתן שהוא יודע שהם בדרך לחתונה, "דווקא משום זה הגעתי", הוא מטעים בסוד, ומבקש לדבר עם בעל הבית "כמה שניות" בחדר הצדדי.

האבא כבר היה בטוח שהאיש רוצה לנצל את הדקות המרגשות הללו, ובה לבקש ממנו תרומה, בידעו שהוא לא יסרב בשעה כזו לתת צדקה... אבל לא היתה לו כבר כל ברירה, והוא נאלץ להסתגר עם האיש באחד מחדרי הבית. ההפתעה הגדולה המתינה לו כבר בתחילת השיחה עם האיש, השואל אותו בצורה הכי-ישירה: "תגיך לי, כמה חובות יש לך מהחתונה הזו?..."

בעל השמחה לא היה בטוח ששמע טוב, והאיש חזר על שאלתו, ותוך שהוא מקדים ואומר ש"ידוע לי שנכנסת לחובות מרובים, ואני רוצה לסייע לך",

שו"ת כלכלי:

ניתוח מקרים בידי ממונות מאת הרב אליהו אלקיים שליט"א

בנייה על הגג המשותף

מאת הרב אליהו אלקיים, מו"צ בהלכות נדה מבית ההוראה 'אפיקי מים' מחבר סדרת 'חלקת אליהו' – קונטרסי הכנה למבחני הרבנות הראשית.

לשאלות בהלכה חייגו: **054-846-8383**

כמו"כ ניתן להשיג במספר זה את הספרים במחיר מסובסד.

לכך, בגג העשוי להיבנות ע"פ הטאבו, היו בכלל חצר הראויה לבנין, וממילא באם יחליטו השכנים שלא לוותר על חלקם – יצטרכו לשלם לאליעזר רק את הוצאותיו על הבנייה, ויהיה הגג שלהם.

אולם אם בנה אליעזר על גג שאינו ראוי לבנייה ע"פ הטאבו, כגון בניית עוד קומה מעל הגג הקיים – יהיה דינו בגדר היורד לתוך חורבתו של חבירו שאינה ראויה להיבנות ובנאה שלא ברשות, המובא בשו"ע חו"מ סי' סע"ה סע"ו – שתלוי הדבר אם מעוניין בעל החורבה בבנייה – שמין לבונה דמי עלות בנייתו, וידו על התחתונה. ואם אמר לו בעל הקרקע טול מה שבניית – שומעין לו, וא"כ גילה רצון לבנייה.

לכך בנידון דידן, אם בנה אליעזר במקום שאינו ראוי לבנייה, יכולים שכניו לכפותו להרוס את כל בנייתו אם לא גילו רצון ביחידה, וכל הוצאות ההריסה יהיו על חשבונם.

ורק אם ירצו את הבנייה לעצמם, יהיה להם חלק בגג בהפחתת ערך בנייה מינימלית [שידו של אליעזר על התחתונה], אותה יצטרכו לשלם לאליעזר.

אין לדמות הלכות למקרים דומים. ניתן לפנות לרב במספר הנ"ל.

ביום בהיר קם לו צבי כאשר למשמע אוזניו קדיחות ודפיקות. בבירור קצר התגלה לו כי שכינו אליעזר בונה על הגג המשותף בבנין ללא בקשת רשות - יחידת דיור צנועה, בכדי שתהיה לו עוד הכנסה צנועה לביתו. צבי ושאר השכנים התנגדו נחרצות לבנייה ולתוספת דייר בבנין.

אולם אליעזר "צפצף" על השכנים ועל הפקחים אשר נשלחו לו שנית לבקרים, והמשיך בבנייה חפזה, עד להשלמת "יחידת חלומותיו".

מה הדין, האם צריך אליעזר לוותר על חלום היחידה, ועל ההכנסה הצנועה? **תשובה:** על אליעזר היה אסור לבנות בגג ללא הסכמת השכנים ופיצויים בסכום עלות הגג אשר שייך להם, "יחידת חלומותיו" שייכת בכלל לשכניו, ואת חלום היחידה יוכל אליעזר להשלים רק לאחר קניית חלק שכניו בגג בתשלום מלא.

נימוק ההלכה: איתא בשו"ע חו"מ סי' סע"ה סע"ז - היורד לחצר חבירו ובנה בה שלא ברשות - שכיון שהם ראויים לבנין - שמין לו כמה אדם רוצה ליתן בנין זה לבנותו. והוסיף הרמ"א - שלא יוכל הבונה לומר בנייני אני נוטל. ואם נהנה ע"י שכירות המקום, או דר שם - מנכין לו מהוצאותיו.

לבריאות והצלחה:

דוד ראובן בן נלי נעכא. רבקה אפרת בת שרה. אברהם בן זליה. יוסף אברהם בן טובה. יעל בת בתיה. נועה בת מזל פורטונה, - לזיווג הגון. דניאל בן מהין, אסתר בת יעל. - לרפוא"ש, זש"ק.

אסתר הדסה בת אילנה. נועה בת אסתר הדסה. אליה שאול בן מיטל. אייל אליהו בן אילנה. סימה יוכבד בת רות סולטנה יהודית. שירלי בת דינה. ליאון בן אסתר.

לע"נ:
 מורנו ורבנו הגאון הגדול הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה.
 יהודה בן אסתר.
 ברוך פרג' בן יצחק ומרים.
 עזת אסתר בת מרים.
 בוריה בוריס בן ספירה.

יהודה אריה בן ר' צבי דוד ומינה. אברהם בבר חי בן שמחה אבלין. דניאל בן סעדה. יוסף בן משה וליאה.

ת.נ.צ.ב.ה

בן פורת עלי עין:
עין הרע וסגולות במקורות חז"ל

ה' 25' שמנצח את ה' 400'

שבת שלום אחים יקרים

פרשתנו פרשת וישלח פותחת במפגש בין יעקב לאחיו עשיו, ויעקב אבינו מתכונן לקראת המפגש המסוכן בשלשה תכניות דורון תפילה ומלחמה.

בדורון ששולח יעקב על ידי שליחיו מצווים יעקב ואומר " כה תאמר לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב וכו' " ועשיו מצידו בא עם '400' איש.

כבר דיברנו על מספר ה' 400' שיש לו רמז לסיטרא אחרא' ויעקב אבינו נותן לנו רמז קטן עם משמעות גדולה איך לבטל את הסיטרא מצד עשיו הרמוזה במספר '400' (כפי שכבר בארנו בפעמים קודמות שזה גם גמטריא "רע עין" = 400) וזה על ידי "קריאת שמע".

כשנבדוק בפסוק "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד" נראה שיישנו בפסוק זה "כה" אותיות (שם ה' 4 אותיות ככתיבתו) ובזה רמז יעקב "כה תאמר לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב" פעמים "כה" אחד כנגד קריאת שמע של שחרית ואחד כנגד ערבית ובזה כלים האיובים מאליהם.

יודע שפרשה זאת סגולה ליוצא לדרך באותו שבוע שיקרא את פרשת וישלח עד המילים "בְמֵאָה קְשִׁיטָה" (ל"ג י"ט) ויצליח בדרכו.

שבת שלום ומבורכת לכל עם ישראל.

שפע עד בלי דיין אמן.

ניתן להעביר שאלות לפינה זו ואנו נשתדל להתייחס לכך במדורים הבאים. להשארת הודעה חייגו 02-5-696-515 שלושה 3 ולאחמ"כ 2.

פניני אור החיים:
מתורתו של רבנו הק"ר חיים בן עטר זיע"א

'לעתיד לבוא אדום תחרש כמו שדה'

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֵשָׂו אֶחָיו אֲרָצָה שְׂעִיר שָׂדֵה אָדוּם: בעוונותינו כעת שאנו בגלות, עשיו וכנען במעלה וחשיבות גדולה מאוד, ואין מעלת ישראל ניכרת לפניהם, ובמקום שיהיו הם עבדים לנו, אנו נמצאים תחת שליטתם, אולם לעתיד לבוא, כל 'אדום' יעקר ויחרש כמו שדה.

רבנו האור החיים הקדוש מבאר ששני השלבים רמוזים במילים 'אֲרָצָה שְׂעִיר שָׂדֵה אָדוּם' בגלות אנחנו במצב של 'ארצה שעיר', שעשיו המרומז ב'שעיר' הוא החשוב והבולט, ולכן נאמר 'ארצה' עם ה"א הידיעה נולא נאמר 'לארץ שעיר' מרמז על הארץ החשוב והידוע, אך לעתיד לבוא יהיה מצב של 'שדה אדום' שאדום יחרש כמו שדה.

ובפרשת לך לך כותב רבינו הקדוש על שאין אנו זוכים לישיב בנחת בארץ ישראל, וסובלים צרות מ'כנען' שהיו צריכים הם להיות עבדים שלנו, וזה לשון קודשו: 'בעונותינו עבדים משלנו בנו, ועשה ה' ככה לרמוז מדה כנגד מדה כשם שאנו עבדי ה' ואין נכנעים לו יתברך כעבד מורד ברבו, גם כן יבואו עבדים שלנו וימרדו בנו'. עד כאן לשון קודשו.

ובפרשת חיי שרה, כותב רבינו הקדוש וזה לשון קודשו: 'ויש יום לאל איום, משפט יעשה, ויכיר נקנה לקונו'.

[אור החיים וישלח פרק לב פסוק ד, פרשת לך לך פרק טו פסוק יח]

מוקדש להצלחת דודנו היקר: **עמנואל בן בתיה**, ורעיתו ובני ביתם. שיראו ברכה וסיעתא דשמיא בכל מעשה ידיהם, אמן.

בקיצע'ר:
חידוש קצר לשולחן השבת.

"כִּי בְמִקְלֵי עֶבְרָתִי אֶת הַיִּרְדָּן... כִּי יֵרָא אֲנֹכִי אֹתוֹ" (פרק ל"ב פס' י"א - י"ב).

שואלים המפרשים:

מה ראה יעקב לפחד מעשו, לאחר שהבטיחו הקב"ה שישמור אותו? ועוד שואלים:

מה עניין "כי במקלי עברתי" שיעקב מביא זאת כעין הקדמה לתפילתו? והדברים מבארים אחד את השני:

שאמר יעקב לקב"ה, כשהבטחת שתשמור אותי הייתי אני ומקלי, ללא משפחה וילדים, וכעת לאחר שנשאתי את רחל ולאה, ונולדו לי 11 שבטים, ונהייתי לשתי מחנות, זקוק אני לשמירה אף על משפחתי שאולי על זה לא חלה ההבטחה הראשונה.

וזהו מה שאומר לאחר מכן "כִּי יֵרָא אֲנֹכִי אֹתוֹ" - שלא פחד על עצמו, אלא על נשותיו ובניו.

(ע"פ דעת זקנים)

הרב יעקב חבה שליט"א - מדריך חתנים מוסמך.

יעוץ - הלכות - הנהגות - הדרכה מעשית.

להרשמה להדרכה, וליעוץ טלפוני חייגו: 054-846-8927

הבורא יתברך כתב בפרשת בראשית 'על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו'

בפסוק זה טמון תהליך העובר על כן ילד וילדה: **בשלב הראשון** הנער עוזב את אביו, הולך ללמוד בישיבה קטנה ולאחריה בישיבה גדולה ועם התקדמות גיל ההתבגרות הוא מתנתק בהדרגה מן הקשר האישי עם האב, אך עדיין אמור להישמר הקשר האישי והחם של האם עם בנה הבוגר, הן באמצעות התעניינות בשלומה הן באמצעות ציודו במאפים מעשי ידיה עם ניחוח של בית המלווים אותו למקום לימודיו וכדו', **בשלב השני** גם פעולות אלו, משמרות כל ורק קשר בסיסי, אך לא בהכרח שהבן או הבת ישתפו את הוריהם בכל הלבטים הנוגעים לבני גילם [מכל מיני סיבות שצריך לייחד להם מאמר נפרד]

בסיעתא דשמיא

איכונקיס בעיון אוו
בהצלחה באופן
כאלי?

מהתא לא?

כחור??

אחצא עיין הרע בעופרה ע"פ מקור חז"ל

מיני: 052-7100-955

והעז"ה נהפך בהשורה טובה

שני ב"גלים הולכים בכביש

לפתע אחד מהם נדרס

אמר השני: "איזה באסה, היינו כעכים"

[ניתן לשלוח בדיחות למערכת ולשמוח את עם ישראל]

בשביל הנישואין:

הכנה לנישואין והנהגת הבית מאת הרב יעקב חבה שליט"א

נטישת הקן

ולאחר מכן מגיע **השלב השלישי** בו הוא מתנתק לחלוטין גם מדמות האם ומקים את ביתו עם רעייתו וממשיכים את שלשלת הדורות.

המסקנה הנגזרת מתהליך זה הינה: שעל ההורים להיות פקחים דיים ולהרפות את אחיזתם מן הילדים והנערים המתבגרים בשלב הנכון, ולא להרגיש עם זה חוסר אונים או ח"ו מחשבה של בגידה מצד ילדיהם, אלא זהו דרכו של עולם וכפי שכתבה התורה הקדושה.

אמנם לעומת זאת על הילדים מוטלת חובה גמורה לכבד את הוריהם בכל הכבוד הראוי, וכחלק מכך גם להשתית את ביתם על סמך ובסיס היסודות אותם קיבלו בבית הוריהם.

בברכת שבת שלום, ושלוש בית מבורך.

חידה של פרשה:

חידה לפרשה עפ"י רש"י והפסוקים.
בעריכת הרב ישראל בראורין שליט"א.

בין הפותרים נכונה תערך הגרלה על:

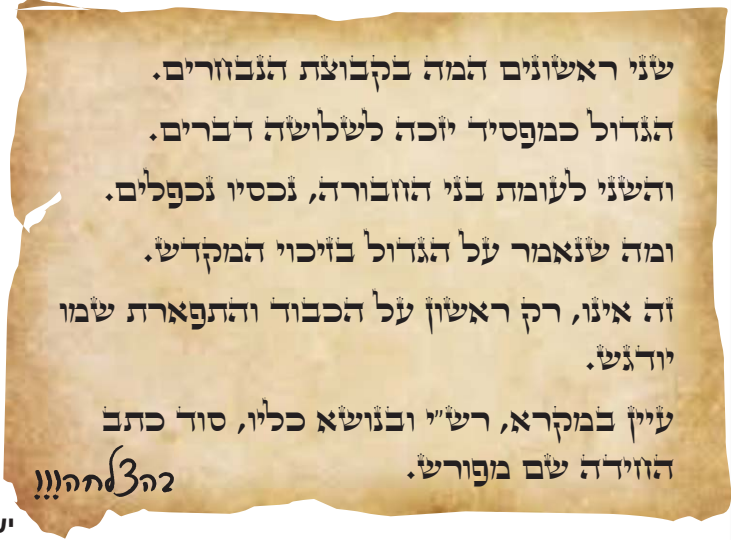
**שובר בשווי 100 ₪
לרכישת כובע לְכָד
ברשת ברון קובעים.**

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום רביעי.

במייל: ALONHLH@gmail.com או בטלפון: 02-5-696-515.

בעמדות "נדרים פלוס": באמצעות "שלח הודעה".

יש להשאיר תשובה מלאה בצירוף שם הפותר, והיכן קיבלתם את העלון.

שני ראשונים הבה בקבוצת הנבזורים.
הגדול כמפסיד יזכה לשלושה דברים.
והשני לעומת בני הזבורה, נכסיו נכפלים.
ומה שנאמר על הגדול בזיווי המקדש.
זה אינו, רק ראשון על הכבוד והתפארת שבו
יודגש.

עייץ במקרא, רש"י ובזו"ש כליו, סוד כתב
החידה שם מפורש.
3החיה!!!

פתרון החידה לפרשת תולדות:

(בראשית פרק כ"ה פסוק ל' רש"י)

ביום שחוט המשולש פורק - ביום פטירת אברהם אבינו ע"ה, אחד משלושת האבות. בא עשיו מן השדה לאחר שעבר על חמש (-כאצבעות היד) עברות חמורות, וביקש מיעקב שהיה אחיו התאום כבשרו ממש, שיאכיל אותו כמו שמאכילים גמל (כבעל חי) כמו שמואב בגמ' (מסכת שבת דף קנ"ה) והמושג הוא 'הלעיטני' כמו ש'מלעיטים' גמל.

**הזוכה:
אברימי
בוסקילה הי"ו.
- ירושלים.**

החידה מפרשת תולדות:

ביום שחוט המשולש פורק.
הופיע זה שפשע כאצבעות היד.
ובקשתו לפני בן גילו וכבשרו פרש.
שיפעל כלפיו ממש כאל בעל חי כמובא בש"ס.
כלפי מי זה המקרה סופר?
ומהו המושג המרכזי שבחידה מוסתר?

נהנים מהעלון? רוצים לקבל אותו מידי שבוע ישירות לתיבת המייל שלכם?

ALONHLH@GMAIL.COM

והעלון בעז"ה אצלכם במייל מידי שבוע.

תגובות / הארות / הערות / הצעות ליעול, יתקבלו בברכה במייל זה או בקו המערכת: 02-5-696-515.
שלוחה 3.

המשך סיפור לשבת מעמ' 2

אבל, למרות הכל, החליט מיוזענו זה להקדיש מזמנו גם באותו מוצש"ק. "חשבתי לעצמי, גם אני מתכוון בעז"ה להשיא את בני בעוד מספר ימים, וברוך השם לבני החתן יש אבא, עד מאה ועשרים, אבל ליתומים שעבורם עורכים את המגבית, אין אבא, ואם כן ברור שאני צריך להתחזק ולהשמיע מדברותי, כדי לחזק את המגבית". וכך עשה. והשי"ת שילם לו באופן מיידי, על ידי הגביר שהגיע לביתו בדקות שלפני החתונה.

אבל בכך עוד לא נגמר הסיפור. הרי היה מי שתיווך ורקם את ה'שידוך' הזה (הלא הוא המקורב בבית מרן הגרי"ש), והביא את הגביר אל ביתו של הת"ח; ומה עם השכר המגיע לו? ובכן, גם הוא לא יצא ריקם. כמה חודשים לפני כן, 'תפרו' לו אינשי דלא מעלי תיק בבית המשפט, שלא באשמתו כלל וכלל. מיד לאחר שה'שידוך' ההוא יצא אל הפועל, הודיעו לו מבית המשפט שהתיק נסגר, והיה זה בדרך שאינה טבעית, ממש בניסי ניסים.

(ע"פ 'ברכי נפשי')

"וְאֵת רַחֵל וְאֵת יוֹסֵף אֶחָרָנִים" (ל"ג, ב').
פרש"י: אַחְרוֹן אַחְרוֹן חֲבִיב.
כתב הגה"ק רבי אליעזר פאפו זצ"ל בְּסֵפֶרוֹ "יעלזו חסידים":
כְּשִׁכּוֹתֵב שְׁמוֹ וְשֵׁם חֲבֵרָיו, יִנִּיחַ שְׁמוֹ לְכוֹתְבוֹ בְּסוֹף,
וְכֵן כְּשִׁמְדָּבָר בְּשְׁמוֹ וּבְשֵׁם אַחֵרִים - יִזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ
אַחְרוֹן, וּמְמִילָא יִתְקִים בוֹ "אַחְרוֹן אַחְרוֹן חֲבִיב"
וזוהי מְמַדַּת עֲנָוָה וְשִׁוְרַת דְּרָךְ אֶרֶץ.

בעל עסק יקר.
מאות קוראים שעדיין לא מקבלים את העלון
באופן קבוע,
מחכים לראות את החסות שלך כאן.
חייג עכשיו:
052-7100-955

ניתן לתרום בכל עמדות

הדפסה והפצה:

העלון יוצא לאור בסיעתא דשמיא ע"י: "המרכז לערבות הדדית" 580646396 (ע"ר). רח' חנה 1. ירושלים.

טלפון: 052-7100-955 / 02-5-696-515. מייל: HLA580646396@gmail.com

פרטי חשבון: בנק דיסקונט-11 סניף: 64, מ"ח: 155024.

ע"ש המרכז לערבות הדדית

mediabar99@gmail.com

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה זיע"א

עלון מס' 1099

להצלחת צבי בן יפה ודעיתו ובי"ב היו	לרפואת מרדכי ניר בן רחל הי"ו	לע"נ רפאל בן פרוחה ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון	פרשת וישלח	לע"נ מול בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תחי	ט"ז בכסלו תש"פ, ירושלים	לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו בן מול היו	4:00 כניסת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה היו	5:15 יציאת שבת	לע"נ חזקיה בן אסתר ד"ל
לרפואת הרב ידידיה ציון בן שדה היו	5:52 רבינו תם	לע"נ אירן מרים בת דוולת ע"ה

וירץ עשו לקראתו ויחבקו ויפל על צואריו וישקוהו ויבכו (בראשית
 כג.ד) רש"י ז"ל כתב, שנחלקו רבותינו בבגדיתא דספרי, ר' שמעון אומר:
 הלכה היא, בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמדו רחמיו באותה
 פעם (לאחר שהשתחוה לפני אפים ארצה שבע פעמים) ונשקו בכל לבו, ויש אומרים
 שלפיקד נקוד על תבת "וישקוהו" לומר שלא נשקו בכל לבו. ע"כ, ודו"ש רשומות
 רמזו הנקוד שעל תבת "וישקוהו" שבא לרמז בגדאשי תיבות למפרע: "ויאמר הכי
 קרא שמו יעקב ויעקבני" (בראשית כו.זו). לומר שגם בעת נשיקתו זכר לו את מעשיו,
 ונעדרות נשיקות שונא. (תפרשים).
 ומה שאמר ר' שמעון: "הלכה היא" בידוע שעשו שונא ליעקב, לכאורה אין כל
 שיבות למשג "הלכה" כאן. ברם, ישנם אנשים שמנסים למצא איזה נמוק
 לשנאת הגויים כלפי עם ישראל, אולם המציאות הזכירה בעליל שאין אף סבה
 אחת מצדקת לשנאה זו, אלא סתם כך, "הפך לבם לשנא עמו ולהתנכל בעבדיו"
 (תהלים קה.ה). "כאן" שונאים את ישראל בטענה שהם: "אמפריאליסטים", ושם
 שונאים את היהודים על שום שהם: "סוציאליסטים", כאן על שום שהם גדולים
 במדע, ובכל חכמה מפארה, בבחינת: "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים"
 (דברים דו.ו), ושם בטענה שהיהודים מהוים מעמסה כבדה על תושבי המדינה
 האחרים מבלי להביא כל תועלת, כאן שונאים אותם על שום שהם תרדים וקנאים
 יתר על המדה, ושם על שום שהם מתקדמים ביותר ומפיצים דעות חילוניות. כך
 תמיד הנמוקים סותרים זה את זה ללא קרטוב של הגיון ושיקול דעת. והנה נודע
 שבכל מקום ר' שמעון דורש טעמא דקרא (סנהדרין נא. וש"ס), לפיקד אמר ר' שמעון
 בגידוננו: "הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב". כלומר: אל תחפש טעם או נמוק
 לשנאת העמים, כי אין זאת אלא בבחינת הלכה פסוקה, ויאמר אברהם

בסיוע "תכשיטי שמעון" שכונת הבוכרים טל' 5824226 י-ם

סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

מצוות שאדם דש בעקביו

מעשה ברבי ישראל מרוז'ין, שנודמן לעיר אחת. אירחו עשיר אחד אצלו ופינה לו דירתו הנאה וההדורה. באו כל בני העיר להקביל פני צדיק ולהתברך מברכות פיו. זה נכנס וזה יוצא. והימים ימות-הגשמים ובני-אדם מדשדשים בטיט ורפש ונכנסים לטרקלינו של העשיר ומלכלכים את הרצפות המצוחצחות. הקפיד העשיר, קרא תיגר וזרק מרה ביוצאים ובנכנסים.

כשהגיעו הדברים לרבי ישראל, קרא לעשיר, הושיבו אצלו ואמר למסובים:

- אספר לכם מעשה שהיה:

מעשה במוכסן אחד, שישב בכפר קטן והתפרנס בצימצום ובצער הוא ובני ביתו: אשתו ושישה פעוטים ואביו ואמו.

שנה אחת חורף קשה היה, שלגים מרובים וצינה גדולה. כלתה רגל מן הדרכים. אין יוצא ואין בא. נתקפחה פרנסתו של המוכסן והוא ובני-ביתו מתענים ברעב. יצא אדר ונכנס ניסן, פסח עומד אחר הכותל והמוכסן אין בידו לצרכי-פסח. נמלך בדעתו ואמר:

- אצא לעיר, אולי ירחם אבינו שבשמים ויזמין לי כסף לקניית מצות.

יצא בסוסיו ובעגלתו ופגע בעממי אחד ההולך בצד פרתו. אמר לו:

- מכור לי פרתך.

נענה לו העממי ומכר לו פרתו. הביאה המוכסן לשוק, מכרה והרוויח בה שישה זהובים. מיד הלך ולקח קמח והביא לנחתום, לאפות מצות לפסת.

- המתן - אומר לו הנחתום - עד שיאפו העשירים תחילה. המתין המוכסן כל אותו יום ולעת-ערב אפה לו הנחתום מצותיו. צררן והניחן בעגלה וחזר לביתו.

והדרך משובשת בשלוליות ובמהמורות. והחשכה גדולה, שקעה העגלה במהמורת אחת. טרח ויגע המוכסן בכל כוחו, משך לכאן ולכאן ואין העגלה זזה ממקומה. עמד ובכה בכייה גדולה ומרה.

באותה שעה עבר עשיר אחד במרכבתו ומשרתו עמו. שמע קול בכייה. שלח משרתו לראות מה זה ועל מה זה. הלך המשרת וחזר בתשובה:

- אדם מישראל שקוע בעגלתו במהמורת אחת.

ציווה העשיר למשרת להתיר הסוסים ממרכבתו ולהוציא עגלתו של

המוכסן ולהביאו לפניו.

ראה העשיר את המוכסן והוא עייף ויגע, רעב וצמא, נתן לו לגימה ומיני-תרגימה ולא הניחו מלפניו, אלא הלך אחריו לביתו.

משנכנס אצל המוכסן וראה דיכדוכי הדלות והעניות, נתגלגלו דחמיו עליו, נתן לו ת"ק דינרי-זהב ואמר לו:

– צא והתקן צרכי-פסח ביד רחבה ומלאה ושמח עם בני-ביתך בשמחת יום-טוב. במוציא-פסח צא ובנה לך בית-יין ועשה סחורה.

יצא המוכסן מאפלה לאוֹהָה, מעניות לעשירות.

לימים מת אותו עשיר ועמד לפני בית-דין של מעלה ליתן דינ-זחשבונו. טסו ובאו מחנות-מחנות של מלאכי-חבלה שחורים משחור וריחם ריח זפת בוערת והתחילו צועקים בקולי-קולות.

זה צועק בקול:

– אני נבראתי מעבירה פלונית, שעבר רשע זה ביום פלוני, בשעה פלונית, במקום פלוני.

וזה צועק בקול:

– אני נבראתי מעבירה פלונית, שעבר רשע זה ביום פלוני, בשעה פלונית, במקום פלוני.

וכולם כאחד:

– מסרוהו לידינו, לדינה של גיהנום.

והעשיר עומד ככלי מלא בושא וכלימה, ראשו חופשי וכולו רועד מאימת הדין.

תוך כדי כך טס ובא מלאך אחד, לבן מלובן וריחו ריח גן-עדן וקרא ואמר:

– אני נבראתי ממצווה גדולה אחת, שעשה צדיק זה ביום פלוני, במקום פלוני. ושקולה מצווה זו כנגד כל עבירותיו. הוא קיים עשר

נפשות מישראל. וקיים לנו: "כל המקיים נפש אחת מישראל – כאילו קיים עולם מלא". בנפש אחת אמרו, קל-זחומר בעשר נפשות.

הניחו כל עבירותיו של העשיר בכף מאזנים ומצווה זו בכף שניה ונמצאו העבירות מכריעות.

טס המלאך, שהה שעה קלה והביא את המוכסן ואשתו ופעוטיו ואביו ואמו והניחם בצידה של המצווה – ולא הכריעו.

חזר וטס והביא את הסוסים ואת העגלה – ולא הכריעו.

חזר וטס והביא את הטיט והרפש, שהיו במהמורה – ומיד הכריעו.

– להודיעך – מסיים רבי ישראל ומתכוון כנגד מארחו – שטיט ורפש

הטפלים למצווה, מצילים מדינה של גיהנום... | סיפורי צדיקים

שבת מז' כסלו התש"פ

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:22	17:13	17:45
16:18	17:09	17:40
16:17	17:09	17:39
16:22	17:13	17:44

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"ו 050-4194600

פרשת וישלח

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

הרב שובדיה הדאיה זצ"ל היה מגדולי הפוסקים הספרדים, גדול בהלכה וגדול בקבלה. א' בטבת תר"ן - כ' בשבט תשכ"ט, רב, דיין ומקובל, בן הרב **שלום הדאיה** וצאצא למשפחת רבנים מפורסמת ונכבדת מארם צובא (היא חאלב). שימש כראש ישיבת המקובלים בית אל, כחבר מועצת הרבנות הראשית וכחבר בית הדין הרבני הגדול.

הרב שובדיה הדאיה נולד בעיר חלב שבסוריה, היא ארם צובא בר"ח טבת תר"ן. אביו היה הרב הגאון רבי שלום הדאיה, מחשובי החכמים ומחבר ספרים בהלכה ובאגדה. מצד אמו, היה נכד להרב הגאון רבי **יצחק לבנון** זצ"ל, ראש על אר"ץ רבה, מחבר ספר "נכח השלחן".

זכינו לקחת את בנינו שילה, בגיל 3 אצל מו"ר רבי **מרדכי אליהו** זצ"ל. ידענו מתחילה, וכך גם נמסר מהלשכה בשם הרב, כי למרות העומס העצום של הפונים לרב, יקדים לקבל אותנו בשמחה. ואכן כך היה. הרב קיבל אותנו בשמחה, במאור פניו הקדושות, **שמח אתנו** במשמעות המנהג, ברך את כל המשפחה ואת הבן, ובעדינות רבה גזר לתלת מאחורי הראש מבלי שהבן ירגיש.

במהלך המעמד, הרב פתח עם בנו הקטן בשיחה על מבטא האות ב' בלי דגש, כאשר בנו, בהגייה תימנית, מתקשקש לומר בית רפויה, ולא בית דגושה. הרב מאוד נהנה מהשיח עם הבן, עשה זאת **בפנים שמחות ומחייכות**. ביקשנו להעניק לרב "מתנה", למרות שידענו מראש כי הרב לא לוקח מאומה משום אדם בעולם!

חכם ששון לוי זצ"ל היה לומד דבר פעם אחת וזוכרו לנצח, וכמו שידוע על **מרו הבית** יוסף זיע"א עד כי מסופר על חכם ששון שלמד את הש"ס פעם וחצי בצעירותו, ומני אז זכר את **הש"ס כולו בעיף**. (הגם שכמוכן המשיך להגות בש"ס) והאת מרוב קדושתו ופרישותו זוכר היה כל דבר שבקדושה.

הקב"ה עושה נס מיוחד כדי להסתיר את הניסים שבטבע.

כי את הלב תחיהו **המלה הטובה** כאשר יחיה המטר את האדמה.

וכמה שמח רבי **משה לוי** זצ"ל שטעו בו, מעיד הוא עצמו: היודעים אתם מתי הייתה לי פעם תחושה מאד נוחה ונעימה? כשהגעתי לתת שיעור בנתיבות, כולל של הרב **יורם אברג'ל** שליט"א, והאברכים היו בטוחים שאני הוא הנהג, והנהג הוא הרב... **התחושה הזו הרבה יותר טובה** מכל השירים ששרים לי בכניסה. ופעם אמר: לולא היו מחייבים אותי ללבוש עניבה לכבד את תפקידי כר"מ ביישיבה - לא הייתי עובד...

רבנו משה בן מנחם זצ"ל, מחבר הספר "סדר היום", שחי בתקופת **האר"י הקדוש**, כנה את בית-המדרש בתואר "הסגר". והיה מסביר: "התעלותו של בן ישיבה תלויה **במידת הסתגרותו בין כתלי בית המדרש**, בארבע אמות של הלכה, כשהוא מקדיש את כל ישותו ללימוד התורה ולא מסיח את דעתו מתלמודו."

עיקר הכל - נראה אמתות על ידה עוזר ה' לאדם ונותן לו חכמה.

בשעה שאבותינו הלכו במדבר ואכלו מן, כל אחד קיבל מזונותיו במידה שווה: עומר לגולגולת. כיצד קיימו אותה שעה מצוות צדקה? אבותינו עשו **צדקה בדעת**, מי שדעתו היתה רחבה, עשה צדקה עם מי שדעתו היתה פחותה.

כאשר יש לאדם על מה לצעוק ונוצה לצעוק, אך איננו יכול לצעוק - זוהי הצעקה הגדולה ביותר.

פקודה למחשבת

אישה **בלבוש פשוט** ובעלה, אף הוא בחליפה פשוטה, ירדו מהרכבת בבוסטון ופסעו ללשכתו של נשיא אוניברסיטת הרווארד, ללא קביעת כל פגישה מראש. המזכירה, בקלות רבה, יכלה להבחין שלאנשים פשוטים ועניים אלה אין כל עסקים בהרווארד וקרוב לוודאי שגם לא מגיע להם להיות בקמברידג'! אנו מבקשים לראות את נשיא האוניברסיטה, אמר האיש בקול רך. **הוא עסוק** ויהיה עסוק כל היום, סגנה המזכירה בשפתיים קפוצות. אנו נחכה שיתפנה, אמרה האישה. במשך שעות המזכירה התעלמה מהם, מקווה שהוגו בסופו של דבר ילך. אבל הם לא הלכו ותסכולה של המזכירה הלך וגדל. לבסוף היא החליטה להפריע לנשיא. "אולי אם תראה אותם לדקות מעטות, הם יעזבו", היא אמרה לו. הוא נאנח כבעס ובמנוד ראש הסכים. הוא יצא לקראת הזוג.

אמרה לו האישה: "בנו למד בהרווארד במשך שנה. הוא אהב את המקום והיה מאד מרוצה כאן. לפני כשנה הוא נהרג בתאונה. **בעלי ואני היינו רוצים להקים כאן יד לזכרו**, במקום כלשהו בקמפוס. הנשיא לא התרשם מדבריה. יתרה מזו, הוא אפילו היה בהלם. "גבירתני, הוא אמר בזעף "איננו יכולים להקים אנדרטה לכל אדם שלמד כאן ונפטר. אם היינו עושים כך, המקום היה נראה כמו בית קברות. "לא" הסבירה האישה במהירות "איננו רוצים להקים אנדרטה."

השבנו אולי לתת בנין שלם להרווארד. "נשיא האוניברסיטה גלגל בעיניו, הביט בהם ואמר כמעט בקול צעקה: "בנייני? יש לכם צל של מושג כמה עולה להקים בנייני? השקענו לאחרונה 7.5 מיליון דולר בהקמת הבניין לפיסיקה, כאן בהרווארד. "לרגע הייתה האישה שקטה. הנשיא היה מרוצה. **סוף, סוף הוא יוכל להיפטר מהזוג הזה**. ואז פנתה האישה לבעלה ואמרה בניחותא: " זה כל מה שעולה להתחיל אוניברסיטה? למה שלא נקים פשוט אוניברסיטה משלנו?" בעלה הנתן והניד בראשו בהסכמה. פניו של הנשיא נפלו במבוכה רבה. גברת ומר סטאפורד קמו והלכו לדרכם. הם נסעו לפאלו אלטו, קליפורניה, שם הם הקימו וייסדו אוניברסיטה הנושאת את שמם, אוניברסיטת סטאפורד הידועה, כדי "זיכרון לבן", שהרווארד **לא התייחסה** אליו יותר.

אתה יכול בקלות לשפוט את אופים של אחרים ע"י איך שהם מתייחסים לאלה שהם חושבים שלא יוכלו לעשות מאומה עבורם. **דע אל תולול בשום אדם**. לך תדע מהיכן תבוא הישועה ... (העורך)

המוות - אינו ולא כלום,
משל לאדם העובר מדירה לדירה.
אלא שהפיקח בוחר לו דירה יותר נאה מן
הראשונה.

אפילו ספרי לימוד היה נוהג להלוות
התנהג בצמצום רבי **שלמה מזוועהיל** זצ"ל ולא
קנה לו ספרי לימוד אם היה יכול להשיג להלוות.
וסיפר אחד שמאיתו שאל ספרים, ופעם אחת ביקש
ממנו גמרא פלונית ונתן לו אותו שהיה לו בביתו ללא
שהות והיתר, ובא כמה פעמים וראה שאינו לומד בה.
הטעם לסיורבו ליהנות לצורך עצמו ממון, היה כי
רצה להשתמש בזה לצרכי צדקה: אחד הזמין את רבנו
לסנדקאות ורצה לקחת את רבנו עם מונית ורבנו
סירב ואמר **שאפשר לנסוע בתחבורה**
ציבורית וכן עשו. ושם היה דחוס, נענה הלא לרבנו
שבמונית היה אפשר לחסוך זאת, אמר לו רבינו
שחבל על הכסף, שבכסף הזה יכולים לעשות צדקה.

במיוחד שאנחנו
מזכירים שם ה' עלינו
ללבוש חרדה.

שלום בית הוא התשתית ואבן היסוד
של כל בית. רבי **משה מנדל** זצ"ל נהג
לעורר את משחרי פניו, בגודל מעלת
שלום בית. הרבה גופי תורה תלויים
בשלום רעות שבין איש לאשתו- היה
אומר. הוא עצמו שימש מופת חותך,
בהנהגה זו והיה זהיר ביותר במצווה זו,
קיים כפשוטו את דברי חכמינו "אוהבה
כגופו ומכבדה יותר מגופו.
הבנות מעולם לא ראו את אבא פוגע
באמא, תמיד התייחס אליה
בחיבה יתרה ובנעימות.
היה מרבה לספר בשבחה ומעלותיה, בפניה
ושלא בפניה, וכל מעשיו להיטיב עימה.
גם **היה מודו רבים** שיפנו אליה לקבל
ברכתה, "צדקנית מופלאה היא ושלה גדול
משלי", אמר להם.

חובה היא להסתכל מבעד
למשקפיים הנכונים -
משקפי התורה

צבעי אחד צובע תיקרה. ניגש אליו
שיכור אחד ושואל: "תגיד אתה מחזיק
חזק את המכחול?"
הצבעי משיב לו: "כן, למה?"
השיכור אומר לו: **"כי אני לוקח לך**
רגע את הסולם..."

ושם אישה גדולה
"ויהי היום ויעבור אלישבע אל שונם ושם
אישה גדולה" רש"י מפרש: אישה גדולה-
אישה חשובה, ואילו התרגום יונתן מתרגם:
"אתתא דחלת חטאין", דהיינו אישה יראת
חטא. מה היה שכרה של אישה גדולה- יראת
חטא זו? זכתה שיצא ממנה חקוק הנביא.
כמאמר הזוהר: **"חבקוק הנביא** דשונמית
הוה". אמו של רבי **שלמה זלמן** זצ"ל,
הרבנית הצדקנית מרת **צביה** עליה השלום,
הצטיינה במיוחד במידה זו של יראת חטא,
הידור במצוות, וזהירות מופלגת מכל צל
צילו של חשש ונדנדוד עבירה.
בזכות זה זכתה לבן גדול וקדוש
שהאיד את עיני ישראל בכל העולם
כולו, בתורתו וחוכמתו, בפסקיו ובהוראותיו.

ענו מופלג ושפל רוח היה הרה"ק **מקליזנבורג**
זיע"א. יום אחד נכנס אליו תלמיד ומצא את הרב דואג.
אמר לו: "עשיתי חשבון נפש ואיני מוצא לעצמי מקום
בעולמו של הקדוש ברוך הוא. הרי כל ימי טרם עשיתי
מעשה **לכבודו**..." הרהיב התלמיד עוז ואמר:
"כתוב: 'חשבתי דרכי'. ונאמר בספר 'בית אהרן'
שלפעמים על האדם להחשיב את מעשיו."
ענה הרבי בקול שבור: "דבר זה נאמר **על מי**
שפעל ועשה, אך לא כן אני. ידי ריקות ועוד לא
פעלתי בחיי מאומה לכבוד קוני..."

צריכים לדעת איך לספר סיפור חסידי,
שהסיפור יישמע חי ממש.
יותר מכך **צריכים לדעת איך לשמוע** סיפור,
שמהשמיעה יתהווה במוח השומע ציור שלם, כאילו
הוא חי את המאורע.

סיפרו על פלוני
שהוא מתחזה לצדיק,
כדי להונות אנשים
תמימים ולגנוב את
דעתם וממונם. וכדרכם
של גדולים היה חותם על
איגרותיו בתואר
"הקטן".
אמר לו פיקח אחד: "עד
מתי תהיה קטן? הגיע
הזמן שתהיה גדול יותר,
כמו שאמרו חכמנו
במסכת חולין: **גדולים**
צדיקים במיתתם
יתר מבחייהם..."

ישיבת ליקווד
נקלעה למצב כלכלי קשה,
וסכנת סגירה ריחפה
עליה. כינס הגאון רבי
יוסף שלמה כהנמן
זצ"ל, הרב מפונוביץ'
זצ"ל, את תורמי ישיבת
פונוביץ', והלהיב אותם
להיחלץ לעזרת הישיבה
ולהצילה
ממזוקתה, בלא חשש
שמא יהיה הדבר על
חשבון ישיבתו.
ואכן, הצליח הרב,
ותורמים אלה באו לעזרת
ישיבת ליקווד והצילו
אותה מהתמוטטות.

משולחן גבוה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים"
הגאון הרב **ראובן אלבו** שליט"א

"וישלח יעקב מלאכים... כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה"
דרשו רבותינו (מדרש אגדה, הובא ברש"י) עם לבן גרתי - ותר"ג מצוות שמרתי ולא
למדתי ממעשיו הרעים. וצריך להבין, מה לו לעשו אם יעקב שמר תרי"ג מצוות או לא,
הרי הוא בא להילחם עמו כעת, וכיצד יפחיד וירתיע אותו הבשורה ששמר יעקב תרי"ג
מצוות, מדוע טענה זו של יעקב תמנע ותעצור את עשו מלצאת נגדו למלחמה?
אדרבה להיפך, אם שמר יעקב תורה ומצוות כנראה שלא עשה מילואים ולא התאמן
באומניות לחימה, ואם כן ודאי חושב עשו שיעליח במלחמה כנגד יעקב, בפרט שעשו בא
עם כל פמליא דיליה, בלם אחי חרב מלמדי מלחמה (שיר השירים ג, ח), כולם בדרגת
אלוף, אין אפילו אחד סגן אלוף או אלוף משנה... אלוף תיקון, אלוף אומץ, אלוף עזר,
אלוף קנז... אלה אלוףי אדום (בראשית לו, טו-מוג), כולם אלופים!
אלא רבותינו מבארים שהזכיר לו יעקב אבינו לעשו את מה שאמר יצחק אביהם: "תקל
קול יעקב והרדים ידי עשו" (בראשית כו, כב),
כל זמן שקולו של יעקב מוצפץ בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אין ידי עשו יכולות
לשלוט בהם, וכשאינו קולו של יעקב מוצפץ בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, הידיים ידי
עשו (בראשית רבה סה, כ, איכה רבה - פתיחות).
רק אם אין את קולו של יעקב אז ידי עשו שולטות - והנה פאָטֶר תְּרִיד וּפְרָקֶת עֵלֹז מַעַל
עֲזָרָה (בראשית שם, מו), אמר לו יצחק לעשו אם ראית יעקב אחיך פורק עול של תורה
מעל עזארו, את יכול לו (פסיקתא פרשת תולדות),
אבל אם יעקב "איש תם ישב אהלים" (בראשית כה, כז), אם קולו מהדהד בתורה
ובמצוות אין ידי עשו יכולות לשלוט.
לבן אמר לו יעקב לעשו: "דע לך אחי, קיימתי את כל תרי"ג המצוות בבית לבן ולא
למדתי ממעשיו הרעים, כל מצווה שבאה לידי קיימתי במסירות נפש,
ולכן אינך יכול עלי, ואיני צריך לפחד ממך כלל ועיקר! לא הקלתי בקולו של יעקב, אלא
הקול נשאר חזק ועומד, קול גדול ולא יָסָף (דברים ה, יט),
ולכן צריך אתה לפחד ממני, כיון שלא תוכל עלי!"
שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

שני סוגים יש במחלות - יש מחלות
טבעיות, הבאות כדרך **מנהג של**
עולם, ויש מחלות **על-טבעיות**,
שאינן ממנהג של עולם. על הסוג השני
נאמר "כל המחלה... לא אשים עליך" -
הקב"ה מבטיח שמלכתחילה לא יביא
עלינו את המחלות העל-טבעיות האלו.
ואילו על הסוג הראשון נאמר "והסירות
מחלה מקרבך". המחלות עלולות לבוא,
אבל הקב"ה **מבטיח שישין** מאיתנו.

רבי שלום שבדרון זצ"ל היה מורה דרך באמונת חכמים, בכבודם
של גדולי ישראל ובמוראם. הרגישויות שלו זיהו דקויות וגוונים,
שנחשפו במלוא עוצמתם בעת שהלק כבוד ל"יראיו".
פעם המתין ל"ברית" במחיצת כמה תלמידי חכמים. בשעת ההמתנה
עמד ושוחח עם רעיו רבי **זאב איידלמן** ורבי **עזרא ברזל** אודות
ההמתנה לברית שגם עליה מקבלים שכר.
לפתע נכנס אחד מבני המשפחה והכריז: הסנדק, מרן **הגרא"ש שך**
מגיע בעוד רגע. רבי שלום נרגש הוא הניח ידיו על כתפי חבריו כמבקש
לצרפם לזכות הגדולה **שנפלה ברעיונו**: "בואו נתיישב על הספסל,
אם נשב נוכל לכבד איך הרב שך עם כניסתו בקימה..." הם ישבו.
כשנכנס מרן הרב שך, הם זקפו את קומתם לכבוד התורה.

לעילוי נשמות: יסיים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת ורב, יוסף דהאן בן שמחה, לאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו,
יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה,
דוד ומרים אלבו, הרב אליעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דוד בת אסתר בוננים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית,
אלברט בן זוהרה אליעזר בן רינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג,
אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן ברקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא **מין הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

משרת לפניו.

סוגרים

לרגל שיפוצים
והרחבת הדפוס

מיום ראשון כ"ד כסלו (22/12)
עד יום שני זאת חנוכה (30/12)
הדפוס יהיה סגור!

נדצור לשרתכם נאמנה כרפול החל מיום שלישי (31/12)

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00